Raadighed staaende Midler vel kan yde vedkommende Sogne et Laan paa 6000 Kr. til Opførelse af en Lægebolig paa Ejde, men at dette Laan ikke vil kunne gives rentefrit.

5. Amtmanden anmodes om at indhente Erklæring fra Distriktslægen i Vestmanhavn angaaende det fremkomne Andragende om Etablering af en Læge paa Ejde.
6. Der svares Thorshavns Kommunalbestyrelse, at Lagtinget maa anbefale, at Kommunalbestyrelsen, efter Udløbet af de 2 Aar, for hvilke den nuværende praktiserende Læge i Thorshavn er antaget, paa ny engagerer en praktiserende Læge paa 2 Aar, og at Tinget, naar det viser sig, at Kommunen derved faar nogen væsentlig Udgift, vil støtte den ved at yde passende Tilskud til hans Lønning.
7. Der tilstilles Thorshavns Kommunalbestyrelse samt samtlige vedkommende Forstanderskaber Aftryk af denne Betænkning.
8. Sagens videre Behandling udsættes til næste Aar.

I det Udvalg, der er nedsat i Anledning af Etablering af flere Læger paa Færøerne, Thorshavn, den 17. September 1902.

J. H. Schrøter,
Ordfører.

Johann H. Poulsen.

O. Olsen.

D. P. Michelsen,
med Forbehold.

J. Patursson.

»Fram«s Bogtrykkeri. Thorshavn. 1902.

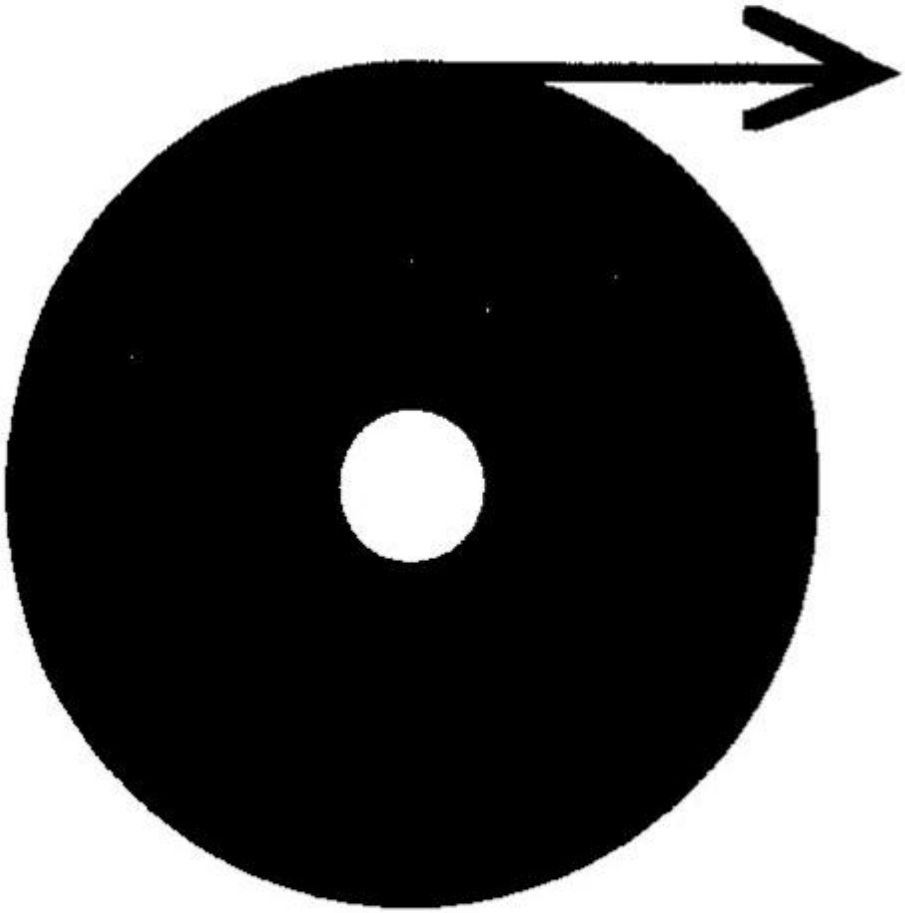

RE

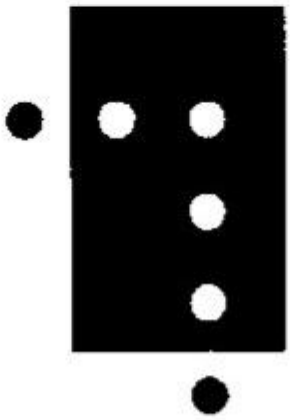

Nas

Na

Na

Telephone: +47 75

LØGTINGS-TIDINDI

1902

P. Niclasen.

BERETNING

OM

LAGTINGSSAMLINGEN

1902.

1902 - 1 3 — 1911

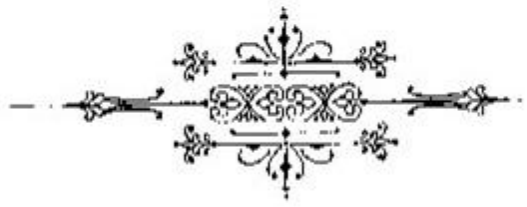

THORSHAVN.

TRYKT I FÆRØ ANSTUDENDES BOGTRYKKERI.

1903.

KOPPARBERGS LÄNS BIBLIOTEKS
FALUN

Lagtinget aabnedes den 29de Juli.

Medlemmer.

Amtmand Christian Bærentsen (R.).
Provst Fredrik Petersen.

***

For Norderøernes Præstegæld:
Købmand J. M. Matras.
Sysselmand Clement Olsen (R.).

For Østerø Præstegæld:
Kongsbonde Ole Olsen.
Skolelærer Joen Poulsen.
Købmand Magnus Poulsen.
Kølmand Hans Peter Weihe.

For Nordstrømø Præstegæld:
Kongs- og Odelsbonde Ole Jacobsen (D. M.),
Exam. jur. Søren Emil Müller.

For Sydstrømø Præstegæld:
Skibsreder Jens Andreassen.
Maler Dione Isaksen.
Kongsbonde Just Jakobsen.
Boghandler Poul Niclasen.

For Vaagø Præstegæld:
Sysselmand Joen Zacharias Nielsen.
Odelsbonde Daniel Pauli Michelsen.

For Sandø Præstegæld:
Tømrer Johan Hendrik Poulsen.
Sysselmand Johan Henrik Schrøter.

For Suderø Præstegæld:
Kongsbonde Johannes Patursson.
Købmand Niels Juel Mortensen.

Til Sekretærer valgtes: J. Poulsen og Nielsen.

FØROYA AMTS BÓKASAVN
TÓRSHAVN

I. Forslag til Lov om Byen Thorshavns kommunale Styrelse.

Den 7de August fremlagdes følgende *Skrivelse* og *Lovudkast:*

Justitsministeriet.
København, den 24de Juli 1902.

Efter at det med Hr. Amtmandens Skrivelse af 21de Oktober f. A. indsendte Forslag til Lov om Byen Thorshavns kommunale Styrelse har været gjort til Genstand for Overvejelse i Justitsministeriet, har man med dette Forslag som Grundlag udarbejdet et Udkast til Forslag til en saadan Lov. Ved hoslagt at tilstille Hr. Amtmanden et Antal Aftryk af dette Udkast med vedføjede Motiver skal man anmode Dem om at ville forelægge bemeldte Udkast for det i indeværende Sommer sammentrædende Lagting, hvis Betænkning over Sagen derefter forventes indsendt hertil med de Ytringer, hvortil De i Anledning af samme maatte finde Dem foranlediget.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Lovudkastet findes vedhæftet Beretningen som *Bilag 1 A.*

Ved Sagens *1ste Behandling, den 9de August*, vedtoges, efter Forslag af *Müller*, at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes i *næste Møde* (12te Aug.): *Isaksen, J. Jakobsen, Müller, Niclasen* og *Schröter.*

Den 2den September fremlagdes følgende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg, der af Lagtinget er nedsat i Anledning af det af Ministeriet forelagte Udkast til Forslag til Lov om Byen Thorshavns kommunale Styrelse, maa i det hele og store tiltræde Forslaget; kun paa enkelte Punkter tillade vi os at foreslaa Ændringer.

Med Hensyn til de Forandringer, som Lovforslaget har undergaaet, siden det i forrige Samling blev indstillet til Ministeriet, da maa det erkendes, at det er langt mere i Overensstemmelse med Selvstyretanken, at Byraadet vælger sin egen Formand, end at Loven indsætter Landfogden som saadan.

Hvad Tinget frygtede for, nemlig at Byraadet vilde komme til at savne juridisk Vejledning, vil i det væsentlige være afhjulpet ved det Tilsyn, som Landfogden i Henhold til § 22 skal føre med Forvaltningen, hvilket formentlig vil have til Følge, at Landfogden i Reglen vil overvære Byraadets Møder. Vel vil det medføre nogen Bekostning for Kommunen til Kontorhold for Raadets Formand, naar denne iblandt andet skal udfærdige Ekspeditioner af Sagerne; men dette vil næppe blive saa følelig, at man af den Grund skulde indskrænke Borgernes Ret til Selvstyre gennem deres valgte Mænd.

Med Hensyn til Indførelse af Forholdstalsvalgmaaden, da er denne langt at foretrække for Flertalsvalg, for saa vidt at Valget omfatter 3 eller flere Medlemmer, hvorimod den er mindre heldig, naar der kun skal vælges 2. Af denne Grund mener Udvalget, at det vil være rettest, at den større og den mindre Del af Raadets Medlemmer afgaa afvekslende hvert 3dje Aar med henholdsvis 4 og 3 Medlemmer i Stedet for som i Forslaget foreslaaet hvert andet Aar med 2, 2 og 3 Medlemmer.

Efter Forslagets § 14 vil enhver, altsaa ogsaa tilfældigt tilstedeværende Personer, f. Eks. unge, umodne Mennesker, der under Afstemningen give en Vælger Raad, Anvisning eller Opfordring med Hensyn til, paa hvilken Liste han skal stemme m. m., blive straffet med Fængsel. Udvalget anser denne Bestemmelse for at være uheldig og at saa strenge Straffe kun bør ramme Valgbestyrelsens Medlemmer og dem, der nødvendigvis maa være til Stede i Anledning af Valget. Det er derfor bedre at ændre Paragraffen og bringe den i saa nær Overensstemmelse med Bestemmelserne i Lov af 7de Februar 1901 § 92 C, og at Valgbestyrelsen som Følge deraf faar Ret til at fjerne uvedkommende.

Ved første Øjekast ser den i § 17 foreslaaede Valgmaade ud til at være noget indviklet; men ved en Forklaring, som findes i en af et Folketingsudvalg afgiven Betænkning over et Lovforslag om kommunale Valg udenfor København (Rigsdagstidenden 1898—99), viser det sig, at den er ganske simpel. Den fremsættes her for Anskuelighedens Skyld og ser saaledes ud:

Der skal vælges 7 Kandidater; der er opstillet 3 Lister *A*, *B* og *C*, hvis Stemmetal er henholdsvis 190, 48 og 129.

	Liste A	Liste B	Liste C	Repræsentant	Liste A	Liste B	Liste C	Valgt
Delt med 1	190	48	129	Nr. 1 med	190	—	—	A 1
— 2	95	24	64 1/2	— 2 —	—	—	129	C 1
— 3	63 1/3	16	43	— 3 —	95	—	—	A 2
— 4	47 1/2	12	32 1/4	— 4 —	—	—	64 1/2	C 2
— 5	38	9 3/5	25 4/5	— 5 —	63 1/3	—	—	A 3
— 6	31 2/3	8	21 1/2	— 6 —	—	48	—	B 1
— 7	29 1/7	6 6/7	18 3/7	— 7 —	47 1/2	—	—	A 4

Det vil vistnok være heldigere at overlade til Valgbestyrelsen, hvorvidt den vil lade trykke Dato og Aarstal paa de Konvolutter, der skulle benyttes ved Afstemningen, eller den vil anskaffe et Stempel til dette Brug. Den kunde da stemple f. Eks. 50 Konvolutter ad Gangen i Stedet for at trykke et stort Oplag, hvoraf kun en ringe Del bliver benyttet, naar der kun møder faa Vælgere.

Medens hele Udvalget paa alle andre Punkter i Lovforslaget har været enigt, har det med Hensyn til Valgret og Valgbarhed delt sig i et Flertal: Isaksen, Müller, Niclasen og Schröter, samt i et Mindretal: J. Jakobsen.

Flertallet anser det for rettest, at Lagtinget fastholder sit Standpunkt fra forrige Aar med Hensyn til det Minimum af Skat, 4 Kr., der nu skal svares for at faa Valgret og Valgbarhed til Borgerrepræsentationen. Derved holder man paa dette Omraade paa det Bestaaende, der altid som saadant har nogen Forret. Denne Census er saa lav, at af de 321 Personer, der ere bosatte i Thorshavn og svare Skat der, er der kun 61, der yde et mindre Beløb. Ingen af disse Personer yder Formue- og Lejlighedsskat, men det er kun Bygningsskat, de svare. Flertallet mener, at Folk, der yde et saa ringe Bidrag til Kommunens Fornødenheder, uagtet de vil kunne være lige saa vel skikkede til at forvalte de dem betroede Midler, som de mere velstillede i Samfundet, dog ikke med Billighed kunne forlange at faa Indflydelse paa, paa hvilke Omraader og i hvor stor Udstrækning Udgifterne skulle afholdes af Kommunens Kasse eller udredes af Skatteyderne.

Uagtet nogle af Flertallets Medlemmer have været noget i Tvivl om, hvorvidt Kvinderne gennemgaaende ere tilstrækkelig modne til at man kan give dem Valgret og Valgbarhed i kommunal Henseende, saa er hele Flertallet enigt om, at hvis man skal give ugifte Kvinder, fraskilte og Enker som drivende selvstændigt Erhverv denne Ret, da bør man ubetinget ogsaa give den gifte Kvinde, der lever i Samliv med sin Ægtefælle, samme Ret. Disse ere i ethvert Fald ikke mindre fremmelige og fuldkomne end hine, og i et velordnet Hus bidrager Husmoderen lige saa meget til Familiens Eksistens og Velvære med sin Huslighed, Sparsommelighed, Paapasselighed og Børnenes Opdragelse som Husfaderen ved sit Erhverv, og hvis Manden er drikfældig eller sløv, egner Hustruen sig i Reglen bedre til at udøve Valgretten end han. Flertallet formener derfor, at Ægtefæller, som leve i Samliv med hinanden, bør anses for at have udredet den af en af dem svaret Skat hver med det halve. For imidlertid ikke at berøve de Mænd Valgretten, der nu svare mellem 1 og 8 Kr. i Skat, kunde man ved en særlig Bestemmelse give dem Valgret og Valgbarhed.

Der er for Tiden 242 Vælgere i Thorshavns Kommune. Efter det af Ministeriet forelagte Forslag vil dette Antal forøges med 77 Personer af begge Køn, hvoraf 15 Mænd og 62 Kvinder. Efter Flertallets Forslag vil Vælgernes Antal forøges med 206 Kvinder, hvoraf 100 samleve med deres Ægtefælle. Af de fornævnte 242 Vælgere er der 24, hvor Manden alene vil kunne deltage i Valget, idet han kun svarer i Skat fra 4 indtil 8 Kr.

Mindretallet J. Jakobsen formener, at man bør vedtage Paragraf 5 saaledes som af Ministeriet foreslaaet.

Der blev ved første Behandling af Sagen udtalt, at Befolkningen paa Færøerne, og da navnlig Kvinderne, hvad Politik angaar er langt mindre udviklet, end den er i den øvrige Del af Kongeriget, og det er vel ogsaa saaledes. Derfor mener Mindretallet, at man i en Sag af saa indgribende Betydning som den af Flertallet foreslaaede, nemlig Kvindernes Valgret, ikke bør gaa foran, men afvente, hvad der i den Retning bliver gjort nede i Danmark, og det saa meget mere som der ikke foreligger nogen Erklæring fra Kommunalbestyrelsen om, at den ønsker Paragraffen forandret saaledes som Flertallet foreslaar.

Efter Ministeriets Forslag skulle Kvinder, der betale direkte Skat til Kommunen, have Valgret og Valgbarhed, hvad Billighed kan tale for; men derved bør man foreløbig blive staaende.

Skulde det efter en Tids Forløb vise sig, at det blev et almindeligt Ønske hos Befolkningen, at Kvinder i Almindelighed faa Valgret og Valgbarhed,

hvad det ikke nu er, — det langt overvejende Flertal er uden Tvivl meget derimod —, vil det altid være Tid til at forandre Loven derhen.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa Lagtinget at vedtage det forelagte Forslag med følgende Ændringer:

Forslag fra Flertallet:

Til § 5.

a. 1ste Stykke: I 3dje Linie ændres Ordene: »direkte Skat til Kommunen« til: »i direkte Skat til Kommunen et Beløb af mindst fire Kroner«.

b. Foran §ens sidste Punktum sættes:
»Ægtefæller, der samleve med hinanden, anses for at have udredet den af den ene af dem svarede Skat hver med Halvdelen, for saa vidt der derved for hver af dem udkommer et Skattebidrag af mindst fire Kroner«.

Forslag fra hele Udvalget:

Til § 11, 3dje Stykke.

c. Mellem Ordene »trykt« og »Valgets« i 2den Linie indskydes: »eller stemplet«.

Til § 13.

d. Mellem 1ste og 2det Stykke indskydes et saalydende nyt Stykke:
»Til Valgmødet staar Adgangen aaben for enhver, dog at Valgbestyrelsen kan bestemme, at der i det Værelse, hvori et eller flere Stemmerum ere anbragte, ikke under Afstemningen foruden de derved ansatte Valgbestyrelsesmedlemmer maa opholde sig andre end de med Afgivning af Stemme sysselsatte og de paa Adgang til Stemmegivning ventende Vælgere, hvilke sidst nævntes Tal kan begrænses efter, hvad Ordenen kræver, samt Kandidaterne og 2 Stillere for hver Liste. De tilstedeværende ere pligtige til at rette sig efter Formandens nærmere Bestemmelser.«

Til § 14, 3dje Stykke.

e. Efter Ordet »anden« i 1ste Linie indsættes: », som ifølge § 13 har Ret til at være til Stede i det Værelse, i hvilket Stemmesedler modtages,«.

Til § 23, 2det Stykke.

f. Tallet »4« i tredjesidste Linie ændres til: »6«.

Til § 47, 3dje Stykke.

g. I Stedet for 1ste Punktum sættes:
»Til Nytaar 1904 fratræde samtlige Medlemmer af Borgerrepræsentationen; det af dens Medlemmer, hvis Funktionstid vilde udløbe i August 1903, vedbliver at fungere til Nytaar 1904. Inden den 1ste December 1903 foretages efter de i denne Lov indeholdte Bestemmelser Valg af Medlemmer til Byraadet.«

Til 4de Stykke.

h. I Stedet for de 3 første Punktummer sættes:
»Saavel af Byraadets som af Ligningskommissionens Medlemmer fratræder den større Del og af Revisorerne den ene efter 3 Aars Forløb.«

I det Udvalg, der er nedsat i Anledning af Sagen om Byen Thorshavns kommunale Styrelse, Thorshavn den 28de August 1902.

Just Jakobsen. *Dione Isaksen.* *E. Müller.*

P. Niclasen. *J. H. Schroter,*
Ordfører.

Den 4de September foretoges Sagens *2den Behandling*. Lovforslaget behandledes i følgende Afsnit: §erne 1—5, §erne 6—18, §erne 19—21, §erne 22—28, §erne 29—45, §erne 46—47.

Sagen overgik derpaa til 3dje Behandling.

Til Sagens 3dje Behandling fremkom følgende *Ændrings-* og *Underændringsforslag* til Udvalgets Forslag:

A. Fra *Isaksen, Niclasen* og *Schrøter:*

Til § 5.

I Stedet for Flertallets Forslag til Ændring i 1ste Stykke foreslaaes:

Ordene »direkte Skat« i 3dje og 4de Linie ændres til:

»Formue- og Lejlighedsskat«.

I det Punktum, som af Flertallet er foreslaaet indsat foran Paragraffens sidste Punktum, udgaar den sidste saalydende Sætning:

»for saa vidt der derved for hver af dem udkommer et Skattebidrag af mindst 4 Kroner«.

Efter Ordet »Linie« i §ens sidste Punktum indsættes:

»samt Ægtefæller«.

Til § 6.

Ordet »andet« i 1ste Linie ændres til:

»tredje«.

Til § 27.

For saa vidt Forslag til Lov om Folketingsvalgene paa Færøerne bliver vedtaget, udgaar 3dje Stykke.

Til § 31.

Der tilføjes §en et saalydende nyt Stykke:

»Der kan ikke som Formue- og Lejlighedsskat paalignes nogen et mindre Beløb end 4 Kroner.«

Til § 44.

Tallet »4« i 3dje Punktum ændres til:

»6«.

Til § 47.

3dje Stykke. Tallet »43« i Udkastets 5te Linie ændres til:

»44«.

4de Stykke. Efter Ordene »den større Del« i Udvalgets Forslag til Ændring af dette Stykke indskydes:

»henholdsvis 4 og 3«.

B. Fra *Isaksen, J. Jakobsen, Niclasen* og *Schrøter:*

Til § 11, 2det Stykke.

Ordene »skal vælges Medlemmer« i 1ste Punktum ændres til:

»er Kandidatlister«.

C. Fra *Schrøter:*

Til § 16, 1ste Stykke.

Bisætningen »eller hvis der er . . . Kandidatlistes Navne« i 2det Punktum udgaar.

Den 12te September foretoges Sagens *3dje Behandling*. Lovforslaget med de foreslaaede Ændringer behandledes i følgende Afsnit:

§§ 1—5: §§ 1—4 betragtedes som vedtagne uden Afstemning. — § 5: *Ændringsforslag A. 1ste Punkt* sattes først under Afstemning, men da kun 5 stemte for og 1 imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: Nielsen, Niclasen, Schrøter, Isaksen, Andreasen og Formanden; *nej* stemte: J. Poulsen, Provsten, J. Jakobsen, Michelsen, M. Poulsen, J. H. Poulsen, Müller, C. Olsen og Weihe; — O. Jacobsen og Matras *stemte ikke*, medens Mortensen, O. Olsen og Patursson vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes forkastet med 9 Stemmer mod 6. — *Udvalgsflertallets oprindelige Forslag a.* sattes derpaa under Afstemning, men da kun 4 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: Nielsen, Schrøter, Müller, Isaksen, Andreasen og Formanden, *nej* stemte: Provsten, J. Jakobsen, Michelsen, M. Poulsen, J. H. Poulsen, C. Olsen og Weihe; — J. Poulsen, O. Jacobsen og Matras *stemte ikke*,

medens Niclasen, Mortensen, O. Olsen og Patursson vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes forkastet med 7 Stemmer mod 6. — *Ændringsforslag A. Punkt 2* sattes derpaa under Afstemning og forkastedes med 9 Stemmer mod 4, hvorefter *Udvalgsflertallets oprindelige Forslag b.* sattes under Afstemning og forkastedes med 8 Stemmer mod 3. — *Ændringsforslag A. Punkt 3* sattes derpaa under Afstemning, men da kun 7 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: J. Poulsen, Nielsen, Provsten, Michelsen, J. H. Poulsen, Isaksen, Weihe og Formanden; J. Jakobsen, O. Jacobsen, Schrøter, M. Poulsen, Müller, Matras, C. Olsen og Andreasen *stemte ikke*, medens Niclasen, Mortensen, O. Olsen og Patursson vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes bortfaldet. — Endelig sattes § 5 i Regeringens Forslag under Afstemning og vedtoges med 11 Stemmer mod 0.

§§ **6**–**10** betragtedes som vedtagne uden Afstemning. — § **11**: De 2 til denne § stillede Ændringsforslag vedtoges med 12 St. mod 0, hvorefter §en saaledes ændret betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — § **12** betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — § **13**: Udvalgets Ændringsforslag d. vedtoges med 11 St. mod 0, hvorefter §en saaledes ændret betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — § **14**: Udvalgets Ændringsforslag e. vedtoges med 14 St. mod 0, hvorefter §en saaledes ændret betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — § **15** betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — § **16**: Ændringsforslaget sattes først under Afstemning og vedtoges med 12 St. mod 0, hvorefter §en saaledes ændret betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — §§ **17**–**22** betragtedes som vedtagne uden Afstemning. § **23**: Udvalgets Ændringsforslag f. vedtoges med 16 St. mod 0, hvorefter §en saaledes ændret betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — §§ **24**–**26** betragtedes som vedtagne uden Afstemning. — § **27**: Ændringsforslaget sattes under Afstemning og vedtoges med 11 St. mod 0, hvorefter §en saaledes ændret betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — §§ **28**–**30** betragtedes som vedtagne uden Afstemning. — § **31**: Ændringsforslaget toges tilbage, hvorefter §en saaledes ændret betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — §§ **32**–**43** betragtedes som vedtagne uden Afstemning. — § **44**: Ændringsforslaget vedtoges med 14 St. mod 0, hvorefter §en saaledes ændret betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — §§ **45**–**46** betragtedes som vedtagne uden Afstemning. — § **47**: Isaksens, Niclasens og Schrøters Ændringsforslag (A.) vedtoges med 16 St. mod 0. Sammes Underændringsforslag vedtoges med 15 St. mod 0, hvorefter Udvalgets Ændringsforslag (g. og h.) saaledes ændret vedtoges med 16 St. mod 0, medens §en saaledes ændret betragtedes som vedtagen uden Afstemning.

Afstemningen om Sagen i dens Helhed udsattes til et følgende Møde.

Den 15de September fremlagdes følgende

Forslag til Beslutning.

Da nedenstaaende Sætning ved en Fejltagelse er udeladt i det af Lagtinget paragrafvis vedtagne Forslag til Lov om Byen Thorshavns kommunale Styrelse, foreslaas den atter indsat i § 47, 4de Stykke.

Efter Ordene »og af Revisorerne den ene efter 3 Aars Forløb.« indsættes:

»De 2 Medlemmer af Bygningskommissionen fratræde efter 2 Aars Forløb.«

Thorshavn, den 15de September 1902.

J. H. Schrøter.

Samme Dags Eftermiddag vedtoges dette Forslag med 16 St. mod 0.

Den 16de September fremlagdes *Lovforslaget* som paragrafvis vedtaget den 12te September. Dette Forslag findes vedhæftet Beretningen som *Bilag 1 B.*

Den 17de September sattes Lovforslaget i dets Helhed under Afstemning ved Navneopraab med det Udfald, at samtlige tilstedeværende Medlemmer stemte derfor; *fraværende* vare Mortensen og Patursson, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 18 Stemmer.

Den 20de September oplæstes og underskreves saalydende *Indstilling* i Sagen:

Til Justitsministeriet.

Ved Skrivelse til Færø Amt af 24de Juli d. A. har det høje Ministerium forelagt Lagtinget et Lovforslag om Byen Thorshavns kommunale Styrelse, udfærdiget paa Grundlag af det af Tinget i forrige Samling vedtagne Forslag.

I denne Anledning blev nedsat et af 5 Medlemmer bestaaende Udvalg, der under 28de f. M. afgav sin Betænkning. Efter at Sagen havde undergaaet 2 Behandlinger i Tinget, kom den til 3dje Behandling den 17de dennes, hvor Lovforslaget, efter paa enkelte Punkter at være blevet ændret, enstemmig vedtoges i den Affattelse, som det hoslagt følger, med 18 Stemmer, medens 2 Medlemmer vare fraværende.

Det eneste Punkt af Betydning, hvorom der under Sagens Behandling i Lagtinget herskede væsenlig Meningsforskel, var Bestemmelsen om Kvindernes Valgret. Medens et Flertal paa dette Punkt var stemt for at bibeholde de af Ministeriet i Forslagets § 5 indsatte Bestemmelser, hvorved der gives enhver uberygtet Mand og Kvinde, der opfylder visse nærmere bestemte Betingelser, Valgret og Valgbarhed, ønskede et Mindretal, at disse Rettigheder ogsaa skulde omfatte de gifte Kvinder, der samleve med deres Ægtefælle. Navnlig begrundet ved, at det kun bliver enlig staaende Kvinder, der ved Ministeriets Forslag opnaa disse Rettigheder, da Ægteskaber, hvor Kvinden har Særformue, ikke findes her paa Øerne. Denne Meningsforskel er Grunden til, at Lovforslagets § 5 kun opnaaede 11 Stemmer, idet et Mindretal, der fastholdt, at man ikke burde give de enlig stillede Kvinder Valgret og Valgbarhed, medmindre man tillige udstrakte disse Rettigheder til ogsaa at omfatte de førnævnte gifte, undlod at stemme for denne Paragraf.

Idet man iøvrigt skal henvise til den i Sagen afgivne Udvalgsbetænkning, tillader Lagtinget sig paa det bedste at anbefale, at det vedtagne Forslag bliver ophøjet til Lov.

Færøernes Lagting, den 20de September 1902.

C. Berentsen. *J. H. Schröter,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

II. Forslag til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne.

Den 1ste September fremlagdes et af Amtmanden udarbejdet »Udkast til Forslag til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne«. Forslaget er vedhæftet Beretningen som *Bilag 2*.

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 5te September*, vedtoges, efter Forslag af *J. Poulsen*, at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer. — Til Medlemmer af Udvalget valgtes *næste Dag: Prousten, Weihe, Schröter, Michelsen* og *J. H. Poulsen*, idet Lodtrækning gjorde Udslaget mellem de to sidstnævnte og O. Jacobsen, Nielsen samt J. Poulsen, der hver især havde opnaaet 6 Stemmer.

Den 11te September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

I indeværende Samling er der af Tingets Formand forelagt et Udkast til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne. Nedenstaaende Udvalg, der er nedsat til at afgive Betænkning over Lovudkastet, skal tillade sig at fremføre følgende:

Det foreliggende Lovudkast tilsigter en hel Omændring af Lov om Rigsdagsvalgene paa Færøerne af 29de December 1850, saaledes Indførelse af hemmelig Afstemning, Forandring af Valgforstanderskabernes Sammensætning og Deling af de hidtilværende Valgdistrikter med Indførelse af faste Valgsteder.

Udvalget kan fuldstændig slutte sig til det fremkomne Lovudkast og finder ikke Anledning til at foreslaa nogen Ændringer i samme, med Undtagelse af en Ændring i Rækkefølgen af de foreslaaede Valgdistrikter. At der bliver indført hemmelig Afstemning ved Valgene, kan kun mødes med almindelig Tilfredshed her som i det øvrige Kongerige. Det vil dog formentlig være nødvendigt, at der af Amtet bliver udarbejdet nærmere Regler for den hemmelige Afstemning, Indretning af Stemmerum, Stemmesedlernes Udseende m. m., og at disse Regler tilstilles alle Valgnævnene.

Ligeledes maa Udvalget anbefale, at de i Lov af 29de December 1850 foreskrevne Valgforstanderskaber blive afløste af de i Lovudkastet foreslaaede Valgnævn. Efter den Udvikling, der er sket indenfor vort kommunale Liv, er der formentlig ikke Grund til, som forøvrigt i Bemærkningerne til det foreliggende Lovudkast anført, at beholde visse Embedsmænd som fødte Styrere af Valgforstanderskaberne. Det vil i Almindelighed være let i hvert enkelt af de foreslaaede Valgdistrikter at finde Mænd ogsaa udenfor Embedsstanden, der kunne gøre Fyldest i denne Stilling.

Den nu brugelige Maade, at de mødende Vælgere ved hvert Valg vælge det Valgnævn, der sammen med Valgforstanderskabets Formand skal lede Valget, mener Udvalget er upraktisk og kan derfor anbefale, at der af Lagtinget udnævnes Valgnævn, der baade overtager de nuværende Valgforstanderskabers Pligt til Affattelse af Valglisterne og tillige leder de i Distriktet forefaldende Valg.

At Valgkredsen bliver delt i mindre Valgdistrikter end hidtil, maa med de forhaandenværende besværlige Kommunikationsforhold for Øje anses for et ubetinget Fremskridt, ligeledes at der bliver indført faste Valgsteder. Dog har Udvalget ment, at der her maa gøres en Tilføjelse til Lovudkastet, saaledes at Amtmanden under særlige Omstændigheder, f. Eks. ved optrædende Epidemier,

skal være bemyndiget til at henlægge Valget til et andet Sted end det i Loven bestemte.

I Henhold til det foran anførte skal Udvalget tillade sig at foreslaa følgende Ændringer i det foreliggende Lovudkast:

Til § 9.

Der tilføjes som nyt Stykke:

»Under særlige Omstændigheder kan Amtmanden bestemme et andet Valgsted end i ovennævnte Fortegnelse anført.«

Til Fortegnelsen over Valgdistrikterne: Ordet »Syssel« forandres til »Præstegæld«.

Distrikternes Rækkefølge ændres saaledes:

Præstegæld	Nr.	De til hvert Distrikt hørende Sogne	Valgsted
Sydstrømø	1.	Thorshavn, Thorshavns udenbys Sogn, Kirkebø, Nolsø og Kalbak	Thorshavn
Nordstrømø	1.	Vestmanhavn og Kvivig	Vestmanhavn
—	2.	Saksen, Halddersvig Kvalvig og Kollefjord	Kvalvig
Østerø	1.	Gøte, Næs og Sjov	Solmundefjord
—	2.	Ejde og Funding (med Undtagelse af Fundingsbotn)	Ejde
—	3.	Fuglefjord og Andefjord (med Fundingsbotn i Funding Sogn)	Fuglefjord
Norderøerne	1.	Vaag, Mygledal, Husum og Kunø	Vaag
—	2.	Fuglø, Svinø og Viderø	Kvannesund
Vaagø		Samtlige Sogne	Midvaag
Sandø		Ligeledes	Sand
Suderø	1.	Kvalbø, Frodebø og Famien	Tveraa
—	2.	Vaag, Porkere og Sumbø	Vaag

Det saaledes ændrede Lovforslag skal Udvalget tillade sig at anbefale til Tingets Vedtagelse.

I Udvalget, der blev nedsat i Anledning af Folketingsvalgloven, Thorshavn den 11te September 1902.

Hans P. Weihe. *D. P. Michelsen.* *Johan H. Poulsen,*
Ordfører.

Fr. Petersen. *J. H. Schrøter.*

. . . . . .

Endvidere fremlagdes følgende *Ændringsforslag* af *Provsten:*

Til § 26.

Imellem Ordene »Kandidaten« og »til« i Paragraffens 4de Linie fra neden indskydes: »eller af en af hans Stillere«.

Den 13de September foretoges Sagens *2den Behandling*. Efter at *Ordføreren* havde refereret Betænkningen, vedtoges Overgang til 3dje Behandling med 17 Stemmer mod 0.

Den 16de September foretoges Sagens *3dje Behandling*. Lovforslaget med de stillede Ændringsforslag behandledes i følgende Afsnit:

§§ **1—8** betragtedes som vedtagne uden Afstemning. — § **9** med *Ændringsforslag* og *Fortegnelse over Valgdistrikterne:* Ændringsforslaget vedtoges med 13 St. mod 0, Fortegnelsen (Udvalgets) med 16 St. mod 0, hvorefter §en saaledes ændret betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — §erne **10** og **11**, §erne **12—21**, §erne **22—25** betragtedes som vedtagne uden Afstemning. — § **26**: Ændringsforslaget vedtoges med 12 St. mod 0, hvorefter §en saaledes ændret betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — § **27**, §erne **28—37**, §erne **38—42** betragtedes som vedtagne uden Afstemning. — Afstemningen over Sagen i dens Helhed udsattes til et følgende Møde.

Lovforslaget i dets Helhed, der findes vedhæftet Beretningen som *Bilag 3*, sattes *den 17de September* under Afstemning ved Navneopraab med det Udfald, at *samtlige* tilstedeværende Medlemmer *stemte derfor; fraværende* vare: Mortensen og Patursson, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 18 Stemmer.

Den 20de September oplæstes og underskreves saalydende *Indstilling* i Sagen:

Til Justitsministeriet.

Et af Amtmanden udarbejdet Forslag til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne er i indeværende Aar forelagt Lagtinget.

Sagen har været overgivet til et Udvalg paa 5 Medlemmer, der under 11te d. M. afgav sin Betænkning og indstillede Lovforslaget til Tingets Vedtagelse med et Par mindre Tilføjelser.

Efter at have gennemgaaet 3 Behandlinger, blev Lovforslaget, som det hoslagt medfølger, endelig vedtaget med 18 Stemmer for og ingen imod, medens 2 Medlemmer vare fraværende. Det vedtagne Lovforslag tilsigter at indføre den ved Lov af 1ste Februar 1901 fastsatte hemmelige Afstemning og er iøvrigt i nøje Tilslutning til Lov om Valgene til Rigsdagen af 7de Februar 1901.

Naar det i Lovforslaget er vedtaget at dele Valgkredsen i et større Antal Valgdistrikter end hidtil, saa er denne Forøgelse af Valgsteder sket for at gøre det lettere for Befolkningen at møde til Valg; thi det har flere Gange vist sig, naar Valgene har indtruffet i Vintertiden, at det har været vanskeligt eller umuligt for Vælgere fra de fjernere Dele af Valgdistriktet at komme til Valgmøderne.

Idet man tillader sig at henvise til de af Amtmanden til Forslaget ved dets Forelæggelse knyttede Bemærkninger, samt til den af Udvalget afgivne Betænkning, vil Tinget anbefale denne Sag til det høje Ministeriums Velvilje med Anmodning om, at samme vil udvirke, at det vedtagne Forslag maa blive ophøjet til Lov.

Færøernes Lagting, den 20de September 1902.

C. Berentsen. *Johan H. Poulsen.*

Joen Poulsen.

III. Forslag til Lov om Forandringer i Lov om Færøernes Lagting af 15de April 1854.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag ang. Forandringer i Lagtingsloven*).

Den 3dje September fremlagdes følgende af *Amtmanden* udarbejdede

Udkast til

Forslag til Lov om Forandringer i Lov om Færøernes Lagting af 15de April 1854.

§ 1.

I Stedet for de i Lov om Færøernes Lagting af 15de April 1854 §§ 1—8 indeholdte Bestemmelser træde Forskrifterne i efterfølgende §§ 2- 14.

§ 2.

Færøernes Lagting skal bestaa af Amtmanden som Formand, Provsten paa Øerne samt 20 af Beboerne valgte Medlemmer. Af disse vælge Østerø, Sydstrømø og Suderø Præstegæld hvert 4, og ethvert af de øvrige Præstegæld hvert 2 Medlemmer.

§ 3.

Valgret og Valgbarhed til Lagtinget tilkommer enhver uberygtet Mand, som har Indfødsret, og som paa den Tid, da Valglisterne affattes, har fast Bopæl paa Færøerne, naar han har fyldt sit 25de Aar, medmindre han

a) uden at have egen Husstand staar i privat Tjenesteforhold;
b) nyder eller har nydt Understøttelse af Fattigvæsenet, som ikke er enten eftergivet eller tilbagebetalt;
c. er ude af Raadighed over sit Bo.

§ 4.

Med Hensyn til Valgdistrikter, Valgsteder, Valgnævn og Valglister ved Lagtingsvalg forholdes efter Loven om Folketingsvalg paa Færøerne af . . . . . §§ 9—21. Ligeledes finde den anførte Lovs §§ 38—41 Anvendelse med Hensyn til Lagtingsvalg.

§ 5.

De ordentlige Valg til Lagtinget foretages i Maanederne Januar og Februar og gælde fra den 1ste Marts. Valgmødet begynder Kl. 12 Middag; Stemmegivningen maa ikke sluttes før Kl. 6 Eftermiddag, og saa længe der endnu derefter er Vælgere til Stede, som ville afgive deres Stemme. For Vælgere, som

*) Se Beretningen for 1901, Side 50—52.

bo i over ¼ Mils Afstand fra Valgstedet, og som ved Vejr- eller andre Naturforhold ere forhindrede i at give Møde paa Valgdagen, skal Stemmegivningen staa aaben i de to næste Søgnedage efter Valgdagen fra Kl. 12 Middag til Kl. 6 Eftermiddag.

Valgdagen bestemmes og kundgøres af Amtmanden i det mindste 6 Uger forud, ligesom han derom snarest har særlig at underrette de vedkommende Valgnævn. Disse have da uopholdelig at bestemme Mødestedet, paa hvilket Valgmødet skal afholdes i hvert Valgdistrikt, ligesom de have uden Henstand at sørge for, at Dagen, Klokkeslættet og Mødestedet til Kirkestævne og paa enhver anden hensigtsmæssig Maade kundgøres i samtlige Sogne.

§ 6.

Valget sker i Henhold til Lister, hvorpaa bestemte Personer bringes i Forslag til Valg.

Enhver saadan Kandidatliste skal være indleveret til Formanden for Valgnævnet i det mindste 3 Uger forinden Valgdagen. Listen skal være underskreven af mindst 5, højst 15 Vælgere som Stillere, og være ledsaget af en Fortegnelse over Stillerne, hvori disses Navne, Stillinger og Bopæle ere tydelig angivne.

Den Stiller, som indleverer Listen, har Ret til paa en af ham medbragt Afskrift af Listen at faa Formandens Tilstaaelse for, at og naar Listen er indleveret.

En Kandidatliste kan indeholde færre Navne end det Antal Lagtingsmænd, der skal vælges; derimod er den ugyldig, hvis den indeholder flere Navne. Kandidaterne skulle være saa bestemt betegnede ved Fornavn, Stilling eller Bopæl, at der ikke kan finde Forveksling Sted med nogen anden valgbar Person. Er nogen af de paa Listen opførte Kandidater ikke valgbar, eller er han saa utilstrækkelig betegnet, at Valgnævnet ikke kan skønne, til hvilken valgbar Person der sigtes, udstryges hans Navn af Listen.

Saafremt Valgnævnet finder Grund til at erklære en Kandidatliste for ugyldig eller til at stryge noget Navn af Listen, skal dets Kendelse tilføres Valgnævnets Forhandlingsbog. En Udskrift af Kendelsen skal snarest muligt meddeles den Stiller, som har besørget Indleveringen.

De af Valgnævnet godkendte Kandidatlister mærkes hver med sit Bogstav (A, B, C, o. s. v.), og paa hver Liste sættes Nummer (1, 2, 3, o. s. v.) foran Kandidaternes Navne i den Rækkefølge, hvori de af Stillerne ere opførte.

I de Præstegæld, der bestaa af to eller flere Valgdistrikter, skulle de Forretninger, der ifølge det foranstaaende paahvile Valgnævnet, udføres af Valgnævnet for Præstegældets 1ste Distrikt. Dette har snarest muligt efter Anmeldelsesfristens Udløb at tilstille Præstegældets andet eller andre Valgnævn de indkomne Lister og Fortegnelser over Stillerne samt fornøden Meddelelse om, hvorvidt Listerne ere godkendte, og med hvilke Bogstaver de ere mærkede, m. v.

§ 7.

Valgnævnet tilvejebringer til Brug ved Valget Stemmesedler og dertil passende Konvolutter i fornødent Antal. De saaledes tilvejebragte Stemmesedler og Konvolutter skulle alle haves til Stede ved Valget. Afstemningen foregaar ved Afgivelse af saadanne Stemmesedler, indlagte i de dertil hørende Konvolutter.

Stemmesedlen skal i tydeligt Tryk indeholde Betegnelserne »Valgliste A«, »Valgliste B«, »Valgliste C« o. s. v. i saa mange Linier, som der skal vælges Medlemmer; hver Valgbetegnelse skal staa i en Linie for sig, og hver 2 Valgbetegnelser skulle være indbyrdes adskilte ved en trykt, vandret Streg. Intet andet Ord eller Bogstav og intet Navn, Tal eller Tegn maa være paaført nogen Stemmeseddel enten ved Tryk eller ved Skrift eller paa anden Maade.

Konvolutterne maa være uigennemsigtige og saaledes tildannede, at de helt dække den indlagte Stemmeseddel. Paa hver Konvolut skal være trykt

Valgets Aar. Intet andet Navn, Ord, Tal eller Tegn maa være paaført nogen Konvolut enten ved Tryk eller ved Skrift eller paa anden Maade.

Valgnævnet tilvejebringer endvidere en Stemmekasse og et Stemmerum af den nedenfor angivne Beskaffenhed eller, hvis flere behøves, det fornødne Antal deraf.

Afstemningen foregaar ved Afgivelse af de dertil tilvejebragte Stemmesedler, indlagte i de dertil hørende Konvolutter.

Stemmerummet skal være et ved Opstilling eller Ophængning dannet Rum af saadan Beskaffenhed, at en Mand kan staa oprejst deri uden at kunne ses af nogen udenfor Rummet værende Person. Stemmerummet skal være tilstrækkeligt lyst til, at Skrift tydelig kan læses derinde; det skal være forsynet med almindeligt sort Blyant og en fast Plade til Underlag ved Skrivning.

Stemmekassen skal være aflaaset og saaledes indrettet, at ingen Stemmeseddel kan udtages af den, uden at Kassen aabnes.

§ 8.

Paa Valgstederne skulle fra Valghandlingens Begyndelse Kandidatlisterne findes opslaaede trykte eller tydelig skrevne og mærkede med deres Bogstav. Ligeledes skal der findes opslaaet en trykt Vejledning for Vælgerne, indeholdende det væsentlige af de i nærværende Lovs §§ 2—11 indeholdte Bestemmelser.

§ 9.

Valghandlingen aabnes af Formanden med at bekendtgøre Navnene paa Valgnævnets Medlemmer, det Antal Medlemmer, der skal vælges, og de i Henhold til § 6 modtagne Lister; han foreviser den Kasse, hvori Stemmesedlerne skulle nedlægges, saaledes at det kan ses, at den er tom.

Vælgerne fremtræde efterhaanden, som de selv ville, og som der bliver Lejlighed til at modtage deres Stemmesedler. Efter at Valgnævnet har forvisset sig om, at den fremtrædende er den, han opgiver at være, og at han staar opført paa Valglisten, erholder Vælgeren en Stemmeseddel og dertil hørende Konvolut og gaar ind i Stemmerummet, hvor ingen anden maa være til Stede. Her sætter han paa Stemmesedlen et Kryds ved Bogstavet for den Liste, som han vil stemme paa, og lægger Stemmesedlen i Konvolutten, hvorefter han straks gaar ud af Stemmerummet og leverer Konvolutten med den indlagte Stemmeseddel til Formanden, som i Vælgerens Paasyn nedlægger Konvolutten i Kassen uden at undersøge dens Indhold. Et af Valgnævnets Medlemmer gør i Valglisten Bemærkning ved hver Vælger, der har afgivet sin Stemmeseddel, og et andet af Valgnævnets Medlemmer optegner i fortløbende Række de samme Vælgeres Løbenummer og Navn. Enhver Vælger, der vil deltage i Valget, maa personlig møde.

Ifald en Stemmeseddel eller Konvolut efter Udlevering til Vælgeren, men inden Nedlægning i Stemmekassen, findes ubrugelig eller bliver af Uagtsomhed ubrugeliggjort, kan den paagældende Vælger gaa tilbage til Stemmelisteføreren og, naar han tilfredsstillende forklarer det skete og tilbageleverer saavel Stemmeseddel som Konvolut, faa dem ombyttede.

Ifald en Vælger fremfører for Valgnævnet, at han ikke er i Stand til at foretage Afstemningen paa den foreskrevne Maade, og Valgnævnet skønner, at det saaledes fremførte er rigtigt, skal et dertil særlig udvalgt Medlem af Valgnævnet eller en dertil af Valgnævnet særlig tilforordnet Vælger yde den paagældende Vælger fornøden Bistand ved Stemmegivningen, hvorved da tillige de nødvendige Lempelser i den foreskrevne Fremgangsmaade maa foretages.

§ 10.

Naar ingen Vælger mere efter Kl. 6 (jfr. § 5) forlanger at afgive sin Stemmeseddel, erklæres Stemmegivningen for slutttet; dog have Valgnævnets

Medlemmer umiddelbart derpaa Ret til at afgive deres egne Stemmesedler. Senere kan Stemme kun afgives af fjernereboende Vælgere i Overensstemmelse med § 5. Hver Gang Stemmegivningen paa selve Valgdagen eller de to følgende Søgnedage, sluttes, have samtlige Valgnævnets Medlemmer at forsegle Stemmekasse, Valgliste, Stemmeliste, Stemmesedler og Konvolutter paa en saadan Maade, at ingen Forvanskning kan finde Sted.

§ 11.

Stemmeoptællingen foregaar offentlig. Den finder Sted Kl. 6 Eftermiddag den anden Søgnedag efter Valgdagen. Ved Stemmeoptællingen aabner Valgnævnets Formand Kassen, udtager Stemmesedlerne een for een af Konvolutterne og oplæser dem lydelig, hvorefter de henlægges og samles paa eet Sted. En Stemmeseddel er ugyldig, hvis der er stemt paa andet end en af Kandidatlisterne, eller hvis der er foretaget nogen Forandring i Rækkefølgen af den paagældende Kandidatlistes Navne. Indeholder en Konvolut flere end een Stemmeseddel, er dens Indhold ugyldigt. En Stemmeseddel er endvidere ugyldig, 1) naar det ikke med Sikkerhed fremgaar, hvilken af Listerne Vælgeren har villet give sin Stemme, 2) naar Beskaffenheden af Stemmesedlen eller den Konvolut, der har omgivet den, giver Grund til at antage, at Stemmesedlen ikke er en af en Stemmelisteförer udleveret og i et Stemmerum mærket Stemmeseddel, 3) naar der paa Stemmesedlen eller Konvolutten findes skrevet, tegnet eller paa anden Maade anbragt noget, hvorved det findes forsætlig tilkendegivet, hvem den stemmende er, eller der overhovedet ved en Behandling, som kun kan antages at være foretagen af Vælgeren, findes forsætlig at være givet Stemmesedlen et Særpræg.

Efterhaanden som Stemmesedlerne oplæses af Formanden, optegne Medlemmer af Valgnævnet, hvor mange Stemmer der falder paa hver af Listerne. Efter at alle Stemmesedlerne ere oplæste, meddeler den ene af Listeførerne lydelig de paa hans Liste optegnede Stemmetal, og den anden Listefører ligeledes lydelig, om de stemme overens med de paa hans Liste gjorte Optegnelser. Viser der sig nogen Uoverensstemmelse, gennemgaas Stemmesedlerne paany til Berigtigelse af den indløbne Fejl. Endelig optælles samtlige Stemmesedler, og Tallet sammenholdes med den ifølge § 9 førte Fortegnelse over de Vælgere, der have afgivet Stemmeseddel.

§ 12.

Efter at Valgnævnet har forvisset sig om, at Valghandlingen er foregaaet paa lovlig Maade, sammenlægges alle de for hver Kandidatliste afgivne Stemmer. Hver Listes Stemmetal deles derefter med 1, 2, 3 o. s. v., indtil hver Liste er delt med et Tal saa stort som det Antal Medlemmer, der i det højeste kan blive den til Del. Det største af de saaledes fremkomne Delingstal giver den Liste, hvilken det er tilfaldet, Ret til Medlem Nr. 1, det næststørste Delingstal giver den Liste, det er tilfaldet, Ret til Medlem Nr. 2 og saaledes fremdeles, indtil alle Medlemmerne ere valgte. Ere Delingstallene lige store, gør Lodtrækning Udslaget. Af hver enkelt Liste udtages de valgte Medlemmer efter den Orden, hvori de paa Listen ere opførte; Navne paa dem, der allerede ere valgte paa anden Liste, overstreges. Er en Kandidatliste udtømt, naar der tilkommer den en Repræsentant, tages denne af den Liste, som derefter har det højeste Tal.

§ 13.

I de Præstegæld, som bestaa af to eller flere Valgdistrikter, foretages, efter at den i § 11 omtalte Optælling er foretagen ved de enkelte Valgnævn, den endelige Opgørelse af Valget Ugedagen efter Valgdagen ved et fælles Valgnævn, sammensat af det ene Valgnævn og en Udsending fra det andet eller hvert af de andre Valgnævn. Opgørelsen foregaar skiftevis ved de forskellige Valgsteder i Præstegældet efter den Orden, som fastsættes af Lagtinget. Til Mødet

medbringes alle ved Valget benyttede Lister, Stemmesedler og Konvolutter, forseglede af samtlige Medlemmer af vedkommende Valgnævn.

Valgnævnet (henholdsvis det fælles Valgnævn) meddeler enhver af de valgte et Valgbrev og indberetter Valgets Udfald til Amtmanden.

Stemmesedler og Konvolutter opbevares, forseglede af Valgnævnet, indtil et Aar efter Valgdagen. Derefter skulle de tilintetgøres.

§ 14.

Saafremt kun een skal vælges, foretages Valget som Flertalsvalg, men i øvrigt efter de ovenfor givne Regler.

§ 15.

I Lov 15de April 1854 § 10 indsættes som nyt 2det Punktum:

Efter Lagtingets Indstilling kan Kongen for 2 Aar ad Gangen bestemme, at Tingets Aabning skal finde Sted paa et andet Tidspunkt end St. Olai Dag.

§ 16.

Den Lagtingets Medlemmer tilkommende daglige Godtgørelse for den Tid, Tinget er samlet, forhøjes til 3 Kr.

§ 17.

Denne Lov træder i Kraft den . . . . . .

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 5te September*, vedtoges, efter Forslag af *Schrøter*, at henvise det til Udvalget i foregaaende Sag (Folketingsvalgloven).

Den 11te September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Udvalget:

Til § 1.

1) Tallene »8« og »14« ændres til »9« og »15«.

Til § 2.

2) I næstsidste Linie udgaa Ordene »ethvert af«.

Til § 5.

3) Første Stykke affattes saaledes:

»De ordentlige Valg til Lagtinget foretages i Maanederne Januar og Februar; dog kan Valget, naar mindst en Tredjedel af Vælgerne i Præstegældet begærer det, og det anbefales af vedkommende kommunale Styrelser, berammes til at foretages i Juni Maaned. De ordentlige Valg gælde fra den 1ste Juli. Valgmødet begynder Kl. 10 Formiddag; Stemmegivningen maa ikke sluttes før Kl. 2 Eftermiddag, og saa længe der endnu derefter er Vælgere til Stede, som ville afgive deres Stemme. Naar Valg afholdes i Vinterhalvaaret (1ste Oktober — 31te Marts), skal Stemmegivningen for Vælgere, som bo i over $^1/_4$ Mils Afstand fra Valgstedet, og som ved Vejr- eller andre Naturforhold ere forhindrede fra at give Møde, staa aaben i de to næste Søgnedage efter Valgdagen fra Kl. 12 Middag til Kl. 6 Eftermiddag. Naar alle Valgnævnets Medlemmer ere enige om, at Naturforholdene have tilladt Vælgerne at give Møde enten paa Valgdagen eller den næste Søgnedag, kan Stemmegivningen endelig sluttes paa en af disse Dage. Beslutning herom tilføres Valgnævnets Forhandlingsbog.«

4) Ordet »enhver« i næstsidste og sidste Linie udgaar.

Til § 6.

5) I 2det Stykke ændres Tallet »15« til »10«.

6) Til 3dje Stykke tilføjes som nyt sidste Punktum: »Enhver Vælger er berettiget til ved Henvendelse til Formanden at faa Oplysning om Indholdet af de indleverede Kandidatlister.«

7) I 4de Stykke, 4de Linie fra neden, indsættes efter »valgbar,«: »eller er han berettiget til at nægte at modtage Valg og for Valgnævnet fremsætter saadan Nægtelse,«.

8) I 5te Stykke indsættes som nyt 2det Punktum: »Kendelsen kan afsiges af Formanden alene, naar han anser Spørgsmaalet for utvivlsomt.«

Til § 7.

9) I 2det Stykke ændres Ordene: »skal vælges Medlemmer« til: »er godkendte Kandidatlister«.

10) I 3dje Stykke indsættes efter »trykt«: »eller stemplet«.

11) Ordene »Intet andet Navn, Ord, Tal« ændres til: »Intet andet Tal og intet Navn, Ord«.

Til § 9.

12) Som nyt 1ste Stykke indsættes:

»Valget foregaar i Valgmøder, hvortil Adgangen staar aaben for enhver, dog at Valgnævnet kan bestemme, at der i det Værelse, hvor et Stemmerum er anbragt, ikke under Afstemningen, foruden de derved ansatte Valgnævnsmedlemmer og tilforordnede Vælgere, maa opholde sig andre end de med Afgivning af Stemme sysselsatte og de paa Adgang til Stemmegivning ventende Vælgere, hvilke sidstnævntes Tal kan begrænses efter, hvad Ordenen kræver, samt Kandidaterne og en af hver Stiller, der har indleveret en Kandidatliste, til Formanden opgivet Vælger. De tilstedeværende ere pligtige til at rette sig efter Formandens nærmere Bestemmelser.«

Til § 10.

13) Tallet »6« i 1ste Linie ændres til »2«.

Til § 11.

14) I Stedet for »Kl. 6 Eftermiddag ... Valgdagen« sættes: »umiddelbart efter Stemmegivningens endelige Slutning«.

15) Ordene », eller . . . Navne« i Linie 6 - 7 fra oven udgaa.

16) Som ny § 15 indsættes:

Lagtingsmændene vælges paa 4 Aar, saaledes at Halvdelen af Medlemmerne afgaar hvert andet Aar. Med Hensyn hertil deles Tinget i 2 Afdelinger, hvoraf den ene bestaar af Medlemmerne for Norderøernes, Østerø, Nordstrømø og Vaagø Præstegæld og den anden af de øvrige Medlemmer. I Tilfælde af Lagtingets Opløsning afgøres det ved Lodtrækning, hvilken af disse Afdelinger der skal afgaa først. Genvalg kan ske. Saafremt en Lagtingsmand fratræder inden den bestemte Tid, vælges den, der træder i hans Sted, kun for den Tid, i hvilken den afgaaende endnu skulde have siddet i Lagtinget. Enhver er pligtig at modtage det paa ham faldne Valg, medmindre særegne Omstændigheder ere til Hinder derfor, og navnlig kan den, der har opnaaet en Alder af 60 Aar, altid undskylde sig, ligesom ogsaa den, der i 3 Aar har været Lagtingsmand, ikke er pligtig at modtage et nyt Valg, førend efter Udløbet af saa stort et Aaremaal som det, hvori han har været Lagtingsmand. Begæring om Fritagelse kan i de 2 sidstnævnte Tilfælde fremsættes for Valgnævnet (jfr. § 6, 4de Stykke); i øvrigt afgøres Antageligheden af Undskyldningsgrunde af Lagtinget eller, naar dette ikke er samlet, af Amtmanden paa Tingets Vegne.

Til §§ 15 og 16.

17) Paragraftallene ændres til »16« og »17«.

18) Ny § 17.

»Denne Lov træder i Kraft den 1ste April 1903. Ved Lovens Iværksættelse iagttages følgende Regler:

I Aaret 1903 vælges Lagtingsmænd for Østerø, Nordstrømø og Vaagø Præstegæld paa 4 Aar, endvidere 1 Lagtingsmand for Sydstrømø Præstegæld paa 2 Aar og 2 nye Lagtingsmænd for Suderø

Præstegæld paa 2 Aar. De nævnte Valg afholdes i Juni eller Juli Maaned. I Aaret 1905 foretages Valg i Sydstrømø, Sandø og Suderø Præstegæld for 4 Aar og i Nordergernes Præstegæld for 2 Aar.«

Den 12te September fremlagdes følgende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg, til hvilket det er overdraget at afgive Betænkning over det af Formanden fremsatte Udkast til Forslag til Lov om Forandringer i Lov om Færøernes Lagting af 15de April 1854, skal tillade sig at bemærke følgende:

Der har i mange Aar været næret Ønsker om Forandringer i Lagtingsloven, og Tinget har i adskillige Samlinger beskæftiget sig med forskellige dertil sigtende Forslag, uden at det hidtil er lykkedes at tilendebringe Sagen. De førte Forhandlinger have dog efter Udvalgets Mening haft den Betydning, at de forskellige Punkter, paa hvilke Ønskerne om Forandringer særlig have været rettede, ere blevne underkastede en grundig og alsidig Drøftelse, og tillige er der vistnok derigennem vundet stedse større Klarhed over, i hvilken Retning de ønskede Ændringer bør gaa. Udvalget maa derfor med Formanden være enigt i, at Sagen nu er moden til Afgørelse, og det maa i det store og hele slutte sig til Udkastet, idet dette forekommer Udvalget at være et godt og fyldigt Udtryk for de Reformer i Lagtingets Organisation, med Hensyn til hvilke der igennem Sagens mangeaarige Behandling maa siges at være tilvejebragt en overvejende almindelig Anskuelse om, at de ere ønskelige og til Dels nødvendige.

Det væsenligste Spørgsmaal i Sagen angaar Valgretten og Valgbarheden til Lagtinget (Lagtingslovens §§ 2—3). Hvad *Valgretten* angaar, er der sikkert kun én Mening om, at de nugældende Valgretsbestemmelser ere aldeles forældede og uheldige. For det første betinges Valgretten af, at den paagældende ejer eller bruger Jord eller Bygninger af en vis Værdi. Som Censusbestemmelse er denne Forskrift i Nutiden uden nogen som helst Betydning, idet Værdien er sat saa lavt, at den ikke paa nogen Maade danner Skel imellem de mere og de mindre formuende; og paa den anden Side kan den afskære fra Valget Personer, som — selv om Censusbestemmelse anses nødvendig — ubetinget maa betragtes som selvskrevne til at have saadan Ret, f. Eks. Personer, som kunne eje maaske betydelige Kapitaler eller rørlige Ejendomme (Skibe). For det andet hjemle de nugældende Valgretsbestemmelser Valgret til Lagtinget for visse Personer, som ikke opfylde de ellers almindelig anerkendte Betingelser for politisk og kommunal Valgret, nemlig dem, som uden at have egen Husstand staa i privat Tjenesteforhold, eller som have modtaget Fattigunderstøttelse, som ikke er eftergivet eller tilbagebetalt. Hvad dernæst *Valgbarheden* angaar, give de nugældende Bestemmelser Valgbarhed til de nysnævnte Klasser af Personer, men indskrænke paa den anden Side for Halvdelen af Lagtingsmændene i hvert Præstegæld Valget til de Mænd, som have fast Bopæl i Præstegældet, og som have svaret 2 Rdlr. i direkte Skat til Staten eller Kommunen. Den sidstnævnte Indskrænkning er under Nutidens Forhold selvfølgelig uden mindste Betydning. Hvad Bopælsbetingelsen angaar, har Erfaringen vist, at i det langt overvejende Flertal af Tilfælde have begge eller alle de Lagtingsmænd, som et Præstegæld har haft at vælge, været bosatte i Præstegældet, og kun i forholdsvis sjældne Undtagelsestilfælde ere Mænd udenfor Præstegældet blevne valgte. Ogsaa denne Valgbarhedsindskrænkning har saaledes i Praksis vist sig næsten betydningsløs, og det maa anses for utvivlsomt, at Forholdet ogsaa i Fremtiden vil blive væsenlig uforandret. Naar hertil kommer, at Bibeholdelsen af den omhandlede

Indskrænkning vil lægge betydelige Hindringer i Vejen for Indførelsen af Forholdstalsvalg (hvorom nærmere nedenfor), maa Udvalget være enigt i, at der ingen Grund er til at bevare den nævnte Indskrænkning i det frie Valg.

I Henhold til disse Betragtninger er Udvalget af den Mening, at de i Udkastets § 3 foreslaaede Valgrets- og Valgbarhedsbestemmelser fuldt ud kunne tiltrædes. Udvalget maa navnlig billige, at ingen Census er foreslaaet, idet en saadan, hvis den sattes saa højt, at den udelukkede et større Antal af ellers kvalificerede Personer eller særlig begunstigede et Mindretal af Vælgerne, sikkert vilde støde stærkt an imod den almindelige Anskuelse paa Øerne, medens den, sat meget lavt, vilde være uden praktisk Betydning. Garantien imod, at de mere bemidlede skulle savne tilstrækkelig Repræsentation indenfor Tinget, maa søges i Forholdstalsvalgmaaden.

Udvalget maa billige, at der ved Lagtingsvalg indføres *hemmelig Afstemning* — i Lighed med Folketingsvalgene — , idet væsenlig de samme Grunde gøre sig gældende i begge Tilfælde. Da den foreslaaede Fremgangsmaade er ganske den samme som ved Folketingsvalgene, behøver Udvalget ikke at dvæle videre derved.

Med Hensyn til den i Udkastet foreslaaede Indførelse af *Forholdstalsvalg*, maa Udvalget ligeledes i alt væsenligt tiltræde Udkastet. Der vil derved opnaas en Betryggelse imod, at et maaske betydeligt Mindretal — saaledes som efter den nuværende Valgmaade kan ske — slet ikke opnaar Repræsentation. Endvidere vil Forholdstalsvalgmaaden navnlig i de større Præstegæld, hvor 4 Lagtingsmænd skulle vælges, gøre det lettere for Vælgerne i de forskellige Dele af Præstegældet at sætte Repræsentanter ind; og det Ønske, som gentagne Gange har været fremsat til Lagtinget fra Vælgere i Sydstrømø Præstegælds Landdistrikt om, at dette maa blive udskilt som særskilt Valgdistrikt, vil ved Anvendelsen af Forholdstalsvalgmaaden sikkert bortfalde, idet det vil staa i Vælgernes Magt, om de ere enige, at sætte et saa stort Antal Repræsentanter ind, som svarer til Vælgernes Tal i Forhold til Vælgerne i Thorshavns By. Hvad den nærmere Gennemførelse af Forholdstalsvalgmaaden angaar, kan Udvalget anse det for en ubetinget Fordel, at Valget sker i Henhold til bestemte, forud opstillede *Lister*, hvorved Tilfældigheder i Valgresultaterne bedre end hidtil ville kunne undgaas. Ogsaa de øvrige Regler om Valgmaadens Gennemførelse tiltræder Udvalget med mindre væsenlige Ændringer, hvorom henvises til det følgende.

Den foreslaaede Forøgelse af Tingets *Medlemstal* med 2 Medlemmer for Sudero Præstegæld imødekommer et ofte fra dettes Side fremsat Ønske. Da Præstegældets Folkemængde ifølge Folketællingen den 1ste Februar 1901 udgjorde 3079, altsaa noget over $^1/_5$ af Færøernes samlede Befolkning (15,230), mener Udvalget, at der ikke længere bør nægtes Sudero en hertil svarende Repræsentation i Tinget.

Det ofte tidligere berørte Spørgsmaal om, hvorvidt man bør bibeholde den nugældende Ordning, hvorefter Amtmanden og Provsten have Sæde som Medlemmer i Tinget, den førstnævnte som fast Formand, har været Genstand for Overvejelse i Udvalget. Medens man — uden dog at have villet tage endeligt Standpunkt til Spørgsmaalet — er tilbøjelig til at antage, at det i Princippet vil være rigtigst, at de 2 nævnte Embedsmænd ikke ifølge deres Embedsstillinger have Sæde og Stemme i Tinget, og at dette selv bør vælge sin Formand, er Udvalget paa den anden Side enigt om, at en saadan Forandring vil forudsætte andre Foranstaltninger, der ville udkræve nøje Overvejelse, og derfor endnu ikke er moden til Gennemførelse. Da Udvalget ligeledes er enigt i, at den omhandlede Forandring ikke er paatrængende, maa Udvalget tilraade, at man ikke udsætter Gennemførelsen af de i Udkastet foreslaaede Reformer derefter, og maa saaledes bifalde, at det indtil videre har sit Forblivende ved de i Udkastets § 2 foreslaaede Bestemmelser.

De foreslaaede Regler om *Valgtiden* mener Udvalget i det væsenlige at maatte tiltræde, idet man erkender, at den hidtil brugte Valgtid (Juni og Juli) kan medføre en Ubilligbed for den Del af Vælgerne, der i Sommertiden er fra-

værende paa Fiskeri. Imidlertid maa det sikkert indrømmes, at den af denne Grund foreslaaede Henlæggelse af Valgene til Maanederne Januar og Februar i visse Dele af Landet, navnlig Norderøernes Præstegæld, vil kunne vanskeliggøre det for adskillige Vælgere at give Møde, selv om Valget, som foreslaaet, udstrækkes over indtil 3 Dage. Man har derfor ved Ændringsforslaget Nr. 3 foreslaaet, at der aabnes Adgang til at afholde Valget i Sommertiden, naar der er stærk Stemning derfor indenfor vedkommende Præstegæld. Ændringsforslaget gaar endvidere ud paa at fastsætte Valgtiden paa Valgdagen til Kl. 10—2 som formentlig hensigtsmæssigere end den i Udkastet foreslaaede (12—6), hvorhos der — for ikke at gøre Valgnævnet unødig Ulejlighed — gives dette Ret til at slutte Stemmegivningen allerede paa Valgdagen eller næste Søgnedag, naar alle Nævnets Medlemmer ere enige om, at Naturforholdene ikke har kunnet hindre fjernereboende Vælgere i at møde.

Udkastets Bestemmelse i § 15 om, at der gives Adgang til at fastsætte en anden *Tid for Tingets Aabning* end den nugældende, kan Udvalget tiltræde, idet man under Hensyn til de Ønsker, der undertiden ere blevne fremsatte om en anden Aabningstid, maa finde det rigtigt, at der, om disse Ønsker fremtidig maatte gøre sig stærkere gældende, kan tages Hensyn til dem.

Bestemmelsen i § 16 om, at *Dagpengene* for Lagtingets Medlemmer forhøjes fra 2 til 3 Kr., anser Udvalget for velgrundet, idet Pengenes Værdi nu er langt mindre end i 1865, da Dagpengene fastsattes til 2 Kr. Den foreslaaede Forhøjelse har iøvrigt, som bekendt, mange Gange tidligere været foreslaaet og drøftet i Tinget.

I Henhold til det foranstaaende skal Udvalget anbefale det foreliggende Udkast til Tingets Vedtagelse, idet man kun paa mindre væsentlige Punkter har fundet Anledning til at foreslaa Ændringer. Om disse skal man bemærke:

Til Nr. 1. Se under Nr. 16.

Til Nr. 2. Redaktionsændring.

Til Nr. 3. Se Bemærkningerne ovenfor om Valgtiden.

Til Nr. 4. Redaktionsændring.

Til Nr. 5. Det her foreslaaede Maksimumstal er formentlig tilstrækkeligt.

Til Nr. 6. Den foreslaaede Ret for Vælgerne er vel utvivlsom, men bør for Sikkerheds Skyld vistnok udtrykkelig udtales i Loven.

Til Nr. 7. Foreslaaet for at undgaa Omvalg.

Til Nr. 8. Der sigtes til det i Ændringsforslag Nr. 7 omtalte Tilfælde eller andre, hvor en Kandidat klarlig ikke er valgbar. I saadanne Tilfælde vil det være unødvendigt at sammenkalde Valgnævnet og derved paafore Medlemmerne Ulejlighed og det Offentlige Skydsudgifter.

Til Nr. 9. Udvalget maa formene, at Vælgernes Ret til at opstille Kandidatliste ikke bør være begrænset ved Antallet af de Lagtingsmænd, der skal vælges. Uagtet den samme Formulering som i Udkastet indeholdte i § 71 B. i Lov om Valgene til Rigsdagen af 7de Februar 1901, har Udvalget derfor ment at burde foreslaa den anførte Ændring.

Til Nr. 10. Den her foreslaaede Fremgangsmaade formenes at frembyde tilstrækkelig Garanti og vil have den Fordel, at man ikke behøver at ubrugbargøre mange flere Konvolutter, end der viser sig at behøves til Valget.

Til Nr. 11. Redaktionsændring.

Til Nr. 12. Enslydende med § 26 i Forslaget til Lov om Folketingsvalgene, dog med en ved Kandidatliste-Systemet foranlediget, med § 71 D. i Lov af 7de Februar 1901 overensstemmende Forandring. Bør for Tydelighedens Skyld indsættes ogsaa i nærværende Lovforslag.

Til Nr. 13. Jfr. Nr. 3, 3dje Punktum.

Til Nr. 14. Jfr. Nr. 3, næstsidste Punktum.

Til Nr. 15. Da Vælgerne ifølge § 9 kun maa stemme ved at sætte et Kryds paa Stemmesedlen, hvorimod intet som helst Navn maa skrives paa den, kunne de anførte Ord formentlig virke vildledende og foreslaas derfor udeladte.

Til Nr. 16. For at fremkalde regelmæssig Afgang af Halvdelen af Tingets Medlemmer hvert andet Aar har man foreslaaet den nugældende Lagtingslovs § 9 noget omredigeret. Da de ordentlige Valg ifølge § 5 skulle foregaa paa

en Tid, da Tinget kun undtagelsesvis vil være samlet, og da det vil være hensigtsmæssigt, at der, om Omvalg bliver nødvendiggjort, træffes Foranstaltning til dette snarest muligt efter Valget, har man ment at burde foreslaa, at det, naar Tinget ikke er samlet, skal være overladt til Amtmanden paa Tingets Vegne at træffe Bestemmelse, om en Mand, der er valgt til Lagtingsmand, kan fritages for at modtage Valget. Udvalget gaar ud fra, at Fritagelse kun vil blive bevilget, naar Amtmanden har Grund til at føle sig sikker paa, at Tinget ligeledes vilde have bevilget den.

Til Nr. 17. Redaktionsændring.

Til Nr. 18. Overgangsbestemmelse, som formentlig ikke tiltrænger Begrundelse.

I Udvalget ang. Forandringer i Lagtingsloven, Thorshavn den 12te September 1902.

Fr. Petersen,
Ordfører.

Hans P. Weihe. *D. P. Michelsen.*

J. H. Schröter. *Johan H. Poulsen.*

Den 13de September foretoges Sagens *2den Behandling*. Efter at Lovforslaget med de foreslaaede Ændringer var behandlet §vis, vedtoges Overgang til 3dje Behandling med 17 St. mod 0.

Den 16de September fremlagdes følgende *Ændringsforslag:*

A. *Fra Formanden:*

Til § 7.

Femte Stykke («Afstemningen foregaar . . . Konvolutter») udgaar.

B. *Fra Schröter:*

Til § 16.

Efter Ordet «forhøjes» i sidste Linie indsættes følgende Passus:

«for de Medlemmers Vedkommende, der ere bosatte uden for Byen Thorshavn, for saa vidt de ikke ere Embedsmænd eller af det Offentlige fast lønnede Bestillingsmænd.».

Samme Dag (16de Septbr.) foretoges Sagens 3dje Behandling. Lovforslaget med Ændringsforslag behandledes og afstemtes i følgende Afsnit: §erne **1** og **2**: Afstemningen over Ændringsforslag Nr. 1 (ad § 1) udsattes til Afstemningen over § 16. Ændringsforslag Nr. 2 vedtoges med 12 St. mod 0, og § 2 saaledes ændret ligeledes med 12 St. mod 2. — §erne **3** og **4** betragtedes som vedtagne uden Afstemning. — § **5**: Ændringsforslagene Nr. 3 og 4 vedtoges hvert især med 11 St. mod 0 og § 5 saaledes ændret med 13 St. mod 0. § **6**: Ændringsforslagene Nr. 5—8 vedtoges hvert især med 13 St. mod 0, og §en saaledes ændret ligeledes med 13 St. mod 0. — § **7**: Ændringsforslagene Nr. 9—11 vedtoges hvert især med 13 St. mod 0, Formandens Ændringsforslag (A.) vedtoges med 14 St. mod 0 og §en saaledes ændret ligeledes med 14 St. mod 0. — § **8** betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — § **9**: Ændringsforslag Nr. 12 vedtoges med 13 St. mod 0 og §en saaledes ændret ligeledes med 13 St. mod 0. — § **10**: Ændringsforslag Nr. 13 vedtoges med 12 St. mod 0 og §en saaledes

ændret ligeledes med 12 St. mod 0. § **11**: Ændringsforslagene vedtoges Nr. 14 med 11 St. mod 0, Nr. 15 med 12 St, mod 0 og §en saaledes ændret med 12 St. mod 0. — §erne **12**· **14** betragtedes som vedtagne uden Afstemning. — *Ændringsforslag Nr. 16* (ny § 15) vedtoges med 11 St. mod 0. — §erne **15—17** (§§ 16—18): § 15 (16) vedtoges med 11 St. mod 0; Schrøters Ændringsforslag (B.) forkastedes med 8 St. mod 2, hvorefter § 16 (17) vedtoges med 13 St. mod 0; § 17 (18) med Ændringsforslag (Nr. 18) betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — § 1 med Ændringsforslag Nr. 1 betragtedes som vedtagen ved Afstemningen over § 16.

Afstemningen over Sagen i dens Helhed udsattes til et følgende Møde.

Den 17de September sattes Lovforslaget i dets Helhed under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: J. Poulsen, Nielsen, Provsten, J. Jakobsen, Nielasen, Michelsen, Schrøter, M. Poulsen, O. Olsen J. H. Poulsen, Müller, Isaksen, Andreasen, Weihe og Formanden; *nej* stemte: O. Jacobsen, medens Matras og C. Olsen *ikke stemte* og Mortensen samt Patursson vare *fraværende;* Forslaget var saaledes vedtaget med 15 St. mod 1.

Det saaledes vedtagne Lovforslag findes vedhæftet Beretningen som *Bilag 4.*

Den 20de September opløstes og underskreves saalydende *Indstilling* i Sagen:

Efter at Lagtinget i de sidste Samlinger, ligesom flere Gange tidligere, havde beskæftiget sig med forskellige Forslag til Forandringer i Lagtingsloven, fremsatte Tingets Formand under 3dje d. M. et »Udkast til Forslag til Lov om Forandringer i Lov om Færøernes Lagting af 15de April 1851«, hvilket Lovudkast efter stedfunden foreløbig Behandling den 5te d. M. blev henvist til et Udvalg paa 5 Medlemmer, som i den under 12te d. M. afgivne Betænkning i det hele og store har sluttet sig til Udkastet, hvori Udvalget kun fandt Anledning til at foreslaa Ændringer paa nogle mindre væsentlige Punkter.

Efter at Tinget under Sagens fortsatte Behandling havde vedtaget samtlige af Udvalget stillede Ændringsforslag, ligesom ogsaa et af Formanden stillet Ændringsforslag af redaktionel Natur, men derimod forkastet et Ændringsforslag, der gik ud paa, at Diæterne ikke skulde være ens for alle Tingets Medlemmer, vedtoges Lovforslaget endelig den 17de d. M. med 15 Stemmer mod 1, idet 2 Medlemmer vare fraværende og 2 ikke stemte.

Idet man hermed fremsender det saaledes vedtagne Forslag, bilagt med Amtmandens Udkast til samme, de under Sagens Behandling stillede Ændringsforslag og Udvalgets Betænkning i Sagen, skal man ikke undlade at fremhæve, at de ved Lovforslaget tilsigtede Forandringer hovedsagelig bestaa i:

1) at forøge Lagtingets Medlemsantal med to,
2) at indføre almindelig Valgret og Valgbarhed ved Valgene til Lagtinget,
3) at henlægge Valgene til Maanederne Januar og Februar,
4) at indføre hemmelig Afstemning og Forholdstalsvalg,
5) at indføre Bestemmelser, hvorefter Lagtinget kan samles paa en anden Tid end den nu fastsatte, og
6) at forhøje Lagtingsmændenes Diæter fra 2 til 3 Kroner.

Med Hensyn til Motiveringen af disse Punkter ligesom af Lovforslagets øvrige Bestemmelser skal man henvise til det i Udvalgsbetænkningen udtalte, og skal saa blot sluttelig paa det varmeste anbefale Sagen til det høje Ministerium, ved hvis gunstige Forsorg man haaber, at Forslaget maa blive til Lov.

Færøernes Lagting, den 20de September 1902.

C. Berentsen. *Fr. Petersen.*

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

IV. Forslag til Lov, indeholdende nærmere Regler for Udskrivning af Skatten til Amtsrepartitionsfonden.

Den 3dje September fremlagdes et af *Amtmanden* affattet »Udkast til Forslag til Lov, indeholdende nærmere Regler for Udskrivning af Skatten til Amtsrepartitionsfonden paa Færoerne«. — Udkastet var enslydende med det i vedhæftede *Bilag 4*, Side 7, optagne Lovforslag.

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 5te September*, foreslog *Schrøter* at henvise den til Amtsrepartitionsfondsudvalget, medens *J. Poulsen* foreslog Henvisning til Udvalget i ovenstaaende Sag Nr. II. (Folketingsvalgloven). Efter at Sohrøter havde taget sit Forslag tilbage, vedtoges J. Poulsens Forslag.

Den 12te September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist et af Amtmanden udarbejdet Udkast til Forslag til Lov, indeholdende nærmere Regler for Udskrivning af Skatten til Amtsrepartitionsfonden paa Færøerne. Udvalget skal i den Anledning tillade sig at gøre følgende Bemærkninger:

Den Amtsrepartitionsfondsskat, der ifølge Lov Nr. 8 af 6te Februar 1880 skal tilvejebringes ved Udskrivning paa Amtets matrikulerede Jordegods og paa de i Amtet værende Kommuner, var maaske dengang ikke for høj for Jordegodsets Vedkommende, idet Indtægterne af dette ikke vare saa ringe i Forhold til andre af Øernes Erhverv. Dette Forhold har imidlertid siden da forandret sig meget betydeligt, idet Jordebrug nu til Dags kun giver et ringe Udbytte i Forhold til andre Erhverv, saasom Fiskeri, Handel, Skibsfart m. m. Hertil kommer, at de Krav, som stilles Amtsrepartitionsfonden, stadig ere større og større. Navnlig har Lov af 30te Marts 1895 om Foranstaltninger mod Udbredelse af smitsomme Sygdomme paa Færoerne medført betydelig forøgede Udgifter for Amtsrepartitionsfonden, ligesom et Tinget af Amtmanden i Aar forelagt Udkast til Forslag til Lov om Forandringer i Lov om Færoernes Lagting af 15de April 1854, hvis det bliver ophøjet til Lov, vil medføre en Merudgift af mindst 1300 Kr. aarlig. Det indses ikke, hvorfor Jordegodset vedblivende skal bære saa uforholdsmæssig store Udgifter til Samfundets vigtigste fælles Fornødenheder, saasom til Delinkventvæsenet, Sundhedsvæsen og Lagtinget m. m.

Udvalget maa derfor finde det foreliggende Lovforslag i høj Grad betimeligt og nødvendigt, og skal paa det varmeste anbefale det til Tingets uforandrede Vedtagelse.

I Udvalget til Forslag til Lov om Folketingsvalg paa Færoerne. Thorshavn den 12te September 1902.

J. H. Poulsen. *J. H. Schrøter.* *D. P. Mikkelsen.*

Hans P. Weihe.
Ordfører.

Fr. Petersen.

Den 13de September foretoges Sagens *2den Behandling*. Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 17 St. mod 0.

Den 16de September fremlagdes følgende *Ændringsforslag:*

A. Fra *Müller:*

Ved Lagtingsloven af 15de April 1854 er Valgret og tildels Valgbarhed til Lagtinget knyttet til Besiddelse af Jord eller Hus.

Lagtinget har i Dag vedtaget et Lovforslag, hverved denne Census bortfalder. Samtidig har det af Tinget til at afgive Betænkning over et fra Amtmanden fremkommet Forslag til Lov angaaende Udskrivning af Skatten til Amtsrepartitionsfonden nedsatte Udvalg paa 5 Medlemmer enstemmig indstillet til Vedtagelse et Lovforslag, gaaende ud paa, at Amtsrepartitionsfondsskatten for Fremtiden efter Lagtingets Bestemmelse *kan* udskrives med $^{7}/_{8}$ af Fondens Udgifter til Paaligning paa det matrikulerede Jordegods.

For saa vidt Tingets førnævnte Forslag til Forandring i Lagtingsloven vinder Regeringens og Lovgivningsmagtens Billigelse, bortfalder Census for Valgret og Valgbarhed til Lagtinget og den Mulighed er ikke udelukket, at Tinget i Fremtiden bliver besat af et Flertal af ikke Jordbesiddende Medlemmer; snarere er der Sandsynlighed herfor.

I Lovgivningen findes ingen Begrænsning angaaende *hvilke* Udgifter der kunne afholdes af Færø Amts Repartitionsfond. Derfor ser man nu, at at der af denne Fond afholdes Udgifter, som ifølge deres Natur ikke henhøre under Amtsrepartitionsfonden, jfr. den vedlagte Ekstrakt-Udskrift af Amtsrepartitionsfondsregnskabet for 1900—1901. Udgifterne til selve Lagtinget, der eventuelt ville stige med $^{1}/_{3}$ som Følge af den foreslaaede Forandring i Lagtingsloven, afholdes udelukkende af Amtsrepartitionsfonden, uagtet Tingets Tid i mindre væsenlig Grad optages af Arbejder i dets Egenskab af Amtsraad, idet Tiden hovedsagelig medgaar til Arbejder, vedrørende Lovgivningsvæsenet.

Det færøske Jordbrug er for Tiden i Forfald, begrundet paa, at de arbejdende Kræfter søge den lettere og rigeligere Fortjeneste, som Fiskeriet giver. Færøernes Jord kan forøvrigt med Hensyn til Ydeevne ikke taale Sammenligning med sydligere Landes, f. Eks. Danmarks Jord.

Som bemærket kan efter Udvalgets Forslag $^{7}/_{8}$ af Amtsrepartitionsfondsudgifterne lignes paa Marketallet. Hertil kommer, at ifølge Lov om de færøske Landkommuners Styrelse af 28de Februar 1872 skulle *samtlige Kommuneudgifter*, der efter Forstanderskabernes Overslag medgaa til Sognenes Forvaltning, derunder *ogsaa en Del af Amtsrepartitionsfondsskatten, som lignes paa Kommunerne*, paalignes Beboerne efter *Marketal* og *Formue og Lejlighed* i *et Forhold*, som paa 3 Aar ad Gangen *fastsættes af Lagtinget* efter Forstanderskabets Forslag.

Med en Sammensætning af Lagtinget af ikke Jord besiddende Medlemmer for Øje forekommer det mig derfor ufrit og uretfærdigt, at Tinget skulde kunne paalægge den Jord besiddende Del af Øernes Indbyggere den uforholdsmæssige og ubegrænsede Byrde, som efter Udvalgets Forslag kan ske.

Jeg tillader mig derfor at fremkomme med Forslag til Tinget om, *at* Skatten til Amtsrepartitionsfonden fremtidig paalignes Kommunerne, *at* der sker en Begrænsning med Hensyn til, hvilke Udgifter, der kunne afholdes af Amtsrepartitionsfonden, og *at* den Del af de færøske Landkommuners samtlige Udgifter, som efter Lagtingets Bestemmelse skulle lignes paa Marketallet, begrænses til indtil $^{1}/_{2}$. Herved bliver det formodent tilligemed at foreslaa en Forandring i Lovforslagets Titel.

I Henhold til det anførte tillader jeg mig at foreslaa følgende Ændringer i Udvalgets Forslag til Lov, indeholdende nærmere Regler for Udskrivning af Skatten til Amtsrepartitionsfonden paa Færøerne.

1. Titelen forandres til:

   Forslag til Lov om Amtsrepartitionsfonden paa Færøerne m. m.

2. I Stedet for Indholdet af Udvalgets § 1, der udgaar, sættes:

   De til Færøernes Amtsreparti-

tionsfonds Fornødenheder nødvendige Beløb tilvejebringes ved Udskrivning paa Kommunerne i Amtet.

Fordelingen paa Kommunerne fastsættes særlig for hver Gang, saaledes at de to Tredjedele fordeles efter Kommunernes Folkemængde ved sidste Folketælling og en Tredjedel efter Lagtingets Skøn. Det paaignede Beløb udredes af Kommunerne paa samme Maade, som deres øvrige Udgifter.

3. I Stedet for Udvalgets § 2 sættes:

Af Amtsrepartitionsfonden afholdes fremtidig kun de Udgifter, til hvis Udbetaling Hjemmel haves i den til enhver Tid gældende Lovgivning.

4. Som ny § 3 sættes:

Den Del af Udgifterne til de færøske Landkommuner, være sig i Penge eller Naturalydelser, der efter Lagtingets Bestemmelse i Henhold til § 22 i Lov af 28de Februar 1872 om de færøske Landkommuners Styrelse, kunne paaignes paa Kommunernes Marketal, kan ikke fastsættes til mere end $^{1}/_{4}$ af hver Kommunes samtlige Udgifter.

5. Udvalgets § 2 forandres til § 4.

B. Fra *J. Poulsen:*

ad § 1.

»to Tredjedele« i 7de Linie forandres til: »Halvdelen«.

* * *

Den 17de September foretoges Sagens *3dje Behandling. Müllers Ændringsforslag*, Punkterne 2—4. forkastedes med henholdsvis 11 St. mod 5. 11 St. mod 6 og 11 St. mod 3. hvorefter Punkt 1 og 5 i samme Forslag betragtedes som bortfaldne. Efter at derpaa *J. Poulsens* Forslag var forkastet med 11 St. mod 6, vedtoges det oprindelige Forslag § 1 med 10 St. mod 0 og § 2 med 11 St. mod 0. — Derefter sattes Forslaget i dets Helhed (se vedhæftede Bilag 4, Side 7) under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: Nielsen, Provsten, J. Jakobsen, O. Jacobsen, Michelsen, Schrøter, M. Poulsen, O. Olsen, J. H. Poulsen, Matras, Andreasen, Weihe og Formanden; — J. Poulsen, Niclasen, Müller, Isaksen og C. Olsen *stemte ikke*, medens Mortensen og Patursson vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 13 Stemmer.

Den 20de September oplæstes og underskreves saalydende *Indstilling* i Sagen:

Fra Amtmanden er modtaget et Forslag til Lov, indeholdende nærmere Regler for Udskrivning af Skatten til Amtsrepartitionsfonden paa Færoerne, hvilket i indeværende Samling har været behandlet i Tinget.

Det i Sagen nedsatte Udvalg, bestaaende af 5 Medlemmer, har i sin afgivne Betænkning, hvortil henvises, været enigt i at anbefale Lovforslaget til uforandret Vedtagelse.

Ved Sagens foreløbige Behandling i Tinget blev af nogle Medlemmer gjort gældende, at man burde gaa endnu videre, end det foreliggende Forslag hjemler, og paaligne hele Amtsrepartitionsfondsskatten paa Kommunerne, medens andre mente, at der var gaaet for vidt.

De førstnævnte paaberaabte sig, at der nu til Dags og navnlig ved den i Lagtingsloven foretagne Forandring af Census for Valgretten ingen Grund var til, at Jordegodset saa at sige alene skulde bære de til Samfundets fælles Fornødenheder medgaaende Udgifter til Lagting, Delinkvent- og Sundhedsvæsen m. m., medens det fra anden Side havdedes, at det foreliggende Lovforslag giver Lagtinget for vidt Spillerum derved, at der det ene Aar kan paaignes $^{1}/_{3}$ og det andet $^{2}/_{3}$ paa Kommunerne.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 17de d. M., fremkom 2de Ændringsforslag, af hvilke det ene navnlig gik ud paa at paaligne al Amtsrepartitions-

fondsskatten paa Kommunerne, og det andet foreslog, at der paa Kommunerne kun maatte paalignes højst Halvdelen.

Disse tvende Ændringsforslag, hvortil henvises, bleve forkastede, hvorefter det af Udvalget anbefalede sattes under Afstemning og vedtoges enstemmig med 13 Stemmer, idet 5 ikke stemte og 2 vare fraværende.

Idet man med disse Bemærkninger fremsender Sagen til det høje Ministerium, skal man udtale det Haab, at Lovforslaget snarest muligt maa blive ophøjet til Lov.

Færoernes Lagting, den 20de September 1902.

C. Bærentsen. *Hans P. Weihe,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

V. Forslag til Lov om Forandring i Lov om de færøske Landkommuners Styrelse af 28de Februar 1872 § 6.

Den 3dje September fremlagdes et af *Amtmanden* affattet »Udkast til Forslag til Lov om Forandring i Lov om de færøske Landkommuners Styrelse af 28de Februar 1872 § 6«. — Udkastet var enslydende med det i vedhæftede *Bilag 4*, Side 8, optagne Lovforslag.

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 5te September*, vedtoges, efter Forslag af *Formanden*, at henvise den til Udvalget i Sag Nr. III (Folketingsvalgloven).

Den 12te September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning

over

Udkast til Forslag til Lov om Forandring i Lov om de færøske Landkommuners Styrelse af 28de Februar 1872 § 6.

Ovennævnte af Amtmanden fremsatte Lovudkast gaar ud paa en Forandring i Landkommunalloven, som vil blive nødvendig, hvis det af Lagtinget

for Tiden behandlede Udkast til Forslag til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne bliver til Lov.

Udvalget indstiller Lovudkastet uforandret til Vedtagelse.

I Udvalget ang. Valgloven, Thorshavn den 12te September 1902.

Hans P. Weihe,
Ordfører.

Fr. Petersen. *Johan H. Poulsen.*

D. P. Michelsen. *J. H. Schrøter.*

Den 13de September foretoges Sagens *2den Behandling*. Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 17 St. mod 0.

Ved Sagens *3dje Behandling, den 17de September*, sattes Lovforslaget (se vedhæftede Bilag 4, Side 8) under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 17 Stemmer; Mortensen, Patursson og Isaksen vare *fraværende*.

Den 20de September oplæstes og underskreves saalydende *Indstilling* i Sagen:

Fra Amtmanden er modtaget et Forslag til Lov om Forandring i Lov om de færøske Landkommuners Styrelse af 28de Februar 1872 § 6, hvilket i indeværende Lagtingssamling har været til Behandling i Tinget.

Udvalget, til hvilket denne Sag er bleven henvist, er bleven enigt i at anbefale Lovforslaget til uforandret Vedtagelse. I øvrigt henvises til den af Udvalget afgivne Betænkning.

Ved Sagens 3dje Behandling i Tinget vedtoges det enstemmigt med 17 Stemmer, idet 3 vare fraværende, at vedtage Lovforslaget uforandret.

Idet man med disse Bemærkninger fremsender Sagen til det høje Ministerium, skal man udtale det Haab, at Lovforslaget snarest muligt maa blive ophøjet til Lov.

Færøernes Lagting, den 20de September 1902.

C. Berentsen. *Hans P. Weihe,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

VI. Foranstaltninger til Ædruelighedens Fremme.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag ang. Foranstaltninger til Ædruelighedens Fremme.*)

Den 23de August fremlagdes følgende *Betænkning* og *Lovudkast* fra det i forrige Aar i Sagen nedsatte staaende Udvalg:

Betænkning.

Undertegnede Udvalg blev i Slutningen af forrige Lagtingssamling nedsat til i Forbindelse med Tingets Formand at tage under Overvejelse, hvilke Ændringer der maatte tiltrænges i de gældende Bestemmelser angaaende Udsalg og Udskænkning af spirituøse Drikkevarer, og til dette Aars Lagtingssamling at affatte et til Ordningen af disse Forhold sigtende Lovudkast.

Idet Udvalget herved forelægger det høje Ting et saadant »Udkast til Lov om Udsalg og Udskænkning af Vin og undergæret Øl m. m.«, skal man til Undskyldning for, at dette først nu sker, anføre, at det paa Grund af Udvalgsmedlemmernes og Amtmandens Bortrejse fra Øerne har været Udvalget umuligt at samles til fuldtalligt Møde sammen med Tingets Formand i Tiden mellem forrige Lagtingssamlings Slutning og indeværende Samlings Begyndelse.

Udvalget finder ikke her nærmere Anledning til at omtale og end mindre at begrunde Enkeltheder i Lovudkastet, men skal indskrænke sig til at bemærke, at dette ligesom Lagtingets tilsvarende Forslag fra 1880 og 1894 lader Udsalg og Udskænkning af Vin og undergæret Øl være betinget af særlige Bevillinger, der, ligesom ogsaa herefter Bevillinger til Udsalg og Udskænkning af Brændevin, kun maa gives indenfor Tidsrum af 5 Aar ad Gangen, og at der i Udkastet yderligere er optaget den ikke før hos os i beslægtede Forslag indførte Bestemmelse, at der efter hvert Femaars Udløb ikke i noget Sogn, hvor da ikke findes nogen af de nuværende livsvarige Bevillinger til Udsalg af Brændevin, maa udstedes nogen Bevilling til Udsalg eller Udskænkning af spirituøse Drikkevarer, medmindre over Halvdelen af de i vedkommende Sogn bosatte Mænd og Kvinder over 25 Aar ved hemmelig Afstemning have givet til Kende, at de ønske Bevilling af den paagældende Art benyttet i Sognet i vedkommende Femaar.

Hermed være Lovudkastet anbefalet til det høje Tings velvillige Behandling.

I det staaende Udvalg angaaende Foranstaltninger til Ædruelighedens Fremme, Thorshavn den 22de August 1902.

Fr. Petersen,
Formand.

Dione Isaksen.

Johan H. Poulsen.

D. P. Michelsen.

Jacn Poulsen.

*) Se Beretningen for 1901, Side 49—50.

Udkast

til

Forslag til Lov om Udsalg og Udskænkning af Vin og undergæret Øl m. m.

§ 1.

Ret til at forhandle Vin og undergæret Øl tilkommer herefter kun den, der enten har Bevilling til Brændevinshandel, eller som erhverver en særlig Bevilling, for hvis Meddelelse der erlægges en Kendelse af 50 Kr., og for hvis Benyttelse der erlægges en aarlig Afgift af 50 Kr.

§ 2.

Ret til at udskænke Vin og undergæret Øl tilkommer herefter kun den, der enten har Bevilling til Udskænkning af Brændevin, eller som erhverver en særlig Bevilling, for hvis Meddelelse der erlægges en Kendelse af 50 Kr., og for hvis Benyttelse der erlægges en aarlig Afgift af 100 Kr.

De i denne og foregaaende Paragraf nævnte Kendelser og Afgifter tilfalde Amtsfattigkassen.

§ 3.

Bevilling til Forhandling af de nævnte Drikke maa ikke forenes med Bevilling til Udskænkning af dem, ligesom Udskænkningsbevilling ej heller maa forenes med almindelig Handelsbevilling i Henhold til Lov af 21de Marts 1855 § 10. Ingen maa derhos drive Handel eller Beværtning med disse Drikke paa mere end ét Sted.

§ 4.

Disse Bevillinger, der udfærdiges af Amtmanden, gives, ligesom ogsaa herefter Bevilling til Brændevinsudsalg og Brændevinsudskænkning, kun indenfor et Tidsrum af fem Aar ad Gangen. Første Femaar regnes fra den Dag, da nærværende Lov træder i Kraft.

Ved hvert Femaars Udløb bortfalde samtlige her omhandlede Bevillinger, som ikke da ere blevne fornyede.

§ 5.

Enhver af de i § 1 nævnte Bevillinger vil i Sogne, hvor der i Forvejen findes nogen for vedkommende Femaar gældende Bevilling af samme Art eller en mere omfattende Bevilling, som Regel være at give.

§ 6.

Ingen Udskænkningsbevilling og i Sogne, hvor da ikke findes nogen af de nuværende livsvarige Bevillinger til Udsalg af Brændevin, heller ingen Udsalgsbevilling kan udstedes eller fornyes, med mindre over Halvdelen af de i vedkommende Sogn bosatte Mænd og Kvinder over 25 Aar, der ikke staa i privat Tjenesteforhold eller ere ude af Raadighed over deres Bo, have stemt for, at Bevilling af den paagældende Art maa benyttes i Sognet i det paagældende Femaar.

§ 7.

Begæring om Bevilling eller Fornyelse af en saadan rettes til Amtman-

den, som gennem vedkommende kommunale Bestyrelse har at foranledige, at den i forrige Paragraf nævnte Afstemning finder Sted.

§ 8.

Afstemningen ledes af et Udvalg, bestaaende af 3 af den kommunale Bestyrelse valgte Medlemmer, af hvilke mindst ét skal være valgt af dens egen Midte. Over de stemmeberettigede affatter Udvalget Lister, som efter forudgaaet Bekendtgørelse skulle fremlægges til offentligt Eftersyn 14 Dage forinden Afstemningsdagen paa et bekvemt Sted i hver Bygd i Sognet. Klage over, at en uberettiget er optaget paa Listerne, eller en berettiget deraf udeladt, maa mindst 3 Dage forinden Afstemningsdagen indgives til Udvalget, som i fornødent Fald anstiller nærmere Undersøgelse, for at Sagen forinden Afstemningen kan afgøres af den.

§ 9.

Afstemningen foretages paa det Sted, paa den Dag og til det Klokkeslet, som dertil af Udvalget berammes, og som i det mindste 8 Dage forud bekendtgøres paa den for offentlig Kundgørelse i Sognet sædvanlige Maade.

§ 10.

Afstemningen foregaar hemmelig ved dertil indrettede Sedler, hvorpaa er trykt »Ja« og »Nej«, saaledes at den stemmende sætter et Kryds udfor »Ja«, hvis han eller hun vil besvare Spørgsmaalet bekræftende og i modsat Fald sætter et Kryds udfor »Nej«. Afstemningen maa ikke sluttes, før 6 Timer efter at den er begyndt, og ikke saa længe der endnu er stemmeberettigede til Stede, som ville deltage i Afstemningen.

§ 11.

Efter Afstemningens Slutning optælles Stemmerne af Udvalget, som indberetter Udfaldet til Amtmanden og samtidig tilstiller denne de ved Afstemningen benyttede Lister og Stemmesedler.

§ 12.

Alle ved Afstemningen foranledigede Udgifter afholdes af vedkommende Sogn.

§ 13.

Om Erhvervelsen og Benyttelsen af samtlige ovenfor omhandlede Bevillinger saavel som om deres Kassation og om Afgiftens Berigtigelse gælder i øvrigt de ved Lov af 3dje Marts 1860 fastsatte Regler med Hensyn til Bevillinger til Handel med og Udskænkning af Brændevin.

§ 14.

For Fornyelse af de i denne Lov omhandlede Bevillinger erlægges ingen Kendelse.

§ 15.

Den i Lov af 3dje Marts 1860 § 2 omhandlede Bevilling til at sælge Brændevin fra Skib kan kun benyttes i de Havne, hvor der paa selve Handelsstedet er meddelt Bevilling til Brændevinshandel, ligesom den, der er Indehaver af saadan Bevilling eller af særlig Bevilling til Udsalg af Vin og undergæret Øl, ikke maa sælge disse Varer, uden i de Havne, der have Bevilling til Handel med disse. Afgiften for saadant Salg af Øl og Vin bliver den samme, som i Lov af 3dje Marts 1860 § 2 er anordnet for Salg af Brændevin fra Skibe. Afgiften tilfalder Amtsfattigkassen.

§ 16.

Ingen Handlende maa for Eftertiden sælge eller udlevere Brændevin, Vin eller undergæret Øl i mindre Kvantiteter end følgende:

1. Af Brændevin, Rom, Kognak, Punschekstrakt eller lignende samt gammel fransk Vin ikke mindre end $^3/_4$ Pot.
2. Af andre Vine og undergæret Øl ikke mindre end $^3/_8$ Pots Flasker.

Hvad der af disse Drikke udleveres paa Flaske, maa derhos kun udleveres i forsvarlig tilproppet Tilstand.

Overtrædelse heraf straffes med Bøder fra 5 til 100 Kr.

§ 17.

Med samme Straf anses den, der for Betaling udskænker de i denne Lov omhandlede Drikke til Børn under 15 Aar, ligesom og den, der udsælger eller for Betaling udskænker de nævnte Drikke til Personer, der, vedkommende vitterlig bekendt, i Løbet af de sidste 5 Aar er umyndiggjorte paa Grund af Drikfældighed, eller til vitterlig utilregnelige samt til saadanne, der, vedkommende vitterlig bekendt, i Løbet af de sidste 5 Aar have været angrebne af Drankergalskab. Samme Straf skulle de være undergivne, som ere ovennævnte Personer paa anden Maade behjælpelige med at skaffe dem de omhandlede Drikke til Købs.

§ 18.

Som skyldig i ulovlig Handel med de i denne Lov omhandlede Drikkevarer anses enhver, som uden selv at være berettiget til Handel med disse Varer, forskriver dem til andre eller forskaffer dem tilførte til andre.

§ 19.

Som ulovlig Udskænkning anses:

1. Gratis Beværtning med spirituøse Drikkevarer i Handelslokaler eller overhovedet i Forbindelse med Handel.
2. Salg af spirituøse Drikkevarer af en til Salg af disse berettiget, naar Drikkevarerne fortæres paa Stedet, selv om det sker uden hans Tilladelse, hvis det dog er med hans Vidende eller han efter Omstændighederne har haft Grund til at formode, at det vilde ske, og han ikke beviser, at han har gjort, hvad der stod i hans Magt, for at forebygge det.

§ 20.

Gør nogen sig skyldig i ulovlig Handel med eller Udskænkning af Brændevin, straffes han, for saa vidt han har Bevilling til Brændevinshandel eller Udskænkning, første Gang med Bøde fra 10 til 100 Kr. og anden Gang med Bøde fra 20 til 200 Kr. Begaas denne Forseelse tredje Gang, har han forbrudt Bevillingen, hvorhos den Brændevin, som forefindes hos ham, konfiskeres.

Har paagældende derimod ikke Bevilling til Handel med eller Udskænkning af Brændevin, straffes han første Gang med Bøde fra 20 til 200 Kr. I Gentagelsestilfælde straffes han med Bøde fra 50 til 400 Kr., hvorhos den Brændevin, som forefindes hos ham, bliver at konfiskere.

Er den sidstnævnte Handlende, straffes han for tredje Gang begaaet ulovlig Brændevinshandel eller Udskænkning tillige med Fortabelse af Handelsberettigelse.

§ 21.

Ulovlig Handel eller Beværtning med Vin og undergæret Øl straffes med Bøder fra 20 til 200 Kr.

§ 22.

De i ovenstaaende Paragrafer omhandlede Bøder ligesom ogsaa de ved Salg af konfiskeret Brændevin indkomne Beløb tilfalde den i Lov om Fattigvæsenet paa Færøerne af 10de April 1895 § 13 omhandlede Understøttelseskasse.

§ 23.

Det paahviler Forstanderskaberne for Landkommunerne samt Borgerrepræsentationen i Thorshavn i Forbindelse med Politiøvrigheden at vaage over, at ulovlig Handel med og Udskænkning af de i denne Lov omhandlede Drikke ikke finder Sted, og skal, naar vedkommende kommunale Myndighed forlanger det, offentlig Politisag anlægges i Anledning af slig Handel eller Udskænkning.

§ 24.

Denne Lov træder i Kraft den . . . .

I det staaende Udvalg angaaende Foranstaltninger til Ædruelighedens Fremme, Thorshavn den 20de August 1902.

Fr. Petersen, Formand. *Dione Isaksen*, *J. H. Poulsen*.

Joen Poulsen. *D. P. Michelsen*.

Ved Sagens *forelobige Behandling, den 25de August*, vedtoges, efter Forslag af *Provsten*, at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes *næste Dag: Provsten, Isaksen, Weihe, J. H. Poulsen* og *Michelsen*, idet Lodtrækning gjorde Udslaget imellem sidstnævnte og J. Poulsen, der hver især havde opnaaet 8 Stemmer.

Den 8de September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg er af Tinget nedsat for at afgive Betænkning over et »Udkast til Forslag til Lov om Udsalg og Udskænkning af Vin og undergæret Øl m. m.«, som det af Tinget i dettes forrige Samling valgte staaende Udvalg angaaende Foranstaltninger til Ædruelighedens Fremme har udarbejdet.

Udvalget har ikke kunnet komme til Enighed angaaende Hovedpunkterne i den foreliggende Sag, og har derfor delt sig i et *Flertal* (D. Isaksen. D. P. Michelsen, Fr. Petersen og J. H. Poulsen) og et *Mindretal* (Weihe).

Flertallet kan i det hele og store slutte sig til det foreliggende Lovudkast og maa navnlig fuldt ud tiltræde følgende til Grund for Udkastet liggende Tanker: *at* det stadigt om sig gribende, for Befolkningen i økonomisk og moralsk Henseende lige fordærvelige Øl- og Vindrikkeri i og ved Handelslokaler og i her og der opdukkende Skænkestuer snarest muligt bør søges hæmmet ved hensigtsmæssige Lovbestemmelser, der blandt andet forbyde Udsalg og Udskænkning af Vin og undergæret Øl uden dertil erhvervede særlige Bevillinger; *at* Bevilling til Forhandling eller Udskænkning herefter aldrig maa gives paa Livstid, men kun indenfor et kortere Tidsrum ad Gangen, og *at* Udsalg eller Udskænkning af berusende Drikke ikke bør tillades i et Sogn, naar Flertallet af Sognebeboerne er derimod.

Paa enkelte Punkter har Flertallet, særlig af Hensyn til forskellige ved Sagens første Behandling i Salen faldne Udtalelser, ment at burde foreslaa Forandringer i Udkastet. Naar dette saaledes lader Retten til Forhandling og Udskænkning af Vin og Øl uden videre følge med Bevilling til henholdsvis Forhandling og Udskænkning af Brændevin, da maa det sikkert indrømmes, at det vil være principrigtigere ved Indførelsen af de nye Bevillinger at kræve, at de maa løses af alle, som ønske at komme i Besiddelse af den til nævnte Bevillinger knyttede Ret. Derfor har Flertallet stillet Ændringsforslagene 1, 4, 6 og 8.

Imod den i Udkastets § 6 foreslaaede Afstemningsmaade kan der gøres

og er der blevet gjort den Indvending gældende, at Udsalg eller Udskænkning af berusende Drikke indenfor et Sogns Grænser altfor let kunde blive forbudt af et ikke stort Mindretal imod et betydeligt Flertals Vilje, idet man ikke kunde gaa ud fra, at alle stemmeberettigede, der ikke deltog i Afstemningen, vare imod Udstedelsen af den paagældende Bevilling. For i den Henseende at skifte Sol og Vind lige har man foreslaaet i Ændringsforslag 7, at Afgørelsen af Spørgsmaalet, om Tilladelse til Bevillings Benyttelse skal gives eller ikke, skal bero paa Flertallet af de faktisk stemmegivende.

Da en stor Afgift for Erhvervelsen og Benyttelsen af Bevillingerne kunde befrygtes at bevirke, at Bevillingshaverne end mere vilde anstrenge sig for at faa Omsætningen saa stor som muligt, har Flertallet foreslaaet at nedsætte de i Udkastet bestemte Afgiftsbeløb. Hertil sigte Ændringsforslagene 2, 3 og 5.

Mindretallet er enigt med Flertallet i, at der kunde trænges til forskellige Foranstaltninger til Ædruelighedens Fremme paa Færøerne, men mener, at saa længe der gives livsvarige Bevillinger til Brændevinssalg, vil det være vanskeligt at træffe nogen retfærdig Ordning af Vin- og Ølsalg, medmindre man for disse Drikkevarers Vedkommende vilde indrette Salget efter Gøteborgsystemet. Udarbejdelsen af et i den Retning gaaende Lovudkast vil paa Grund af den fremrykkede Tid ikke kunne tilendebringes i indeværende Samling, og derfor anser Mindretallet det for rettest at udsætte Sagen til næste Aar.

I Henhold til det anførte anbefaler *Flertallet* at vedtage det foreliggende Udkast med følgende

Ændringer:

Til § 1.

1. Ordene: »der enten har Bevilling til Brændevinshandel eller« udgaa.
2. »50« i 3dje Linie forandres til »20«.
3. »50« i sidste Linie forandres til »30«.

Til § 2.

4. Ordene: »der enten har Bevilling til Udskænkning af Brændevin eller« udgaa.
5. »50« i 3dje Linie forandres til »20«.

Til § 5.

6. Ordene: »eller en mere omfattende Bevilling« i 2den og 3dje Linie udgaa.

Til § 6.

7. I Stedet for Udkastets § 6 sættes en ny Paragraf, saalydende:

Ingen Udskænkningsbevilling (og i Sogne, hvor da ikke findes nogen af de nuværende livsvarige Bevillinger til Udsalg af Brændevin, heller ingen Udsalgsbevilling) kan udstedes eller fornyes, naar ved en i den Anledning foretagen Afstemning — ved hvilken samtlige i vedkommende Sogn bosatte Mænd og Kvinder over 25 Aar, der ikke staa i privat Tjenesteforhold eller ere ude af Raadighed over deres Bo, ere stemmeberettigede — over Halvdelen af de afgivne Stemmer ere imod, at Bevilling af den omhandlede Art maa benyttes i Sognet i det paagældende Femaar.

Til § 15.

8. I 4de Linie udgaa Ordene: »saadan Bevilling eller af særlig«.

Mindretallet foreslaar til Vedtagelse:

Sagen udsættes til næste Aar.

I Udvalget ang. Foranstaltninger til Ædruelighedens Fremme, Thorshavn den 8de September 1902.

Fr. Petersen. *Johan H. Poulsen.* *D. P. Michelsen.*

Dione Isaksen. *Hans P. Weihe.*

Ved Sagens *2den Behandling, den 10de September*, behandledes Lovforslaget i følgende Afsnit: §erne 1—5. §erne 6—12. §erne 13—15. §erne 16—19. §erne 20—24. Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 13 St. mod 0.

Til Sagens *3dje Behandling* fremkom følgende *Ændrings-* og *Underændringsforslag:*

A. Ændrings- og Underændringsforslag fra *Udvalgets Flertal:*

Til § 5.

1. I Stedet for Slutningen: »være at give.« sættes: »kunne gives, medmindre vedkommende kommunale Bestyrelse, hvis Erklæring skal indhentes, anfører antagelige Grunde derimod.«.

Til § 6.

2. Underændringsforslag til Udvalgsflertallets Ændringsforslag: Ordet »over« foran »Halvdelen« udgaar.
3. Imellem »naar« og »ved« midt i § 6 indskydes: »enten vedkommende kommunale Bestyrelse eller«.

Til § 7.

4. I Stedet for Udkastets § 7 sættes en ny Paragraf, saalydende:

Begæring om Bevilling eller Fornyelse af en saadan rettes til Amtmanden, som tilstiller vedkommende kommunale Bestyrelse den til Erklæring. Findes i Sognet ingen Bevilling af den paagældende Art og den kommunale Bestyrelse udtaler sig imod, at en saadan Bevilling gives, skal det have sit Forblivende dermed; udtaler den sig derimod for at tilstaa Bevillingen, skal Amtmanden foranledige, at den i forrige Paragraf nævnte almindelige Afstemning i Sognet finder Sted.

Til § 15.

5. Efter »Vin« i 3dje Linie fra neden sættes: », som kun maa ske ifølge særlig dertil erhvervet Bevilling,«.

B. Ændrings- og Underændringsforslag fra *Schrøter:*

Til Udvalgets Ændringer til § 6.

1. I 1ste Punktum udgaar:
»og i Sogne, ... ingen Udsalgsbevilling«.
Der tilføjes §en et saalydende nyt Stykke:
»Med Undtagelse af i Byen Thorshavn samt i Handelspladserne Tveraa og Klaksvig skulle foranstaaende Bestemmelser ogsaa være gældende med Hensyn til Meddelelse af Udsalgsbevillinger af de omhandlede Drikkevarer, jfr. dog § 16.«

Ny § 16.

2. Den Indehaveren af Privilegium til at anlægge og drive et Apothek i Thorshavn ifølge kgl. Resolution af 4de Maj 1808, Post 5, paalagte Forpligtelse til paa saadanne Steder, som Befolkningens Tarv gør det ønskeligt, at overdrage Købmænd at forhandle almindeligt benyttede Medikamenter, skal for de Sognes Vedkommende, hvor der i Henhold til en ifølge § 6 foretaget Afstemning i øvrigt ikke maa sælges Vin, ogsaa omfatte saadanne Vine, der ere vel skikkede til at anvendes til syge Personer og Rekonvalescenter. Dog skal han dertil erhverve særlig Bevilling, der udstedes af Amtet uden Betaling, og for hvis Benyttelse der ikke erlægges den i § 1 paabudte Afgift. Bevillingen kan paa ethvert Tidspunkt med 2 Maaneders Varsel tilbagetages.

C. Underændringsforslag fra *Nielsen* og *Weihe:*

Til § 6.

I Stedet for Ordene »Udskænkningsbevilling og . . . . . Brændevin, heller ingen« sættes:
»Udskænknings- eller«.

Den 16de September foretoges Sagens *3dje Behandling*. Lovforslaget med dertil stillede Ændringsforslag behandledes i følgende Afsnit:

§erne **1—3**. Udvalgsflertallets *Ændringsforslag i Betænkningen, Post 1*, vedtoges med 13 St. mod 0, hvorefter *Post 4* i samme Forslag betragtedes som vedtagen uden Afstemning. *Post 2* i samme Forslag vedtoges med 13 St. mod 0, hvorefter *Post 3* og *5* betragtedes som vedtagne uden Afstemning. § **1** saaledes ændret vedtoges med 13 St. mod 0. § **2** ligeledes. § **3** betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — §erne **4** og **5**: § 4 betragtedes som vedtagen uden Afstemning. *Ændringsforslaget i Betænkningen, Post 6*, vedtoges med 15 St. mod 0, *A. 1* ligeledes, hvorefter § 5 saaledes ændret vedtoges med 16 St. mod 0. — § **6** *med Ændringsforslag: B. 1* forkastedes med 14 St. mod 0. *A. 2* vedtoges med 11 St. mod 0. *A. 3* sattes under Afstemning, men da kun 9 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: J. Poulsen, Provsten, J. Jakobsen, Niclasen, Michelsen, J. H. Poulsen, Müller, Isaksen og Formanden; *nej* stemte: Weihe, — Nielsen, M. Poulsen, O. Olsen, Patursson, Matras, C. Olsen og Andreasen *stemte ikke*, medens O. Jacobsen, Schrøter og Mortensen vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes vedtaget med 9 St. mod 1. *C.* forkastedes med 9 St. mod 6. *Udvalgsflertallets Forslag i Betænkningen* (§ 6) *saaledes ændret* sattes derpaa under Afstemning, men da kun 9 stemte for og 1 imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: J. Poulsen, Provsten, J. Jakobsen, Niclasen, Michelsen, O. Olsen, J. H. Poulsen, Müller, Isaksen og Formanden; *nej* stemte: Nielsen og Weihe; — M. Poulsen, Patursson, Matras, C. Olsen og Andreasen *stemte ikke*, medens O. Jacobsen, Schrøter og Mortensen vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes vedtaget med 10 St. mod 2; § 6 i det oprindelige Forslag betragtedes som bortfalden. — § **7**: *A. 4* vedtoges med 10 St. mod 0, hvorved § 7 i det oprindelige Forslag betragtedes som bortfalden. — §erne **8—14** betragtedes som vedtagne uden Afstemning. — § **15**: Udvalgsflertallets *Forslag i Betænkningen, Post 8*, vedtoges med 11 St. mod 0, *A. 5* vedtoges med 12 St. mod 0, hvorefter § 15 saaledes ændret betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — § **16**: *Schrøters* Forslag (B. 2) forkastedes med 8 St. mod 0, hvorefter § 16 i det oprindelige Forslag betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — §erne **17** og **18** betragtedes som vedtagne uden Afstemning. — § **19** vedtoges med 17 St. mod 0. — §erne **20—24** betragtedes som vedtagne uden Afstemning.

Afstemningen over Lovforslaget i dets Helhed udsattes til et følgende Møde.

Den 17de September fremlagdes *„Forslag til Lov om Udsalg og Udskænkning af Vin og undergæret Øl m. m.* (Affattet efter de ved den paragrafvise 3dje Behandling foretagne Afstemninger.)«. Forslaget findes vedhæftet Beretningen som *Bilag 5*.

Samme Dag (17de Septbr.) fortsattes Sagens 3dje Behandling. Lovforslaget i dets Helhed sattes under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: J. Poulsen, Nielsen, Provsten, J. Jakobsen, Niclasen, O. Jacobsen, Michelsen, O. Olsen, J. H. Poulsen, Müller, Isaksen, Andreasen og Formanden; *nej* stemte: Schrøter, M. Poulsen, Matras, C. Olsen og Weihe, medens Mortensen og Patursson vare *fraværende*, og var Lovforslaget saaledes vedtaget med 13 Stemmer mod 5.

Den 20de September oplæstes og underskreves saalydende *Indstilling* i Sagen:

Lagtinget har i indeværende Samling med 13 Stemmer mod 5, medens 2 Medlemmer vare fraværende, vedtaget medfølgende »Udkast til Forslag til Lov om Udsalg og Udskænkning af Vin og undergæret Øl m. m.«.

Anledningen til, at Tinget atter i de sidste Aar har beskæftiget sig med Spørgsmaalet om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke, er en til Lagtinget i Samlingen 1900 indkommen, af 3141 Personer underskreven Adresse (Bilag 1) hvori der andrages om, at Udsalg og Udskænkning af Spirituosa maa blive forbudt, eller eventuelt, at det maa blive overladt til Beboerne i de enkelte Kommuner ved Afstemning at afgøre, hvorvidt og i hvilket Omfang saadant Udsalg eller Udskænkning maa finde Sted.

Det den Gang i Sagen nedsatte Udvalg afgav en foreløbig Betænkning (Bilag 2 a), efter igennem Amtet at have modtaget Oplysninger om Indførselsafgiften af Øl og Spirituosa i Finansaarene 1892-93 1899-1900 ifølge Lov af 30te Marts 1892 samt Opgørelse over de i Finansaaret 1899—1900 indførte afgiftspligtige Varer (Bilag 2 a e), og efter at have affattet et lille Lovudkast (Bilag 2 f), hvorved Retten til Udsalg og Udskænkning af Vin og undergæret Øl foresloges gjort afhængig af særlige Bevillinger. Sagen blev derpaa udsat til næste Aar.

I Samlingen 1901 indkom der atter til Tinget fra Udsendinge fra færøske Afholdsforeninger et Andragende (Bilag 3 a), hvori der udtales Tilslutning til Adressen fra det foregaaende Aar med Tilføjende, at Bevilling til Udsalg eller Udskænkning af Spirituosa kun bør gives for et Tidsrum af 5 Aar ad Gangen, og at der bør arbejdes hen til, at Udsalg og Udskænkning af nævnte Drikkevarer kun skal ske for Amtskommunens Regning. Den i Sagen afgivne Udvalgsbetænkning (Bilag 3 b) gik ud paa Nedsættelsen af et staaende Udvalg til Udarbejdelse af et Lovudkast angaaende Udsalg og Udskænkning af spirituøse Drikkevarer.

Af nævnte staaende Udvalg blev et saadant Udkast (Bilag 4 a) tillige med en kort Betænkning (Bilag 4 b) indleveret i forrige Maaned til Tinget, som i Sagen nedsatte et Udvalg paa 5 Medlemmer. I dette Udvalg opnaaedes, saaledes som det fremgaar af Betænkningen (Bilag 4 c), ikke Enighed angaaende Hovedpunkterne i Udkastet, som i det væsentlige — dog med nogle Ændringer (Bilag 4 c og d) — tiltraadtes af Udvalgets Flertal (4 Medlemmer), medens Mindretallet (1 Medlem) mener, at der ikke med Held vil kunne lovgives angaaende Vin- og Ølsalg, før dette kan indrettes efter Gøteborgsystemet. Ved Behandlingen i Tinget vedtoges samtlige af Udvalgsflertallet stillede Ændringsforslag; 3 andre (Bilag 4 e og f) forkastedes; hvorefter Lovforslaget, som bemærket, blev vedtaget med 13 Stemmer.

Angaaende det saaledes vedtagne Lovforslag skal man tillade sig at bemærke følgende:

Det er ikke uden Grund, at et Udvalg, der har været nedsat angaaende Foranstaltninger til Ædruelighedens Fremme, i Spidsen af sit Lovudkast (§§ 1—3) sætter Bestemmelser, der tilsigte at indskrænke Salg og Udskænkning af Vin og undergæret Øl; thi den Omstændighed, at disse Drikke kunne forhandles og ogsaa udskænkes af enhver, der har løst almindelig Handelsbevilling i Henhold til Loven 21de Marts 1855, ja, at Udskænkning af nævnte Drikkevarer endogsaa betragtes som fri Næring, saa at der naar som helst og hvor som helst kan oprettes Vin- og Ølkneiper, maa i høj Grad virke demoraliserende; thi det er indlysende, at en saadan Frihed ikke mindst bliver benyttet af mindre samvittighedsfulde Personer. Der er da ogsaa indenfor Lagtinget fuldstændig Enighed om Nødvendigheden af at begrænse Retten til Udskænkning af Vin og berusende Øl, i det væsentlige saaledes som bestemt i §§ 2 og 3. Naar Tingets Flertal mener, at Retten til Udsalg af nævnte Drikkevarer bør begrænses paa samme Maade, da er det fordi der paa enkelte Steder ganske sikkert ellers vil kunne finde en maskeret Udskænkning Sted.

At de i Lovforslaget omhandlede Bevillinger kun skal gives paa Tid (§ 4), har man anset ønskeligt, for at Lovgivningsmagten uden Hensyn til Bevillingshavere til enhver Tid skal være nogenlunde frit stillet med Hensyn til

Ordningen af herhen hørende Forhold. — I saa Henseende hersker der nogen Meningsforskel lige over for Spørgsmaalet om Varigheden af de 5 ældste og de nu gældende, i Henhold til Lov af 3dje Marts 1860 § 1 givne Bevillinger til Brændevinshandel. Medens nemlig samtlige siden 1880 givne Bevillinger af nævnte Art ende med Ordene »Bevillingshaveren vil have at finde sig i de Indskrænkninger med Hensyn til Varigheden og øvrige Vilkaar for Bevillingens Benyttelse, som senere ved Lov maatte blive fastsatte«, findes intet tilsvarende i de ældre Bevillinger, og Spørgsmaalet er da, om disses Indehavere kunde gøre Fordring paa en større Erstatning, hvis Bevillingerne bortfaldt eller bleve værdiløse som Følge af nye Lovbestemmelser. Ved Affattelsen af Lovforslagets § 6 har man, i Lighed med hvad sket er i tidligere Lovforslag angaaende samme Materie, om disse ældre Bevillinger, brugt den almindelig benyttede Betegnelse »livsvarige« og forudsat, at de ikke skulde falde bort efter hvert Femaars Forløb, uden at man derved har villet sige, at man fandt det naturligt, at Indehaverne skulde kunne gøre Krav paa at beholde dem for deres Livstid.

Den Appel til almindelig Folkeafstemning, der ifølge §§ 6 og 7 kan finde Sted med Hensyn til Spørgsmaalet, om Salg eller Udskænkning af de omhandlede spirituøse Drikkevarer skal finde Sted i Sognet i paagældende Femaar, har væsenlig Lighed med den paa Island og i Norge angaaende Udskænkning benyttede Fremgangsmaade.

Af Ordlyden i § 6 fremgaar, at saadan Afstemning angaaende Salg af Vin og Øl ikke skal foretages paa Steder, hvor der for vedkommende Tidsrum findes Bevilling til Udsalg af Brændevin (se Udvalgsbetænkning Bilag 4 c, jfr. Bilag 4 e og f).

Ligesom der formentlig ikke er Grund til nærmere at omtale de i §§ 8—12 givne Bestemmelser vedrørende Maaden, hvorpaa ovenomtalte Afstemning skal finde Sted, saaledes skal man med Hensyn til de følgende Paragraffer indskrænke sig til at bemærke, at de i alt væsenligt ere i Overensstemmelse med de tilsvarende Paragraffer i de herfra i 1889 og 1891 indsendte Forslag.

Idet man med disse Bemærkninger tillader sig at anbefale Lovforslaget til det høje Ministeriums gunstige Forsorg, skal man anmode om, at Ministeriet, for saa vidt Forslaget ikke maatte findes egnet til at forelægges Lovgivningsmagten, dog vil skænke denne for Færøerne vigtige Sag sin Opmærksomhed og eventuelt forelægge den paany for Lagtinget.

Lagtinget, Thorshavn den 20de September 1902.

C. Bærentsen. *Fr. Petersen.*

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

VII. Forslag til Forandring i Fattigloven.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende *Skrivelse* fra Ministeriet:

Justitsministeriet.

København, den 18de Oktober 1901.

I den med Hr. Amtmandens Skrivelse af 25de f. M. hertil indsendte, med Bilag hoslagt tilbagefølgende Indstilling har Lagtinget anbefalet til Ministeriets Forsorg et af samme vedtaget Forslag til Lov om en forandret Affattelse af § 72 i den færøske Fattiglov af 10de April 1895, hvorved denne ændres til i Overensstemmelse med § 61 i Lov om det offentlige Fattigvæsen af 9de April 1891, saaledes som bemeldte § nu er affattet i Henhold til Loven af 20de Marts d. A.

Foranlediget heraf skal man under Henvisning til, at det nævnte Lovforslag, hvis det ophøjes til Lov, vil forringe Retsstillingen for de i Fattiglovens § 72 nævnte Personer — der nu af det Offentlige kunne modtage Hjælp til Opdragelse m. v. uden at dette betragtes som Fattighjælp, naar der blot i denne Anledning ydes Bidrag af Amtsfattigkassen, medens de ifølge Forslagets Bestemmelser for at nyde godt af denne Begunstigelse skulle være anbragte paa Statsanstalter eller paa dertil af Staten godkendte Anstalter, altsaa under de nuværende Forhold bortsendte fra Færøerne — til Efterretning meddele, at Justitsministeriet ikke kan ønske at fremme Sagen videre, forinden der er gjort Rede for de Grunde, der for Lagtinget have været bestemmende med Hensyn til den saaledes foreslaaede Forandring i de Paagældendes Stilling i Henseende til at betragtes som Fattiglemmer.

De anmodes derfor om med Hensyn hertil paany at forelægge Sagen for det til næste Sommer sammentrædende Lagting.

Med Underretning om hvad der herefter passerer i Sagen forventes i sin Tid det Indesluttede tilbagesendt.

Alberti.

F. Bülow,
Fm.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Ved Sagens *1ste Behandling, den 1sle August*, vedtoges, efter Forslag af *Schröter*, at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer. — Til Medlemmer af Udvalget valgtes *næste Dag: Andreasen, J. Jakobsen, C. Olsen, M. Poulsen* og *Schröter*.

Den 8de September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Ved Skrivelse af 18de Oktober f. A. har Justitsministeriet anmodet Amtmanden om paany at forelægge Lagtinget det af samme i f. A. vedtagne Forslag til Lov om en forandret Affattelse af § 72 i den færøske Fattiglov af 10de April 1895 under Henvisning til, at det nævnte Lovforslag, hvis det ophøjedes til Lov, vil forringe Retsstillingen for de i Fattiglovens § 72 nævnte Personer, der nu af det Offentlige kunne modtage Hjælp til Opdragelse m. v. uden at dette

betragtes som Fattighjælp, naar der blot i den Anledning ydes Bidrag af Amtsfattigkassen, medens de ifølge Forslagets Bestemmelser for at nyde godt af denne Begunstigelse skulle være anbragte paa Statsanstalter eller paa dertil af Staten godkendte Anstalter, altsaa under de nuværende Forhold bortsendte fra Færøerne, med Tilkendegivelse af, at Ministeriet ikke ønsker at fremme Sagen videre, forinden der er gjort Rede for de Grunde, der for Lagtinget have været bestemmende med Hensyn til den saaledes foreslaaede Forandring i de paagældendes Stilling i Henseende til at betragtes som Fattiglemmer.

Undertegnede Udvalg, der har haft denne Sag til Betænkning, tillader sig at udtale følgende:

Fattiglovens § 72 forudsætter ganske vist, at der af Amtsfattigkassen kun ydes Bidrag i Anledning af Opdragelse, Underhold og Forsørgelse af blinde, døvstumme, Idioter og sindssyge, og bestemmer, at for saa vidt saadant Bidrag ydes, betragtes de Omkostninger, der udredes af det Offentlige til de nævnte Personers Opdragelse, Underhold eg Forsørgelse, ikke som Fattighjælp.

Det kunde herefter, som af Ministeriet udtalt, synes at være en Forringelse af de paagældende Personers Retsstilling, naar det i Fjor af Lagtinget vedtagne Lovforslag bestemmer, at de, for at undgaa Fattighjælps Virkninger, maa være anbragte paa Statsanstalter eller af Staten anerkendte Anstalter. Imidlertid stiller Sagen sig vistnok anderledes, naar der ses hen til den af Lagtinget med Hensyn til Uddelingen af Amtsfattigkassen fulgte Praksis. Denne har nemlig været saaledes, at der ganske undtagelsesvis er blevet givet Bidrag *direkte* af Amtsfattigkassen til aandssvage og døvstumme, som have været anbragte paa Statsanstalter eller af Staten godkendte Anstalter (de Kellerske Anstalter). Ellers er Uddelingen af Amtsfattigkassen sket ikke til enkelte Personer, men til Fattigdistrikterne i Henhold til Fattiglovens § 5, saaledes at Lagtinget under ét har skønnet over Distrikternes Fattigbyrde og deres Evne til at bære denne. Ved Afgørelsen af dette Skøn kan den Byrde, der paahviler de enkelte Distrikter til blindes, døvstummes, Idioters og aandssvages Opdragelse, Underhold og Forsørgelse, vel udgøre et Moment, men ogsaa kun et Moment blandt flere. Det kan derfor heller ikke bestemt afgøres, om netop denne Omstændighed, at der i det enkelte Distrikt har været en blind o. s. v. at forsørge, har været den bestemmende Grund til, at dette Distrikt har faaet Tilskud af Amtsfattigkassen. Ifølge den saaledes fulgte Praksis, der formentlig er stemmende med Fattiglovens §§ 5 og 9 og næppe kan forventes ændret af Tinget, har Fattiglovens § 72 som den nu lyder vistnok den Betydning, at selve det Bidrag, der undtagelsesvis direkte udredes af Amtsfattigkassen (og, som anført, kun er blevet givet til Ophold paa Statsanstalter eller af Staten godkendte Anstalter), ikke skal betragtes som Fattighjælp, hvorimod den formentlig ikke har givet Hjemmel til at fritage den, der har modtaget Hjælp af de enkelte Kommuner til blindes, døvstummes, Idioters og sindssyges Opdragelse, Underhold og Forsørgelse, for Fattigunderstøttelsens sædvanlige Virkninger. I Henhold til denne Betragtning gik Tinget, da det vedtog det i Fjor til Ministeriet indsendte Forslag, ud fra, at dettes Bestemmelser kun vilde virke som en Begunstigelse for de vedkommende trængende, navnlig ved at give Hjemmel til, at Understøttelser, ydede af *Kommunerne* i de i Forslaget angivne Øjemed, ikke skulde anses som Fattighjælp.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa Tinget at vedtage:

Det i forrige Aar vedtagne Forslag til Lov om en forandret Affattelse af § 72 i Fattiglov for Færøerne af 10de April 1895 tillader man sig ærbødigst paany at anbefale til det høje Ministerium i Haab om, at det maa blive ophøjet til Lov.

I Udvalget angaaende en forandret Affattelse af Fattiglovens § 72,
Thorshavn, den 6te September 1902.

C. Olsen,
Ordfører.

J. Andreasen. *J. Jakobsen.*

M. Poulsen. *J. H. Schrøter.*

Den 9de September foretoges Sagens *2den Behandling.*

Ved Sagens *3dje Behandling, den 12te September*, sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab med det Udfald, at samtlige tilstedeværende Medlemmer stemte *Ja; fraværende* vare: Mortensen, O. Olsen, Patursson og Müller, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 16 Stemmer.

Den 20de September oplæstes og underskreves saalydende *Indstilling* i Sagen:

Ved Skrivelse af 18de Oktober f. A. har det høje Ministerium forlangt en Redegørelse for de Grunde, der for Lagtinget have været bestemmende med Hensyn til den Forandring, det har foretaget i den færøske Fattiglov af 10de April 1893 § 72 i f. A.

Under Henvisning til den af Lagtinget vedtagne Betænkning, hvori man har gjort Rede for de Grunde, der have været bestemmende for Lagtinget til at vedtage den Forandring, som Tinget vedtog i den nævnte § 72 i f. A., tillader man sig ærbødigst at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Færøernes Lagting, den 20de September 1902.

C. Bærentsen. *C. Olsen,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

VIII. Forslag til Lov om Storkjovens Fredning.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende *Skrivelse* fra *Justitsministeriet:*

Justitsministeriet.

København, den 20de Januar 1902.

Ved hoslagt at fremsende nogle Eksemplarer af Lov for Færøerne om Storkjovens Fredning af 18de December 1897, skal man under Henvisning til, at Loven ifølge dens § 3 ikkun er gældende til den 1ste Juni n. A., anmode Dem om, efter indhentede Oplysninger om, hvorledes Loven har virket, at fore-

lægge det i indeværende Aar sammentrædende Lagting Spørgsmaalet om Loven bør fornyes, eventuelt med hvilke Ændringer dette bør ske. Lagtingets Betænkning over Sagen forventes derefter, med de Ytringer, hvortil De i Anledning af samme maatte finde Dem foranlediget, tilstillet Justitsministeriet inden næste Rigsdagssamlings Afholdelse.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Ved Sagens forelobige Behandling, den 1ste August, vedtoges, efter Forslag af *Formanden*, at henvise Sagen til »Udvalget for forskelligartede Sager«, som afgav følgende, *den 27de August* fremlagte

Betænkning.

Undertegnede Udvalg har, foranlediget ved Justitsministeriets Skrivelse til Færø Amt af 20de Januar d. A., modtaget til Behandling Lov om Storkjovens Fredning for at afgive Betænkning over, hvorvidt samme bør fornyes:

Af de med Loven medfulgte Bilag fra Landets Sysselmænd oplyses det, at der ved Lovens Ikrafttræden ynglede:

I Suderø Syssel 2 Par, i Sandø Syssel 25 Par, i Vaagø Syssel ingen, i Strømø Syssel 15 Par, i Norderøernes Syssel 3 Par og i Østerø Syssel ingen.

Afvigte Aar er Antallet opgivet til:

I Suderø Syssel 1 Par, i Sandø Syssel 19 Par, i Vaagø Syssel ingen, i Strømø Syssel 15 Par, i Norderøernes Syssel 3 Par og i Østerø Syssel ingen.

Da Storkjoven saaledes kun findes ynglende i et ganske ringe Antal Eksemplarer her paa Øerne, og da det maa anses at være af Interesse, at den nuværende Bestand saavidt muligt ikke yderligere forringes, tillader Udvalget sig at foreslaa Tinget at indgaa til Justitsministeriet med følgende Henstilling:

Lov af 18de December 1897 om Storkjovens Fredning, der udløber 1ste Juni 1903, fornyes for et Tidsrum af 10 Aar.

I Udvalget for forskelligartede Sager, Thorshavn den 27de August 1902.

J. Patursson. *J. Z. Nielsen.* *J. Andreasen.*

Den 29de August foretoges Sagens *2den Behandling*. — Ved Sagens *3dje Behandling, den 9de September*, vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 15 Stemmer, M. Poulsen, O. Olsen, Müller, Isaksen og Weihe vare *fraværende*.

Den 20de September oplæstes og underskreves saalydende *Indstilling* i Sagen:

Foranlediget ved det høje Ministeriums Skrivelse til Færø Amt af 20de Januar d. A. har Tinget havt til Behandling Spørgsmaalet om, hvorvidt der maatte være Anledning til at forlænge Lov af 18de December 1897 om Storkjovens Fredning.

Ved Sagens foreløbige Behandling henvistes den til et Udvalg paa 3 Medlemmer, der under 27de f. M. afgav Betænkning i Sagen, hvortil henvises. Ved dens 3dje Behandling den 9de ds. vedtoges enstemmig med 15 Stemmer, idet 5 vare fraværende, Udvalgets saalydende Indstillingspunkt:

»Lov af 18de December 1897 om Storkjovens Fredning, der udløber den 1ste Juni 1903, fornyes for et Tidsrum af 10 Aar.«

Idet henvises til Sagens Dokumenter, skal man ærbødigst tillade sig at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Færøernes Lagting, den 20de September 1902.

C. Bærentsen. *J. Patursson,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

IX. Sagen angaaende Udvidelse til Færøerne af Loven 14de Februar 1874 om Forbud mod visse Tændstikker m. m.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes saalydende *Skrivelse* fra *Justitsministeriet:*

Justitsministeriet,
København, den 28de Maj 1902.

Under Henvisning til § 4 i Lov Nr. 13 af 14de Februar 1874 om Forbud mod visse Tændstikker m. m., hvori det bestemmes, at Loven ved kgl. Anordning kan udvides til at gælde for Færøerne, har Hr. Amtmanden i Skrivelse af 3dje f. M. henstillet, at Spørgsmaalet om Lovens Udvidelse til Færøerne forelægges Lagtinget i dets forestaaende Samling.

Da Justitsministeriet efter det i Deres Skrivelse Oplyste med Dem maa finde det betimeligt, at Spørgsmaalet om en saadan Udvidelse tages under Overvejelse, skal man herved anmode Dem om at forelægge Spørgsmaalet om Lovens Udvidelse til Færøerne for det i indeværende Aar sammentrædende Lagting.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Ved Sagens *1ste Behandling, den 1ste August*, vedtoges, efter Forslag af *Formanden*, at henvise den til »Udvalget for forskelligartede Sager«, som afgav følgende, *den 26de August* fremlagte

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg er afgivet til Betænkning en Skrivelse fra Justitsministeriet til Færø Amt af 28de Maj d. A., hvori Tinget anmodes om at tage under Overvejelse, hvorvidt der maatte være Anledning til at udvide Lov Nr. 13 af 14de Februar 1874 om Forbud mod visse Tændstikker m. m. til at gælde for Færøerne, hvilket i Henhold til Lovens § 4 kan ske ved kongelig Anordning.

I den Anledning skal Udvalget tillade sig at udtale følgende:

Da de i bemeldte Lov omhandlede Tændstikker ikke have været almindelig udbredte her paa Øerne og Ildebrande tilmed have været en Sjældenhed her oppe, har der formentlig ikke tidligere været Anledning til at udvide Loven til Færøerne. Der er imidlertid i dette Forhold indtraadt en Forandring, idet det er oplyst, at en Slags engelske Tændstikker, som kunne afstryges paa en hvilken som helst haard Genstand og ogsaa tændes, naar man træder paa dem, forhandles her. At den Slags Tændstikker, der som bekendt er et yndet Legetøj for Børn, medføre stor Brandfare for vore Træbygninger, hvis de vinde almindelig Udbredelse, er indlysende, hvorfor det hos os formentlig er af lige saa stor Vigtighed som i det øvrige Kongerige at forbyde disse Tændstikkers Benyttelse. — Lovens Bestemmelser om Forfærdigelse af Tændstikker (§ 1, 2det Punkt, og § 2) have vel ikke nogen praktisk Betydning her for Tiden, men det forekommer Udvalget dog at være simplest at udvide Loven uden Lempelser, idet disse Bestemmelser ikke kunne skade ved at bibeholdes i Loven.

Under Henvisning til foranstaaende tillader Udvalget sig at foreslaa Tinget til Vedtagelse:

> Justitsministeriet anmodes om at udvirke, at Lov Nr. 13 af 14de Februar 1874 om Forbud mod visse Tændstikker m. m. ved kongelig Anordning uforandret udvides til at gælde for Færøerne.

Ved Betænkningens Afgivelse var et af Udvalgets Medlemmer, Patursson, bortrejst.

I Udvalget for forskelligartede Sager, Thorshavn den 26de August 1902.

J. Z. Nielsen,
Ordfører.

J. Andreasen.

Den 28de August foretoges Sagens *2den Behandling.*
Ved Sagens *3dje Behandling, den 3dje September*, sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 18 Stemmer; Michelsen og Matras vare *fraværende.*

Den 20de September oplæstes og underskreves saalydende *Indstilling* i Sagen:

Foranlediget ved det høje Ministeriums Skrivelse til Færø Amt af 28de Maj d. A. har Tinget i indeværende Samling haft til Behandling Spørgsmaalet om Udvidelse til Færøerne af Lov Nr. 13 af 14de Februar 1874 om Forbud mod visse Tændstikker m. m.
Det Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil Sagen henvistes, har under 26de f. M. afgivet Betænkning derover, hvortil henvises.
Ved Sagens 3dje Behandling den 3dje d. M. vedtoges enstemmig med 18 Stemmer, idet 2 vare fraværende, Udvalgets saalydende Indstillingspunkt:

»Justitsministeriet anmodes om at udvirke, at Lov Nr. 13 af 14de Februar 1874 om Forbud mod visse Tændstikker m. m. ved kongelig Anordning uforandret udvides til at gælde for Færøerne.«

Under Henvisning til foranstaaende skal man ærbødigst foreslaa, at ovennævnte Lov maa blive udvidet til Færøerne.

Lagtingssalen, den 20de September 1902.

C. Berentsen. *J. L. Nielsen,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

X. Sager angaaende Forbedring af Kommunikationsforholdene paa Færoerne.

A. Angaaende Vejanlæg.

Den 9de August fremlagdes følgende *Skrivelse:*

Kristiania, den 1ste Juli 1902.

Vejdirektør Krag.

I Anledning af Hr. Amtmandens Skrivelse af 9de Juni 1902 om at lade en dertil udvalgt Ingeniør foretage Undersøgelse i Anledning af Vejanlæg paa Færøerne skal jeg med Henvisning til mundtlige Udtalelser fremholde, at jeg som Chef for den norske Stats Vejvæsen ikke ønsker at træde i officiel Forbindelse med danske Myndigheder angaaende ovennævnte Spørgsmaal, forinden tilfredsstillende Løsning er funden med Hensyn til Udførelsen af den tidt omtalte Lagerfljot Bro paa Island. Jeg vedlægger i Sagens Anledning en kortfattet historisk Fremstilling om denne Brosag, hvoraf forhaabentlig vil forstaas, at jeg fremdeles maa fastholde mit Standpunkt.

Jeg har derfor ikke kunnet imødekomme Hr. Amtmandens Anmodning om at opsende en Ingeniør og har heller ikke kunnet give bestemt Løfte om personlig at deltage i Planlæggelsen af Vejnettet paa Færøerne.

Jeg har imidlertid, i sikker Tro paa, at Sagen tilfredsstillende vil blive løst, ladet paabegynde Behandlingen af det modtagne statistiske Materiale, der giver interessante Sammenstillinger.

I Henhold til mundtlig Aftale forventer jeg mig ligeledes i sin Tid tilstillet det øvrige statistiske Materiale vedkommende Færøerne til sammes grafisk-statistiske Behandling her.

Ærbødigst

H. Krag.

Til
Hr. Amtmanden i Færø Amt.

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 12te August*, vedtoges, efter Forslag af *Provsten*, at henvise den til »Udvalget for økonomisk Fond«, som afgav følgende, *den 9de September* fremlagte

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg har Lagtinget henvist en dette af Amtmanden forelagt Skrivelse af 1ste Juli d. A. fra Vejdirektør Krag i Kristiania til Amtmanden over Færøerne.

Det fremgaar af nævnte Skrivelse ligesom ogsaa af Amtmandens mundtlige Meddelelser til Tinget, at denne har anmodet Direktør Krag om at lade en

dertil udvalgt Ingeniør foretage Undersøgelser i Anledning af Vejanlæg paa Færøerne, en Anmodning, som Direktøren ikke har set sig i Stand til at opfylde i Sommer, men som han haaber senere at kunne imødekomme.

Paa saaledes given Foranledning har Udvalget drøftet Spørgsmaalet om Udviklingen af vort Vejvæsen, navnlig i hvilken Udstrækning man kunde vente, at Køreveje vilde blive anlagte og benyttede med Fordel. Medens der herom har været meget delte Meninger indenfor Udvalget, har dette været enigt i at finde det saare ønskeligt ved en virkelig kyndig Mand at faa undersøgt, paa hvilken Maade og hvilke Steder Køreveje hensigtsmæssigst kunde anlægges. En dygtig og erfaren Ingeniørs Vejledning med Hensyn til Opførelsen af vore Broer, hvortil der jo jævnlig ydes Bidrag af den økonomiske Fond, vilde ligeledes være af den største Betydning for os.

Udvalget maa derfor tilraade Lagtinget at stille et Beløb af den økonomiske Fond til Disposition i det forannævnte Øjemed, og idet man gaar ud fra, at Undersøgelser med Hensyn til Vejanlæg og Telefonanlæg godt kunne ske samtidig og ved samme Ingeniør, tillader man sig, efter derom at have konfereret med det i Telefonsagen nedsatte Udvalg, sammen med dette at stille følgende Forslag til det høje Tings Vedtagelse:

> Der stilles til Disposition af den økonomiske Fond et Beløb af 2500 Kr. til Forundersøgelser og Forarbejder for en Forbedring af Kommunikationsforholdene paa Færøerne.

I Udvalget for den økonomiske Fond m. m., Thorshavn den 8de September 1902.

Fr. Petersen,
Ordfører.

D. P. Michelsen. *Hans P. Weihe.*

J. Patursson. *Dione Isaksen.*

Den 11te September foretoges Sagens *2den Behandling.* — Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

Ved Sagens *3dje Behandling, den 15de September*, vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig ved Navneopraab med 18 Stemmer; M. Poulsen *stemte ikke*, medens Mortensen var *fraværende*.

B. Angaaende Telefonanlæg.

Den 12te August fremlagdes følgende *Andragende:*

Til Lagtinget.

Et Telefonanlæg her imellem Øerne vil utvivlsomt faa den største Betydning for Udviklingens Fremme, og da det er af Vigtighed, at det kommer i

Stand jo før jo heller, tillade vi undertegnede Medlemmer af Lagtinget os at henstille til Tinget, at samme henvender sig til Justitsministeriet i den Anledning og beder dette om, at Sagen maa blive fremmet, saa snart Omstændighederne tillade det. Det vilde derhos være ønskeligt, at Tinget tager under Overvejelse, om der ikke fra dets Side kan og bør foretages andre Skridt for at Sagen kan blive fremmet snarest muligt.

Thorshavn, den 11te August 1902.

Ærbødigst

J. H. Schrøter. *Johan H. Poulsen.* *Dione Isaksen.*

D. P. Michelsen. *Just Jakobsen.*

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 15de August*, foreslog *Schrøter* at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, medens *J. Poulsen* foreslog at henvise den til »Udvalget for økonomisk Fond«. Schrøters Forslag sattes først under Afstemning, men da kun 7 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med det Udfald, at 11 stemte derfor; J. Poulsen, O. Jacobsen og M. Poulsen *stemte ikke*, medens Nielsen, Mortensen, O. Olsen, Müller, Matras og Isaksen vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 11 Stemmer, hvorved J. Poulsens Forslag bortfaldt.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes *næste Dag: J. Jakobsen, Müller, C. Olsen, J. H. Poulsen* og *Schrøter*.

Den 15de August fremlagdes endvidere følgende *Andragende*, der, efter Forslag af *Formanden*, henvistes til Udvalget:

Undertegnede Olaf J. Olsen, Vestmanhavn, tillader mig herved ærbødigst hos det ærede Lagting at andrage om, at der i indeværende Samling maa blive udarbejdet en Lov, der hjemler Ret til Anlæg af Telefon rundt om paa Øerne, samt virker beskyttende mod Overgreb paa eventuelle Telefonanlæg.

Dernæst tillader jeg mig ærbødigst hos det ærede Lagting at andrage om, at der i nærværende Samling maa blive udvirket, at der enten af Staten eller de lokale, under Tingets Forvaltning henhørende Midler maa blive bevilget en Sum af 4000 Kroner til et Aktieselskab, som jeg for Tiden er i Færd med at danne for Anlæg af en Telefonforbindelse mellem Thorshavn og Vestmanhavn med Mellemstation i Kollefjord og Kvivig.

Efter de paa dette Omraade indvundne Oplysninger fra Danmark og Norge er det konstateret, at Udgifterne ved et saadant Anlæg i det hele taget ikke ville overstige 8000 Kroner. Laanet ønskes paa Afbetaling i 28 Aar og rentefrit i de første 10 Aar. — Efter hvad jeg allerede har erfaret, er der al Udsigt til ved Aktietegning at kunne erhverve den halve Kapital, naar den anden Halvdel kan erhverves paa den her anførte Maade. — Selvfølgelig bliver Laanet at bevilge først efter at den ved Aktietegning tilsigtede Kapital er tilvejebragt.

I samme Forbindelse skal jeg tillade mig at fremføre Ønskeligheden af, at der i nærværende Tingsamling maa blive udvirket, at der for det Offentliges Regning blev iværksat en Telefonforbindelse mellem alle Øerne.

Det er overflødigt for mig her at skildre Nyttigheden af et saadant Foretagende for vort Land. — Ethvert oplyst Menneske, der enten personlig eller gennem Læsning har haft Lejlighed til at erkyndige sig om, hvilket stort Opsving i Retning af Bekvemmelighed Telefonen har bevirket, hvor den nu i c. 27

Aar har været benyttet saa at sige over hele den civiliserede Verden, paa Færøerne, Island og Grønland nær, har let ved at indse, hvor uundværligt det er for os Færinger, som i de fleste Tilfælde have saa svært ved at komme i Berøring med hinanden navnlig ad Søvejen — under Arbejdet for en sund Udvikling i materiel og aandelig Retning, at kunne faa hyppigere Samtaler i Stand paa denne Maade. — Denne af mig for længere Tid siden fangede Ide om en Begyndelse med et Anlæg mellem Vestmanhavn og Thorshavn er ikke saa meget baseret paa Særinteresser, at jeg, saafremt en almindelig Telefonlægning, der kunde forbinde alle Øerne, hurtig kom i Stand for det Offentliges Regning, vilde med Glæde lade dette mit Projekt, for Dannelsen af et Aktieselskab, falde, saaledes at det hele kunde gaa ind under de samme Principer, hvilket vistnok i Grunden vilde være det mest naturlige.

Jeg anbefaler dette mit Andragende til Tingets velvillige Forsorg i det Haab, at der allerede i Aar maa blive gjort de nødvendige Skridt for Begyndelsen af et Telefonanlæg paa Færøerne, det snart vil vise sig nødvendigt at udbrede.

Vestmanhavn, den 9de August 1902.

Ærbødigst

Olaf J. Olsen.

Til

Færøernes Lagting.

Thorshavn.

Den 9de September fremlagdes følgende *Udvalgsbetænkning* og *Lovudkast:*

Betænkning.

Fra 5 Lagtingsmænd er der indkommen en Henstilling til Tinget om at tage til Behandling Tanken om en Telefonforbindelse mellem Øerne. Omtrent samtidig indkom et Andragende fra Købmand O. J. Olsen, i Vestmanhavn. Andragendet gik ud paa, om Tinget vilde yde et Laan paa 4000 Kr., rentefrit i de første Aar, da han har i Sinde at faa dannet et Aktieselskab med det Formaal at anlægge en Telefonlinie mellem Vestmanhavn og Thorshavn.

Begge disse Sager bleve henviste til nedenstaaende Udvalg, som skal tillade sig at anføre følgende:

De herværende Kommunikationsforhold frembyde overordentlig store Vanskeligheder, baade for det almindelige Samkvem og for Brevforbindelse. — Den mest almindelige, ja, man kan næsten sige den eneste Maade, man kan faa et Brev, som har nogenlunde Hast, befordret, er med Skyds fra Bygd til Bygd; paa Grund af de stedlige Forhold foregaar Skydsen dels over Land og dels til Søs.

Saa længe Skydsen gaar over Land, kan man faa et Brev befordret for c. 70 Øre pr. Mil. Skal det derimod ad Søvejen, hvad det i de fleste Tilfælde i alt Fald for en Del maa gaa, er Befordringsudgiften op til 4—8 Kr. pr. Mil, eftersom man kan benytte mindre eller større Baad til Turen.

Denne Befordringsmaade er desuden noget langsom, naar det drejer sig om større Vejlængder, og oven i Købet kan i mange Tilfælde Storm og Brænding helt forhindre, at man overhovedet kan faa Forbindelse med en anden Ø.

Vel har vi en Del Aar haft Kystfartøjet »Smiril«, som befordrer Post mellem Øerne; men da det er et saa stort Omraade, den har at besejle, kan den ikke nær tilfredsstille den Trang, der virkelig er til et lettere og mere fyldest-

gørende Meddelelsesapparat. At en Telefonforbindelse mellem Øerne vil faa en umaadelig stor Betydning for Befolkningen, der jo forholdsvis faatallig er spredt over et saa stort Omraade, er hævet over enhver Tvivl, og at Befolkningen i høj Grad vilde benytte Telefonen, er lige saa utvivlsomt. Særlig maa man dog maaske paapege den Trang, der indenfor vor Handelsstand føles over at mangle denne Forbindelse.

Det er formentlig ogsaa indlysende, at en lettere Forbindelse mellem de forskellige Havne og Handelssteder er nødvendig baade for vor Handels og vore Fiskeriers Trivsel. Som et Udslag for den Trang, der virkelig er, maa man opfatte Hr. Købmand Olsens Projekt om en Privatlinie mellem Thorshavn og Vestmanhavn.

Saa længe man alene indskrænker sig til enkelte kortere Strækninger over Landjorden, kunde vi muligvis selv overkomme en Del. Udvalget mener imidlertid ganske bestemt, at det er nødvendigt at faa et Telefonnæt, som i alt Fald kan sætte alle de større Bygder og Øer i Forbindelse med hinanden; ogsaa vil det være umuligt, uden Staten træder til og anlægger i alt Fald Hovedlinierne i Lighed med, hvad der er sket i andre Dele af Kongeriget, hvor Forholdene er af en tilnærmelsesvis lignende Beskaffenhed som her, særlig ved spredt Befolkning.

Det vil imidlertid være nødvendigt, at der kommer en sagkyndig Mand herop for at gøre de fornødne Forundersøgelser og planlægge det eventuelle Telefonnæt. Det vil nemlig være af stor Vigtighed, at Telefonen bliver lagt saadan, at den let kan komme i Forbindelse med den eventuelle Telegraf.

Vi kan forhaabentlig vente, at vi i en nær Fremtid faar telegrafisk Forbindelse med Omverdenen, og vi nærer det Haab, at det saa længe følte Savn af en Telegraf til Færøerne ikke bliver skudt ud i en uvis Fremtid, da det maa anses for at være særdeles uheldigt, om Færøerne endnu i mange Aar skulde savne en saadan, og hvis saa sker, er det let at indse, at Telefonen vil være en absolut Nødvendighed for at faa den fulde Nytte af Telegrafen.

Det er Udvalgets Opfattelse, at Staten i dette Tilfælde bør træde til og, som før berørt, anlægge i alt Fald Hovedlinierne. Hvad Driften af den eventuelle Telefon angaar, mener Udvalget, at den bør ordnes i Lighed med Driften i Norges mere afsides Bygder. Staten bør holde en Centralstation med nødvendig Betjening, medens det i øvrigt bør være de enkelte Kommuners Pligt at holde et passende Lokale med Lys og Varme samt en til Betjeningen skikket Person, der til visse bestemte Tider er til Stede i Lokalet; ligeledes bør Kommunerne uden Udgift for Statskassen skaffe de nødvendige Jordarealer til Telefonens Opstilling og Byggegrunde for Hovedcentralen. Disse Arealer ville efter al Sandsynlighed i Reglen blive afstaaede uden Vederlag, naar deres Ejere vide, at Betalingen for dem skal udredes af Kommunens Kasse. Der er saaledes, saavidt Udvalget bekendt, ingen Sinde foretaget nogen Ekspropriation i Anledning af Vejanlæg i Bygderne og imellem Bygderne paa Færøerne, men Jordejerne have, paa enkelte Undtagelser nær, afstaaet de fornødne Arealer gratis.

Paa Grund af Sagens store Betydning maa Udvalget anse det for at være højst paatrængende, at der endnu i den kommende Rigsdagssamling søges Bevilling til dens Gennemførelse. Skulde det vise sig nødvendigt til Sagens des hurtigere Fremme, vil det være rettest, at Lagtinget stiller et Beløb af 2500 Kr. af økonomisk Fond til Justitsministeriets Disposition, og da Udvalget for bemeldte Fond, der har Spørgsmaalet angaaende eventuelt Anlæg af Landeveje paa Færøerne til Behandling, har ment, at dette Spørgsmaal staar i en saa nær Forbindelse med nærværende Sag, at Forundersøgelserne i begge disse Sager muligvis kunne foretages af den samme Person, have begge Udvalg enedes om Indholdet af en fælles Indstilling i saa Henseende.

Det vil imidlertid være nødvendigt, at der samtidig med Anlægets Paabegyndelse findes en Lov, der bestemmer, at Kommunerne skulle afholde Udgifterne ved Afstaaelse af det til Anlæget fornødne Jordareal, hvorfor Udvalget har udarbejdet nedenstaaende dertil sigtende Lovforslag.

I Henhold til foranstaaende tillader Udvalget sig at foreslaa til Lagtingets Vedtagelse:

1. Tinget indgaar til Justitsministeriet med Anmodning om, at nedenstaaende Lovforslag maa blive ophøjet til Lov.

Forslag til Lov

angaaende

tvungen Grundafstaaelse til Telegraf- og Telefonanlæg paa Færøerne m. m,

§ 1.

Alle Udgifter, der foranlediges ved Ekspropriation af Jordarealer til Anlæg paa Færøerne af Staten tihørende Telegraf- eller Telefonledninger samt til Byggegrunde for derpaa at opføre Telegraf- eller Telefonstationer, skulle afholdes af den Kommune, hvori Jordejendommen ligger.

§ 2.

Høre de i § 1 omhandlede Jordarealer til en Fælleshauge eller anden i Fællig værende Jordejendom, skal et paa Grandestævne fremsat Forslag om at afstaa Jordarealet uden Vederlag være bindende for samtlige Lodsejere, hvis det ved Afstemningen opnaar det i Lov om Grandestævne paa Færøerne af 1ste April 1891 § 7, for Afstemninger over de i samme Lovs § 26 omhandlede Sager, for en gyldig Beslutning fastsatte Stemmetal.

Høre de omhandlede Arealer til Statens Fæstegods, ville de være at afstaa uden Vederlag til Statskassen, hvorimod der godtgøres vedkommende Fæster af Kommunens Kasse en Fjerdedel af deres Værdi for det Afsavn, han lider, hvis det omhandlede Jordareal bestaar af Bø eller anden dyrket Jord.

§ 3.

Denne Lov træder i Kraft . . . . . .

2. Der stilles til Disposition af den økonomiske Fond et Beløb af 2500 Kr. til Forarbejder for en Forbedring af Kommunikationsforholdene paa Færøerne.

I det Udvalg, der er nedsat i Anledning af Telefonanlæg paa Færøerne,
Thorshavn, den 8de September 1902.

Just Jakobsen. *C. Olsen.* *Johan H. Poulsen.*

J. H. Schrøter,
Ordfører.

E. Müller.

Den 10de September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra *Udvalget:*

I Stedet for Udvalgets Indstillingspunkter sættes:

1. Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Anmodning om, at dette vil foranledige, at der maa blive oprettet en Statstelefonforbindelse mellem Bygderne paa Færøerne, og at dette i Betragtning af det dybt følte Savn, der i saa Henseende er til Stede, maa ske snarest muligt.
2. Der stilles til Disposition af den økonomiske Fond et Beløb af 2500 Kroner til Forarbejder for en Forbedring af Kommunikationsforholdene paa Færøerne.
3. Tinget anmoder Justitsministeriet om, at nedenstaaende Lovforslag maa blive ophøjet til Lov:

Forslag til Lov

angaaende

tvungen Grundafstaaelse til Telegraf- og Telefonanlæg paa Færøerne.

§ 1.

Alle Udgifter, der foranlediges ved Ekspropriation af Jordarealer til Anlæg paa Færøerne af Staten tilhørende Telegraf- eller Telefonledninger samt til Byggegrunde for derpaa at opføre Telegraf- eller Telefonstationer, skulle afholdes af den Kommune, hvori Jordejendommen ligger.

§ 2.

Høre de i § 1 omhandlede Jordarealer til en Fælleshauge eller en anden i Fællig værende Ejendom, skal et paa Grandestævne fremsat Forslag om at afstaa Jordarealet uden Vederlag være bindende for samtlige Lodsejere, hvis det ved Afstemningen opnaar det i Lov om Grandestævne paa Færøerne af 1ste April 1891 § 7. for Afstemninger over de i samme Lov § 2 b. omhandlede Sager, for en gyldig Beslutning fastsatte Stemmetal.

Høre de omhandlede Arealer til Statens Fæstegods, ville de være at afstaa uden Vederlag til Statskassen, hvorimod der godtgøres vedkommende Fæster af Kommunens Kasse Fjerdedelen af deres Værdi for det Afsavn, han lider, hvis det omhandlede Jordareal bestaar af Bø eller anden dyrket Jord.

§ 3.

Denne Lov træder i Kraft . . .

Udvalgets oprindelige Indstillingspunkter tages tilbage.

Den 11te September foretoges Sagens *2den Behandling*. Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 16 St. mod 0.

Den 13de September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra *Udvalget:*

1. I 2det Indstillingspunkt:

   Foran Ordet »Forarbejder« indsættes: »Forundersøgelser og«.

2. I § 2 udgaar Sens 1ste Stykke.

Ved Sagens *3dje Behandling, den 15de September*, sattes Udvalgets *1ste Indstillingspunkt* under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 18 Stemmer; M. Poulsen *stemte ikke*, Mortensen var *fraværende*. *2det Indstillingspunkt* betragtedes som vedtaget ved den under *A.* stedfundne Afstemning. — *Lovforslaget* afstemtes §vis. § 1 vedtoges med 12 St. mod 3. — § 2. Ændrings-

forslaget vedtoges med 12 St. mod 0, hvorefter §en saaledes ændret vedtoges med 10 St. mod 1. — § 3 betragtedes som vedtagen uden Afstemning. — *3dje Indstillingspunkt* med *Lovforslaget i dets Helhed* sattes under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: Nielsen, J. Jakobsen, Niclasen, Michelsen, Schrøter, J. H. Poulsen, Müller, Matras, C. Olsen, Andreasen og Formanden; *nej* stemte: J. Poulsen, Provsten, Patursson, Isaksen og Weihe; — O. Jacobsen, M. Poulsen og O. Olsen *stemte ikke*, medens Mortensen var *fraværende*, og vat Forslaget saaledes vedtaget med 11 Stemmer mod 5.

Den 20de September oplæstes og underskreves saalydende *Indstilling* i Sagen:

Til Justitsministeriet.

I indeværende Samling indkom til Lagtinget saavel en Henstilling af 5 af dets Medlemmer om at henvende sig til Ministeriet og bede samme udvirke, at der blev anlagt en Telefonforbindelse mellem Øerne, som ogsaa et Andragende fra Købmand Olaf Olsen af Vestmanhavn, hvori denne, i Mangel af et Telefonanlæg som det ovenfor antydede, udbad sig Tingets Medvirkning til et Telefonanlæg mellem bemeldte Bygd og Byen Thorshavn.

Begge disse Sager bleve afgivne til et af 5 Medlemmer bestaaende Udvalg, der under 8de ds. afgav en Betænkning, hvori det fremkom med Forslag til 2 Indstillingspunkter samt et i Anledning af Sagen fremsat Lovforslag. De nævnte Indstillingspunkter ere saalydende:

1. Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Anmodning om, at det vil foranledige, at der maa blive oprettet en Statstelefonforbindelse mellem Bygderne paa Færøerne, og at dette i Betragtning af det dybt følte Savn, der i saa Henseende er til Stede, maa ske snarest muligt.
2. Der stilles til Disposition af den økonomiske Fond et Beløb af 2500 Kr. til Forundersøgelser og Forarbejder for en Forbedring af Kommunikationsforholdene paa Færøerne.

Et ligelydende Indstillingspunkt som det sidstnævnte var imidlertid ogsaa stillet af et andet af Tinget nedsat Udvalg, der havde et eventuelt Vejanlæg mellem Bygderne her paa Øerne til Behandling.

Efter at Sagen havde undergaaet 2 Behandlinger i Tinget, kom den til 3dje Behandling den 15de dennes, hvor dens Indstillingspunkt 1. enstemmig vedtoges med 18 Stemmer, medens 1 Medlem undlod at stemme og 1 var fraværende. Dens Indstillingspunkt 2. erklæredes derefter for vedtaget ved en umiddelbart forud stedfunden Afstemning under den førnævnte Sag, hvor det vedtoges ligeledes enstemmig med 18 Stemmer, medens 1 undlod at stemme og 1 var fraværende. Endelig blev Lovforslaget vedtaget i den Affattelse, som det hoslagt følger, med 11 Stemmer imod 5, medens 3 Medlemmer undlod at stemme og 1 var fraværende.

Efterhaanden som Udviklingen skrider frem her paa Øerne, føles Trangen stærkere og stærkere ved Mangelen af tidssvarende Kommunikationsmidler. Navnlig er det for en Befolkning, der bor saa spredt som den færøske, et stort Savn, at den ikke har noget Meddelelsesmiddel som det, man i andre Lande har med Telefon og Telegraf, og hvormed man i kort Tid kan sætte sig i Forbindelse med hinanden. Vanskelighederne forøges ogsaa derved for Befolkningen, at de Sunde, der ligge mellem Øerne, ofte ere ufarbare med aabne Baade.

Lagtinget har ment, at denne Sag ikke vil kunne fremmes, uden at Regeringen tager den i sin Haand, og at Anlægget, i Lighed med hvad der finder Sted i andre Egne i Riget, hvor der bor en spredt Befolkning, bliver bekostet af Statskassen. Tinget har vel haft Øje for, at et Telefonanlæg vil blive for-

holdsvis dyrere her end f. Eks. i Vestjylland, og at det paa Grund af den ringe Folkemængde for nærværende Tid efter al Sandsynlighed næppe vil kunne svare væsenlig Rente af Anlægskapitalen. Man har derfor tilbudt, at der herfra afholdes de Udgifter, der ere fornødne ved Jord- eller Grundafstaaelse til Anlæget. Man anser det dernæst for et billigt Forlangende, at den Kommune, hvor en Telefonstation oprettes — afset fra en Hovedcentralstation i Thorshavn —, i Lighed med hvad der finder Sted i Norge under lignende Forhold, stiller et passende Lokale med Lys og Varme samt en til Betjeningen skikket Person til Disposition.

Lagtinget tillader sig derhos at udtale det Haab, at Regeringen vil gøre sit til, at Færøerne i en ikke fjern Fremtid maa komme i telegrafisk Forbindelse med den øvrige Verden.

Idet man i øvrigt henviser til den af Udvalget i Sagen afgivne Betænkning, tillader Tinget sig at udtale det Haab, at Ministeriet vil anse de herfra gjorte Tilbud for at faa Sagen gennemført, saa snart Omstændighederne tillade det, for tilstrækkelige.

Sluttelig tillader Tinget sig paa det varmeste at anbefale denne for Færøerne saa vigtige Sag til det høje Justitsministeriums gunstige Forsorg.

Færøernes Lagting, den 20de September 1902.

C. Berentsen. *J. H. Schröter,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

* * *

Forslag til Lov

angaaende

tvungen Grundafstaaelse til Telegraf- og Telefonanlæg paa Færøerne m. m.

(Vedtaget af Lagtinget den 15de September 1902.)

§ 1.

Alle Udgifter, der foranlediges ved Ekspropriation af Jordarealer til Anlæg paa Færøerne af Staten tilhørende Telegraf- eller Telefonledninger samt til Byggegrunde for derpaa at opføre Telegraf- eller Telefonstationer, skulle afholdes af den Kommune, hvori Jordejendommen ligger.

§ 2.

Høre de omhandlede Arealer til Statens Fæstegods, ville de være at afstaa uden Vederlag til Statskassen, hvorimod der godtgøres vedkommende Fæster af Kommunens Kasse en Fjerdedel af deres Værdi for det Afsavn, han lider, hvis det omhandlede Jordareal bestaar af Bø eller anden dyrket Jord.

§ 3.

Denne Lov træder i Kraft . . . . . .

XI. Andragender om Ansættelse af flere Læger.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende til Justitsministeriet stilede *Andragende* fra *Beboere af Østsiden af Østerø:*

Til
Justitsministeriet.

Til Norderøernes Lægedistrikt hører Norderøerne og Østsiden af Østerø, med en Befolkning af henholdsvis c. 1810 og c. 1790, eller ialt c. 3600 Mennesker. Selv om denne Befolkning var samlet, vilde den, i Forbindelse med Tilsynet med Sygehuset i Klaksvig, hvor der ofte henligge Patienter, ikke hjemmehørende i Distriktet, formentlig skaffe en Læge tilstrækkeligt Arbejde. Naar der nu tages i Betragtning de lange og ofte besværlige Rejser, paa hvilke Lægen kan være borte fra Hjemmet hele Dage, og paa Grund af Uvejr tillige kan blive forsinket, er det indlysende, at dette maa bevirke mangelfuld Lægehjælp; det hører ikke til Sjældenhederne, at der har været Baad i Klaksvig for at hente Lægen til Patienter, men ikke kunnet faa ham med paa Grund af, at han enten har været bortrejst i Sygebesøg, optaget paa Sygehuset, eller paa anden Maade forhindret i at komme. — Det er heller ikke ualmindeligt, at der indtræffer saa daarligt Vejr, at man fra Østerø ikke kan komme til Klaksvig for at hente Lægen, selv i yderste Nødsfald, og saadant Vejr kan vedvare i forholdsvis lang Tid. Paa Grund af, at det er saa besværligt og bekosteligt at hente Lægen, bliver dette i Reglen ikke gjort før i yderste Nødsfald. At der under saadanne Forhold gaa Menneskeliv tabt, som vilde være sparede, hvis Adgangen til at faa Lægehjælp var lettere, har overvejende Sandsynlighed for sig, og saadanne Forhold kan formentlig i Nutiden ikke siges at være fuldt ud forsvarlige.

Nødvendigheden af en Omordning af Norderøernes Lægedistrikt kan formentlig ikke benægtes, og er det vor Formening, at de Bygder af Østerø, som høre til Distriktet, maa udskilles til et særskilt Lægedistrikt. Med Hensyn til, hvor en eventuel Læge skulde have Bopæl, da mene vi, at Fuglefjord er bedst egnet dertil, idet den ligger bekvemmest for Distriktets Beboere at komme til. Fuglefjord bliver desuden besøgt af antagelig lige saa mange Skibe som nogen anden Havn paa Øerne, hvad der ogsaa fremhæver Nødvendigheden af, at en Læge er bosat dér, og vil skaffe Lægen en større Indtægt end i nogen anden Bygd i Distriktet.

En Del af Beboerne af Vestsiden af Øen vilde antagelig hellere søge Lægen i Fuglefjord end i Thorshavn, naar det er daarligt Vejr. Naar der indtræffer saa slemt Vejr, at der ikke kan kommes med Baad fra Østerø for at hente Lægen henholdsvis fra Thorshavn eller Vestmanhavn, vilde det være heldigt, at der paa Øen — der ialt har en Befolkning af 3610 Mennesker — findes en Læge, som kan tilkaldes i yderste Nødstilfælde, selv om Vejen er besværlig; det er kun undtagelsesvis, at der ikke kan kommes over Land, naar Nødvendigheden strengt fordrer det.

Det er antageligt, at et Lægedistrikt, som ovenfor paapeget, vil give en Læge tilstrækkelig Indtægt, naar der af Staten ydes den for færøske Læger sædvanlige faste Lønning; men selv om dette skulde komme til at vise sig ikke at blive Tilfældet, kan det formentlig ikke anses for forsvarligt, at en saa stor Befolkning, som her er Tale om, af den Grund skal være afskaaren fra at faa den nødvendige Lægehjælp.

Under Hensyn til det anførte tillade vi os allerærbødigst at andrage om, at det høje Ministerium vil udvirke, at der oprettes et særskilt Lægedistrikt for Beboerne af Østsiden af Østerø, med Bopæl for Lægen i Fuglefjord.

I Maj 1902.

(220 Underskrifter.)

Den 31te Juli fremlagdes følgende *Erklæring* fra Distriktslæge *Djurhuus:*

Norderøernes Lægedistrikt.

Klaksvig — Færøerne. Den 27de Juli 1902.

I Anledning af det høje Amts ærede Skrivelse af 19de Juli d. A. og det Skrivelsen bilagte Andragende fra nogle Beboere af Distriktets Østerø-Bygder om Oprettelse af et særskilt Lægedistrikt med Bopæl for Lægen i Fuglefjord skal jeg tillade mig at udtale:

At der her i Distriktet ikke af en enkelt Læge kan ydes tilstrækkelig Lægehjælp i Forhold til Befolkningens Krav og Fornødenhed, har ofte i de Aar, jeg har været ansat her, været saa øjensynligt, at der derom ikke kan være nogen Tvivl, særlig i sygelige Tider; men i øvrigt er dette ogsaa ofte hændt til enhver af Aarets Tider, grundet paa de lange og besværlige Rejser, der navnlig ere et særkende for dette Distrikt, der strækker sig over 7 Øer. Ansøgningen forekommer mig derfor allerede paa Grund af dette Forhold alene at være tilstrækkelig begrundet i sin Fremkomst. Hvorledes det vil stille sig med Hensyn til, om der vil kunne eksistere 2 Læger her i Distriktet, kan jeg ikke bestemt udtale mig om, men jeg tror, at hvorvel Lægen i Klaksvig vil miste en ret betydelig Del af sin Indtægt, naar saaledes omtrent Halvdelen af Indbyggerne fragaar Distriktet, vil Indtægterne for ham, særlig paa Grund af det hertil liggende Sygehus, næppe blive ringere end i de mindre Distrikter i selve Kongeriget.

For Fuglefjords Vedkommende vil Indtægterne til en Læge, maaske særlig i Begyndelsen, blive noget smaa, men jeg tror, at dette Forhold vil forandres i Løbet af faa Aar, da det sikkert vil gaa her som i det øvrige Danmark, at Lægerne søges mere, naar Adgangen til at faa Lægehjælp gøres lettere.

De nuværende Lægeforhold ere til megen Gene for Befolkningen og til betydeligt økonomisk Tab, da meget ofte her, hvor der ingen telefonisk Forbindelse er, otte af en Bygds raskeste unge Mænd spilde en hel Dag paa Lægeskyds, uden at faa den ønskede Hjælp.

Skulde det imidlertid være forbundet med for megen Vanskelighed at faa oprettet et nyt Distrikt, da det synes som om Tilbøjeligheden er til at komme bort fra denne Institution, skal jeg tillade mig i Beboernes Interesse, ogsaa for den øvrige Del af dette Distrikt, at indstille, at der ydes behørig Hjælp til paa anden Maade at skaffe lettere Adgang til Lægen.

Med Hensyn til Lægens Bopæl skal jeg kun udtale, at skal han bo i nogen af dette Distrikts Bygder, er Fuglefjord sikkert den eneste rette Plads for ham; den øvrige Del af Østerø er mig ikke saa grundig bekendt, at jeg kan udtale mig, om der her mulig er nogen Plads, hvor Lægen for denne Ø snarere burde have Bopæl.

S. Djurhuus.

Til
Færø Amt, Thorshavn.

Endvidere fremlagdes *samme Dag* følgende *Andragende* fra *Beboere af Sandø:*

Til

Færøernes Lagting.

Allerede for flere Aar tilbage har det været stærkt paa Tale at faa ansat en Læge paa Sandøen, ja man var endog kommen saa vidt, at man havde forfattet en Adresse til Lagtinget, men der blev fra forskellige Sider antydet, at det næppe vilde ske, hvilket foranledigede, at Sagen bortfaldt den Gang. Imidlertid, som Befolkningen er stegen, er Trangen til en Læge bleven stærkere og stærkere, og det af flere Grunde. Vi har saaledes meget langt til nærmeste Læge (Thorshavns Læge), nogle af os endogsaa overmaade langt. Men ikke blot er selve Vejen i og for sig lang, men den bliver endnu besværligere for os derved, at vi af Naturen ere daarligt stillede med Hensyn til Landingspladser, idet jævnlig Brænding kan gøre det umuligt for en Bygds Beboere at gaa til Søs fra deres egen Hjembygd. Hertil kommer endelig, at selve de Farvande, vi skal igennem for at komme til Thorshavn, paa Grund af særlig vanskelige Strømforhold hyppig kan være særdeles farlige; i særlig Grad gælder dette for Skuøen, hvor derfor en Læges Besøg er en stor Sjældenhed. Disse daarlige Landingspladser og vanskelige Farvande stiller os betydelig ugunstigere end andre Pladser paa Færøerne, der i og for sig have lige saa langt til nærmeste Læge. Og saa maa man ogsaa betænke alle de mange Arbejdsdage, der aarlig gaar til, naar man skal hente Læge saa langvejs fra i en stor, fuldt bemandet Baad, et Arbejde, der kan blive ret følelig til Tider, hvor megen Sygelighed optræder blandt Befolkningen. Dertil kommer endnu en Grund, nemlig Vanskeligheden ved at faa Folk til at hente Lægen. I de fleste Bygder tager det unge Mandskab ud paa Fiskeri en stor Del af Aaret, og da der fra de fleste Bygder, foruden den lange Søvej, maa færdes 1 à 1½ Mils Vej over Land, er det indlysende, at kun ungt og kraftigt Mandskab kan udholde slige Ture, da der først maa løbes og siden ros over Evne. Bygdernes unge, hjemmeværende Mandskab, der Gang paa Gang maa af Sted til saadanne Ture — og gærne er det de samme, der maa holde for — bliver derfor mere og mere uvillige til at hente Lægen.

Af disse Grunde er vort Ønske om en Læge paa Sandø blevet saa levende, at vi nu paa det allerindstændigste andrager Lagtinget om velvilligt at forhjælpe os til de nødvendige Pengemidler til at faa en Læge bosat paa Sandø.

Det er ogsaa af den Grund meget naturligt at vi faar en egen Læge, at Sandøen af Naturen danner et eget, vel afrundet Hele med let, landfast Forbindelse og ringe Afstande mellem de enkelte Bygder; kun Skuøen danner delvis en Undtagelse herfra, men dog vil Skuø blive den af Bygderne, der vil profitere mest af en egen Læge for Sandø Syssel.

For Beboerne af Store Dimon vil en saadan Ordning faa en ikke ringe Betydning, idet de vil faa ⅝ Mil kortere Vej til Sand end til Tveraa for at hente Læge, og et mindre farligt Farvand.

Vi have tænkt os Sagen ordnet saaledes, at Lagtinget dels af egne Midler bevilger, dels af Statskassen faar udvirket et Tilskud til en praktiserende Læges Lønning paa 2000 Kr. aarlig. Vi venter, at Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune vil af Kommunens Midler sikre Lægen, hvad hans Praksis indbringer ham mindre end 1000 Kroner, samt afholder Udgifterne ved en Lægebolligs Opførelse.

(Underskrifter.)

Den 2den August sattes disse Sager under *foreløbig Behandling.* Angaaende det første Andragende vedtoges, efter Forslag af *J. Poulsen,* at ned-

sætte et Udvalg paa 5 Medlemmer. Efter Forslag af *Formanden* vedtoges at henvise Andragendet om en Læge paa Sandø til samme Udvalg. — Til Medlemmer af Udvalget valgtes *i næste Møde* (4de August): *Michelsen, O. Olsen, Patursson, J. H. Poulsen* og *Schrøter*.

Den 13de August fremlagdes og henvistes til Udvalget følgende *Erklæring* fra *Fysikus:*

Færøernes Fysikat.

Thorshavn, den 13te August 1903.

I Gensvar paa det høje Amts Skrivelse af 4de ds. skal jeg med Hensyn til et Andragende fra et Antal Beboere i Sandø Syssel om Ansættelse af en Læge sammesteds herved tjenstlig udtale, at det efter min Formening for Beboerne dér vil være et saa stort Gode, som vanskelig kan vurderes højt nok, nemlig at have en paa Sandø bosat Læge. — Utvivlsomt er det, at de fleste af Beboerne have en saare lang Vej til Læge i Thorshavn, saa at der ofte gaar 2 Dage med at hente Læge og bringe ham tilbage igen, hvilket navnlig vil være Tilfældet i Vinterhalvaaret; naar Vejret er daarligt og Vejrforholdene ellers lægge Hindringer i Vejen derfor, medgaar der ofte endnu længere Tid, idet Lægen (og Skydsfolkene) blive vejrfaste det ene eller andet Sted; herved faas den ønskede Hjælp og Assistance ofte langt senere end ønskeligt, stundom for sent, ligesom de samme Forhold medføre, at der fra visse Steder kun søges Hjælp i yderste Fald, og da er det ofte for sent eller vel sent. En anden Ting er, at ved en saadan Ordning vil Adgangen til Lægemidler o. lign. blive langt hurtigere og lettere, og det vil ikke længere være nødvendigt, at der bruges Dagsrejser for at faa dem.

Endelig vil det under Indtræffen af epidemiske Sygdomme være af stor Betydning saavel for det private som det offentlige, at der findes en Læge paa Sandø, ligesom det ogsaa eventuelt kan blive af Vigtighed, naar Karantæneforholdene kræve en Læges Tilkaldelse. — Om det Sted i Sysselet, hvor den ønskede Læge bør have Bopæl, tror jeg ikke, der kan være nogen Uenighed, idet alt taler for, at han skal bo i Sands Bygd, og intet derimod.

Ser man nu paa den anden Side hen til, hvorledes den samlede Befolkning i hele Thorshavns Lægedistrikt er stillet med Hensyn til Adgang til Lægehjælp, er det jo for Tiden saaledes, at der i selve Thorshavn findes en praktiserende Læge med aarligt Tilskud fra Staten og en Embedslæge, d.v.s. 2 Læger til Distriktets samlede Befolkning; skal nu Sandø-Syssel have sin egen Læge, maa den Tanke, som blev udtalt af den ærede Folketingsmand for Færøerne i Folketinget d. A. den 15de Januar (se Folketingstidende, Pag. 2515), synes nærliggende og den Ordning, han hentydede til, mest naturlig, nemlig at det Tilskud, som paa Finansloven for Tiden er bevilget til en praktiserende Læge i Thorshavns Lægedistrikt, ydes til den eventuelle Læge paa Sandø; thi der er jo ingen Tvivl om, at dér er der mest Trang til at faa lettere Adgang til Lægehjælp, og ligger den ene Læge vejrfast paa Sandø, hjælper det jo ikke Distriktets øvrige Beboere, at der paa Papiret staar, at der findes 2 Læger i Thorshavn; i saa Fald kan den ene Læge lige saa godt eller egentlig bedre bo paa Sandø, ligesom paa den anden Side 2 Lægers Tilstedeværelse i Thorshavn jo ej gør Rejserne kortere eller mindre besværlige (eller billigere) for Sandø-Beboerne eller omvendt. — Sandø-Lægen vil faa et Distrikt paa c. 1200 Beboere, og Thorshavns-Lægen et Distrikt paa over 3000 Beboere; dette sidste Antal vil omtrent blive som Suderø Lægedistrikts og Norderøernes Distrikts Antal, der er c. 31 à 3200, men er jo igen en Del mindre end Vestmanhavndistriktets Antal, som er c. 4200. — Maaske vil der nu — navnlig under Hensyn til det store Antal Beboere samlede i selve Thorshavn — være eller komme Tider (Epidemier o. lign.), hvor der vil være vel meget for en Læge at gøre, muligvis for meget; skulde dette nu blive Tilfældet, ser jeg ej bedre end, at der ogsaa ansættes en Læge

paa Østerø, i hvilken Anledning jeg tillader mig at henvise til en særlig Erklæring herom.

Medens saaledes Beboerne paa Sandø, Skuø og St. Dimon utvivlsomt ville have en meget stor Fordel af Etablering af en Læge paa Sandø, vil det for denne lige saa utvivlsomt være umuligt at leve kun af den Praksis, som denne Befolkning paa c. 1200 Mennesker er, kan give ham. Derfor vil det være nødvendigt, for at Sagen kan komme i Stand, at der ydes Tilskud til Lægen fra det Offentliges Side saavel fra Staten som fra Amt og Kommune, saaledes, at der kan sikres ham som Minimum en Aarsindtægt af c. 3000 Kr., foruden at der stilles en passende Lægebolig til hans Disposition. — Hvis Sagen kan ordnes paa ovenfor nævnte Vilkaar og Maade, tager jeg ej i Betænkning paa det bedste at anbefale til det høje Amts Velvilje, at der i Sandø-Syssel etableres en Læge med Ret til at dispensere (distribuere) Medicin.

H. Jastrau.

Hr. Amtmand Bærentsen,
R. af D.

Ligeledes fremlagdes og henvistes *samme Dag* følgende *Andragende* fra Beboere af *Ejde, Gjov, Funding, Haldersvig* og *Tjørnevig:*

Da vi undertegnede Beboere af Ejdes, Haldersvigs og Fundings Sogne formene, at vi her paa Øerne ere daarligt stillede for at faa Lægehjælp, saa tillade vi os herved ærbødigst at andrage hos det høje Lagting om det ærede Tings Medvirkning til om muligt at faa en Læge ansat, helst med Bopæl paa Ejde, paa Grund af denne Bygds Størrelse.

Da vi ved, at det ærede Ting er bekendt med, at Bygden Ejde formentlig er den største samlede Bygd næst efter Thorshavn, samt ligeledes kender Folketallet og bedst kan bestemme Størrelsen af et saadant muligt Lægedistrikt, saa skal vi indskrænke os til det her anførte og overlade det til det højtærede Tings Overvejelse, om dette finder vort Andragende beføjet. Vi forvente, at Tinget vil finde, at det er mest nødvendigt at ansætte en Læge, hvor det er besværligst og længst for at faa Lægehjælp, saafremt der i det Hele kan forventes at faa en ny Læge til Øerne.

I August 1902.

(Underskrifter.)

(Nogle Erklæringer fra de vedkommende kommunale Forstanderskaber findes refererede i Udvalgets Betænkninger.)

Udvalget afgav 2de **Betænkninger.**

A. Angaaende Ansættelse af en særlig Læge paa Sandø, fremlagt *den 25de August.*

Til undertegnede Udvalg er afgivet 6 Andragender (216 Underskrifter) fra det overvejende Flertal af Husfædrene i Sandø Syssel, hvori disse bede Lagtinget om, dels af egne Midler at bevilge, dels at andrage Statsmyndighederne om, at der af Statskassen maa blive bevilget et Tilskud paa 2000 Kr. til Lønning for en praktiserende Læge paa Sandø. Sagen er paa det bedste anbefalet af Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune, hvorhos dette paatager sig som Forpligtelse at bekoste Opførelsen af en passende Lægebolig, samt som

yderligere Tilskud til Lønningen at udrede, hvad hans Praksis indbringer ham mindre end 1000 Kr. aarlig.

Udvalget maa være enigt med Andragerne i, at Befolkningen i Sandø Syssel er den, der nu paa Færøerne er uheldigst stillet med Hensyn til at erholde Lægehjælp. Ved Skopenfjorden, der ofte er farlig at færdes over med aabne Baade, er Befolkningen ikke sjælden afskaaret fra at hente Lægen i Thorshavn, saa at den slet ikke kan faa Lægehjælp, eller ogsaa Hjælpen kommer for silde. Dertil kommer, at der udføres et forholdsvis stort, besværligt og ofte livsfarligt Arbejde med at hente Lægen fra Thorshavn samt føre ham tilbage igen. At Befolkningen føler en stor Trang i saa Henseende, fremgaar af, at, uagtet det i selve Andragenderne er betonet, hvilke forholdsvis ret betydelige Ofre den vil yde i Form af Fribolig for Lægen samt Tilskud til hans Lønning, ere disse underskrevne næsten af samtlige Husfædre i Sysselet, samt af, at Forstanderskabet enstemmigt har vedtaget at yde disse Ofre, hvilket formentlig er ret følelig, fordi Folketallet er saa lille, nemlig efter Sysselmandens sidste Folketælling kun 1231 Personer.

Af disse bo $^2/_3$ Delen i en Afstand af 3 til $1^1/_4$ Mil fra Lægen i Thorshavn, medens den ene Tredjedel, der bor i Bygderne Skopen og Skaalevig, har henholdsvis $2^1/_4$ og $2^3/_4$ Mil til ham. Ved Etablering af en Læge med Bopæl i Sand, vil han, afset fra Store Dimon, hvor der kun bor en Familie, bo midt iblandt Befolkningen, og fra de andre Bygder i Sysselet vil de kun faa 1 Mil til ham. Alene for Bygden Dal med en Befolkning af lidt over 100 Personer er Afstanden $1^3/_8$ Mil.

Gaar man ud fra, at Lægens Praksis vil give ham 700 Kr. aarlig, vil det Tilskud, Kommunen kommer til at yde, blive 742 Kr. aarlig, nemlig 300 Kr. som Tilskud til hans Lønning, 342 Kr. som Rente og Afdrag af det Beløb, som medgaar til Boligens Opførelse, og 100 Kr. til dens Vedligeholdelse og Assurance; hvilket Tilskud Udvalget anser for passende i Forhold til Folketallet, da man ikke for Fremtiden bør etablere flere Læger her paa Øerne, uden at Befolkningen i vedkommende Egn viser sin Offervillighed ved at yde passende Tilskud til deres Lønning.

Vel er Folkemængden i Sysselet ikke tilstrækkelig til fuldt ud at give Beskæftigelse for en Læge, men Udvalget mener, at der dessuagtet er tilstrækkelig Grund til at søge Sagen fremmet. Folketallet i Suderø var efter den officielle Folketælling i Aaret 1850 kun 1246 Personer, og et Par Aar efter blev Distriktslægeembedet oprettet der.

Medens hele Udvalget har været enigt om Nødvendigheden og Betimeligheden af, at en Læge bliver etableret i Sand med væsenlig Understøttelse af offentlige Midler, har det med Hensyn til, hvorfra disse Understøttelser skulle tages, delt sig i et Flertal (Michelsen, Olsen, Poulsen og Schrøter) og et Mindretal (Patursson).

Flertallet anser det for rettest, at Lagtinget yder et Tilskud til hans Lønning, hvilket Tilskud efter vor Mening passende kan sættes til 400 Kr. aarlig og indtil videre udredes af Amtsfattigkassen. Saaledes blev der af Tinget i forrige Aars Samling til den praktiserende Læge i Thorshavn bevilget 150 Kr. i Form af Tilskud til Leje af Boligen.

Dernæst mener Flertallet, at Tinget bør indgaa til Justitsministeriet med Indstilling om, at samme godhedsfuldt vil søge at udvirke, at der af Statskassen bliver ydet et aarligt Tilskud til Lønningen af 1600 Kr. Vel blev der til den praktiserende Læge i Thorshavn for indeværende Finansaar kun bevilget 1200 Kr., men da vi anse 3000 Kr. aarlig for at være en passende Indtægt for en saadan Læge og han paa Grund af den ringe Folkemængde i Sandø Syssel kun vil indvinde lidet ved sin Praksis, vil det i dette Tilfælde blive nødvendigt at bede Statsmyndighederne om de omhandlede 1600 Kr., da man ikke med Billighed kan forlange, at Befolkningen i Sysselet skal yde et større Tilskud end det tilbudte.

Mindretallet (Patursson) formener angaaende af hvilke Midler Tilskud til Lægens Lønning skal udredes, at dette rettest bør ydes af Amtsfattigkassen, idet jeg anser det for betimeligt, at Lagtinget situerer sig saaledes, at det for Frem-

tiden kan afholde mindre administrative færøske Udgifter af de under dets Bestyrelse staaende Kasser.

Hele Udvalget tillader sig dernæst at bemærke:

I den af Fysikus Jastrau afgivne Erklæring over Sagen har denne fremhævet Nødvendigheden af, at der, for at Befolkningen kan faa den fornødne Lægehjælp og faa den betids, bliver etableret en Læge paa Sandø; men naar Fysikus i Erklæringen har betonet, at den med offentlig Understøttelse etablerede Læge i Thorshavn i saa Fald kan undværes, da kan Udvalget ikke dele Mening med ham heri, men maa anse det for rettest, saa længe Thorshavns Kommune er villig til at yde de fornødne Ofre for at Lægen kan have en Indtægt af mindst 3000 Kr., at saavel Staten som Lagtinget, af Hensyn til Hospitalet og Karantænevæsenet, vedblive at yde det samme Tilskud til hans Lønning som nu.

Efter at have konfereret med den herboende praktiserende Læge om Sagen, anser Udvalget det for heldigst, at Forstanderskabet anskaffer Køkkenudstyr til Lægen samt i ethvert Fald delvis møblerer Lejligheden for en ugift Læge, da det formentlig i Regelen vil blive en ung, ugift Mand, der for en kortere Tid, saasom 1 eller 2 Aar, vil søge derhen. Hvis Stillingen til Tider maatte blive besat med en gift Læge, vil Opholdet blive af større Varighed. I saa Fald kunde han selv anskaffe det manglende Møblement.

Det viser sig af det fremsendte Overslag, at det Beløb af 4 à 5000 Kr., som Forstanderskabet dels har bedet om Lagtingets Samtykke til at optage som Laan til Boligens Opførelse, dels om, at Tinget af sine Midler vil yde Laanet, vil være for lille; og da det vistnok vil blive nødvendigt, at Forstanderskabet foruden den egentlige Lægebolig lader bygge en Kæld og anskaffer et Stykke Jord til Have, formene vi, at det er rettest, at Tinget giver sit Samtykke til at optage et Laan af indtil 7000 Kr. og at Laanet bliver ydet af Amtsfattigkassens Midler, samt at Forstanderskabet faar Ret til at nedsætte den stipulerede Lønning med 10 pCt. aarlig af den Del af Beløbet, der maatte blive anvendt til Møbler og Køkkenudstyr.

Ihvorvel Udvalget har konfereret med Fysikus om hele Sagen, har det ikke faaet Lejlighed til at konferere med ham om dette Spørgsmaal, da han i Mellemtiden er bleven syg og sengeliggende.

Mod den af Forstanderskabet for de første 5 Aar foreslaaede Fordeling mellem Sognene af de Beløb, der medgaa i Anledning af Boligens Opførelse og Lægens Lønning, nemlig Sands Sogn 60 pCt., Skaalevigs Sogn 14 pCt., Husevigs Sogn 18 pCt. og Skuø Sogn 8 pCt., har Udvalget intet at erindre; dog maa denne Fordelingsmaade vedblive uforandret, om fornødent ud over disse 5 Aar eller fremdeles, indtil der i Forstanderskabet har fundet den nødvendige Tilslutning Sted til en anden Fordelingsmaade og denne har erholdt Lagtingets Approbation. Ved Fordelingen er Folketallet i de enkelte Sogne lagt til Grund, dog at Sands Sogn har faaet en noget større Anpart paa Grund af, at Lægen skal have Bopæl i Bygden Sand.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Lagtingets Vedtagelse:

Forslag fra Flertallet.

1. a. Tinget indgaar til Justitsministeriet med Indstilling om at bede samme udvirke, at der af Statskassen som Tilskud til Lønning for en praktiserende Læge med Bopæl i Bygden Sand maa blive bevilget et Beløb af 1600 Kr. aarlig.

1. b. Tinget bevilger af de under dets Bestyrelse staaende Midler et Beløb af 400 Kr. aarlig som Tilskud til den i det foregaaende Indstillingspunkt omhandlede Læges Lønning paa det Vilkaar, at Sandø Præstegælds Kommune lader opføre en Lægebolig efter det fremlagte Rids og Overslag, samt som yderligere Tilskud til Lønningen udreder, hvad hans Praksis maatte indbringe ham mindre end 1000 Kr. aarlig, dog saaledes, at Forstanderskabet skal være berettiget til at fradrage 10 pCt. aarlig af det

Beløb, som det maatte have anvendt til Anskaffelse af Møbler og Køkkenudstyr til Lægen. Beløbet udredes indtil videre af Amtsfattigkassen.

Forslag fra Mindretallet.

1. Tinget bevilger af de under dets Bestyrelse staaende Midler et Beløb af 2000 Kr. aarlig som Tilskud til den i det foregaaende Indstillingspunkt omhandlede Læges Lønning paa det Vilkaar, at Sandø Præstegælds Kommune lader opføre en Lægebolig efter det fremlagte Rids og Overslag, samt som yderligere Tilskud til Lønningen udreder, hvad hans Praksis maatte indbringe ham mindre end 1060 Kr. aarlig, dog saaledes, at Forstanderskabet skal være berettiget til at fradrage 10 pCt. aarlig af det Beløb, som det maatte have anvendt til Anskaffelse af Møbler og Køkkenudstyr til Lægen. Beløbet udredes indtil videre af Amtsfattigkassen.

Forslag fra hele Udvalget.

2. Lagtinget giver sit Samtykke til:
   a. at Sandø Præstegælds Kommune optager et Laan fra Amtsfattigkassen af indtil 7000 Kr. til Opførelse af en Lægebolig i Bygden Sand og eventuelt Møblering og Anskaffelse af Køkkenudstyr; Laanet forrentes og afbetales med 6 pCt. aarlig saaledes, at 4 pCt. er Renten af det til enhver Tid skyldige Beløb og Resten udgør Afdraget;
   b. at de Beløb, der medgaa i Anledning af Boligens Opførelse og eventuelle Møblering samt Kommunens Tilskud til Lægens Lønning, fordeles i de første 5 Aar mellem de enkelte Sogne saaledes:

Sands	Sogn	60 pCt.
Skaalevigs		14 -
Husevigs		18 -
Skuø	—	8 -

Denne Fordelingsmaade vedbliver, om fornødent, uforandret ud over disse 5 Aar eller fremdeles, indtil der i Forstanderskabet har fundet den nødvendige Tilslutning Sted til en anden Fordelingsmaade og denne har erholdt Lagtingets Approbation.

I det Udvalg, der er nedsat i Anledning af Etablering af flere Læger paa Færøerne, Thorshavn, den 23de August 1902.

J. H. Schrøter,
Ordfører.

Johan H. Poulsen. *D. P. Michelsen.*

O. Olsen. *J. Patursson.*

Den 27de August kom denne Sag til *2den Behandling*. Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3dje Behandling sattes under Afstemning og vedtoges med 18 St. mod 0.

Til Sagens 3dje Behandling fremkom følgende *Ændringsforslag:*

I. *Ændringsforslag* fra *Andreasen, Isaksen, J. Jakobsen* og *Niclasen:*

Nyt Indstillingspunkt

til Udvalgets Forsag om en Læge paa Sandø:

»Der ydes af Amtsfattigkassen et Beløb af 300 Kroner aarlig i 3 Aar til en praktiserende Læge i Thorshavn, mod at der af Kommunen ydes et lignende Beløb.«

Saafremt dette forkastes:

»Sagen om Ansættelse af en Læge paa Sandø udsættes til næste Aar.«

II. *Underændringsforslag* hertil fra *J. Poulsen:*

Efter Ordet »Thorshavn« indskydes: »fra den Dag en Læge bliver etableret paa Sandø; indtil da ydes, foreløbig for 3 Aar, den samme Huslejegodtgørelse som hidtil«.

III. *Ændringsforslag* fra *Udvalget:*

Nyt Indstillingspunkt

til Udvalgets Forslag om en Læge paa Sandø.

»Der ydes af Amtsfattigkassen et Belob af 200 Kr. aarlig i 2 Aar, fra førstkommende 1ste August at regne, til en praktiserende Læge i Thorshavn, mod at der af Thorshavns Kommune for samme Tidsrum ydes mindst 300 Kr. aarlig.«

Den 19de September foretoges Sagens *3dje Behandling.* — Underændringsforslag II. sattes først under Afstemning og vedtoges med 13 Stemmer mod 0, hvorefter Ændringsforslag I., Punkt 1., saaledes ændret vedtoges med 10 St. mod 0. Herefter betragtedes Ændringsforslagene I., Punkt 2., og III. som bortfaldne. Udvalgsflertallets Indstillingspunkt 1. a. og b. sattes samlet under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 16 Stemmer; M. Poulsen *stemte ikke,* medens O. Jacobsen, Mortensen og C. Olsen vare *fraværende.* Herved bortfaldt Mindretallets Forslag. Indstillingspunkt 2. a. og b. vedtoges med 14 St. mod 0.

Den 20de September oplæstes og underskreves saalydende *Indstilling* i Sagen:

Til Justitsministeriet.

I indeværende Lagtingssamling indkom 6 lige lydende Andragender fra Beboerne af Sandø Syssel, hvori de andrager Lagtinget om dels at udvirke, dels af egne Midler bevilge et Tilskud paa 2000 Kr. aarlig til Ansættelse af en praktiserende Læge paa Sandø med Bopæl i Bygden Sand imod, at der af Kommunen bliver opført en passende Lægebolig samt tilskudt det Beløb til hans Lønning, som hans Praksis maatte inddringe ham mindre end 1000 Kr. aarlig.

Denne Sag blev afgivet til et af 5 Medlemmer bestaaende Udvalg, der under 23de f. M. afgav sin Betænkning i Sagen. Efter at denne havde været undergivet 2 Behandlinger i Tinget, kom den til 3dje Behandling den 19de ds., hvor Udvalgets Forslag enstemmig vedtoges, dets Flertals 1ste Indstillingspunkt med 16 Stemmer, medens 1 Medlem undlod at stemme og 3 vare fraværende, samt dets 2det Indstillingspunkt med 14 Stemmer.

De to vedtagne Indstillingspunkter ere saalydende:

1. a. Tinget indgaar til Justitsministeriet med Indstilling om at bede samme udvirke, at der af Statskassen som Tilskud til Lønning for en prakti-

serende Læge med Bopæl i Bygden Sand maa blive bevilget et Beløb af 1600 Kr. aarlig.

2. b. Tinget bevilger af de under dets Bestyrelse staaende Midler et Beløb af 400 Kr. aarlig som Tilskud til den i det foregaaende Indstillingspunkt omhandlede Læges Lønning paa det Vilkaar, at Sandø Præstegælds Kommune lader opføre en Lægebolig efter det fremlagte Rids og Overslag, samt som yderligere Tilskud til Lønningen udreder, hvad hans Praksis maatte indbringe ham mindre end 1000 Kr. aarlig, dog saaledes, at Forstanderskabet skal være berettiget til at fradrage 10 pCt. aarlig af det Beløb, som det maatte have anvendt til Anskaffelsen af Møbler og Køkkenudstyr til Lægen. Beløbet udredes indtil videre af Amtsfattigkassen.

2. Lagtinget giver sit Samtykke til:

a. at Sandø Præstegælds Kommune optager et Laan fra Amtsfattigkassen af indtil 7000 Kr. til Opførelse af en Lægebolig i Bygden Sand og eventuelt Møblering og Anskaffelse af Køkkenudstyr; Laanet forrentes og afbetales med 6 pCt. aarlig saaledes, at 4 pCt. er Renten af det til enhver Tid skyldige Beløb og Resten udgør Afdraget;

b. at de Beløb, der medgaa i Anledning af Boligens Opførelse og eventuelle Møblering samt Kommunens Tilskud til Lægens Lønning, fordeles i de første 5 Aar mellem de enkelte Sogne saaledes:

Sands	Sogn	60 pCt.
Skaalevigs	—	14 -
Husevigs		18 -
Skuø	—	8 -

Denne Fordelingsmaade vedbliver, om fornødent, uforandret ud over disse 5 Aar eller fremdeles, indtil der i Forstanderskabet har fundet den nødvendige Tilslutning Sted til en anden Fordelingsmaade og denne har erholdt Lagtingets Approbation.

Desuden har Tinget paa Grund af den Nedgang, den i Thorshavn ansatte praktiserende Læge vil lide i sine Indtægter ved Ansættelse af en Læge paa Sandø, forhøjet det Tilskud af 150 Kr., som det nu aarlig yder til ham, til 300 Kr. aarlig, at regne fra det Tidspunkt, en praktiserende Læge bliver etableret paa bemeldte Plads.

Ved Befolkningens Tilvækst og fremskridende Udvikling føles Trangen til at faa en fyldigere Lægehjælp endnu alt mere og mere. Denne Trang har givet sig Udslag ved de fra Sandø Syssel fremkomne Andragender, hvori der fra vedkommende Egn tilbydes foruden fri Bolig et Tilskud til Lægens Lønning, som antagelig vil komme at beløbe sig til c. 300 Kr. aarlig i Gennemsnit. I Anledning af Boligens Opførelse, Vedligeholdelse og Assurance vil Kommunen komme til at yde c. 450 Kr., altsaa ialt 750 Kr. aarlig, og da Lagtinget som foranført yder 550 Kr. aarlig i Anledning af denne Læges Ansættelse, vil det Offer, der herfra af det Offentlige ydes, beløbe sig til c. 1300 Kr. aarlig. Man tillader sig derfor at nære det Haab, at Statsmyndighederne i Betragtning af den ringe Folkemængde — 1231 Personer —, der findes paa de paagældende Øer, denne Gang vil bevilge 1600 Kr. aarlig til den paagældende Læge, uagtet der i sidste Rigsdagssamling kun blev bevilget 1200 Kr. til den i Thorshavn ansatte praktiserende Læge, da der bør sikres hin lige saa vel som denne en Indtægt af mindst 3000 Kr.

Skatteevnen hos Befolkningen i det paagældende Syssel er saa ringe, at man ikke med Billighed kan forlange af den, at den skal paatage sig større Udgift end den omhandlede, og Lagtinget bør paa sin Side ikke paatage sig mere end de nævnte 550 Kr. af de til dets Raadighed staaende Midler, navnlig i Betragtning af, at der er indkommet flere Andragender til Tinget om Etablering af

Læger i andre Egne paa Øerne, hvilket antagelig vil føre til, at man allerede til næste Aar maa fremkomme med Indstilling om at faa Tilskud til en — ja maaske endogsaa til 2 — Læger til; til hvilken Læge Lagtinget selvfølgelig ogsaa maa yde Tilskud.

Det er fra alle Sider i Tinget erkendt, at naar man nu paa Færøerne trænger til flere Læger, er Sandø Syssel den Egn, hvor Trangen er størst og derfor ogsaa først bør afhjælpes.

Idet man sluttelig henviser til den i Sagen afgivne Udvalgsbetænkning, tillader Lagtinget sig indtrængende paa det varmeste at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums Velvilje.

Færøernes Lagting, den 20de September 1902.

C. Børentsen. *J. H. Schrøter,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

B. Angaaende Andragenderne om Læger i Fuglefjord og Ejde

afgaves en *den 18de September* fremlagt *Betænkning*, der findes vedhæftet Beretningen som *Bilag 6*.

Denne Betænkning behandledes i Forbindelse med ovenstaaende 3dje Behandling, *den 19de September*. — Udvalgets Indstilling, Post 1—5 samt 7—8, vedtoges med 14 St. mod 0, medens Post 6 betragtedes som bortfalden ved de foregaaende Afstemninger.

XII. Angaaende Postdampskibsfarten imellem København—Leith—Færøerne—Island.

Den 19de August fremlagdes følgende Forslag af *Formanden:*

Da den for Tiden gældende Kontrakt imellem Regeringen og Det forenede Dampskibsselskab om Postdampskibsfarten mellem København—Leith—

Færøerne—Island formentlig udløber ved Slutningen af Aaret 1903, vil der antagelig være Grund til allerede i den kommende Vinter at gøre Regeringen bekendt med, om der fra Færøernes Side ønskes Forandringer eller Forbedringer i den bestaaende Ordning, og i saa Fald, hvori saadanne Forandringer eller Forbedringer maatte bestaa. Jeg tillader mig derfor at henstille til Lagtinget, om dette ikke maatte finde Anledning til at tage Sagen under Overvejelse og eventuelt fremsætte sine Udtalelser om den.

Lagtinget, den 19de August 1902.

C. Børentsen.

Til
Færøernes Lagting.

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 20de August,* vedtoges, efter Forslag af *Formanden*, at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes i *næste Møde: Andreasen, Mortensen, C. Olsen, Provsten* og *Weihe.*

Den 27de August fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg er nedsat i Anledning af en Skrivelse fra Amtmanden, hvori han henleder Tingets Opmærksomhed paa, at Tiden for den nu gældende Kontrakt imellem Regeringen og »Det forenede Dampskibsselskab« udløber til næsto Aar, og henstiller til Tinget, om det ikke maatte finde Anledning til at fremkomme med sine Ønsker om Forbedringer og Forandringer i den nu bestaaende Ordning.

Udvalget maa bifalde, at det er paa Tiden at henlede Regeringens Opmærksomhed paa, hvor uheldigt Færøerne ere stillede i Henseende til Postforbindelse med Udlandet, saaledes, at skønt »Det forenede Dampskibsselskab« for Tiden lader sine Dampere anløbe Færøerne 14 Gange aarlig, og Firmaet Wathne, der modtager Godtgørelse for at medtage Post til Færøerne og Island, anløber Færøerne 7 Gange aarlig, og en Del andre Dampere, der anløbe Færøerne, ligeledes medtage Post, saa at det skulde synes muligt, at Færøerne kunde modtage og afsende Post i alt Fald 3 Gange om Maaneden, — saa er dette dog langtfra Tilfældet, idet Damperne anløbe Færøerne saa uregelmæssigt, at vi en Uge kan modtage Post 3 Gange, for saa at ligge foruden Postforbindelse en hel Maaned, ja om Vinteren modtager og afsender vi ingen Post i to Maaneder. At dette Forhold er uheldigt og til stor Skade for Handelen, er indlysende. Ligeledes maa Udvalget udtale, at dersom Færøerne kunde have en regelmæssig Forbindelse med England om Vinteren, vilde det ophjælpe Fiskeriet betydeligt, da vi saa kunde afskibe fersk og eventuelt levende Fisk. Som Forholdene nu ere, kan dette ikke gøres; og da Færøerne har et stort Antal Skibe, der nu ligge fortøjede om Vinteren paa Grund af, at det er umuligt at eksportere Fisk paa denne Aarstid, idet vi mangle Dampskibsforbindelse, vilde det være tilraadeligt, at vi i det mindste kunde faa saadan Dampskibsforbindelse med England, med 14 Dages Mellemrum. Transport af fersk Fisk vil sikkert med Tiden betale sig for vedkommende Dampskibsrederi.

Saadan som Postforbindelsen nu er, er den lige uheldig baade for Færøerne og Island. Det er en bekendt Sag og heller ikke til at forundres over, at Islænderne og særlig de, der aarlig rejse imellem Island og Danmark, klage over det altfor lange Ophold paa Færøerne, som foraarsages ved, at Skibene ved Losning og Ladning i de forskellige Havne forsinkes i flere Dage.

Da der ved Fastsættelse af Fartplanen imellem København og Island vanskelig kan tages tilbørligt Hensyn til Færøerne, har vi tiltænkt os, at der samtidig med en Regulering af Fartplanen for de allerede i Ruten København—

Færøerne—Island gaaende Dampere kunde blive sat i Gang en 1ste Klasses Damper, der kun besørger Ruten imellem København—England—Færøerne, hvilket vilde bevirke, at de til Island gaaende Dampere ikke vilde blive opholdte for længe paa Færøerne ved Losning og Ladning, samt afhjælpe Savnet af Udførsel af fersk Fisk om Vinteren. Naar der ved Udarbejdelsen af Fartplanen for denne Damper blev taget det Hensyn, at den skulde anløbe Færøerne med passende Mellemrum imellem de andre i Fart værende Postdampere, vilde Færøerne kunne faa en nogenlunde tilfredsstillende Postforbindelse med Udlandet.

Desuden vil vi henlede Tingets Opmærksomhed paa det uheldige i, at Passagertaksten imellem Færøerne—Leith og København er altfor høj, saa at mange, der ellers vilde rejse, ikke have Raad til at foretage nødvendige Forretningsrejser eller Lystrejser. Dette kunde formentlig ved vedkommende Rederis Imødekommenhed godt afhjælpes uden noget Tab for Rederen, da der sikkert vilde indvindes mere ved den større Persontrafik, som utvivlsomt vilde blive Følgen deraf.

Man skal derfor tillade sig at indstille til Lagtinget til Vedtagelse:

1. Tinget indgaar til Ministeriet med Andragende om, at Postforbindelsen paa Ruten Danmark—Skotland—Færøerne maa blive livligere og navnlig mere regelmæssig end Tilfældet nu er, og at der i dette Øjemed, med Bibeholdelse af lige saa mange Ture og Anløbssteder paa Færøerne for de nu i Fart værende Skibe imellem København og Island, maa blive sat et Dampskib i Gang, som kun sejler i den førstnævnte Fart, og særlig maa være indrettet paa fra Færøerne til skotsk eller engelsk Havn at udføre fersk og mulig ogsaa levende Fisk.
2. Lagtinget henleder Ministeriets Opmærksomhed paa Nødvendigheden af, at Passagertaksten paa Rejsen mellem København og Færøerne bliver sat lavere end nu er Tilfældet.

I Udvalget angaaende en forbedret Postdampskibsfart, Thorshavn, den 27de August 1902.

Hans P. Weihe,
Ordfører.

N. J. Mortensen. *Fr. Petersen.*

J. Andreasen. *C. Olsen.*

Den 30te August foretoges Sagens *2den Behandling.* Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 18 St. mod 0.

Ved Sagens *3dje Behandling, den 4de September*, vedtoges Udvalgets Forslag ved Navneopraab enstemmig med 17 Stemmer. *Fraværende* vare: Patursson, Müller og Matras.

Den 20de September oplæstes og underskreves saalydende *Indstilling* i Sagen:

Foranlediget ved en Henvendelse fra Formanden har Lagtinget i Aar haft Spørgsmaalet om en hyppigere og regelmæssigere Postdampskibsforbindelse imellem København og Færøerne til Overvejelse.

Efter en foreløbig Behandling i Tinget, blev Sagen overgivet til et Udvalg, der under 27de f. M. afgav medfølgende Udvalgsbetænkning, til hvilken man tillader sig at henvise.

Under Sagens videre Behandling i Tinget blev der fra forskellige Sider udtalt, *at* Spørgsmaalet for Færøernes Vedkommende bedst vilde kunne løses ved

2de Dampbaade til denne Fart, men at det dog vilde være et stort Fremskridt at erholde én, hvorved der saa kunde indvindes Erfaringer navnlig med Hensyn til Fiskeeksport; *at* der, selv om denne Baad om Vinteren kun gik imellem færøske og britiske Havne, vilde kunne opnaas let Adgang til Befordring af Post og Passagerer mellem København og Færøerne, naar der ved Fartplanen toges Hensyn til, at denne Baad kunde korrespondere med et af Dampskibene fra Esbjærg, og *at* ikke alene Passager- men ogsaa Fragttaksterne til Færøerne have været uforholdsmæssig høje.

Ved Sagens 3dje Behandling, den 4de dennes, vedtoges Udvalgets 2de Indstillingspunkter, saalydende:

»1. Tinget indgaar til Ministeriet med Andragende om, at Postforbindelsen paa Ruten Danmark—Skotland—Færøerne maa blive livligere og navnlig mere regelmæssig end Tilfældet nu er, og at der i dette Øjemed, med Bibeholdelse af lige saa mange Ture og Anløbssteder paa Færøerne for de nu i Fart værende Skibe imellem København og Island, maa blive sat et Dampskib i Gang, som kun sejler i den førstnævnte Fart, og særlig maa være indrettet paa fra Færøerne til skotsk eller engelsk Havn at udføre fersk og mulig ogsaa levende Fisk.

2. Lagtinget henleder Ministeriets Opmærksomhed paa Nødvendigheden af, at Passagertaksten paa Rejsen mellem København og Færøerne bliver sat lavere end nu er Tilfældet.«

enstemmig med 17 Stemmer, idet 3 Medlemmer vare fraværende.

Denne for Færøerne særdeles vigtige Sag tillader man sig herved at anbefale til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Færøernes Lagting, den 20de September 1902.

C. Berentsrn. *Hans P. Weihe,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

XIII. Andragende fra Forsikringsforeningen for Sejlfartøjer til Fiskeribrug.

Den 23de August fremlagdes saalydende *Andragende:*

Ved Finansloven for 1893—94 blev der noteret undertegnede Forening en Bevilling af 2000 Kr. aarlig i 10 Aar til Afholdelse af Administrationsudgifter.

Foruden disse Indtægter var der efter Foreningens Statuter til dens Administrationsfond henlagt Renter af Foreningens Kapital, for saa vidt disse ikke bleve tillagte Interessenterne, samt Vinterpræmien og 10 pCt, af Interessenternes Tilgodehavende ved Udtrædelse af Foreningen. Vinterpræmierne blev dog allerede i 1894 henlagte til Interessenterne. Ved Udgangen af 1901 ejede Administrationsfonden 6378 Kr. 05 Øre, hvilken Beholdning ved Udgangen af indeværende Aar antages at være vokset til c. 7000 Kroner.

I Anledning af, at den af Staten givne Bevilling ophører med indeværende Finansaar, vedtog Foreningens Generalforsamling den 29de April d. A. at indgaa med Andragende til Bevillingsmyndighederne om Bevillingens Fornyelse. — Samtidig hermed vedtog Generalforsamlingen at andrage om en Forhøjelse af Bevillingen til 3000 Kr. aarlig.

Efterhaanden som Skibene have taget til i Antal, har der vist sig Vanskelighed ved at opnaa Ensartethed i Taksationen.

Der er i hver af de tre Oplægningshavne, Thorshavn, Trangisvaag og Vestmanhavn, udnævnt 2 Syns- og Vurderingsmænd samt Suppleanter, der træde til i disses Forfald. Da der saaledes er flere Mænd, der hver for sig skulle fastsætte Værdien af Skibene, er der ganske naturligt fremkommet en Uensartethed i Vurderingen, hvilken atter, da deres Forsikringsværdi hovedsagelig baseres paa Vurderingen, har ført til Uensartethed i Forsikringen.

Der er da ogsaa ofte fremkommet Klager fra Interessenterne over, at deres Skibe ere blevne for lavt forsikrede, uden at Direktionen, paa Grund af Vurderingen, har ment at kunne tage Hensyn til disse Klager.

For at komme ud over denne Vanskelighed, har man ment, at der burde arbejdes hen til at faa udnævnt en Surveyer eller Vurderingsmand, der skulde have til Opgave at syne og vurdere alle Foreningens Skibe. Denne Mand maatte saa rejse til de forskellige Steder paa Øerne, hvor Skibene blive tagne paa Slip eller tagne paa Land. Han maatte have en eller flere Suppleanter, som i hans Forfald kunde varetage hans Arbejde og efter Konference med ham fastsætte Værdierne og paapege Mangler m. m. En saadan Mand vilde ikke kunne lønnes ringere end fra 1500 til 2000 Kr. aarlig, naar han tillige skulde afholde sine Rejseudgifter. Men en saadan aarlig Udgift er Foreningens Administrationsfond med de Indtægter, som efter Statuterne nu tilflyde samme, ikke i Stand til at afholde uden et forhøjet Tilskud fra det Offentlige.

Man tillader sig her at vedlægge en Oversigt over Foreningens Virksomhed i de siden dens Stiftelse forløbne 9 Aar samt en Fortegnelse over de for Tiden optagne Skibe. Heraf vil det ses, at der i Foreningen for Tiden er optaget ialt 76 Fartøjer til en samlet Drægtighed af 6102 Reg. Tons og repræsenterende en Forsikringsværdi af over 400,000 Kr. — Det første Aar var Antallet af Fartøjer 18 Stkr.

I Betragtning af den Betydning, som Foreningen har haft ved Skabelsen af vor Flaade af søgaaende Fiskerskibe, og den Betydning, den fremdeles har ved mod en enestaaende ringe Præmie at holde denne Flaade forsikret, tillader man sig at andrage om, at Lagtinget vil indgaa til Regering og Rigsdag med Indstilling om, at der under samme Betingelser som hidtil maa blive tilstaaet Foreningen et aarligt Tilskud af Statskassen af 3000 Kr.

Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug,
Thorshavn, den 9de August 1902.

E. Müller. *Jens Andreasen.* *Jens Evensen.*

Til
Færøernes Lagting.

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 25de August,* vedtoges, efter Forslag af *Müller*, at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes *næste Dag: Andreasen, Mortensen* og *Müller.*

Den 5te September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er afgivet en Henvendelse til Lagtinget fra Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug om at indgaa til Bevillingsmyndighederne med Andragende om et aarligt Tilskud af 3000 Kr. af Statskassen.

Ved Finansloven for 1893—94 blev der bevilget ovennævnte Forening et Tilskud af 2000 Kr. aarlig i 10 Aar som Bidrag til Afholdelse af Foreningens Administrationsudgifter. — Som Betingelse for Udbetaling af Tilskudet bestemte Justitsministeriet ved Skrivelse til Færø Amt af 18de April 1894, at der skulde være optaget mindst 16 Skibe i Foreningen med en Drægtighed af mindst 1200 Tons. Allerede det første Aar af sin Virksomhed saa Foreningen sig i Stand til at opfylde disse Betingelser, og er Skibenes Antal og Drægtighed siden Stiftelsen stadig gaaet fremad, saa at der for Tiden er optaget 76 Skibe med en Drægtighed af c. 6000 Tons.

Der findes for Tiden henved 100 Dæksfartøjer, hjemmehørende paa Færøerne, som anvendes til Fiskeri. Af disse er, som bemærket, 76 optagne i Foreningen. De øvrige have Rederierne ikke ønsket optagne eller ikke kunnet optage, da de ikke have kunnet opfylde Betingelser med Hensyn til Reparation og Udrustning, som Direktionen har sat som Betingelse for Optagelsen.

Man regner i Almindelighed med, at vore Fiskerskibe af Gennemsnitsstørrelsen (Besætning 12 Mand) i den halve Del af Aaret, da Fiskeriet drives (Marts—September), skal have gjort en Fangst af 10,000 Kr. for at balancere, og dette Beløb er sikkert ikke for højt.

Fiskeriet med Dæksfartøjer er for Tiden den største Erhvervsgren paa Færøerne, ja alle andre Indtægtskilder tilsammenlagte kunne ikke tilnærmelsesvis veje op herimod.

Den foranførte Opgave lagt til Grund viser saaledes, at vor Fiskerflaade for at bestaa skal have indvundet mindst 1 Million Kroner. Men der er i de senere Aar opfisket for adskilligt mere.

Dette bliver for Færøernes c. 15,000 Indbyggere c. 70 Kr pr. Individ. — Hertil maa desuden lægges den Avance, som Handelsstanden tjener paa Fisken, samt den Arbejdsløn, som den giver Befolkningen ved Fiskens Tilberedelse.

Hvilken Betydning det færøske Skibsfiskeri har som Faktor i det almindelige Fiskeri, fremgaar af følgende: Gennemsnitsfiskeriet for et Fartøj bliver for et almindelig godt Aar 100 Skpd. à 320 Pd. Saltfisk, hvilket, da Fisken svinder c. $^2/_3$ ind ved Rensningen og Saltningen, bliver 384,000 Pd. — Fra vore 100 Fartøjer fiskes der saaledes ialt aarlig 38 Millioner Pund fersk Fisk.

Københavns aarlige Udførsel af fersk Fisk andrager c. 16 Millioner Pd.

Udvalget maa formene, at den ovennævnte Forsikringsforening har haft sin betydelige Andel i Dannelsen af vor Fiskerflaade. Det siger sig selv, at Foreningens Formaal om gensidig Forsikring har været til Betryggelse for Kapitalen, og det Held, som igennem de forløbne 9 Aar har fulgt Foreningen — uden større og følelige Tab —, har bidraget hertil.

Men dette Held — hvortil en formaalstjenlig Administration maa siges at have bidraget — har tillige haft sin store Betydning i Fiskerflaadens Trivsel. Af den indsendte Oversigt over Foreningens Virksomhed fremgaar nemlig, at den almindelige Gennemsnitspræmie for de siden Stiftelsen forløbne 9 Aar (med tilskrevne Renter, men uden Debet af Vinterpræmie) har andraget c. $^1/_2$ pCt. aarlig for Maanederne Marts—Oktober inklusive, hvilket vel maa siges at være enestaaende heldigt. Til Sammenligning skal anføres, at der af Assuranceselskaber, forinden Foreningen traadte i Kraft, forlangtes 6 pCt. for Fiskerfartøjer,

der vare i Fart i Maanederne April -September inklusive. — Det skal bemærkes, at Foreningen i indeværende Aar har tabt et af dens værdifuldeste Skibe ved Sammenstød.

Foreningens samlede Udgifter til Administration i de 9 Aar have andraget 17,071 Kr. 03 Øre. — Naar Administrationsfonden den 31te December 1901 ejede en kontant Beholdning af 6378 Kr. 05 Øre, hidrører dette fra, at der til Fonden, foruden Statstilskudet, har været henlagt Renter og 10 pCt. af de Summer, som ere udbetalte til Foreningens Interessenter ved Fartøjers Udtrædelse.

Med indeværende Finansaar udløber Statskassens Tilskud til Foreningen, og dens Generalforsamling har nu andraget om et Statstilskud af 3000 Kr. aarlig. Der har vist sig en Vanskelighed ved at opnaa en ensartet Vurdering og et ensartet Eftersyn af Fartøjerne, begrundet paa, at Synene have maattet overlades til forskellige Synsmænd, der ikke indbyrdes have kunnet konferere med hinanden. Denne Vanskelighed mener man at komme ud over ved at udnævne en Syns- og Vurderingsmand (Surveyer), der med Bistand af en eller flere Assistenter skulde have til Opgave at taksere alle Foreningens Fartøjer.

Udvalget maa give Foreningen Medhold i Hensigtsmæssigheden af en saadan Ordning. Man maa derhos bifalde Foreningens Udtalelse om, at Administrationsfonden ikke med de Indtægter, der for Tiden ere tillagte denne, vil kunne afholde de større Udgifter, som en saadan Ordnings Indførelse kræver, idet der mindst vil blive Tale om en aarlig Merudgift af 1500 Kroner.

Udvalget finder her Anledning til at bemærke, at det er samme bekendt, at det har været under Overvejelse med Regeringens Bifald at søge Foreningens Love forandrede derhen, at ogsaa Fiskedampskibe kunne optages, men at Forslag herom endnu ikke er fremkommet.

Ligeledes skal man bemærke, at den Tanke har været fremme, at danne en Forening med lignende Formaal som den her omhandlede og alene omfattende Suderø. Den ældre Forening skulde da til Suderøens Forening afgive en passende Del af Statstilskudet.. Paa Suderø har Tredjedelen af Foreningens Skibe Hjemsted, og man har ment, at Administrationen vilde lettes ved at Øen fik sin egen Forsikringsforening. - - Imidlertid er der heller ikke herom fremkommet noget Forslag.

I Henhold til det anførte tillader man sig at indstille til Tingets Vedtagelse:

Lagtinget indgaar med Indstilling til Regeringen om, at der af Statskassen søges bevilget Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug et aarligt Tilskud paa 3000 Kroner.

Thorshavn, den 30te August 1902.

E. Müller,
Ordfører.

Jens Andreasen.

N. J. Mortensen.

Den 6te September foretoges Sagens *2den Behandling.* Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 15 St. mod 0.

Den 11te September fremlagdes saalydende *Ændringsforslag* til Udvalgets Forslag af *Schrøter:*

»3000 Kr.« i Slutningen paa Udvalgets Indstillingspunkt ændres til:

»2000 Kr. i 10 Aar«.

Ved Sagens *3dje Behandling, samme Dag* (11te Septb.), sattes *Ændringsforslaget* først under Afstemning; men da kun 2 stemte for og 7 imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: Provsten og Schrøter; *nej* stemte: J. Poulsen, Nielsen, J. Jakobsen, Niclasen, O. Jacobsen, M. Poulsen, J. H. Poulsen, Müller, C. Olsen, Andreasen, Weihe og Formanden; — Michelsen, Patursson og Isaksen *stemte ikke*, medens Mortensen, O. Olsen og Matras vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes forkastet med 12 St. mod 2. Derefter sattes *Udvalgets Forslag* under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: J. Poulsen, Nielsen, J. Jakobsen, Niclasen, O. Jacobsen, Michelsen, Schrøter, M. Poulsen, J. H. Poulsen, Müller, Isaksen, C. Olsen, Andreasen, Weihe og Formanden; — Provsten og Patursson *stemte ikke*, medens de samme 3 vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 15 Stemmer.

Den 20de September oplæstes og underskreves saalydende *Indstilling* i Sagen:

Fra Direktionen for »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug« indkom der i indeværende Lagtingssamling en Henvendelse til Tinget om at indgaa til Bevillingsmyndighederne med Andragende om, at det Tilskud af 2000 Kr. aarlig til Foreningen, som i en Række af 10 Aar har været optaget paa Finansloven, og som udløber med indeværende Finansaar, maatte blive fornyet. Samtidig androg den nævnte Forening om, at Tilskudet maatte blive forhøjet til 3000 Kr. aarlig under Hensyn til den Stigning af Administrationsudgifterne, som det store Antal Skibe, der ere indmeldte i Foreningen, nu gjorde nødvendig, navnlig ved Antagelsen af en fast Surveyer.

Det Udvalg, hvem Sagen blev overgivet til Behandling, indstillede til Lagtinget at andrage om et aarligt Tilskud af Statskassen paa 3000 Kr.

Under Sagens Behandling i Tinget fremkom der fra et Medlem Ændringsforslag, gaaende ud paa, at Tilskudet 3000 Kr. aarlig forandredes til 2000 Kr. aarlig i 10 Aar. For dette Ændringsforslag stemte 2, 12 stemte imod, medens 3 vare fraværende.

Idet Tinget fremsender denne Sag, skal man, næst at henvise til Udvalgsbetænkningen og Foreningens Andragende med den deri paaberaabte Oversigt over Foreningens Virksomhed i de forløbne 9 Aar, — tillade sig paa det bedste at anbefale den til det høje Ministeriums Velvilje. Man skal tilføje, at i det Tidsrum af 9 Aar, Foreningen har bestaaet, har Skibsfiskeriet paa Færøerne udviklet sig fra en Ubetydelighed til at blive det største af Øernes Erhverv og en Indtægtskilde, der vejer op mod alle øvrige tilsammenlagte, og er det saavel i Udvalgsbetænkningen som under Forhandlingen i Tinget fremhævet, at den omhandlede Forsikringsforening væsentlig har bidraget til dette Resultat.

Lagtingssalen, den 20de September 1902.

C. Bærentsen. *E. Müller,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

XIV. Angaaende eventuel Forlængelse af Loven af 30te Marts 1892 om Skøde- og Panteregistre.

Den 25de August fremlagdes følgende *Henstilling:*

Til
Lagtinget.

Da den Tidsfrist, der i Lov sigtende til at lette Udarbejdelsen af nye Skøde og Panteregistre paa Færøesne af 11te Marts 1892 er fastsat for Erholdelse af Bevilling til Erhvervelse af Ejendomsdom m. m., udløb sidstafvigte 1ste Juli, og Arbejdet vel er en Del fremskredet, men langtfra fuldført, tillader jeg mig at henstille til Tinget at tage denne Sag til Behandling i indeværende Samling og søge at faa den nævnte Tidsfrist forlænget, samt eventuelt at foretage Ændringer eller Tilføjelser til den nu udløbne Lov.

Lagtingssalen, den 26de August 1902.

Ærbødigst

J. H. Schrøter.

Den 26de August fremlagdes følgende *Andragende:*

Til Lagtinget.

Der er af Hr. Sysselmand Schrøter indleveret til Lagtinget en Henstilling, hvori Tinget opfordres til at tage under Behandling Lov af 11te Marts 1892 og søge at faa Tidsfristen forlænget, hvori man efter nævnte Lov kan faa Bevilling til Erhvervelse af Ejendomsdom.

I den Forbindelse finder jeg Anledning til at henlede Tingets Opmærksomhed paa, at der fra Folk, der sidde inde med matrikulerede Trøer, kan stilles berettiget Krav til Myndighederne om at faa dem optagne under Sorenskriveriets Jordfortegnelse, opført paa samme Maade som den Jord, der nu staar opført der med vedkommende Ejers Navn og Adkomster, hvor de findes.

Jeg skal nærmere begrunde min Henstilling med følgende:

De opdyrkede Trøer kunne med Hensyn til virkelig Værdi stilles jævnt med andre Indengaardsjorder, naar bortses fra disses tilliggende Herligheder, der i mange Tilfælde kun ere af underordnet Betydning.

Der er imidlertid den store Forskel mellem den gamle matrikulerede Bø og senere antagne Trøer, at medens man med den kan sætte sig i Stand til at oparbejde en Bedrift ved at optage Laan med Pant i Jorden, er man med Hensyn til Trøen afskaaret derfra, da der ikke fra Sparekassen ydes Laan paa disse, fordi de ikke ere opførte paa Sorenskriveriets Jordfortegnelse og der saaledes ikke derfra kan gives Panteattest paa dem. At dette for mange Bygders Ved-

kommende, særlig Udflytterbygders, som ikke have noget Tilliggende i Hauge, er en stor Gene, vil let indses.

Der er fra Myndighedernes Side stadigt set velvilligt til Opdyrkning paa Færøerne; jeg skal saaledes nævne, at den Opdyrkning og *Salg* af Trøstykker, som stadig har fundet Sted, ja for den overvejende Dels Vedkommende, er sket udenfor de gældende Loves Ramme, men der er saa vidt vides aldrig lagt nogen Hindringer i Vejen for, at dette har kunnet ske.

Det modsatte vilde jo have været en Hæmsko for den naturlige Udvikling. Man har uden at lovgive derom set igennem Fingre med dette Forhold. Dog har der til Tider været paa Tale at faa Forholdet fuldstændig legaliseret.

Ved Lov af 29de Marts 1867 om en ny Skyldsætning af Jorderne paa Færøerne er de daværende Trøer ogsaa indtagne under den ny Matrikul og betale nu Matrikulskat paa samme Maade som de gamle matrikulerede Jorder. Formentlig er det ogsaa Lovens Mening ikke blot at inddrage disse Trøer under Beskatningen, men ogsaa at stille dem i Klasse med den gamle Bø i den Retning, som jeg har omtalt.

For Tiden er Færø Amts Sparekasse det eneste herværende Pengeinstitut, hvor man i Almindelighed og paa lempelige Vilkaar let kan opnaa Laan paa Jordegods; men der fordres de føromtalte Panteattester, som ikke kan faas for de matrikulerede Trøers Vedkommende.

Jeg skal derfor tillade mig at henstille, at der fra Lagtinget gøres Skridt til, at der bliver udarbejdet en saadan Jordfortegnelse for de matrikulerede Trøers Vedkommende, og at denne Sag tages under Behandling samtidig med den fra Hr. Sysselmand Schrøter indgivne Henstilling til Tinget.

Jeg vil hermed anbefale Sagen til Tingets særlige Forsorg og Velvilje.

Lagtingssalen, den 26de August 1902.

Ærbødigst

Johan H. Poulsen.

Samme Dag (26de August) sattes begge disse Skrivelser samlede under *foreløbig Behandling*. Efter Forslag af *Schrøter* vedtoges at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes *næste Dag: Nielsen, C. Olsen* og *Schrøter*.

Den 6te September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat for at afgive Betænkning over to til Tinget indkomne Andragender henholdsvis fra Lagtingsmændene Schrøter og J. H. Poulsen, af hvilke førstnævnte gaar ud paa, at Lov (Nr. 33) af 11te Marts 1892 sigtende til at lette Udarbejdelsen af nye Skøde- og Panteregistre paa Færøerne, der udløb 1ste Juli d. A., maa forlænges, og sidstnævnte henstiller til Tinget om at udvirke, at matrikulerede Trøer maa optages paa Sorenskriverietets Jordfortegnelse, skal i den Anledning tillade sig at udtale følgende:

Loven af 11te Marts 1892 sigtende til at lette Udarbejdelsen af nye Skøde- og Panteregistre paa Færøerne har i alt Fald i enkelte Sysler virket godt, saaledes at Adkomsten til en hel Del Jorder er bragt i Orden. Men der er endnu meget langt tilbage, inden man kan sige, at Skøde- og Panteregistrene ere i fuldstændig Orden. Dette vil næppe kunne naas paa Basis af en Lov som den forannævnte. Mange Mangler kunne imidlertid afhjælpes navnlig ved Ejendomsdom, hvorfor det er af megen Interesse for Befolkningen at faa berigtiget

deres Jorder paa denne Maade. Men for at dette ikke skal blive altfor bekosteligt, er det af stor Vigtighed at faa Loven fornyet.

Tinglæsningsgebyrerne ere som Følge af, at de fleste Dokumenter faa Retsanmærkning uforholdsmæssig store, idet der af saadanne Dokumenter erlægges dobbelt Tinglæsningsgebyr, nemlig halvt Gebyr for Meddelelse af Retsanmærkning og lige saa meget for dennes Annullation. Dette er uheldigt og bidrager til, at Folk, hvis Dokumenter have erholdt Retsanmærkning, af Hensyn til Udgifterne krympe sig ved atter at indlevere dem til Annullation, naar denne kan finde Sted. Udvalget mener derfor at burde tilraade at medtage en ny Bestemmelse i den foranmævnte Lov, gaaende ud paa, at Annullation af Retsanmærkninger skal foretages uden Gebyr. Der er saa meget mere Grund dertil, som det, blandt andet af Hensyn til Skatternes Opkrævning og Registrering af Dødsboer, har lige saa megen Interesse for det Offentlige at faa Jordfortegnelsen i Orden som det har for den paagældende Jordejer.

Endskøndt Udvalget som ovenfor berørt er af den Opfattelse, at det ikke er muligt at bringe fuldstændig Orden i Skøde- og Panteregistrene ved Lovens Fornyelse, vil dog ret meget kunne afhjælpes derved, hvorfor Udvalget tilraader, at dette sker, saa meget mere som der ikke i indeværende Lagtingssamling er Tid til at fremkomme med et nyt Lovforslag sigtende til Tilvejebringelsen af forbedrede Skøde- og Panteregistre.

Hvad Andragendet fra J. H. Poulsen angaar, da er Udvalget fuldstændig enigt med ham i, at matrikulerede Trøer, som ere fraskilte Inden- og Udengaardsjord, bør optages paa Sorenskriveriets Jordfortegnelse ligesom al anden matrikuleret Jord, for at Trøejerne derved kunne sættes i Stand til at optage Laan paa deres Trøer. Paa Grund af den fremrykkede Tid ser Udvalget sig i indeværende Lagtingssamling ikke i Stand til at fremkomme med Forslag i saa Henseende, men mener, at det vilde være heldigst til næste Aar at behandle denne Sag sammen med et eventuelt nyt Lovforslag angaaende yderligere Skridt for Tilvejebringelse af forbedrede Skøde- og Panteregistre.

I Anledning af foranstaaende tillader Udvalget sig at foreslaa, at Tinget indgaar til Justitsministeriet med følgende Indstilling:

1. Lov Nr. 33 af 11te Marts 1892 sigtende til at lette Udarbejdelsen af nye Skøde- og Panteregistre paa Færøerne forlænges for et Tidsrum af 5 Aar.
2. Til Slutningen af § 4 føjes: »ligesom ogsaa Annullation af Retsanmærkninger sker uden Betaling«.

I Udvalget angaaende Forlængelse af Loven om nye Skøde- og Panteregistre paa Færøerne, Thorshavn, den 6te September 1902.

J. Z. Nielsen,
Ordfører.

J. H. Schrøter,

C. Olsen.

Den 8de September foretoges Sagens *2den Behandling*. Overgang til 3dje Behandling vedtoges. — Ved Sagens *3dje Behandling, den 17de September*, sattes Udvalgets Forslag 1. og 2. samlet under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: J. Poulsen, Nielsen, Provsten, J. Jakobsen, Niclasen, O. Jacobsen, Michelsen, Schrøter, M. Poulsen, O. Olsen, Müller, Matras, C. Olsen, Weihe og Formanden; — J. H. Poulsen *stemte ikke*, medens Mortensen, Patursson, Isaksen og Andreasen vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 15 Stemmer.

Den 20de September oplæstes og underskreves saalydende *Indstilling* i Sagen:

Tinget har i indeværende Samling haft til Behandling tvende Andragender, henholdsvis fra Lagtingsmændene Schrøter og J. H. Poulsen, af hvilke førstnævnte gaar ud paa, at Lov Nr. 33 af 11te Marts 1892 sigtende til at lette Udarbejdelsen af nye Skøde- og Panteregistre paa Færøerne, der udløber den 1ste Juli d. A., maa blive forlænget, og sidstnævnte henstiller til Tinget om at udvirke, at matrikulerede Trøer optages paa Sorenskriveriets Jordfortegnelse, — i hvilken Anledning der blev nedsat et Udvalg i Sagen paa 3 Medlemmer.

Ved Sagens foreløbige Behandling i Tinget blev fremhævet Ønskeligheden af at faa Skøde- og Panteregistrene bragt i fuldstændig Orden, men at dette næppe vilde naas ved en Lov som den forannævnte. Dog ansaa man det for heldigst, at Loven blev forlænget, idet derved adskillige Mangler vilde kunne afhjælpes. Udvalget har den 6te d. M. afgivet Betænkning i Sagen, hvortil henvises.

Ved 2den Behandling blev Ønskeligheden ved at optage matrikulerede Trøer paa Sorenskriveriets Jordfortegnelse stærkt gjort gældende, men man saa sig ikke i Aar i Stand til at fremkomme med Forslag i saa Henseende paa Grund af den fremrykkede Tid.

Ved Sagens 3dje Behandling den 17de ds. blev enstemmig vedtaget med 15 Stemmer, idet 1 ikke stemte og 4 vare fraværende, Udvalgets saalydende Indstillingspunkter:

1. Lov Nr. 33 af 11te Marts 1892 sigtende til at lette Udarbejdelsen af nye Skøde- og Panteregistre paa Færøerne forlænges for et Tidsrum af 5 Aar.
2. Til Slutningen af § 4 føjes: »ligesom ogsaa Annullation af Retsanmærkninger sker uden Betaling«.

Under Henvisning til foranstaaende og Sagens Dokumenter, skal man ærbødigst tillade sig at anbefale denne Sag til Ministeriets Velvilje med Anmodning om, at Loven maa blive fornyet med den foreslaaede Ændring.

Lagtingssalen, den 20de September 1902.

C. Berentsen. *J. Z. Nielsen.*

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

XV. Angaaende Pension til Lærerenker.

A. Andragende fra Skolelærer Gr. Joensens Enke.

Den 2den August fremlagdes saalydende *Andragende:*

Ejde, den 24de Juli 1902.

Undertegnede Margrethe Joensen, Enke efter Skolelærer Gregers Joensen af Ejde, tillader sig herved ærbødigst at anmode den høje Skoledirektion om at være sig behjælpelig med at kunne erholde en lille aarlig Understøttelse. Min Mand, der var Skolelærer i Ejde Sogn i over 26 Aar, efterlod sig ikke nogen Formue, naar undtages 9 Gylden Jord (hvoraf 4 ere beliggende i Haraldsund og 1 i Fuglefjord); men da mine 5 Børn, der nu alle ere voksne, have tilladt mig at sidde i uskiftet Bo, underholdes jeg paa en Maade af dem, idet jeg 66 Aar gammel umuligt kan udrette meget med mit Arbejde. Jeg bor hos min ældste Søn, men vil nødig falde ham til Byrde.

I Haab om, at den højtærede Direktion vil tage sig af denne min Anmodning, er jeg med særdeles Agtelse

ærbødigst

Margrethe Joensen.

Til
Færø Amts Skoledirektion, Thorshavn.

* * *

Anbefales paa det hedste af Forstanderskabet for Ejde Sogn.
Ejde, den 25de Juli 1902.
P. F. V.
N. Kruse.

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 4de August*, foreslog *Formanden* at henvise den til *Kirkekasseudvalget*, medens *Provsten* foreslog Henvisning til *det kommunale Udvalg*. Efter at Formanden havde taget sit Forslag tilbage, vedtoges Provstens Forslag med 18 St. mod 0.

Den 25de August fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg har været henvist til Betænkning et Andragende fra Enken efter Skolelærer Gregers Joensen af Ejde, Margrethe Joensen, om at erholde en lille aarlig Understøttelse.

Gregers Joensen, der i 26 Aar havde været Lærer og afgik ved Døden, mens han endnu var Lærer, har, som Andragendet udviser, kun efterladt Enken

nogle Gylden Jord, der vel give en ringe Indtægt, men som dog ikke ere noget Levebrød; han havde været gift og fast ansat længe forinden Loven af 29de Marts 1893 om Pensionering af Lærere og Lærerinder ved Almueskolevæsenet paa Færøerne udkom, og var saaledes ikke pligtig til efter § 10 at have sikret sin Enke Overlevelsesrente. Udvalget skal derfor tillade sig at anbefale hendes Andragende og tilraade, at der i Henhold til § 11, jfr. § 4, i nævnte Lov ydes hende en aarlig Understøttelse paa 100 Kr., der formenes passende at kunne udbetales fra 1ste April d. A. at regne. Det bemærkes, at da den samlede Udgift til Pensioner og Understøttelser i Henhold til nævnte Lov for Tiden udgør 830 Kr., vil det her omhandlede Beløb i Henhold til § 4 formentlig blive at udrede af Statskassen indtil 1ste Juli 1903, saafremt der ikke forinden sker nogen Afgang blandt de pensionerede.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

1. Tinget indgaar til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Indstilling om, at der i Henhold til § 11, jfr. § 4, i Lov af 29de Marts 1893 tilstaas Enken efter Skolelærer Gregers Joensen af Ejde, Margrethe Joensen — saa længe hun forbliver ugift —, en aarlig Understøttelse paa 100 Kr. fra 1ste April d. A. at regne.
2. Om fornødent, bevilges hertil 25 Kr. af Amtsrepartitionsfonden og 25 Kr. af Skolefonden.

I Udvalget for Amtsfattigkassen og de kommunale Sager, Thorshavn, den 23de August 1902.

C. Olsen. *Joen Poulsen.* *N. J. Mortensen.*

E. Müller. *J. Z. Nielsen.*

Ved Sagens *2den Behandling, den 26de August*, vedtoges Overgang til 3dje Behandling med 13 St. mod 0. - Ved Sagens *3dje Behandling, den 8de September*, sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab med det Udfald, at samtlige tilstedeværende Medlemmer stemte „*Ja*", Michelsen og Matras vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 18 St.

Den 20de September oplæstes og underskreves saalydende *Indstilling* i Sagen:

Fra Enken efter Skolelærer Gr. Joensen af Ejde, Margrethe Joensen, indkom ved Lagtingssamlingens Begyndelse et Andragende om, at der maatte tilstaas hende en Understøttelse i Henhold til Lov af 29de Marts 1893 § 11 om Pensionering af Lærere og Lærerinder ved Almueskolevæsenet paa Færøerne.

Under 23de f. M. afgav vedkommende Udvalg Betænkning i Sagen, hvori det foreslaar at bevilge Ansøgerinden en aarlig Understøttelse paa 100 Kr. fra 1ste April d. A. at regne, hvilket ved Sagens 3dje Behandling enstemmig vedtoges med 18 Stemmer, idet 2 Medlemmer vare fraværende,

Den samlede Udgift til Pensionering og Understøttelser, som i Henhold til bemeldte Lovs § 4 alt udbetales, udgør for Tiden 830 Kr., hvorfor den foreslaaede Understøttelse paa 100 Kr. formentlig vil være at udrede af Statskassen.

Idet man for øvrigt skal henvise til den afgivne Betænkning, undlader man ikke ærbødigst at anbefale Andragendet til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Færøernes Lagting, den 20de September 1902.

C. Rørentsrn. *C. Olsen,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til
Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

B. Andragende fra pensioneret Skolelærer Johs. Petersens Enke.

Den 2den August fremlagdes saalydende *Andragende:*

Undertegnede Susanne Frederikke Petersen, Enke efter pensioneret Skolelærer Johannes Petersen, der afgik ved Døden den 11te Oktober f. A., tillader mig herved at ansøge det høje Lagting om, at der i Henhold til § 11 i Lov af 29de Marts 1893 om Pensionering af Lærere og Lærerinder ved Almueskolevæsenet paa Færøerne gunstigst maa blive bevilget mig, der er 75 Aar gammel, en lille Understøttelse.

Saltnæs, den 27de Juli 1902.

Ærbødigst

Susanne Frederikke Petersen.

Til Lagtinget.

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 4de August,* vedtoges, efter Forslag af *Formanden,* at henvise den til det kommunale Udvalg, som afgav følgende, *den 25de August* fremlagte

Betænkning.

Fra Enken efter pensioneret Skolelærer Johannes Petersen af Saltnæs, Susanne Frederikke Petersen, er der til Tinget indkommet et Andragende om, at der maatte tilstaas hende en lille Understøttelse.

Undertegnede Udvalg, til hvis Betænkning dette Andragende har været henvist, tillader sig at bemærke, at da hendes Mand, som for flere Aar siden, efter mange Aars Lærervirksomhed, paa Grund af Alder søgte sin Afsked, kun har haft en ringe Pension paa 221 Kr. som eneste Indtægt, har han ikke efterladt Enken nogen Formue, hvorfor hun, der er 75 Aar gammel, sidder i smaa Kaar. Udvalget skal derfor tilraade, at der i Henhold til § 11, jfr. § 4, i Lov af 29de Marts 1893 om Pensionering af Lærere og Lærerinder ved Almueskole-

væsenet paa Færøerne ydes hende en aarlig Understøttelse paa 100 Kr. fra 1ste April d. A. at regne. — Det bemærkes, at da den samlede Udgift til Pensionering og Understøttelser i Henhold til nævnte Lov for Tiden udgør 830 Kr., vil det her omhandlede Beløb i Henhold til § 4 formentlig blive at udrede af Statskassen indtil 1ste Juli 1903, saafremt der ikke forinden sker Afgang blandt de pensionerede.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

1. Tinget indgaar til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Indstilling om, at der i Henhold til § 11, jfr. § 4, i Lov af 29de Marts 1893 tilstaas Enken efter pensioneret Lærer Johannes Petersen af Saltnæs, Susanne Frederikke Petersen — saa længe hun forbliver ugift —, en aarlig Understøttelse paa 100 Kr. fra 1ste April d. A. at regne.
2. Om fornødent, bevilges hertil 25 Kr. af Amtsrepartitionsfonden og 25 Kr. af Skolefonden.

I Udvalget for Amtsfattigkassen og de kommunale Sager, Thorshavn, den 23de August 1902.

C. Olsen. *Joen Poulsen.* *N. J. Mortensen.*

E. Müller. *J. L. Nielsen.*

Ved Sagens *2den Behandling, den 26de August*, vedtoges Overgang til 3dje Behandling. — Ved Sagens *3dje Behandling, den 3dje September*, sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab med det Udfald, at samtlige tilstedeværende Medlemmer stemte „*Ja*", *fraværende* vare Michelsen og Matras, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 18 Stemmer.

Den 20de September oplæstes og underskreves en *Indstilling*, som, med Undtagelse af de nødvendige Redaktionsændringer i Indledningen, var enslydende med den ovenfor under A. anførte.

XVI. Angaaende eventuel Pension til Førstelærer Bergh.

. . . . .

Den 9de August fremlagdes følgende *Skrivelse* fra *Skoledirektionen:*

Færø Amts Skoledirektion.

Thorshavn, den 8de August 1902.

I det hosfølgende hertil indkomne Andragende anholder Førstelærer ved Thorshavns Realskole L. Bergh om, at Direktionen vil søge udvirket, at der ved hans Afgang fra sit Embede tillægges ham Pension.

Det bemærkes, at Førstelærerens Embedsindtægter i de sidste 5 Aar have udgjort:

Pengeløn fra Realskolen.....	2400 Kr.
Do. fra Lærerskolen	225 "
Fri Bolig, anslaaet til	420 —
Brændselsgodtgørelse, anslaaet til .	150 —
	3195 Kr.

For saa vidt Førstelæreren havde været pensionsberettiget ifølge Pensionsloven af 5te Januar 1851, vilde der have tilkommet ham en Pension af $^2/_3$ af Embedsindtægten, som, reduceret i Henhold til Pensionslovens § 4 med $^1/_3$ af de uvisse Indtægter (570 Kr.), altsaa med 190 Kr., vilde være at beregne til 3005 Kr. Idet Skoledirektionen maa formene, at det ikke alene er naturligt, at Lærerne ved Realskolen i Lighed med andre offentlig ansatte Lærere blive pensionerede, men at dette selvfølgelig tillige er i selve Skolens Interesse, vilde man være sindet at indstille til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, at der tillægges Førstelærer Bergh ved hans eventuelle Afgang en Pension af 2000 Kr., der skønnes at burde afholdes med Halvdelen af Statskassen og Halvdelen af Færø Amts Skolefond. Forinden saadant Forslag stilles, tillader man sig herved at udbede sig det højtærede Lagtings Betænkning i saa Henseende.

C. Bærentsen. *Fr. Petersen.* *P. Niclasen*

Til
Færøernes Lagting.

* * *

Som Bilag medfulgte følgende *Skrivelse* fra Førstelærer *L. Bergh:*

Til

Færø Amts Skoledirektion.

Den 1ste September i Aar vil det blive 50 Aar, siden jeg begyndte min Virksomhed som Lærer, og skønt jeg endnu i Forhold til min Alder er rask, saa mærker jeg ofte, at jeg ikke formaar at udrette saa meget som tidligere, og

det staar mig derfor ogsaa klart, at jeg i en ikke fjern Fremtid maa trække mig tilbage fra min Stilling her ved Skolen for at blive afløst af yngre og bedre Kræfter, hvad der sikkert vil være i Skolens Interesse.

Jeg tillader mig derfor at henvende mig til den højtærede Skoledirektion om at søge udvirket, at der ved min Afgang her fra Skolen maatte blive tilstaaet mig Pension, da jeg ikke har haft Lejlighed til at lægge mig noget til Bedste. Af de Stillinger, jeg har beklædt som Lærer, skal jeg blot nævne, at jeg i fem Aar har været Lærer ved Borgerskolen i Hjørring, i fire Aar Bestyrer af min private Realskole i Hørsholm, hvorfra jeg den 27de April 1867 af H. M. Kongen udnævntes til Førstelærer ved Thorshavns Realskole, hvor jeg altsaa nu har virket i 35 Aar.

Til Slutning skal jeg tillade mig at bemærke, at jeg som Medlem af Skolekommissionen uden Vederlag i 29 Aar har været Skolefondens Kasserer og ført dens Regnskaber, som stadig ere voksede i Omfang, ligesom jeg ogsaa som Forstander for Lærerskolen uden Vederlag i 32 Aar har haft Arbejdet ved dens Ledelse og dens Regnskab.

Thorshavn, den 6te August 1902.

Ærbødigst

Louis Bergh.

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 13de August*, vedtoges, efter Forslag af *Provsten*, at henvise den til *Kirkekassenudvalget*, som afgav følgende, *den 22de August* fremlagte

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist en Skrivelse fra Færø Amts Skoledirektion, hvorved Tingets Betænkning udbedes i Anledning af, at Førstelærer ved Thorshavns Realskole L. Bergh har henvendt sig til Skoledirektionen om at søge udvirket, at der maatte blive tilstaaet ham Pension, naar han i en ikke fjern Fremtid paa Grund af sin fremrykkede Alder maa trække sig tilbage fra sin Stilling ved Realskolen, ved hvilken han nu i 35 Aar har været Førstelærer.

Under Henvisning til, at der vilde have tilkommet Førstelærer Bergh en aarlig Pension af godt 2000 Kroner, hvis han havde været pensionsberettiget ifølge Pensionsloven af 5te Januar 1851, udtaler Skoledirektionen, at den »vilde være sindet at indstille til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, at der ved Førstelærer Berghs eventuelle Afgang tillægges ham en Pension af 2000 Kr.«, hvoraf Statskassen og Færø Amts Skolefond efter Skoledirektionens Skøn hver bør udrede det halve.

Udvalget maa med Skoledirektionen være enigt i, at det i høj Grad maa siges at være i Realskolens Interesse, at dennes Lærere blive pensionerede lige saa vel som Lærerpersonalet ved andre offentlige Skoler, da man i modsat Fald dels ikke turde paaregne Tilgang til Realskolen af dygtige Lærerkræfter, dels maatte befrygte, at Skolens Lærere ved indtrædende Alderdom eller Svagelighed kunde fristes til af økonomiske Grunde at forblive i Embede længer end ønskeligt for Skolens Tarv.

Imod den i det foreliggende Tilfælde foreslaaede Pensions Størrelse og dens ligelige Fordeling paa Statskassen og Færø Amts Skolefond finder Udvalget intet at indvende, idet man bemærker, at Statskassen bærer Halvdelen af en for nogle Aar siden bevilget Pension til Enken efter en afdød Lærer ved Realskolen, og at Skolefondens Udgifter til Lønning af Realskolens Lærere for en Række af Aar ville blive betydeligt reducerede ved den nuværende Førstelærers Afgang fra Skolen.

Udvalget skal i Henhold til det anførte tillade sig at foreslaa det høje Ting at vedtage:

Lagtinget billiger, at der ved Førstelærer J. Berghs eventuelle Afgang fra Realskolen tilstaas ham som Pension 1000 Kr. aarlig af Færø Amts Skolefond under Forudsætning af, at der af Statskassen ydes ham et tilsvarende Beløb.

I Udvalget for de Kirkekasserne vedkommende Sager, Thorshavn, den 21de August 1902.

Fr. Petersen, Ordfører. *Johan H. Poulsen.* *Hans P. Weihe.*

Ved Sagens *2den Behandling, den 25de August,* vedtoges Overgang til 3dje Behandling med 16 St. mod 0.

Den 28de August fremlagdes følgende *Ændringsforslag* til Udvalgets Forslag fra *Andreasen, Müller* og *Patursson:*

I Stedet for »1000 Kr.« sættes »600 Kr.«.

Samme Dag foretoges Sagens *3dje Behandling. Ændringsforslaget* sattes først under Afstemning, men da kun 6 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: J. Jakobsen, M. Poulsen, O. Olsen, Patursson, Müller og Andreasen, — de øvrige Medlemmer *stemte ikke,* og var Forslaget saaledes bortfaldet. Dernæst sattes *Udvalgets Forslag* under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: J. Poulsen, Nielsen, Provsten, Niclasen, O. Jacobsen, Michelsen, Schrøter, Mortensen, O. Olsen, J. H. Poulsen, Isaksen, C. Olsen, Weihe og Formanden; *nej* stemte: Patursson, medens J. Jakobsen, M. Poulsen, Müller, Matras og Andreasen *ikke stemte,* og var Udvalgets Forslag saaledes vedtaget med 14 Stemmer mod 1.

XVII. Angaaende Forlængelse af Epidemiloven.

Den 19de September fremlagdes et af *Formanden* affattet *Forslag til Beslutning* angaaende Forlængelse af Lov Nr. 78 om Foranstaltninger mod Udbredelse af smitsomme Sygdomme paa Færøerne af 30te Marts 1895.

Den 20de September sattes dette Forslag under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0.

XVIII. Angaaende Feriekursus for færøske Folkeskolelærere.

Den 2den September fremlagdes følgende *Forslag:*

Til Lagtinget.

Da Sagen om Lønforhøjelse til de færøske Folkeskolelærere var til Behandling i Tinget afvigte Aar, blev det fra flere Sider gjort gældende, at skulde et saadant Lønningstillæg faa den tilsigtede Betydning med Hensyn til Skolevæsenets Fremgang, maatte der enten samtidig med eller umiddelbart efter at den foreslaaede Lønforhøjelse var traadt ud i Praksis søges gennemført en større Omændring i hele det færøske Skolevæsen.

Undertegnede have derfor ment det at være i Overensstemmelse med de i Fjor i Tinget faldne Udtalelser allerede i indeværende Samling at fremkomme med Forslag, der kunde antages at virke til Skolevæsenets Forbedring i Almindelighed derved, at Lærerne yderligere dygtiggøres til deres Fag.

Dels paa Grund af, at flere af de nuværende — særlig ældre — færøske Folkeskolelærere maa anses for at være i Besiddelse af en mindre fyldig Uddannelse, end hvad der kunde være ønskeligt for deres Stilling i Samfundet, dels for at den Kundskab, Lærerne i Almindelighed har modtaget, kan holdes vedlige og forøges, samt endelig for at der kan gives Lærerne en bekvem Lejlighed til indbyrdes at drøfte forskellige Spørgsmaal vedrørende Skolearbejdet i det hele, vil det sikkert være af Betydning at oprette et Feriekursus i Thorshavn for Folkeskolelærere. Et saadant Kursus burde formentlig mest passende gives en Varighed af 4 Uger og henlægges til Sommerferien.

Undervisningen ledes af 4 Lærere og foregaar væsenligst med Afholdelse af Foredrag; og det ventes, at de til Real- og Lærerskolen hørende Biblioteker stilles de kursussøgende Lærere til Disposition, ligesom man ogsaa kan forvente, at Realskolens Lokaler stilles til Raadighed. Undervisningen skulde bl. a. omfatte følgende Fag: Pædagogik, Samfundslære, Historie (nærmest Færøernes og Nordens Historie), Sprog (Færøsk og Dansk, mulig Oldnordisk), eventuelt med lidt Sproghistorie, Fysik, Kemi og Astronomi. Muligvis kan der endnu medtages flere Fag, ligesom Foredrag over specielle Emner kunne forventes afholdte af Mænd udenfor de ved Kursuset ansatte Lærere.

For at lette Adgang til Kursuset maa Undervisningen være gratis, og Lærerne erholde en passende Understøttelse. Da det jo ligger i enhver Kommunes Interesse at besidde saa gode Lærerkræfter som muligt, tør man gaa ud fra, at Forstanderskaberne vil bevilge den hertil fornødne Sum, som næppe behøver at overstige 30 Kr. for hver kursussøgende Lærer. Udgifterne til de ved Kursuset ansatte Lærere, der kan ansættes til c. 1000 Kroner, foreslaas afholdte af de under Lagtinget sorterende Kasser eller fornemmelig af Skolefonden.

I det hele tør man haabe, at Skoledirektionen vil tage sig af denne Sag og bære Omsorg for saavel Ansættelse af Lærere som Bestemmelse af Lærefag.

Der foreslaas i Henhold hertil følgende:

1. Der oprettes til næste Sommer et Feriekursus af 4 Ugers Varighed for færøske Folkeskolelærere.

2. Til Bestridelse af de dermed forbundne Udgifter udreder Lagtinget af de under dette sorterende Midler et Beløb af c. 1000 Kr., der stilles til Skoledirektionens Raadighed.
3. Lagtinget anmoder Skoledirektionen om, at henstille til Forstanderskaberne i Kommunerne at yde de respektive Lærere, der ønske at gennemgaa Kursuset, en passende Godtgørelse for Opholdet ved samme, c. 30 Kr.
4. Skoledirektionen drager Omsorg for Ansættelse af Lærerne og tager, efter Samraad med disse, Bestemmelse om Lærefagene.

Idet vi forvente, at nærværende Indstilling maa vinde Tingets Bifald, skal vi dog gøre opmærksom paa, at foruden den her af os antydede Vej til Kundskabs Udvidelse for færøske Lærere, haves der jo ogsaa Adgang for disse til Gennemgaaelse af Statens 1-aarige Lærerkursus i København, hvilket Kursus man forventer vil blive mere besøgt herefter end hidtil, fornemmelig af yngre, fra Lærerskolen udgaaende Lærere.

Thorshavn, den 2den September 1902.

J. Patursson. *D. P. Michelsen.* *H. P. Weihe.*

Johan H. Poulsen. *Just Jakobsen,* *Dione Isaksen.*

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 3dje September,* foreslog *Schrøter,* at den som for sent indkommen udsattes til næste Aar. *Patursson* foreslog Sagen henvist til *Kirkekassеudvalget.* Sidstnævnte Forslag sattes først under Afstemning og vedtoges med 12 St. mod 0, hvorefter Schrøters Forslag betragtedes som bortfaldet.

Den 16de September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Til Kirkekasseudvalget er henvist et Andragende fra flere Lagtingsmænd, der gaar ud paa, at Tinget af de til dets Raadighed staaende Midler vil bevilge 1000 Kr. til at bestride Udgifterne ved Afholdelsen af et 4 Ugers Feriekursus for Lærere og Lærerinder ved Folkeskolen paa Færøerne.

Kursuset tænkes afholdt næste Aar i Thorshavn og Pengene stillede til Skoledirektionens Raadighed, ligesom den anmodes om at drage Omsorg for at faa de nødvendige Lærerkræfter til Kursuset. Lideledes anmodes Skoledirektionen om at henstille til Forstanderskaberne, at disse af Kommunernes Kasser vil yde de eventuelle Deltagere i Kursuset en Understøttelse af c. 30 Kr. for hver, saa at de kunne have frit Ophold i Thorshavn, saa længe Kursuset varer.

Udvalget maa med Andragerne være enigt i, at det vil være i høj Grad i vort Skolevæsens Interesse, om der kan blive oprettet et saadant Kursus for Lærere og Lærerinder, hvor der kan gives dem Lejlighed til at vedligeholde og udvide deres Kundskaber. Man tør desuden vente, at et godt ledet Feriekursus foruden den direkte Kundskabsmeddelelse maaske i endnu højere Grad vilde virke vækkende og opmuntrende for vor Lærerstand. Dog kan Udvalget ikke tilbageholde en Udtalelse om, at det vilde være meget ønskeligt, om vore unge Lærere, helst efter at de i et Par Aar have været ansatte i praktisk Lærergerning, kunde komme til at gennemgaa Statens étaarige Lærerkursus i Københavп.

Dette kan man imidlertid ikke vente vil finde Sted uden for muligvis en mindre Del af vore yngre Læreres Vedkommende, medens de ældre, der have stiftet Familie, sjælden eller aldrig vil kunne gennemgaa Kursuset.

Derimod kan man vel gaa ud fra, at man ved at oprette et kortvarigt Kursus i Thorshavn i Sommertiden kunde gøre Regning paa stor Deltagelse fra de Læreres Side, som nok har Lyst til at udvide deres Kundskaber, men som paa Grund af deres mindre gode økonomiske Stilling ikke ere i Stand til at bære de Udgifter, der nødvendigvis vil følge af et længere Ophold i København, og heller ikke i saa lang Tid kunne være fraværende fra Hjemmet.

Som bekendt bliver der hvert Aar i København foranstaltet Feriekursus for Lærere og Lærerinder, som Staten afholder alle Udgifter ved. Der kunde derfor formentlig stilles et berettiget Krav herfra om, at Staten i alt Fald kunde støtte et lignende Kursus her paa Færøerne; thi som ovenfor bemærket kunne de herværende Lærere ikke uden undtagelsesvis deltage i disse Kursus i København. Dog mener Udvalget, at Tinget ikke i Aar, og da det heller ikke drejer sig om nogen større Sum, skal paakalde Statskassens Hjælp.

Det paatænkte Kursus maa vel for det første Aar nærmest betragtes som et Forsøg; man maa se, hvor stor Tilslutning der bliver, og om der findes Anledning til en stadig Gentagelse af saadanne Kursus, før man med berettiget Grund kan henvende sig til Bevillingsmyndighederne med Anmodning om at støtte Sagen.

Ved Loven om Hvalfangst ved Færøerne er der stillet til Tingets Raadighed en forholdsvis betydelig Pengesum, og af denne kan Tinget henlægge en større eller mindre Del til Skolefonden; i Aar har Tinget saaledes henlagt c. 1000 Kr. til den, og denne Del kan til næste Aar yderligere forøges, hvis der er Nødvendighed derfor. Udvalget mener derfor, at denne ifølge Sagens Natur bør bære en væsenlig Del af Udgifterne til det paatænkte Kursus. — Den Del af Udgiften, som Udvalget mener, at Skolefonden skal bære, kan vel passende sættes til Halvdelen, medens den økonomiske Fond som den for Tiden bedst situerede af vore Kasser vel kan bære den anden Halvdel.

Lagtinget har imidlertid ikke Raadighed over Skolefondens Midler uden til et enkelt lovbestemt Øjemed; Udvalget vil derfor foreslaa, at Tinget anmoder Skoledirektionen om at erhverve Ministeriets Samtykke til, at den heromhandlede Udgift maa afholdes af Skolefonden.

Hvad de foreslaaede Stipendier til de eventuelle Deltagere i Kursuset angaar, finder Udvalget, skønt to af dets Medlemmer er med blandt Underskriverne paa Andragendet, ved nærmere Overvejelse, at det ikke vil være heldigt, at Kommunerne afholder disse. Det vil let kunne afføde Fortrædeligheder mellem vedkommende Lærer og Kommunalforstanderskab, og desuden, saa vidt man ved, bruges det ikke andre Steder heller.

Udvalget maa derfor holde for, at alle Udgifter ved Kursuset bør afholdes af Tingets Kasser; men da der sandsynligvis ikke vil medgaa saa meget til Lærerlønninger som i Andragendet opført, kan man formentlig foreløbig hjælpes med de foreslaaede 1000 Kr. til alle Udgifterne. Skulde der imidlertid blive saa stor Tilslutning til Kursuset, at der vilde medgaa mere til Stipendier, vil der vel uden Vanskelighed kunne forventes en Efterbevilling af det til næste Aar sammentrædende Lagting.

I Henhold til det anførte skal Udvalget derfor tillade sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1. Tinget anmoder Skoledirektionen om at foranstalte afholdt et 4 Ugers Feriekursus for færøske Folkeskolelærere og Lærerinder i Thorshavn i August Maaned 1903.
2. Skoledirektionen anmodes om at søge Ministeriets Samtykke til, at der af Skolefonden maa bevilges indtil 500 Kr. til at afholde Udgifterne ved det paatænkte Lærerkursus mod at der af den økonomiske Fond bevilges et lige stort Beløb.

3. Der bevilges af den økonomiske Fond indtil 500 Kr. til Afholdelse af Udgifterne ved et Feriekursus for færøske Folkeskolelærere og Lærerinder i Thorshavn i August 1903.

Kirkekasseudvalget, den 15de September 1902.

Hans P. Weihe. *Fr. Petersen.* *Johan H. Poulsen.*

Ved Sagens *2den Behandling, den 17de September*, vedtoges Udvalgets Forslag 1—3 med 17 St. mod 0.

XIX. Angaaende Revision af „Lægetaksten".

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag ang. Ændringer i Loven af 8de Januar 1872 »om den Betaling, der tilkommer Læger paa Færøerne for deres Forretninger«.*)

Den 15de August fremlagdes følgende *Erklæringer* fra *Fysikus* og de andre *Distriktslæger:*

Færøernes Fysikat,
Thorshavn, den 2den August 1902.

Modtaget 13de August 1902.
C. Berentsen.

I Gensvar paa behagelig Skrivelse fra det høje Amt, modtagen den 1ste August d. A., skal man samtidig med at fremsende de 3 ønskede Erklæringer fra Distriktslægerne i den Anledning tjenstlig udtale med Hensyn til det fremsendte »Forslag til Lov om den Betaling, der tilkommer Læger paa Færøerne for deres Forretninger« og den derover afgivne Udvalgsbetænkning, at det vistnok kunde være berettiget Tvivl underkastet, om det er hentsigtsmæssigt nu at foretage en Forandring i Loven af 8de Januar 1872, da der rimeligvis i nær Fremtid synes at forestaa Indførelse af en længe paatænkt Medicinalreform i det egentlige Kongerige; denne Reform vil under alle Omstændigheder faa en ret betydelig Indflydelse paa

*) Se Beretningen for 1901, Side 52—57.

Lægeforholdene paa Færøerne enten direkte ved, at Forholdene ogsaa her omordnes, eller indirekte ved at influere i høj Grad paa Adgangen og Tilgangen til Lægeembederne her, hvilken eventuelt kan blive saa ringe, at man igen faar lignende Forhold som i sin Tid med Hensyn til Lægeembedernes Besættelse i Tveraa og Vestmanhavn; og da vil det ikke være opportunt at have en Ordning som den nu foreslaaede, der i Virkeligheden ikke kan tilfredsstille nogen af Parterne, undtagen maaske enkelte, som kun se Sagen fra et noget ensidigt Punkt. At det for de Folk her oppe, som bo fjærnt fra Lægen, er forbundet med store Udgifter og Byrder at faa Lægehjælp, er der næppe Uenighed om, hvorfor man selvfølgelig bør søge at lette dem disse saa meget som muligt; men at gøre dette paa den foreslaaede Maade er at gribe Sagen, om jeg maa sige, lidt mere end ejendommeligt an, idet man uden videre vil reducere Lægens ofte møjsommeligt erhvervede Løn for et ret ofte anstrængende og brydsomt Arbejde, meget betydeligt ved at give ham et Vederlag, som ikke en Gang kommer paa Højde med, hvad en flink Haandværker andre Steder faar for sit Arbejde. Ved at fiksere disse lave Betalingssatser, der trods smaa tilsyneladende Forhøjelser i Virkeligheden blive en Del mindre end de nuværende, tvinges Lægen — for blot at kunne eksistere — til at anvende dem ogsaa overfor Ubemidlede uden Skaansel, saa at de ikke faa den Moderation i Betalingen, der tidligere altid er blevet givet dem og aldrig nægtet dem. Resultatet bliver altsaa, at de Ubemidlede faa ingen Lettelse, men det modsatte; Lægerne faa deres Indtægter reducerede under anstændigt Lavmaal, medens de Velhavende faa deres Lægehjælp til urimelig lave Betalingssatser, og dette har næppe været Meningen; i hvert Fald vil man under alle andre Beskatningsforhold altid søge at lette de ubemidlede Byrderne og lægge de over paa de Bemidledes Skuldre; hvorfor saa her omvendt? — Med Hensyn til det Arbejde, som færøske Læger maa udføre for at bringe Lægehjælp, maa man sige, at det meget ofte foregaar i daarligt, ja mere end daarligt Vejr, Storm · Uvejr (man tillader sig blandt andet at henvise til Hr. Folketingsmand J. Paturssons Udtalelser i Folketinget 1902, Folketingstidende, Pag. 2514), i Mørke, ved Nattetid enten i aaben Baad eller i et uvejsomt og ujævnt Bjærgterræn, hvor der sjælden eller aldrig findes Vej eller Sti; dette Arbejde betales allerede nu efter lave Satser, som end yderligere skulle reduceres, medens samtidig andre Folk faa deres Løn forøget, f. Eks. flere af Statens Embedsmænd, dens Lærere og Arbejdere o. s. v. · Man ser des værre ikke i Forslaget med dets Betænkning noget reelt Motiv til eller nogen saglig Begrundelse af, at Lægerne nu skulle have deres i Forvejen ej store Indtægter reducerede, og man maa derfor ligefrem søge at værge sig mod den Tanke, at Mistænksomheden mod Lægens pekuniære Hæderlighed skulde have skjult sit mindre smukke Ansigt deri. — I nær Forbindelse med de lave Betalingssatser staar Forslagets § 4, hvor Satserne slaas fast som Maksimaltakser; her maa det da straks bemærkes, at de nuværende Embedslæger antagelig ere ansatte paa Basis af Loven af 8de Januar 1872, hvorefter Satserne ere praktiserede som Maksimaltakster i Overensstemmelse med Forholdene i Kongeriget og andre Steder, og de have i Overensstemmelse hermed formentlig en vis Ret til at vente, at deres økonomiske Stilling ej forværres ved Forandring af Takstloven, En saadan lav Maksimaltakst findes næppe andet Steds i Nutidens fremskredne Kultursamfund, idet Lægearbejde mangen en Gang vanskeligt kan vurderes og honoreres fuldt ud, og det vil aldrig være i Befolkningens Interesse, om Lægegerningen bliver en ren og skær Forretningssag, hvor man *sans façon* ønsker sig Varerne leverede til billigst mulig Pris, hvilken Tankegang ej stemmer med den humane og hensynsfulde Opfattelse, der gør sig gældende i Nutidens sociale Arbejde; og i et saadant Forhold, som mellem Læge og Patient, hvor denne aldrig helt kan vurdere, hvor meget der ydes af Lægen, at ville sætte en lav Maksimumsgrænse, synes mig en Absurditet, idet man samtidig med ganske at betro sig til Lægen i alvorlige Tilfælde og overlade Behandlingen til ham, d. v. s. vise ham en næsten ubegrænset Tillid og uden Betænkning overlade Ansvaret til ham, dog lægger den største Mistænksomhed for Dagen over for ham angaaende Betalingsforholdet, da man her frygter for, at den samme Mand skal trække en op. — Vil man endelig lave

om paa Takstloven af 8de Januar 1872, var der mere Grund, synes mig, til at forhøje flere af de urimelige lave Satser i privat og offentlig Praksis for at bringe dem i Overensstemmelse med Forholdene andre Steder da, selve Lægearbejdet faglig set jo i Virkeligheden er det samme, enten det udføres her paa Færøerne eller i det egentlige Kongerige eller andre Kulturstater, idet dér Satserne ere adskilligt højere; »den klækkelige Løn«, som Udvalget mener, Embedsmændene her have, er næppe saa stor, end sige større end den Sum, Distriktslægerne andet Steds faa ved at sammenlægge deres Gage med de ved Embedet forbundne Sportler (her andrage Sportelindtægterne jo ej mange Kroner om Aaret). — Da bemeldte Forslag efter min Formening hviler paa urigtige Principper, der formentlig ej gælde andet Steds, baade i den ene og den anden Henseende, og derfor i den nuværende Form ej synes formaalstjenligt, skal jeg ej gaa ind paa Detaillerne i Forslaget; men det maa maaske være mig tilladt at fremhæve, som Tegn paa Forslagets ret mærkelige Indhold, et Eksempel — *instar omnium* — nemlig at Lægens Betaling for at befordre sig selv o: gaa over Stok og Sten i ujævnt, stenet, stigende og faldende Klippeterræn, uden Vej og Sti, $^3/_4$ Mil frem og $^3/_4$ Mil tilbage, og eventuelt dér tilse og behandle ikke én Patient, men 3 à 6 Patienter af samme Husstand, at Betalingen her fikseres til — 3 Kr. —, et Arbejde, som let tager 4 à 5 Timer, d. v. s. c. 50 Øre pr. Time; dette anslaas altsaa Lægearbejdet til her paa Færøerne, hvad der vil sige ikke en Gang almindelig Drosketakst i en moderne By. — Men skal der overorerhovedet være Tale om at tage Takstloven af 8de Januar 1872 op til Behandling, burde, foruden en Del andre Ting, Spørgsmaal om Lægens daglige Arbejdstid (jfr. f. Eks. de juridiske Embedsmænds, Sagførerers, offentlige Kontorers daglige Arbejdstid) tages under Overvejelse, hvor lang med Billighed Lægens Arbejdsdag burde være, om Erstatning ud over den og for Nattearbejde, for Arbejde paa Søn- og Helligdage m. m. i Lighed med, hvad der ydes en almindelig Arbejdsmand, enten han er i Statens Tjeneste eller ikke.

Til Slutning kan jeg ikke undlade at bemærke, at mig forekommer det foreliggende Forslag at være et lidt ejendommeligt Svar paa et Andragende fra — 4 — Mænd i Bygden Sand om billigere Lægehjælp; den simpleste, letteste og mest ligefremme Ordning vilde efter min Formening være, om Amt og Kommune i Forening traadte hjælpende til med et Pengebeløb overfor Beboerne i de Bygder, som bo for fjærnt (f. Eks. mere end $^5/_4$ Mil) fra Lægen, og som ej ere bemidlede; de lokale Myndigheder vilde med Lethed kunne fordele det eventuelle aarlige Pengebeløb til de Patienter, som trænger dertil, og hertil behøves der formentlig f. Tiden ingen ny Lov.

H. Jastrau.

Til
Færø Amt.

Til
Færøernes Fysikat.

I Henhold til Fysikatets Skrivelse angaaende Forslag til Forandring i Lægetaksten skal jeg svare:

Forslaget er efter mit Skøn et daarligt maskeret Forsøg paa at nedsætte Lægernes Indtægt paa det mest følelige. At fastsætte en Maksimaltakst, over hvilken Lægen ikke maa gaa, er et Princip, som vistnok aldrig tidligere er gjort, og er en fuldstændig Absurditet; thi hverken vil eller maa Lægen forsøge at henstille til Patienten at forhøje dette, og lige saa lidt vil en Patient efter Lovens Form forsøge at yde et større Honorar, selv om han kunde have Lyst dertil.

Det er en blodig Uret mod en fattigere Del af Befolkningen; thi det er selvfølgelig aldeles meningsløst og absurt at forlange lige stor Betaling af en fattig Mand og rig — den Slags Lighed for Loven er reelt set den største Ulig-

hed. Forslaget vil bevirke, at den velstaaende Befolkning, der har lige saa god Betalingsevne her som i Kongeriget, vil faa Lægehjælp til usædvanlig lav Pris, medens den fattige Del vil komme til at betale mere end tidligere. Naar Lægerne i Udvalgsbetænkningen ere sammenlignede med Ligningskommissærer, saa tjener det Lægerne til Ros, da man derved anerkender, at Lægerne har benyttet den eneste humane Fremgangsmaade — nemlig Hensynet til Befolkningens pekuniære Evne. Jeg har aldrig beregnet samme Honorar ens for en Mand med Indtægt af 500—1000 Kr. og for en Mand med 5000 Kr.—10,000 Kr., men netop gennem Fastsættelsen af rigeligere Honorarer for Velhavende været i Stand til at lette fattige ved i mange Tilfælde at gaa under den nuværende Takst, og jeg er sikker paa, at mit Klientel vil bevidne dette, ligesom jeg aldrig hos de Velstaaende har fundet Uvilje overfor dette — disse har ved mange Lejligheder netop indrømmet Rigtigheden heraf.

Skal Lægen for Fremtiden *eksistere*, saa nødes han til bruge Taksten hensynsløst, og det vil i højeste Grad svie til de fattige.

Det er en Fejltagelse af Udvalget, at Kommunerne vil *betale* Lægehjælp for disse — de vil simpelthen rekvirere den hos Distriktslægerne *uden Betaling*, fraset enkelte Diæter, og den Anvisning vil sikkert blive fulgt rigelig.

Forslaget faar næppe stor Betydning for mig, men jeg finder Grunde til at foreslaa, at de nu ansatte Læger ikke finde sig i dette uden Protest. Jeg for mit Vedkommende vil anmode Fysikatet om at fremhæve, at jeg har søgt Embedet under Forudsætning af den nugældende Lov og vil protestere paa det mest bestemte imod, at mine Indtægter nedsættes saa betydelig som Følgen vil blive, og at jeg derfor maa forlange, at den nuværende Lov gælder for mig, saa længe jeg er i Embedet. Forslaget er af den Art, at det vil ødelægge Tilgangen af brugelige Kræfter til de herværende Distriktslægeembeder, og Mulighed for praktiserende Læger; men det maa Befolkningen vel om — vi, der i Øjeblikket er ansatte, behøve formentlig ikke at finde os i en Ødelæggelse af vor Stilling.

Da Forslaget i sin Helhed er af den Beskaffenhed, at en nærmere Forhandling synes mig ørkesløs, fordi dets Princip er stridende mod alt, hvad man andetsteds er vant til at se, skal jeg ikke nærmere komme ind paa Enkeltheder, men indtrængende anmode Fysikatet om at støtte min Anskuelse, at dette Forslag for mit Vedkommende ikke kommer til at gælde.

Tveraa, den 6te December 1901.

Jørgensen.

Idet jeg under 1ste December 1901 i Skrivelse til Fysikatet, paa Fysikatets derom fremsatte Ønske, har udtalt min Mening om Lægetakstspørgsmaalet, tilbagesendes vedlagte Udvalgsbetænkning og Forslag til Lov, idet jeg ikke i Mellemtiden har forandret og heller ikke i Fremtiden vil forandre mine Anskuelser.

Det fremgaar tydeligt af tilsendte Udvalgsbetænkning og Forslag til Lov, at de, der have haft Spørgsmaalet til Overvejelse, hverken har haft Indsigt i Sagen eller søgt at skaffe sig den. De tale som den blinde om Farverne.

Ganske vist vil den projekterede Lov paa enkelte Punkter skaffe en Lettelse i Lægehonorarer for en vis Klasse af Befolkningen. Men det er for de bedre Bemidlede og Velhaverne (f. Eks. Dhrr. Lagtingsmænd), den fattige Del af Befolkningen faar ikke blot ingen Lettelse, men gennemgaaende en Forhøjelse af Lægeudgifter fastsat ved Lov. Efter nuværende Lov, hvor privat Lægepraksis honoreres efter fælles Overenskomst, kan Lægen imødekomme den fattige og delvis eftergive ham Honorar, idet den rige eller bedre stillede da til Gengæld kan betale noget mere. Dette vil ikke finde Sted efter den projekterede Lov, den fattige faar ingen Eftergivelse af Lægen. Resultatet synes mig derfor at

være, at den fattige nu skal til at betale for de rigere, og det har vel hverken været Folkets eller Lagtingets Mening.

Jeg skal tillade mig at foreslaa Fysikatet at henstille til Befolkningen, at Takstspørgsmaalet stilles i Bero, indtil Folket har valgt ind i Lagtinget sagkyndig Mand, der ønsker Lempelse for den fattige og ikke Lempelse for Rigmand og forøget Udgift for den fattige.

Jeg skal endnu engang raabe Vagt i Gevær for det uheldige i en Maksimaltakst. Betalingsvilkaar skal og maa være et Punkt, hvorom Læge og Befolkning mødes i god Forstaaelse, og ikke en Sag, hvor der sættes Lægen Kniven paa Struben. Lægen har dog, naar alt kommer til alt og Gerningen skal drives som Forretning, Midler til at knibe uden om de fastsatte Takster, — en Lov er jo aldrig fuldkommen, — og den gode Forstaaelse, der er ønskelig mellem Folk og Læge, er derved gaaet tabt.

Vestmanhavn, den 8de Januar 1902.

Alf. Hardt-Schnicker.

Til
Færø Fysikat.

Norderøernes Lægedistrikt.

Klaksvig, Færøerne.

I Anledning af det ærede Fysikats Skrivelse af 6te December f. A. og den dermed bilagte Kopi af Lagtingets Udvalgsbetænkning i Sagen angaaende Lægetakster skal jeg herved tillade mig at udtale:

Det forekommer mig, at dette Forslag til Ændring af den bestaaende Lægetakst er noget ubetimeligt, da der i det øvrige Kongerige arbejdes for en Reform af Medicinalvæsenet i sin Helhed, og der derfor sikkert vilde være Anledning til for en saa lille Landsdel som Færøerne først at afvente denne og derefter i Tilslutning til den foretage yderligere de Ændringer, som der særlig kunde være Anledning til for Færøerne.

Angaaende Udvalgets Udtalelser om den Misfornøjelse, der hersker blandt Befolkningen over udstedte Lægeregninger, kan jeg kun udtale som min personlige Erfaring, at de fleste af de heldigvis kun faa Regninger, hvorover Patienter til mig have udtalt deres Misfornøjelse, have vist sig ved specificeret Taksering efter den ved retslig Afgørelse gældende Takst at være lige saa hyppig under som over det ved Takseringen naaede Beløb, hvortil kommer, at det ved nærmere Eftersyn hyppig har kunnet paavises, at mange Ydelser aldrig ere blevne beregnede. Jeg skal saaledes nævne blot som et enkelt Eksempel, at en til en Købmand her paa Pladsen udstedt Regning paa c. 180 Kr. (samme Købmand var, saavidt jeg erindrer, af Kommunalbestyrelsen ansat i samme Skat som jeg selv) blev mig tilbagesendt med Protest og Forlangende om specificeret Regning efter Takstloven af 1872; for at undgaa Retstrætte, føjede jeg ham, og det viste sig da, at Regningen gik ned med kun et Beløb paa 27 Kr. 50 Øre, samtidig med, at det tydelig kunde ses, at saavel en Del Sygebesøg som ogsaa to mindre Operationer ikke vare blevne noterede i mine Bøger; Regningen var altsaa i Virkeligheden ikke for stor, selv efter denne meget lave Takst, til Trods for, at det her var en bedre bemidlet Patient, den var udstedt til. Aarsagen til Protesten var da tydelig nok her saavel som i de fleste andre Tilfælde: Regningens store Beløb, ikke dens uforholdsmæssige Beløb i Forhold til det udførte Arbejde. Den her foreslaaede Takst vil sikkert kun blive til Begunstigelse for de bedre stillede, ikke for Folk i Almindelighed.

Følgen af, at Lægerne ved en Maksimaltakst sættes under Formynderskab for Arbejde, der vanskelig kan fast takseres og hyppig kun ydes under Forud-

sætning af et godt Honorar derfor, vil utvivlsomt blive, at en Del af dette Arbejde fremtidig henvises til Specialister i København, da det dog næppe kan ventes, at en Læge her, selv om han har den manuelle Dueligbed og Kundskaber dertil, vil udføre Operationer og Specialundersøgelser, naar dertil udkræves et Instrumentarium, som det ikke kan betale sig at anskaffe og vedligeholde. Det forekommer mig, at der her regnes med en overmenneskelig Tillid til Lægens Interesse for sin Gerning, som kun lidet svarer til den Mistillid til hans pekuniære Hæderlighed, der saa smukt udtrykkes ved Udvalgsbetænkningens »ukontrollerede Ligningskommissær«. Vedrørende den vedlagte trykte Takst, da er det sikkert kun en Trykfejl, at et Besøg paa den Plads, hvor Lægen bor, sættes til 75 Øre, medens en Konsultation i Lægens Hjem er sat til 1 Kr.

At der ved Tilsynet af flere Syge af samme Husstand paa en Plads, hvortil Rejsen foretages, ikke skal ydes særlig Godtgørelse, finder jeg ganske urimeligt, da det t. Eks. er hændt mig, at endog 5 Medlemmer af samme Husstand have konsuleret mig paa en saadan Tur, hvilket foraarsagede saavel en Del Arbejde som navnlig betydeligt Tidstab, for ikke at tale om, at det for en dispenserende Læge giver ved Udleveringen af Medicin til alle disse gratis behandlede et ret betydeligt Arbejde efter Hjemkomsten, hvilket hyppig endog maa udføres om Natten af Hensyn til Baadsmandskabet. Mindst lige saa urimeligt finder jeg det, at alle Familiens Medlemmer ved en saadan Lejlighed, under Paaskud af heftig Tandpine i Øjeblikket, hvorfor man dog vel næppe er berettiget til at nægte Hjælp, kan faa deres syge Tænder gratis ekstraherede; det vilde næppe være humant, for at sikre sig herimod, ikke at medføre Tandtænger til mange af disse fjernt liggende Pladser, fra hvilke det, navnlig for Kvinder, vil være besværligt at foretage Rejser til Lægen. Efter denne Takst vil to Patienter af samme Husstand, naar de bo paa samme Plads som Lægen, faa billigere Hjælp ved at ulejlige Lægen med at tilse og undersøge dem i Hjemmet (som her paa Pladsen ofte kan ligge c. ¼ Mil fra Lægens Bopæl), end om de selv gaa til Lægen og konsulere ham i hans Hjem; dette maa dog sikkert betragtes som en Utilfredshed med Lægen. At Operationshonorarerne uforandrede ere overgaaede fra den ældre til denne Takst, vidner om, at Taksten er lavet af Folk, der mangle tilbørlig Sagkundskab til at udføre et saadant Arbejde.

Da det imidlertid er min Overbevisning, at dette Forsøg paa at lave en Maksimaltakst næppe vil blive ophøjet til Lov, skal jeg ikke komme ind paa nogen detailleret Kritik af dette Forslags mange Svagheder, men indskrænke mig til disse faa Bemærkninger.

S. Djurhuus.

Til Færøernes Fysikat, Thorshavn.

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 16de August*, vedtoges, efter Forslag af *J. Poulsen*, at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer. – Til Medlemmer af Udvalget valgtes i *næste Møde: Isaksen, O. Jacobsen, Mortensen, Nielsen* og *Schrøter*.

Den 15de September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat for at afgive Betænkning over det fra forrige Samling udsatte Forslag til Lov om den Betaling, der tilkommer Læger paa Færøerne for deres Forretninger, skal tillade sig at udtale følgende:

Sagen blev i Fjor udsat for at tilstilles Fysikus og Distriktslægerne til Erklæring. Disse Erklæringer ere nu fremskaffede og forelagte Tinget. Af dem fremgaar det, at Lægerne ere meget misfornøjede med Lovudkastet, idet de alle

anføre, at en Forandring af Lægetaksten som den foreslaaede vil medføre betydeligt Indtægtstab for dem og begunstige den bemidlede Del af Befolkningen paa den mindre Bemidledes Bekostning. Erklæringerne gaa derhos mere eller mindre ud paa at bebrejde de Medlemmer af Lagtinget, som har haft med Forslaget at gøre, manglende Indsigt i Sagen, uden at nogen af dem indeholder Hentydninger eller Forslag om, hvorledes Sagen heldigst burde ordnes. Dette kunde man vente af Dhrr. Læger, der jo maa antages at have Indsigt i Sagen.

Naar det er Lægerne saa meget om at gøre at hjælpe den mindre bemidlede Del af Befolkningen, da nærer Udvalget, der intet har derimod, den Tillid til Tinget, at dette heller ikke har noget imod at imødekomme Lægerne i saa Henseende, hvilket kunde ske ved at man i Lovudkastet indførte en Bestemmelse om, at saadanne Personer kun skulde betale f. Eks. Halvdelen af den foreslaaede Takst. At Lægerne ere misfornøjede med en Maksimaltakst, er indlysende, idet de derved afskæres fra efter eget Forgodtbefindende at udsende opskruede Regninger. Nej! Dhrr. Læger maa endelig ikke tro, at det er i Befolkningens — hverken i den rigeres eller den fattigeres — Interesse at bibeholde den nugældende Lægetakst fremfor den af Lagtinget i Fjor vedtagne. Dette beviser bedst den Modvilje, Forslaget har mødt hos Lægerne. Naar Tinget i Fjor ønskede Lægernes Erklæringer over Sagen, var det af en væsenlig Grund fordi man vidste, at Lægetaksten ikke var udtømmende, idet der var adskillige Lægeforretninger, som ikke faldt ind derunder. Man ønskede at medtage alle forekommende Forretninger, men ingen af Lægerne er, hvor nær det end laa for dem, fremkommen med Oplysninger i saa Henseende.

At den af Tinget i Fjor vedtagne Takst paa enkelte Punkter lader en Del tilbage at ønske, maa indrømmes. Saaledes bør der for en Konsultation i Lægens Hjem selvfølgelig ikke betales højere end for et Sygebesøg paa det Sted, hvor Lægen bor. For Personer, som ligge længe syge og tilses adskillige Gange af Lægen, kan den foreslaaede Betaling af 75 Øre for hver Gang blive ret følelig. Dette kunde formentlig forandres derhen, at første Besøg betales med 75 Øre, hvert af de 5 efterfølgende med 50 Øre og de paafølgende med 25 Øre. Ligeledes kunde der maaske være Anledning til at fastsætte forskellige Milepenge til Lands og til Søs, idet Rejserne over Land, navnlig i daarligt Vejr og Føre, ere mere besværlige for Lægen end Sørejserne, ihvorvel sidstnævnte ofte kunne være ubehagelige nok. — Som bekendt er det den Del af Befolkningen, der bor fjernest fra Lægen, som har de største Udgifter og Besværligheder ved at søge denne. Denne Ulejlighed for Befolkningen vilde man kunne afhjælpe ved at der aarlig af Amtskommunen gennem Forstanderskaberne udbetaltes passende Beløb til Fordeling mellem de Personer, som i Aarets Løb maatte have haft uforholdsmæssig store Udgifter til Lægen.

Da der i Aar søges om at faa flere Læger ansatte her paa Øerne og en Medicinalreform agtes gennemført i det øvrige Kongerige, mener Udvalget, at det ikke er heldigt i Aar at søge et lignende Lovforslag som det af Tinget i Fjor vedtagne ophøjet til Lov, men at man bør vente dermed i alt Fald til næste Aar, hvorfor Udvalget tillader sig at foreslaa Tinget til Vedtagelse:

Sagen udsættes til næste Aar.

I det Udvalg, der er nedsat i Anledning af Lægetaksten, Thorshavn, den 15de September 1902.

J. Z. Nielsen,
Ordfører.

Dione Isaksen.

Ole Jacobsen.

(Med Forbehold)
J. H. Schröter.

Ved Sagens *2den Behandling, den 17de September*, vedtoges Udvalgets Forslag med 11 St. mod 0.

XX. Ang. Oprettelse af en Landbrugsskole.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag ang. Oprettelse af en Landbrugsskole i Kirkebø.*)

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 7de August*, vedtoges, efter Forslag af *Patursson*, at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer. — Til Medlemmer af Udvalget valgtes i *næste Møde: O. Jacobsen, J. Jakobsen, Patursson, J. H. Poulsen* og *Schrøter*.

Den 29de August fremlagdes følgende

Udvalgsbetænkning.

Den fra forrige Aars Lagtingssamling udsatte Sag om Tilskud til en Landbrugsskole med Forsøgsdrift i Kirkebø er bleven henvist til nedenstaaende Udvalg, der i sidst afvigte Samling havde samme Sag til Behandling.

Den blev ved Sagens første Behandling fra flere Sider gjort gældende, at den i Fjor opkastede Tanke om Flytning af Folkehøjskolen i »Føgrulið« til Kirkebø burde søges gennemført.

Udvalget har atter i Aar delt sig, og dets Flertal, J. Patursson, J. H. Poulsen og J. Jakobsen, kan fuldt ud tiltræde en saadan Anskuelse og anser det som værende af meget stor Betydning, om Folkehøjskolen og en eventuel Landbrugsskole kunde komme til at staa i nærmere Forbindelse med hinanden. De faa og spredte Kræfter, der paa dette Omraade endnu findes i vort Land, vilde derved kunne gøres mere samvirkende; der kan bydes en mere alsidig Undervisning og Tilgangen af Elever af den Grund ventes større.

Hvad selve Beliggenheden angaar, maa Kirkebø anses som et velskikket Sted for en Folkehøjskole. Det ligger centralt og i en passende Afstand fra Hovedstaden, Forbindelsen er let baade søvejs og landvejs, og Adgangen til Fiskeri og Landbrug meget bekvem. Højskolens Forstandere har erklæret sig villige til Flytning af Højskolen til Kirkebø paa visse nærmere Betingelser. De udkræver, at Skolen paa sidstnævnte Sted kommer til at indtage en lige saa selvstændig Stilling som den nu indtager i »Føgrulið«, og at Flytningsomkostningerne afholdes uden Udgift for Skolen. Samtidig med Skolens Genopførelse mener de, at det ydermere vil være nødvendigt at udvide Lokalerne en Del; de deraf følgende Merudgifter maa ogsaa formentlig afholdes af det Offentlige.

Besidderen af Kirkebø har overfor Udvalget givet Tilsagn om Afstaaelse af Bebyggelsesareal og to Kofoder indhegnet Jord til Højskolens Disposition.

Angaaende hvorvidt der fra Lagtingets Side bør ydes noget til en saadan Flytning af Højskolen, da kan Mindretallet, Schrøter og O. Jacobsen, ikke tilraade at saa sker.

Flertallet anser derimod denne Ordning at være af saa stor Betydning, at det maa anbefale, at Tinget dækker de med Højskolens mulige Flytning forbundne Omkostninger, og det eventuelt ogsaa bidrager til en Udvidelse af Skolens Lokaler.

Mindretallet bemærker, at uagtet vi anser det for heldigt, at Højskolen blev flyttet til Kirkebø, da den dér vilde ligge mere centralt, saa finder vi ikke, at der er Grund til for det Offentlige at ofre Midler derpaa, medmindre Skolen tillige kan omfatte en Afdeling for Elever, der særlig ville lægge sig efter Kundskaber i Landbrug.

*) Se Beretningen for 1901, Side 39—48.

Vedrørende Landbrugsskolen indtager Flertallet samme Standpunkt som i Fjor. Mindretallet kan kun anbefale, at der tilstaas unge Landbrugslærlinge Understøttelse til Oplærelse i Landbrug paa Kirkebø; men da der ikke foreligger noget Tilbud om, at saadanne Lærlinge kunne modtages, finder Mindretallet ingen Anledning til at fremsætte positive Forslag derom.

Flertallet formener, at naar der, som i dette Tilfælde, foreligger Tilbud fra Privatmænd, som baade hvad Lærerkræfter og Lokaliteter angaar ikke kan andet end anses antageligt og de eneste for Øjeblikket tilgængelige, da maa det anbefales, at det offentlige Tilskud ikke alene indskrænker sig til Undesstøttelser til unge Mænd og Kvinder, men at der ogsaa ydes Bidrag til Lærerlønninger og Anskaffelse af Skolemateriel. At der ved en eventuel færøsk Landbrugsskole ogsaa maa foretages en Del Forsøg i forskellige Landbrugsgrene, maa under vore endnu saa lidet prøvede Landbrugsforhold anses som en ubetinget Nødvendighed, og skal Flertallet derfor tillade sig at foreslaa, at der ogsaa hertil ydes et passende offentligt Tilskud.

I øvrigt tillader hele Udvalget sig at henvise til den i forrige Aars Lagtingssamling afgivne Betænkning (Lagtingsberetningen, Side 40—42) og anbefaler til Tingets Vedtagelse:

Forslag fra Flertallet (J. H. Poulsen, J. Jakobsen og J. Patursson):

Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Ansøgning om, at samme af Statskassens Midler gunstigst vil udvirke:

1. At der bliver bevilget til en Forsøgsstation for Plantekultur m. m. i Kirkebø indtil 1280 Kr. aarlig indtil videre.
2. At der som Tilskud til en Landbrugsskole i Kirkebø bevilges:
   a) som Lærerlønninger 700 Kr. aarlig,
   b) til Undervisningsmateriel og Bøger 200 Kr. een Gang.
3. At der som Tilskud til en Husholdningsskole i Kirkebø (herunder indbefattet Undervisning i Mejeri og Husflid) bevilges:
   a) til Lærerlønninger 800 Kr. aarlig,
   b) til Undervisningsmateriel 200 Kr. een Gang.
4. At der som Tilskud til Huslejegodtgørelse og Lærerlønninger til et 8 Dages Sommerkursus for ældre Landmænd bevilges et Beløb af 100 Kr. aarlig indtil videre.
5. At der til Amtets Disposition stilles et Beløb af indtil 1150 Kr. aarlig til Uddeling af Stipendier til Landbrugs- og Husholdningselever.

Som særligt Punkt indstiller Flertallet desuden til Tingets Vedtagelse:

Lagtinget stiller til Amtets Disposition af Amtsrepartitionsfondens Midler et Beløb af indtil 2500 Kr. til en eventuel Flytning af Højskolen i »Føgrulíð« til Kirkebø. Beløbet kan ogsaa anvendes til den ved Flytningen projekterede Udvidelse af Højskolelokalerne.

Forslag fra Mindretallet (O. Jacobsen og Schrøter):

Der svares Andragerne, at Lagtinget ikke finder Anledning til at anbefale, at der for Tiden oprettes nogen Landbrugsskole eller Forsøgsstation i Kirkebø.

Landbrugsskoleudvalget, Thorshavn, den 28de August 1902.

J. Patursson. *Johan H. Poulsen.* *Just Jakobsen.*

J. H. Schrøter. *Ole Jacobsen* (med Forbehold).

Den 2den September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra *O. Jacobsen* og *Schrøter* til *Mindretallets Forslag:*

Mellem Ordet »Forsøgsstation« og Bogstavet »i« i sidste Linie indskydes:

»for offentlig Regning«.

Ved Sagens *2den Behandling, den 3dje September*, sattes Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3dje Behandling under Afstemning; men da kun 6 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: Nielsen, J. Jakobsen, O. Olsen, J. H. Poulsen, Patursson, Isaksen og Formanden; — J. Poulsen, Provsten, Niclasen, O. Jacobsen, Michelsen, Schrøter, M. Poulsen, Andreasen og Weihe *stemte ikke*, medens Mortensen, Müller, Matras og C. Olsen vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes bortfaldet.

XXI. Angaaende Træplantning paa Færøerne.

Den 2den August fremlagdes følgende *Skrivelse* fra *Patursson:*

Til Lagtinget!

Afvigte Vinter henvendte jeg mig til »Det danske Hedeselskab« for om muligt derfra at erholde Støtte til Undersøgelse og Planlæggelse af Skovplantning paa Færøerne.

Hedeselskabet stillede sig meget velvilligt til Sagen, og efter nærmere Konference med Bestyrelsen blev der truffet en Overenskomst om, at jeg skulde stille et Areal af 20 Tdr. Land til Selskabets Disposition som Betingelse for, at der kunde blive sendt en forstkyndig Mand op til Færøerne for at tage Forholdene paa min Gaard i Øjesyn og fremsætte Forslag til Anlæg af en Planteskole med Plantage.

Forstkandidat Flensborg, der i den Anledning i disse Dage opholder sig paa Færøerne, har saa paa min Anmodning velvilligst udarbejdet en Plan for, hvorledes han mener at Plantagen bør gribes an, hvilken Plan jeg herved har den Ære at forelægge det høje Ting under Forudsætning af, at Tinget vil stille sig velvilligt til Sagen og søge at fremme den saa vidt mulig i den af Hr. Flensborg foreslaaede Form.

p. t. Thorshavn, den 1ste August 1902.

Ærbødigst

J. Patursson.

Skrivelsen fra Forstkandidat *Flensborg* var saalydende:

Til Lagtinget!

Efter Opfordring af Hr. Folketingsmand Patursson, der har konfereret med det danske Hedeselskab, tillader jeg mig at fremsende følgende Forslag:

Efter de foreliggende Erfaringer, indhøstede gennem Haveanlæg og mindre Plantninger i og ved Thorshavn og enkelte andre Steder paa Færøerne, synes der at være Betingelser til Stede for Fremelskning af om ikke Skov i stor Stil saa dog mindre Plantninger og Anlæg ved og omkring Gaarde, Huse og Haver, hvorved man dels vil kunne skaffe Læ for Marker og Haveanlæg, dels skaffe Hygge og bedre Betingelser for Mennesker og Husdyr.

Da der saavidt mig bekendt ikke i Almindelighed paa Færøerne er nogen videre Mangel paa Brændselsmaterialer eller i det hele nogen særlig vanskelig Adgang til Anskaffelsen af Træ, idet man dels let kan skaffe sig det fra Udlandet, dels paa mange Steder har Adgang til Drivtømmer, forekommer det mig, at eventuelle Anlæg af Smaaplantninger og mindre Plantager nærmest ville faa æstetisk Betydning — bidrage til at sprede Velvære og Hygge over Landet og navnlig yde en Del Læ for Dyrkning af Korn og Haveplanter.

Det er sandsynligt, at eventuelle Plantninger en Gang i Tiden ville kunne yde en Del godt Brændsel og mindre Gavntræ, men Hovedformaalet her paa Færøerne maa dog som anført være det at skaffe Læ for Haver, Marker og Huse og derved gøre Landet til et mere tiltalende Opholdssted for Mennesker og Dyr.

Endvidere vil Plantninger paa Fjeldskraaningerne forhindre Fjeldskred, Sneskred og Jordskred, idet Trærødderne dels ville holde Jorden sammen, dels gøre den mere porøs, saaledes at Vandet siver langsomt igennem og ikke som nu skyller ned af Skraaningerne, rivende det øverste Muldlag med sig og derved ikke alene ødelægger Fjeldskraaningerne, men ogsaa de nedenfor værende Græsarealer. — Jeg skal kun i denne Forbindelse henvise til, hvorledes man i franske og østerrigske Bjærgegne med stort Held paa denne Maade forhindrer Jordskred og Sneskred.

For nu at skaffe sig disse Goder, for overhovedet at kunne plante i noget større Stil end hidtil, maa man give Beboerne nogenlunde let Adgang til Erhvervelse af Planter og Vejledning til at plante disse.

Hidtil har man skaffet sig Planter fra Danmark eller Norge, hvilket imidlertid er ret uheldigt i Længden, da saadanne Planter ikke ere vænnede til Jordbund, Klima og øvrige Livsvilkaar paa Færøerne og tilmed uundgaaeligt lide en Del ved den ofte langvarige Indpakning og Transport.

Det vil derfor være absolut nødvendigt — ligefrem en Livsbetingelse for Plantningssagen — at skaffe sig Planter, tiltrukne i færøske Planteskoler, saaledes at de saa at sige fra Fødselen vænnes til de Livsvilkaar, hvorunder de senere skulle leve.

Jeg maa derfor tilraade, at Plantningsforsøgene indledes med Oprettelsen af en Planteskole, som knyttes til en lille Plantage, hvor de tiltrukne Planter kunne udplantes, saaledes at Folk kan faa Lejlighed til ad praktisk Vej at følge Fremgangsmaaderne ved Opelskning af unge Planter og disses Anvendelse til Plantninger. Planteskolen maa tillige kunne levere Planter til Salg til Folk, som have Lyst til selv at foretage Plantningsforsøg paa deres Ejendomme.

Da det vil vare fra 2—4 Aar, inden en ny anlagt Planteskole kan producere Planter til Udplantning i Plantager eller Haver, maa man, for at ikke Sagen skal gaa i Staa, for at vække og vedligeholde Interessen, foreløbig benytte indførte Planter af de Arter, der hidtil ere anvendte, f. Eks. Røn, Løn, Ædelgran m. m., udplante saadanne i en lille Plantage, der tænkes knyttet til Planteskolen, samt give Plantningsinteresserede Lejlighed til at erhverve sig Planter.

Dette sidste kan opnaas ved Oprettelsen af en Plantningsforening under det danske Hedeselskab, idet saadanne Foreninger derigennem kunne erholde Planter til halv Pris fra Selskabets Planteskoler. Ikke alene Skovplanter kunne

erhverves paa denne Maade, Hedeselskabet skaffer ogsaa sine Plantningsforeninger Havefrø og Frugttræer, dels gratis, dels til meget lave Priser.

Større Plantninger ville som Regel kunne erholde et ikke ringe aarligt Tilskud i Penge, hvortil kommer gratis Overtilsyn, naar de i øvrigt opfylde de gældende Betingelser for Retten til Statstilskud efter Loven om Plantager og Smaaplantninger. — Se i øvrigt herom vedlagte Cirkulære til samtlige danske Amtmænd samt medfølgende Fredskovsdeklaration.

I Henhold til det anførte foreslaar jeg derfor det høje Lagting:

1) at der oprettes en Planteskole;
2) at der begyndes paa Anlæg af en lille Plantage, som knyttes til denne Planteskole.

1. Anlæg af en Planteskole.

Der indtages et Areal paa c. 1 Td. Land til Planteskole, hvoraf dog kun det halve foreløbig indhegnes. Arealet maa helst ligge ved eller i Nærheden af en Gaard eller beboet Sted, hvorfra kan udøves fornødent Tilsyn og skaffes Arbejdskraft, og hvorfra der derhos er nogenlunde let Forbindelse med de øvrige Landsdele.

Særlig praktisk vilde det efter min Mening være, om Planteskolen kunde knyttes til den eventuelle Landbrugsskole paa Kirkebø, idet man derfra kan udøve godt Tilsyn samt skaffe en Mand med tilstrækkelige Kundskaber til at forestaa Arbejderne efter fornøden Instruks fra Hedeselskabets Forstmand, hvorhos man ogsaa derfra kan gøre Regning paa god og sikker Arbejdskraft. Dertil kommer, at det ogsaa vil være af stor Betydning for Plantesagen, at de unge Mennesker, der oplæres paa denne Skole, kunne faa Lejlighed til at sætte sig ind i Fremgangsmaaderne ved Drift af en saadan Planteskole samt Plantning i det hele og derved sprede saadan nødvendig Kundskab ud over Landet.

Planteskolens Areal maa af Hensyn til Læ omgives med et solidt Jord- eller Stendige, der ogsaa kan yde Beskyttelse mod Kreaturer.

Til en Begyndelse foreslaas kun ¼ Td. Land (c. 3500 □ Alen) taget under Drift.

De foreløbige Omkostninger ved en saadan Planteskole ville blive:

Erhvervelse af Jord	?
Hegn	c. 200 Kr.
Jordbearbejdning første Aar.....	c. 100 —
Saaning og Prikling do.	c. 200 —
Forskelligt (Lugning, Tilsyn, Redskaber)	c. 100 —

2. Anlæg af en Plantage.

For i fuldt Maal at kunne nyde godt af Hedeselskabets Midler, maa Plantagen efter de gældende Love for Statsunderstøttelse til Plantning mindst have et Areal paa c. 10 Tdr. Land og maa forsynes med forsvarligt Hegn mod Kreaturer.

Til en Begyndelse foreslaas, af pekuniære Hensyn, dog kun at indhegne 2 Tdr. Land, hvoraf kun 1 Td. Land tilplantes straks. Der tænkes foreløbig anvendt Hullekultur og Planter af Røn og Cembrafyr, Løn, Ædelgran m. v.

Omkostningerne det første Aar ville andrage:

Erhvervelse af Jord	?
Hegn	c. 200 Kr.
Jordbearbejdning ..	c. 100 —
Planter	c. 50 —
Plantning	c. 50 —
Forskelligt	c. 100 —

Det foreslaas, at det høje Lagting stiller en Sum af *1000 Kr.* til Raadighed for det danske Hedeselskab til Plantningsforsøg paa Færøerne.

Hvor stort Hedeselskabets aarlige Tilskud vil blive, tør jeg paa Sagens nuværende Standpunkt ikke udtale mig nærmere om, da dette kun kan afgøres af den samlede Bestyrelse. —

Jeg skal kun tilføje, at almindeligvis udgør Statstilskudet til Plantagerne i Jylland c. $^1/_8$ af samtlige Omkostninger ved disses Anlæg og Drift. I dette særlige Tilfælde er der dog Sandsynlighed for, at der vil kunne opnaas betydeligt mere.

Thorshavn, den 1ste August 1902.

Ærbødigst

C. E. Flensborg,
Forstkandidat.
Forstassistent ved det danske Hedeselskab.

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 7de August,* vedtoges, efter Forslag af *Isaksen,* at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer. — Til Medlemmer af Udvalget valgtes i *næste Møde: Isaksen, Michelsen, Müller, Patursson* og *Weihe.*

Den 4de September fremlagdes følgende

Udvalgsbetænkning.

Lagtinget har i indeværende Samling modtaget en Skrivelse fra Kongsbonde J. Patursson angaaende Skovplantning paa Færøerne, hvori han meddeler, at han i afvigte Vinter har sat sig i Forbindelse med Bestyrelsen for »Det danske Hedeselskab«, som i den Anledning har tilsagt ham forstkyndig Assistance, imod at han stiller et Areal af 20 Tdr. Land til Selskabets Disposition til Beplantning. Bemeldte Skrivelse er derhos ledsaget af en Plan over, hvorledes Plantesagen bør gribes an her paa Øerne, udarbejdet af Forstkandidat Flensborg, som i sin Tid opholdt sig her for, efter Hedeselskabets Ordre, at optage en Plantage ved Kirkebø, og i Planen foreslaar Hr. Flensborg Lagtinget at stille en Sum af 1000 Kr. til Hedeselskabets Raadighed.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat i denne Sag, skal herved tillade sig at fremkomme med følgende Udtalelser:

Spørgsmaalet om Træplantningsforsøg her paa Øerne er allerede i Halvfjerdserne blevet drøftet her i Tinget, og der blev da af det Hansenske Legats Midler bevilget en Sum af 1000 Kr. i dette Øjemed, hvilket Beløb i 1883 blev overdraget Thorshavns Kommune til Anlæggelse af en Træplantning ved Thorshavn. Kommunen købte og indhegnede da det saakaldte »Plantagestykke«, — det samme, som den nu tilbyder at overdrage Hedeselskabet —, ved hvis Erhvervelse og Indhegning m. m. den forbrugte, foruden det af Lagtinget bevilgede Beløb, tillige en Del af sine egne Midler, og forsøgte i de første Aar at tilplante nogle mindre Arealer af det indhegnede Stykke; men tildels paa Grund af daarligt Hegn og tildels fordi de Personer, som benyttede en »Tørvesti«, der førte tværs igennem Plantagen, glemte eller undlod at lukke Laagerne, gik Faarene derind hele Vinteren og afgnavede alt, hvad der var vokset op om Sommeren, hvilket havde til Følge, at disse Plantningsforsøg maatte opgives. At det mislykkedes, skyldes saaledes, som anført, kun de forannævnte Omstændigheder; derimod vilde, hvis Planterne ikke Aar efter Aar vare blevne forstyrrede i Væksten,

de dér foretagne Plantningsforsøg sandsynligvis nu afgivet Beviser for, om Skovplantning, omend efter en mindre Maalestok, kan blive gennemført her paa Færøerne. Den Omstændighed, at der findes en Del Planter paa »Plantagen«, som endnu ere i Live og hver Sommer skyde friske Skud, skønt disse hver Vinter i 12 Aar ere blevne afgnavede, tyder dog paa, at den dér foretagne Beplantning muligvis nu vilde kunnet afgive et tilfredsstillende Resultat.

Udvalget mener, at det vilde være heldigt, om Spørgsmaalet om, hvorvidt Træplantning her paa Øerne kan gennemføres eller ej, engang kunde blive bekræftende eller benægtende fastslaaet, og vi tror, at dette kun kan blive tilfredsstillende afgjort ved at Hedeselskabet tager Sagen i sin Haand. Ved et i f. M. mellem Thorshavns Kommunlbestyrelse og det angaaende Plantagen f. A. nedsatte staaende Udvalg afholdt Møde meddelte Forstkandidat Flensborg, der efter Opfordring var til Stede, at han havde undersøgt »Plantagestykket« og den i Nærheden af dette værende uopdyrkede Mark, som han fandt, navnlig den sidste, at egne sig til Beplantning, og Thorshavns Kommunalbestyrelse har umiddelbart derefter ifølge en her i Tinget fremlagt Skrivelse af 15de f. M. meddelt Forstkandidat Flensborg, at den, under Forudsætning af at Hedeselskabet vil anlægge en Plantage ved Thorshavn, er villig til uden Vederlag at tilskøde Hedeselskabet den saakaldte Plantage eller et andet passende Areal og at deltage i Udgifterne ved sammes Beplantning med et aarligt Beløb af 2 à 300 Kr.

Selvfølgelig maa man gaa ud fra, at Hedeselskabet ikke paatager sig at anlægge nogen Træplantning her paa Øerne, undtagen der hertil bliver ydet et større Tilskud; men et saadant kan Udvalget, i Betragtning af de mange forskellige Krav, der skulle tilfredsstilles, ikke tilraade Tinget at bevilge. Derimod mener Udvalget, at Lagtinget ikke kan undlade ved et passende mindre Bidrag, f. Eks. 300 Kr. aarlig, indtil videre i 10 Aar, at støtte Sagen, særlig nu, da Thorshavns Kommunalbestyrelse har tilsagt Selskabet et lignende Bidrag, og da der til dette Tilsagn er knyttet den Betingelse, at Plantagen anlægges ved Thorshavn, mener Udvalget, at det vil være rigtigst at slutte sig her til, da i modsat Tilfælde et saa lille Beløb som 300 Kr. vil være altfor ubetydeligt til Gennemførelse af Hr. Flensborgs Plan angaaende Plantagens Anlæg ved Kirkebø.

I Henhold til foranstaaende tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

Under Forudsætning af, at Thorshavns Kommunalbestyrelse til Anlæg af en Plantage ved Thorshavn tilskøder det danske Hedeselskab den Kommunen tilhørende Trø, »Plantagen« kaldet, eller et andet efter Hedeselskabets Valg til Beplantning passende Areal, samt deltager i Beplantningsudgifterne med et aarligt Beløb af 300 Kr. i 10 Aar, tilsikres der Hedeselskabet et aarligt Tilskud af 300 Kr. i 10 Aar af en af de under Lagtinget sorterende Kasser, foreløbig af økonomisk Fond, hvilket Beløb for det første Aar udbetales, naar Arbejdet paabegyndes, og siden aarlig.

Vedtagelsen meddeles det danske Hedeselskab og Thorshavns Kommunalbestyrelse.

I Udvalget i Sagen angaaende Træplantning paa Færøerne, Thorshavn, den 4de September 1902.

Dione Isaksen, Ordfører. *D. P. Michelsen.* *E. Müller.*

Hans P. Weihe. *J. Patursson.*

Ved Sagens *2den Behandling, den 6te September,* vedtoges Udvalgets Forslag med 15 St. mod 0.

XXII. Forslag om Nedsættelse af en Kommission til Udarbejdelse af en ny Skatteordning m. m.

Den 15de August fremlagdes følgende *Forslag:*

Til Lagtinget.

Da de Krav, der fra Befolkningens Side stilles til Lagtinget, stadig ere stigende, er det naturligt, at for nogenlunde at imødekomme disse, maa Tinget søge at skaffe sig udvidet Adgang til Erholdelse af de Midler, som maa anses nødvendige for at støtte Øernes Udvikling.

Lagtinget har jo Adgang til gennem de danske Bevillingsmyndigheder at erholde den fornødne Bistand, og det er formentlig ganske i sin Orden, at Tinget til de store Reformers Gennemførelse, der nu forestaa – jeg skal blot pege paa Ordningen af vort Kommunikationsvæsen –, anbefaler, at de dertil medgaaende Udgifter i det væsentligste foreløbig afholdes af Statskassen.

Paa den anden Side maa det dog være indlysende, at Statskassen ikke til Stadighed kan yde Bidrag til eventuelle af Lagtinget foreslaaede Sagers Gennemførelse, medmindre at ogsaa Lagtinget efter Evne deltager i Bestridelsen af Udgifterne.

Lagtingets Evne til at afholde de offentlige færøske Udgifter bør ganske naturligt staa i Forhold til Befolkningens økonomiske Evner. Da det er bekendt, at den økonomiske Tilstand her i Landet har været stærkt fremadgaaende i det sidste Tiaar, medens derimod de Finanser, Lagtinget raader over, aldeles ikke kunne siges at være blevne forøgede i Forhold til Befolkningens stigende Skatteevne, saa maa det indrømmes, at Tinget nu, pekuniært set, ikke er i Besiddelse af den Ydeevne, som dets Stilling gør ønskeligt. Først ved en foretagen Omændring i vore Skatteforhold vil dette efterhaanden kunne ske.

Her skal ikke nærmere berøres, hvorledes en saadan Ordning bør foretages; men jeg skal tillade mig at henpege paa det store Misforhold, der nu finder Sted derved, at Landbruget er saa overmaade stærkt belastet med Skatter og Afgifter i Forhold til Kapitalen og andre Næringsveje. Det er meget muligt, at det rigtigste vil være at bibeholde de nu paa Landbruget hvilende Skatter og kun fordele disse paa Jordbesidderne i Forhold til Ydernes virkelige Skatteevne, eller med andre Ord, at man gaar ud fra den paa Jordbruget hvilende Beskatningskapital som Norm, hvorefter de andre Samfundsklasser ville være at beskatte. Herved vil man formentlig have fundet et anvendeligt Skattegrundlag, og Lagtinget vil kunne faa sine Indtægter betydeligt forøgede.

Men en Skattereform, bygget paa denne Beskatningsbasis, kræver Tid for at gennemføres. De Arbejder, der nu staa med bydende Krav for Døren, kunne derimod ikke vente; det vil derfor antagelig være paa sin Plads, at Tinget, samtidig som det skrider til Gennemførelse af en Skattereform, ser sig om efter midlertidige Indtægter. Dette burde kunne opnaas ved et midlertidigt Toldpaalæg paa Spiritus og at Spiritustolden i sin Helhed stilles til Lagtingets Disposition.

Jeg tillader mig derfor at foreslaa Lagtinget:

at der nedsættes en Kommission til at udarbejde og foreslaa en ny Skatteanordning for Færøerne, gaaende ud paa ved rimelige Skattepaalæg i Forhold til Skatteevnen at udjævne Misforholdet i det nuværende Beskatningsvæsen og derved forøge Lagtingets Indtægter;

indtil videre at foreslaa et Toldpaalæg af 10 Øre pr. Pot almindeligt Brændevin og et Toldpaalæg paa de andre spirituøse Drikkevarer i Forhold hertil; endvidere, at hele Brændevinsafgiften henlægges under Lagtingets Administration.

I Tilfælde af Forslagenes Gennemførelse, vil det formentlig være rigtigt af den derved eventuelt indvundne Kapital at danne en Landskasse for Øerne, henlagt under Lagtingets Raadighed.

p. t. Thorshavn, den 15de August 1902.

Ærbødigst

J. Patursson.

Den 18de August kom Sagen til *foreløbig Behandling*. *Isaksen* foreslog at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer. *Patursson* foreslog at henvise den til et Udvalg, der alt var nedsat, angaaende Afløsning af Tiende (XXIV). Efter at Isaksen havde taget sit Forslag tilbage, sattes Paturssons Forslag under Afstemning; men da kun 8 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Ja* stemte: J. Poulsen, J. Jakobsen, Michelsen, Schrøter, J. H. Poulsen, Patursson, Isaksen, Weihe og Formanden; — Nielsen, Provsten, Niclasen, O. Jacobsen, M. Poulsen, Matras, C. Olsen og Andreasen *stemte ikke*, medens Mortensen, O. Olsen og Müller vare *fraværende*, og var Forslaget saaledes bortfaldet. — Sagen overgik derpaa til fortsat Behandling og Afgørelse i et følgende Møde.

Den 30te August foretoges Sagens *2den Behandling*. *Formanden* foreslog at udsætte Sagen indtil videre. Forslaget sattes under Afstemning og vedtoges med 15 St. mod 0.

XXIII. Forslag til Lov om Værn i Indmarken.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag om Værn i Indmarken.*)

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 5te August*, vedtoges, efter Forslag af *O. Jacobsen*, at udsætte Sagen indtil videre.

---

*) Se Beretningen for 1901, Side 57.

XXIV. Andragende om Afløsning af Tiende.

Den 12te August fremlagdes følgende *Andragende:*

Til Lagtinget.

I længere Tid har det været Befolkningens Ønske at henlede Tingets Opmærksomhed paa Tiendeafgiften, der næsten udelukkende fremdeles hviler paa Landbruget. Da Fisketienden i sin Tid blev afløst, burde man have gjort Skridtet fuldt ud og med det samme have afløst al Tiende. Landbruget, der i Forvejen var svært belæsset med Udgifter, burde man den Gang først og fremmest have rykket til Undsætning og frigjort det fra den trykkende Tiendebyrde, selv om den for en væsenlig Del skulde erstattes som Told- og Skibsafgift, eller paalignes Sognene efter deres Formuesomstændigheder.

Eller, hvad der maaske vilde være fuldt saa heldigt, at man foreløbig kunde formaa Regeringen til at lade udrede af Statskassen det Beløb, som tilkommer de nuværende Embeds- og Bestillingsmænd, som oppebære den omhandlede Tiende, indtil Vakance efterhaanden indtræder i Embederne, da saa denne Del af Indtægterne efter Omstændighederne kunde bestemmes. Det er jo forsvindende, hvad de større Indtægter bære af Skatterne til vort Samfunds Fornødenheder. At der kunde være dem iblandt, som maatte sætte Pris paa at bibeholde den gamle forældede Maade med Tiendeydelser og Skatteforhold i det hele taget, bør selvfølgelig ikke afholde Lagtingets Flertal fra at arbejde for en Omordning i den antydede Retning.

Kvalbø, den 30te Juli 1902.

(23 Underskrifter.)

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 15de August*, vedtoges, efter Forslag af *Patursson*, at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer. — Til Medlemmer af Udvalget valgtes *næste Dag: Müller, Nielsen, Patursson, Provsten* og *Weihe.*

Den 1ste September fremlagdes saalydende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat for at afgive Betænkning over et til Tinget indkommet Andragende fra nogle Personer i Bygden Kvalbø paa Suderø om at faa afløst de endnu tilbageværende Tiender, skal tillade sig at udtale følgende:

Udvalget maa med Andragerne være enigt i, at det er et berettiget Ønske, Befolkningen nærer, naar den kræver Tiende afløst. Tiende har i lange Tider været, om man saa maa sige, en uretfærdig Byrde, idet den hviler for ujævnt paa Befolkningen. Al nu tilbageværende Tiende med Undtagelse af Hvaltienden hviler paa Jordegodset, der i Forvejen er ikke saa lidt betynget med Skatter, hvoriblandt fortrinsvis kan nævnes Amtsrepartitionsfondsskatten og den

Skat, som Kommunerne paaligne Jordegodset. Naar der tales om Jordegodset, menes dermed kun Odels og Kongsjorden, hvorimod den beneficerede Jord som bekendt er tiendefri. Jordbrug, Faare- og Kvægavl m. m. gav maaske i ældre Tider et godt Udbytte i Forhold til andre af Øernes Erhverv, hvorfor Tiende paa den Tid ikke hvilede saa ujævnt paa Befolkningen som i vore Dage, hvor de langt største af Øernes Indtægter hidrøre ikke fra Jordegodset, men fra Fiskeri, Handel og Skibsfart, hvortil nu ogsaa kan føjes Fabrikdrift. Det forundrer derfor ikke Udvalget, at Befolkningen alt mere og mere knurrer ved at yde Tiende, der ogsaa, i alt Fald paa mange Steder, ydes mindre samvittighedsfuldt end den burde, saa længe den er en lovbefalet Tiendeydelse. Dette er uheldige og for Moralen slappende Forhold. Der er fra alle Sider Enighed om, at Jordegodset og den deraf flydende Indtægt er for haardt beskattet i Forhold til andre Indtægter paa Øerne. Dette Misforhold vilde for en væsenlig Del blive afhjulpet ved Tiendens Afløsning, saaledes at Afløsningssummen ikke eller i alt Fald kun for en uvæsenlig Del atter paalignedes Jordegodset, men tilvejebragtes paa anden Maade.

Det næste Spørgsmaal bliver saa: hvor stor er Afløsningssummen, og hvorledes bør den udredes?

Til Beregning af Afløsningssummens Størrelse mener Udvalget at burde foreslaa de sidste 25 Aars Gennemsnitsindtægt lagt til Grund. Herom maa der indhentes Oplysninger hos Tiendetagerne, nemlig Præsterne, Sysselmændene og for Kirkernes Vedkommende Kirkekassereren samt for Statskassens Vedkommende Landfogden.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorledes Afløsningssummen skal tilvejebringes, da kan der være delte Meninger derom. Da Fisketienden i sin Tid blev afløst, burde Lagtinget have gjort Skridtet fuldt ud, og ikke alene medtaget Fisketienden, men ogsaa al anden Tiende, saaledes altsaa, at Afløsningssummen tilvejebragtes ved Spiritusafgiften. - - Til Undskyldning herfor kan dog anføres, at man ikke dengang ventede Overskudet af Spiritusafgiften saa stort, som det nu er. Efterhaanden som Befolkningen tager til, vil dette Overskud sikkert blive større og større, hvorfor det ikke er utænkeligt, at man kunde bevæge Statskassen til i alt Fald for en væsenlig Del at udrede Afløsningssummen enten alene af det nuværende Overskud eller tillige ved yderligere Forhøjelse af Spiritusafgiften.

Forinden Oplysning foreligger om Afløsningssummens Størrelse, kan der fra Tinget ikke arbejdes videre paa Sagen, hvorfor Udvalget skal tillade sig at foreslaa Tinget til Vedtagelse:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Amtmanden anmodes om hos Sysselmændene samt gennem Provsten hos denne og Sognepræsterne at indhente Oplysninger om de af dem oppebaarne Tienders Størrelse i de sidste 25 Aar, hvert Aar for sig. For Statskassens og Kirkernes Vedkommende bedes disse Oplysninger indhentede henholdsvis hos Landfogden og Kirkekassereren.

I Udvalget for Tienders Afløsning, Thorshavn, den 26de August 1902.

J. Z. Nielsen, Ordfører. *J. Patursson* (med Forbehold). *Hans P. Weihe.*

E. Müller. *Fr. Petersen.*

Ved Sagens *2den Behandling, den 3dje September*, sattes Udvalgets Forslag 1—2 under Afstemning og vedtoges med 17 St. mod 0.

XXV. Ang. Forandringer i Sportelreglementet.

Den 18de August fremlagdes følgende *Andragende:*

Til

Færøernes Lagting!

Ved Sportelreglementet af 30te Marts 1836 § 62, 1ste Stykke, er der for Syn og Vurdering af faste Ejendomme, deriblandt Huse og andre Bygninger, fastsat, at der til hver af Synsmændene erlægges 32 Skilling, hvilket Beløb senere ved Lov af 29de December 1857 er forhøjet til 48 Skilling eller nu 1 Krone.

Naar man ser hen til, at Synsmændene, hvad ofte sker, maa foretage Rejser til et Aasted, der ofte kan være saa langt bortliggende fra deres Hjem, at de umulig kunne rejse dertil, foretage Syn og returnere hjem paa mindre end 2 Døgn (— der er saaledes bl. a. forekommet Tilfælde, hvor Synsmændene have maattet foretage Rejser herfra til Fjde og ogsaa herfra til Svinø —), maa en saadan Godtgørelse, hvis man i det hele kan kalde det saa, forekomme enhver mere end utilstrækkelig. Synsmændene kunne ogsaa ofte miste en 2 à 3 Daglønner, — thi Uvejr kan jo forhindre Tilbagerejsen —, hvilke man nu maa anslaa til 2½ eller 3 Kr. pr. Dag. Diæter eller Milepenge finde Synsmændene vistnok ikke Hjemmel for, om end de vilde forlange saadant. Hertil kommer, at Synsmændene, naar de foretage Synet udenfor deres Hjembygd og maa overnatte, kunne komme til at betale Kost- og Logipenge.

Selv om Synsmændene foretage Synet paa det Sted, hvor de bo, er dette Beløb altfor lille, da der ofte medgaar en hel Dag hertil.

Saaledes som Forholdene ere, paaføres der de Mænd, som foretage disse Synsforretninger, som foran bemærket, betydelige Tab, og det er, særlig da det saa at sige er nogle faa bestemte Personer, som denne Byrde falder paa, en Ubillighed, som trænger til at blive rettet, og af denne Grund tillade vi os herved at fremkomme til Lagtinget med Andragende om, at der maa blive foretaget en Forandring i den forannævnte § i Reglementet, idet vi henpege paa de Forandringer, der siden 1857 ere foregaaede med Penges Værdi med Hensyn til Daglønner m. m. Dernæst tillade vi os ærbødigst at anføre, at vi maa anse det for rigtigst, om der tillige blev fastsat et vist Beløb, enten pr. Mil, vedkommende Synsmænd maa rejse fra deres Hjem til Synsstedet, eller for den Tid, der medgaar til Forretningen og Rejse fra og til Hjemmet. Sluttelig skulle vi kun henstille, om det højtærede Ting ikke maatte finde Anledning til en Omrevidering af hele denne § med Undtagelse af sidste Membrum, da Tidsforholdene siden 1857, da den sidste Omrevidering fandt Sted, som foran bemærket, have forandret sig saare meget.

Thorshavn, den 16de August 1902.

Ærbødigst

Dione Isaksen. *P. C. F. Jacobsen.* *Ole Mortensen.*

J. Jacobsen Baje. *Jacob Andreas Arge.* *P. C. Johannesen.*

Ved Sagens *foreløbige Behandling, den 20de August*, foreslog *Isaksen* at nedsætte et særligt Udvalg paa 5 Medlemmer. Efter at dette Forslag var taget tilbage, vedtoges et af samme Medlem stillet Forslag om Udvalg paa 3 Medlemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes i *næste Møde: Isaksen, Müller* og *Nielsen*, idet Lodtrækning gjorde Udslaget imellem de 2 sidstnævnte og Schrøter, der hver især havde opnaaet 8 Stemmer.

Den 10de September fremlagdes følgende

Udvalgsbetænkning.

Fra en Del Haandværkere i Thorshavn er der til Lagtinget indsendt et Andragende om Forandring af Sportelreglementet for Færøerne af 30te Marts 1836, gaaende ud paa at forhøje Betalingen til Syns- og Vurderingsmænd.

Der hævdes, at den Betaling af 1 Kr. til hver af Synsmændene, hvortil Godtgørelsen ved Loven af 29de December 1857 er bleven forhøjet, ikke længer er tidssvarende, og at der saavel heri maa ske en Forhøjelse som ogsaa at der bør tillægges Synsmændene Diæter eller Milepenge samt Rejseudgifter, for saa vidt deres Nærværelse kræves udenfor Hjemmet.

Undertegnede Udvalg, til hvis Behandling denne Sag er overgivet, maa give Andragerne Medhold: at Betalingen til Syns- og Vurderingsmænd her paa Øerne, saaledes som den ved §§ 62 og 66 i det citerede Sportelreglement, jfr. Lov af 29de December 1857, er bestemt, ikke længer kan anses tidssvarende, og at det Ombud, der kan paalægges Mænd til at foretage Syns- og Vurderingsforretning, under visse Forhold endog kan blive trykkende.

Selv om det formentlig ikke kan anses at være i Overensstemmelse med de gældende Regler, at Synsmænd ikke have Adgang til at erholde deres Rejseudgifter dækkede, hvad Andragerne formene, maa det staa klart for enhver, at for Mænd, hvis daglige Fortjeneste andrager c. 3 Kr., er en Betaling af 1 Kr. for en Forretning, der kan vare i flere Dage, meningsløs.

Udvalget har derfor ment, at den nugældende Betaling af 1 Kr. til hver af Mændene kun burde bibeholdes, for saa vidt Forretningen ikke varede over 2 Timer, men at der skulde gives dem yderligere 1 Kr. for hver 2 Timer, Forretningen varede herudover.

Efter den nugældende Ordning har Sysselmanden at føre Syns- og Vurderingsforretninger i Pennen, hvorfor der er tillagt ham en Betaling af 2 Kr. — Denne Betaling foreslaar man bibeholdt, hvorhos man i Forslaget har tilladt sig at antyde, at Landfogden i Thorshavn skal have samme Pligt som Sysselmanden ved Synsforretningens Optagelse. Efter at Sysselmanden er flyttet fra Byen, og da de fleste Forretninger falde her, har man ment at kunne foreslaa denne Ordning.

Det vil imidlertid kunne hænde, at hverken Landfogden eller Sysselmanden kan komme til Stede for at administrere Forretningen. — I saa Fald bør denne desuagtet nyde Fremme, og man har da foreslaaet, at Synsmændene selv kunde føre Forretningen i Pennen, mod at der tilstodes dem samme Gebyr, som der er tillagt Sysselmanden. I saadant Fald skulde der dog ikke kunne beregnes Synsmændene større Gebyr end 2 Kr. hver, selv om Forretningen varede over 2 Timer.

Udvalget har derhos ment at burde foreslaa Synsmændene tillagt Diæter for de Dage, de ere borte fra deres Hjem, for saa vidt dette er fjernet 1 Mil fra det Sted, hvor Forretningen holdes, og har man ment, at 2 Kr. pr. Dag af Hensyn til Daglønnens Størrelse maatte kunne anses passende.

Ligeledes har man foreslaaet udtalt, at der tilkommer Synsmændene Rejseudgifter, hvad formentlig Sportelreglementets § 66 allerede hjemler dem.

Det bliver herefter ingen høj Betaling, der tillægges Synsmændene, navnlig for saa vidt de skulle foretage Rejser udenfor deres Hjem og som kunne være af lang Varighed; men de foreslaaede Godtgørelser ville yde en billig Betaling for Tidsspild ved Foretagelsen af Syns- og Vurderingsforretninger og derved afhjælpe den nugældende, ikke tidssvarende Betaling.

Udvalget har for øvrigt i sit Forslag bibeholdt de øvrige Bestemmelser, som findes optagne i de omhandlede to Paragraffer i Sportelreglementet ogsaa

angaaende Betalingen for Kirkesyn og angaaende Betaling for Forretningernes Afhjemling.

I Henhold til det anførte tillader man sig herved at indstille til Lagtingets Vedtagelse følgende

Forslag til Lov

om

Forandring af Sportelreglementet for Rettens Betjente paa Færøerne af 30te Marts 1836 §§ 62 og 66, jfr. Lov af 29de December 1857 § 1.

§ 1.

For Syn og Vurdering af faste Ejendomme eller Løsøre erlægges en Betaling til hver af Synsmændene af 1 Kr. for hver 2 Timer, Forretningen varer.

Til Sysselmanden (i Thorshavn Landfogden), som har at føre Forretningen i Pennen, erlægges en Betaling af 2 Kr. Herfra undtages dog for Sysselmandens Vedkommende de Tilfælde, i hvilke der tilkommer ham Betaling efter Sportelreglementets § 61. — Føre Synsmændene selv Forretningen i Pennen, erlægges en Betaling af 2 Kr. til hver af dem uden Hensyn til den Tid, der medgaar til Forretningens Afholdelse.

For de aarlige Syn af Kirkerne erlægges kun halv Betaling.

For at afhjemle Forretningen med Ed tilkommer der hver af Synsmændene et Tillæg af 33 Øre.

Det bør i øvrigt indskærpes Vurderingsmændene, at de ved Taksationerne, navnlig til Prioritetsefterretning og til Brug ved Skifte, bør rette sig efter Dagens almindelige Priser og Jordegodsets sande Værdi i Handel og Vandel paa den Tid, da Forretningen holdes.

§ 2.

Behøve Syns- og Vurderingsmænd at gøre Rejser til det Sted, hvor Forretningen skal iværksættes, tilkommer der dem Rejseudgifter efter Skydstakst, hvilke Udgifter ogsaa godtgøres i offentlige og beneficerede Sager. — Der tilkommer derkos Synsmændene Diæter 2 Kr. for hver Dag, Forretningen nødvendiggør deres Fraværelse fra Hjemmet, for saa vidt dette ligger fjernet 1 Mil fra det Sted, hvor Forretningen holdes.

Retsbetjentene bør ej uden Nødvendighed udmelde eller tiltage Mænd, der bo saa langt borte, at Rejseudgifter eller Diæter derved gøres fornødne.

§ 3.

§§ 62 og 66 i Sportel-Reglement for Rettens Betjente paa Færøerne af 30te Marts 1836 samt den sig dertil sluttende Bestemmelse i § 1 i Lov af 29de December 1857 ophæves.

Thorshavn, den 9de September 1902.

E. Müller,
Ordfører.

J. Z. Nielsen.

Dione Isaksen.

Den 12te September foretoges Sagens *2den Behandling*. Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 16 St. mod 0.

Ved Sagens *3dje Behandling, den 17de September*, vedtoges, efter Forslag af *Schrøter*, med 15 St. mod 0, at udsætte Sagen til næste Aar.

XXVI. Angaaende de af Amtmanden ene afgjorte Sager.

Den 17de September fremlagdes følgende

Udvalgsbetænkning.

Udvalget for de af Amtmanden ene afgjorte Sager har ved Gennemsyn af Lagtingets Regnskabsprotokol, Kopibog og Journal, særlig for Tidsrummet fra forrige Aars Lagtingssamlings Begyndelse til Begyndelsen af indeværende Aars Lagtingssamling, ikke fundet Anledning til at stille noget særligt Forslag til Tingets Vedtagelse, men skal kun indskrænke sig til nogle Bemærkninger angaaende enkelte, især af Amtsrepartitionsfonden udbetalte Regninger, der have tildraget sig Udvalgets Opmærksomhed.

A. Amtsfattigkassen.

For Bekendtgørelse i »Dimmalætting« af Ekstrakt af Regnskabet for 1899—1900 er to Gange anvist 14 Kr. 73 Øre.

B. Skydskassen.

1. For Pastor Rohdes Bespisning ombord i »Beskytteren« er paa to Embedsrejser bleven anvist 16 Kr.
2. For Sorenskriverens og Kontoristens Bespisning ombord i »Beskytteren« i Anledning af Tingrejse til Suderø er under 28de April anvist 18 Kr. 34 Øre.
3. For Provst Petersens Rejser til Kommunalmøder i Sjov samt Næs og Gøte Sogne er anvist to Regninger. Beløbene burde formentlig være blevne afholdte som »særlige« Udgifter.

C. Færø Amts Repartitionsfond.

1. For Skyds med Distriktslæge Schnicker fra Ejde til Kvalvig er anvist 11 Kr. 67 Øre.
2. For 16 Sejdugssække (2 Regninger) er anvist 168 Kr. 17 Øre.
3. For Undersøgelse, Opmaaling, Tegning og Overslag af Klippen i Strømmen mellem Strømø og Østerø er anvist 124 Kr. (foruden Skydsudgifter).

4. For en Karantæneflagstang i Vaag paa Suderø er anvist et Beløb af 15 Kr. 40 Øre, medens en i Sandevaag kun har kostet 1 Kr. 70 Øre.
5. For ordineret Mælk og Vin til Peter Simonsen i Sandevaag er anvist 8 Kr. 32 Øre.
6. Til Fysikus for Oplærelse af en Jordemoder er anvist 100 Kr. (foruden Kost og Logi c. 60 Kr.).
7. Sluttelig tillader man sig at henlede Opmærksomheden paa de betydelige Beløb, der gennem flere Aar forskudsvis ere afholdte i Henhold til Epidemiloven, uden at nogen Del deraf ses at være endelig refunderet.

I Udvalget for de af Amtmanden ene afgjorte Sager, Lagtingssalen, den 17de September 1902.

P. Niclasen,
Ordfører.

Just Jakobsen.

M. Matras.

Den 20de September sattes denne Betænkning under Forhandling i Tinget.

Post A. refereredes.

Post B., Punkt 1, refereredes. — Punkt 2. *J. Poulsen* foreslog til Protokollen at vedtage:

> Det meddeles Sorenskriveren, at Lagtinget ikke fremtidig afholder Bespisningsudgifter ved Tingrejser til Suderø i de Tilfælde, hvor almindelig Passagerbefordring kan benyttes.

Forslaget vedtoges med 15 St. mod 0. — Punkt 3 behandledes.

Post C. Punkt 1—6 behandledes. Punkt 7 bortfaldt.

XXVII. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender.

Til Medlemmer af de staaende Udvalg i Henhold til Forretningsordenens § 8 vare valgte:

for de Amtsrepartitionsfonden vedkommende Sager:

O. Jacobsen, Müller og O. Olsen;

for de Amtsfattigkassen og Landkommunerne i Almindelighed vedkommende Sager:

Mortensen, Müller, Nielsen, C. Olsen, og J. Poulsen;

for de Kirkekasserne vedkommende Sager:

Provsten, J. H. Poulsen og Weihe;

for de den økonomiske Fond, Grindegarnet i Vestmanhavn samt Renterne af det Hansenske Legat vedkommende Sager*):

Provsten, Michelsen, Patursson, Isaksen og Weihe;

for de Skydskassen vedkommende Sager:

J. Jakobsen, J. Poulsen og M. Poulsen;

for de øvrige under Lagtingets Decision hørende offentlige Kasser samt for de forskelligartede Andragender, som henvises til Udvalget (Udvalget for forskelligartede Sager):

Andreasen, Nielsen og Patursson;

for de af Amtmanden ene afgjorte Sager:

J. Jakobsen, Matras og Niclasen.

1. Vedkommende Amtsrepartitionsfonden.

a) Med Hensyn til Paaligningen til Amtsrepartitionsfonden for Aaret fra Olaidag 1902 til Olaidag 1903 vedtoges, efter Forslag af Udvalget:

*) Dette Valg foretoges først *den 13de August*, efter at et af *Formanden* stillet *Forslag til Beslutning* var blevet vedtaget, saalydende:

I Stedet for det i Forretningsordenens § 8, Nr. 4, omtalte Udvalg af 3 Medlemmer for de den økonomiske Fond, Grindegarnet i Vestmanhavn samt Renterne af det Hansenske Legat vedkommende Sager vælges for indeværende Lagtingssamling et Udvalg af 5 Medlemmer for de nævnte Sager. Dette Udvalg vil tillige have at fremsætte Forslag til Bestemmelser vedrørende Oppebørselen af og Regnskabsaflæggelsen for den i Lov om Hvalfangst ved Færøerne af 2den Maj d. A. § 6 fastsatte Afgift, samt Forslag til den i Lovens § 7, 2det Punktum, omhandlede Fordeling.

a t der udskrives et samlet Beløb af 9582 Kr. 16 Øre, hvoraf 6388 Kr. 11 Øre lignes paa Amtets matrikulerede Jordegods, $4258^{74}/_{100}$ Skattemarker, med 1 Kr. 50 Øre pr. Skattemark, medens Resten, 3194 Kr. 5 Øre, fordeles paa Kommunerne i Amtet i samme Forhold og paa samme Maade som af Lagtinget for Regnskabsaaret 1901—02 bestemt. (Se Beretningen for 1902, Side 50.)

b. Ligeledes vedtoges, at bemyndige Regnskabsføreren til i Regnskaksaarets Løb, for saa vidt fornødent gøres til Bestridelse af Amtsrepartitionsfondens Fornødenheder, at optage et Laan af Amtsfattigkassen af indtil 3000 Kr. — Laanet forrentes med 4 pCt. p. a. og tilbagebetales saa snart som Kassens Status tillader det.

c. Efter et fra Daniel Johan Joensen af Næs-Kvalbø indkommet Andragende om Eftergivelse af et Restbeløb af 54 Kr. (af 104 Kr. 1 Øre), som han endnu skylder til Amtsrepartitionsfonden i Anledning af en mod ham 1895 indledet kriminel Undersøgelse, vedtoges, at eftergive ham 44 Kr. 1 Øre, medens de øvrige 10 Kr. inddrives.

2. Vedkommende Amtsfattigkassen.

I Henhold til Fattiglovens § 5 (jfr. § 9) bevilgedes følgende Beløb til Kommunerne for Regnskabsaaret 1902—03:

a.	Norderøernes Kommune:	
	Vaag Sogn	200 Kr.
b.	Næs og Gøte Sognes Kommune:	
	Næs Sogn	200 —
c.	Sjov Sogns Kommune	300 —
d.	Ejde Sogns Kommune	100 —
e.	De forenede Sognes Kommune i Nordstrømø:	
	Haldersvig Sogn	50 —
f.	De forenede Sognes Kommune i Sydstrømø:	
	Kalbak Sogn	50 —
g.	Vaagø Kommune:	
	Midvaag Sogn	200 —
h.	Sandø Kommune:	
	Husevig Sogn	250 —
i.	De forenede Sognes Kommune paa Suderø:	
	Sumbø Sogn	50 —
j.	Thorshavns Kommune	400 —
	Tilsammen...	1800 Kr.

3. Vedkommende Skydskassen.

Efter Forslag af vedkommende Udvalg vedtoges til Bestridelse af Skydskassens Udgifter for Regnskabsaaret 1902—03 at paaligne et samlet Beløb af 5138 Kr. 19 Øre, der i Henhold til Lovene af 17de Marts 1865 og 14de Januar 1881 fordeles saaledes imellem Kommunerne:

Nr.	Kommunernes Navne.	Folke-tal.	Særlige Skyds-udgifter.		Fælles Skyds-udgifter.		Samlet Beløb.	
			Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1	Norderøernes Præstegælds Kommune	1784	136	54	499	52	636	6
2	De forenede Sognes Kommune i Østerø Præstegæld	1358	95	19	380	24	475	43
3	Næs og Gøte Sognes Kommune	1052	73	74	294	56	368	30
4	Ejdes Sogns Kommune	576	40	38	161	28	201	66
5	Sjov — —	496	34	77	138	88	173	65
6	De forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld	1359	87	44	380	52	467	96
7	Vestmanhavn Sogns Kommune	490	31	53	137	20	168	73
8	De forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld	513	33	00	143	64	176	64
9	Thorshavns Kommune	1656	106	55	463	68	570	23
10	Nolsø Sogns Kommune	240	15	44	67	20	82	64
11	Vaagø Præstegælds Kommune	1428	93	22	399	84	493	6
12	Sandø — —	1196	75	53	334	88	410	41
13	Kvalbø Sogns Kommune	610	10	34	170	80	181	14
14	Frodebø — —	933	15	81	261	24	277	5
15	De forenede Sognes Kommune i Suderø Præstegæld	1533	25	99	429	24	455	23
	Tilsammen	15224	875	47	4262	72	5138	19

4. Vedkommende den økonomiske Fond.

A. Landingssteder:

a. Fra Beboerne af Velbestad var indkommet Andragende om en Tillægsbevilling af 36 Kr. 35 Øre til det i forrige Samling bevilgede Beløb af højst 280 Kr. (Se Beretningen for 1901, Side 63.) — Det oplystes ved indsendte Regninger, at hele det medgaaede kontante Beløb udgjorde 316 Kr. 35 Øre. I Betragtning dels af det betydelige Pligtarbejde, der var præsteret af Beboerne, 1483 Timer af 15 Mand, dels af den store Betydning, dette Landingssted har for gennemrejsende, vedtoges at bevilge det til Materialier og Formandsløn medgaaede Beløb: 316 Kr. 35 Øre.

b. Fra Sognekommissionen i Kvivig Sogn var indkommet et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om at faa refunderet et Beløb af 114 Kr. 27 Øre, hvoraf 54 Kr. 27 Øre vare medgaaede til Materialier og Resten til Formandsløn ved Bortsprængning af nogle Skær foran Bygdens Landingssted. — Det vedtoges at bevilge 100 Kr.

c. Forstanderskabet for Kvalbø Sogns Kommune havde andraget om Bidrag i Anledning af nogle ved Landingsstedet ved Kvalbø-Ejdet udførte Forbedringer, hvortil var medgaaet et Beløb af 127 Kr. Det oplystes, at der af Beboerne aarlig anvendes betydelige Omkostninger paa Vedligeholdelse af dette Landingssted, og at der, foruden ovennævnte Beløb, siden 1895 er medgaaet hertil 194 Kr. 53 Øre, foruden en Del Pligtarbejde. — Der bevilgedes 100 Kr.

d. Fra Sogneforstander S. P. Rasmussen af Skard var indkommet et af

vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om en passende Godtgørelse for en foretagen Forbedring af Landingsstedet dersteds. Det oplystes, at der til dette Landingssted eller „*dráttur*" (Optrækning), foruden 108 Dagsarbejder (præsteret af 4—6 Mand), er medgaaet et kontant Beløb af 161 Kr. 8 Øre, hvoraf 71 Kr. 8 Øre til Materialier og Resten til Formandsløn. — Det vedtoges at bevilge det fulde Beløb.

e. Fra 31 Beboere af Viderejde var indkommet et af vedkommende Sognekommission anbefalet og vedkommende Forstanderskab indsendt Andragende om Hjælp til en Forbedring af Landingsstedet i »Ejdesvig«, særlig for at skaffe Plads til de optrukne Baade. Overslaget lød paa 1185 Kr., hvoraf 250 Kr. til Formandsløn i 100 Dage, samt 300 Dages Pligtarbejde. — Efter Forslag af *C. Olsen* udsattes dette Punkt indtil videre.

f. Fra Beboerne af Sumbø var indkommet et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om Understøttelse til Anlæggelse af et Landingssted med faste „*Lunnar*" i „*Pollinum*" vest for Sumbø. Et medfølgende Overslag lød paa 700 Kr. 90 Øre, hvoraf 538 Kr. 40 Øre til Materialier, Resten, 162 Kr. 50 Øre, var Arbejdsløn. — Det vedtoges at svare, at 600 Kr. af de til Materialier og Formandsløn til Anlæg af et Landingssted i »Pollen« i Sumbø medgaaende Udgifter ville kunne ventes refunderede af den økonomiske Fond, naar Arbejdet er blevet udført og specificerede Regninger over Udgifterne foreligge.

B. Broer og Veje.

g. Forstanderskabet for de forenede Sogne i Nordstrømø havde andraget om Godtgørelse for Opførelse af en Bro over „*Millutungud*" i Kollefjord, hvortil der ifølge vedlagt Regning var medgaaet et Beløb af 66 Kr. 26 Øre. — Det vedtoges at bevilge 30 Kr.

h. Forstanderskabet for Nolsø Sogns Kommune havde andraget om et Tilskud af 200 Kr. til Broen paa Nolsø Ejdet. Ifølge Andragendet er Broen opført af Bjælker med Kampestensfundament under hver Ende. Der var medgaaet 128 Kr. til Materialier og 20 Kr. for Tegning og Overslag; til Broens Fuldførelse beregnedes yderligere at ville medgaa 72 Kr. til Cementering af Fundamentet og til Jernrækværk. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at svare, at tre Fjerdedele — dog ikke ud over 150 Kr. — af det til Materialier medgaaende Beløb vil kunne forventes refunderet, naar Arbejdet er blevet fuldført og specificeret Regning over Udgifterne foreligger.

i. Fra Sognekommissionen i Sandevaag var indkommet et af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende om Tilskud til en Staalskinnebro over Tvaataa i Sandevaag, hvortil der efter et medfølgende Overslag forventedes at ville medgaa 452 Kr. 86 Øre. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at svare, at tre Fjerdedele — dog ikke ud over 340 Kr. — af det til Materialier medgaaende Beløb vil kunne ventes refunderet, naar Arbejdet er udført og specificeret Regning over Udgifterne foreligger.

j. Fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø var indkommet Andragende om Tilskud til en Bro over „*Saksunará*" i Saksen og en Bro over „*Skipá*" sammesteds. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at svare, at naar Broerne over „*Saksunará*" og „*Skipá*" i Saksen ere blevne opførte og specificerede Regninger over de medgaaede Udgifter foreligge, vil der kunne ventes et passende Tilskud af den økonomiske Fond, hvorhos Forstanderskabet underrettes om, at Tinget ikke kan give Tilsagn om noget bestemt Tilskud til paatænkte Arbejder, naar der ikke foreligger noget Overslag over Udgifterne.

k. Fra samme Forstanderskab var indkommet Andragende om Bidrag til Opførelse af en Bro over Elven „*Hælá*" i Kvalvig. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at svare, at naar der er blevet opført en Bro over „*Hælá*" i Kvalvig, og der foreligger specificerede Regninger over de

medgaaede Udgifter, vil Tinget tage under Overvejelse, om der er Grund til at give et passende Tilskud.

l. Fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune var indkommet Andragende om Tilskud til Stenbroer over to Elve i Trødum. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at svare, at der vil blive bevilget et passende Tilskud til de to paatænkte smaa Stenbroer i Trødum, naar Arbejdet er færdigt og der foreligger specificerede Regninger over de medgaaede Udgifter.

m. Forstanderskabet for Næs og Gøte Sognes Kommune havde andraget om et passende Tilskud af den økonomiske Fond til en Bro over Glibregjov. Som Bilag medfulgte to Overslag henholdsvis over Udgifterne til en Stenbro (254 Kr. 60 Øre) og en Staalskinnebro (310 Kr.). — Efter Udvalgets Forslag vedtoges at svare, at der til en, i øvrigt i Henhold til det indsendte Overslag opført, 3½ Alen bred Stenbro over Glibregjov vil blive bevilget tre Fjerdedele af de til Materialier og Formandsløn medgaaede Udgifter, dog højst 200 Kr., naar Arbejdet er udført og specificerede Regninger over Udgifterne foreligge.

n. Fra Niels P. Hansen af Glibre var indkommet Andragende om, at der maatte bevilges ham et Beløb af 60 Kr. til Opførelse af en Bro over Gardsgjov, beliggende indenfor „Ver" paa den vestlige Side af Lambavig. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges at svare, at Lagtinget ikke ser sig i Stand til at bevilge noget Tilskud til den paatænkte Bro over Gardsgjov, da den kun har Betydning for Enkeltmand.

o. Fra flere Ejere af en af Klivaløgshauge i Bygden Sand indlagt Trø var indkommet Andragende om Tilskud til en Kørevej fra Bygden til Trøen. Vedkommende Forstanderskab havde anbefalet Andragendet og bemærket, at den her omhandlede Vejstrækning paa c. 500 Favne er en Del af Vejen mellem Sand og Saltevig, paa hvilket Sted de fleste af Beboerne have deres Tørv. — Efter Udvalgets Forslag vedtoges at svare, at Lagtinget er villigt til af den økonomiske Fond at refundere en Tredjedel af Omkostningerne ved Vejanlægget — dog ikke over 50 Øre pr. Favn —, naar Arbejdet udføres under Forstanderskabets Ledelse og Ansvar og Vejen anlægges for det meste med 6 Alens Bredde. Før Arbejdets Slutning, udbetales Fondens Bidrag ikke for mindre end 200 Favne ad Gangen.

p. Lagtingsmændene Sysselmand Nielsen og D. P. Michelsen havde andraget om et Tilskud af 75 Øre pr. Favn til Anlæggelse af en Kørevej fra Midvaag til Sørvaagsvand. — Efter Udvalgets Forslag vedtoges at svare, at der af den økonomiske Fond bevilges til Anlæg af en 6 Alen bred Kørevej fra Midvaag til Sørvaagsvandet 50 Øre pr. Favn af den Vejstrækning, der anlægges inden førstkommende Olaidag, dog ikke ud over 50 Kroner.

C. Erstatning for Mandsskade:

Efter Forslag af Udvalget bevilgedes efter indkomne Andragender:

q. Til Johannes Michael Poulsen af Ejde i Anledning af en ved Grindedrabet i Vestmanhavn den 18de August 1900 paadragen Legemsskade (Kontusion af højre Laar, hvorved han efter 2 paalidelige Mænds Vidnesbyrd og Lægens Erklæring var uarbejdsdygtig i 3 Uger og kun halvt arbejdsdygtig i 1 Uge): 33 Kr. 33 Øre.

r. Til Ole Poulsen af Myggledal i Anledning af en ved Grindedrabet i Vaag den 30te April 1902 paadragen Legemsbeskadigelse, hvorved han blev uarbejdsdygtig i 16 Dage: 22 Kr. 50 Øre.

s. Til Simon Hansen af Upsalum i Anledning af en ved samme Grindedrab paadragen Legemsbeskadigelse, hvorved han blev uarbejdsdygtig i 10 Dage: 16 Kr. 87 Øre.

D. Indberetninger fra Sysselmændene:

I Henhold til Erklæring fra Sysselmanden paa Strømø og indhentede Erklæringer fra vedkommende Forstanderskaber, vedtoges efter Forslag af Udvalget:

Det paalægges Forstanderskabet for Vestmanhavns Sogns Kommune og Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø (paa Kvivig Sogns Vegne) i Forening at opføre en Bro over Elven „*Heljareyga*". Naar Arbejdet er udført og specificerede Regninger over Udgifterne foreligge, vil nævnte Kommuner kunne vente at faa en passende Del af Omkostningerne refunderede af den økonomiske Fond.

Fra *Müller* fremkom følgende

Forslag til Beslutning.

Ved Rentekammerskrivelse af 5te Juli 1839 er det bestemt, at der til økonomisk Fonds Grundfond aarlig skal henlægges et Beløb af 100 Kr.

Denne Rentekammerskrivelse har i Lagtinget været forstaaet saaledes, at ikke mere end 100 Kr. aarlig har kunnet henlægges. Derved har Grundfonden ikke kunnet vokse sig stærk og den udgjorde ved Udgangen af 1901 kun 9056 Kr.

Henlæggelsen er formentlig for ringe og ikke egnet til at give økonomisk Fonds Kapitalformue en Forøgelse, som kan holde Skridt med Tiden og Udviklingen, og jeg tillader mig derfor at foreslaa, at Tinget vedtager indtil videre at henlægge 1000 Kr. til Grundfonden. Der er saa meget mere Anledning hertil paa Grund af den Hvalafgift, som efter Lov om Hvalfangst ved Færøerne af 2den Maj d. A. tilfalder Fonden, en Afgift, der nu falder rigelig, men som der er stor Mulighed for, at den om flere eller færre Aar vil aftage eller endog helt bortfalde.

Dette Forslag vedtoges med 16 St. mod 0.

---

5. Vedkommende Kirkekasserne.

a. Den fra forrige Samling udsatte Sag ang. Opførelse af en Kirke i Lervig (se Beretningen for 1901, S. 65) udsattes til næste Aar.

b. I den fra forrige Samling udsatte Sag ang. Kvivig Kirke (Se Beretningen for 1901, S. 65) vedtoges efter Forslag af Udvalget:
   1. Der bevilges af Nordstrømø Præstegælds Kirkekasse til Opførelse af en ny Kirke i Kvivig et Beløb af 7936 Kr., hvoraf 50 Kr. som Erstatning for Byggegrunden.
   2. Der paalignes Beboerne af Kvivig Sogn for Regnskabsaaret 1902—03 4 Dages Pligtarbejde à 12 Timer af hver arbejdspligtig Mand i Sognet, hvilket Arbejde bliver at udføre uden nogen Udgift for Kirkekassen.

c. I Anledning af den fra forrige Samling udsatte Sag ang. Gærdet om Kirkegaarden i Myglədal (se Beretningen for 1901, S. 66) vedtoges efter Forslag af vedkommende Udvalg:
   1. Det paalægges Forstanderskabet for Norderøernes Præstegælds Kommune at drage Omsorg for, at det fornødne Pligtarbejde til Istandsættelse af Gærdet omkring Kirkegaarden i Myglədal bliver ydet i det kommende Regnskabsaar.
   2. Der udredes af Norderøernes Præstegælds Kirkekasse det fornødne Beløb til Lønning af en Formand til at lede det nævnte Arbejde, hvorhos det bliver at iagttage, at der ikke udbetales Formandsløn uden paa de Dage, hvor mindst 5 af Pligtmandskabet møde og deltage i Arbejdet.

d. Angaaende Istandsættelse af andre Kirkegaarde vedtoges efter Forslag af *Hovsten:*

I.

a. Det paalægges Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Sydstrømø at drage Omsorg for, at det fornødne Pligtarbejde til Genopførelse af en Stenvæg ved den østlige Ende af Kirkebø Kirke maa blive ydet i det kommende Regnskabsaar.

b. Der udredes af Sydstrømø Præstegælds Kirkekasse det fornødne Beløb til Anskaffelse af de til ovennævnte Arbejde medgaaende Materialier og til Lønning af en Formand til at lede Arbejdet.

II.

a. Det paalægges Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Østerø at drage Omsorg for, at det fornødne Pligtarbejde til en Udvidelse af Begravelsespladsen paa Funding Kirkegaard bliver ydet i det kommende Regnskabsaar.

b. Der udredes af Østerø Præstegælds Kirkekasse det fornødne Beløb til Lønning af en Formand til at lede det nævnte Arbejde, hvorhos det bliver at iagttage, at der ikke udbetales Formandsløn uden paa de Dage, hvor mindst 5 af Pligtmandskabet møde og deltage i Arbejdet.

III.

a. Det paalægges Forstanderskabet for Sjov Sogn at drage Omsorg for, at det fornødne Pligtarbejde til Istandsættelse af Gærdet omkring Sognets Kirkegaard bliver ydet i det kommende Regnskabsaar.

b. Der udredes af Østerø Præstegælds Kirkekasse det fornødne Beløb til Lønning af en Formand til at lede det nævnte Arbejde, hvorhos det bliver at iagttage, at der ikke udbetales Formandsløn uden paa de Dage, hvor mindst 5 af Pligtmandskabet møde og deltage i Arbejdet.

---

6. Vedkommende de enkelte Landkommuner.

a. Den fra forrige Samling udsatte Sag ang. en paatænkt Udvidelse af Skolebygningen i Vestmanhavn forelaa atter i Aar. (Se Beretningen for 1901, S. 67.) — Da de foreliggende Oplysninger ikke fandtes tilfredsstillende, vedtoges:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Skoledirektionen anmodes om at underhandle med Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune om den nærmere Beskaffenhed af den paatænkte Tilbygning til Vestmanhavns Skolebygning.

b. Den fra forrige Samling udsatte Sag ang. Oprettelse af en særlig Skole paa Svinø (se Beretningen for 1901, S. 66) forelaa atter til Behandling, bilagt med en Skrivelse fra Forstanderskabet for Norderøernes Præstegælds Kommune, hvoraf fremgaar, at der efter at Svinø Sogn er blevet udsondret som særligt Skoledistrikt vil blive tillagt Læreren i Fuglø Sogn 120 Kr. kontant og 88 Kr. i Naturalydelser. — Efter Forslag af Kirkekasseudvalget vedtoges:

1. Lagtinget bifalder, at Svinø Sogn som særskilt Skoledistrikt faar egen Lærer.
2. Skoledirektionen anmodes om at udvirke, at der i Svinø Sogn oprettes et særskilt Lærerembede med lovmæssigt Tilskud af Statskassen.

c. Fra Forstanderskabet for de forenede Sogne i Suderø Præstegæld indkom Andragende om Oprettelse af et nyt Lærerembede i Vaag. — Efter Forslag af Kirkekasseudvalget vedtoges:

1. Lagtinget bifalder, at der ved Skolen i Vaag paa Suderø ansættes en Andenlærer eller Lærerinde.

2. Skoledirektionen annodes om at udvirke, at der ved nævnte Skole oprettes et Embede for en Andenlærer eller Lærerinde med lovmæssigt Lønningsbidrag af Statskassen.

d. Fra Kongsbonde J. M. Hentze af Sand var der indkommen en Besværing over den ham for Aaret 1901—02 paalignede Formue- og Lejlighedsskat. Klageren havde særlig sammenlignet sig med Lærer Chr. Joensen og Sysselmand Schrøter. Klageren havde indsendt Opgørelse over sin Indtægt og Udgift i det forløbne Aar og udtalt, at den efter Marketallet paalignede Kommuneskat formentlig burde tages i Betragtning ved Fastsættelsen af Formue- og Lejlighedsskatten, og henstillet, at der i fornødent Fald blev foretagen en Lovændring i den antydede Retning. — Efter at Sagen havde været behandlet i det kommunale Udvalg, der foreslog at nedsætte Klagerens Skat med 3 Kr. og forhøje Sysselmand Schrøters Skat med 3 Kr., vedtog Tinget:

1. Der svares J. M. Hentze, at Lagtinget ikke for Tiden finder Anledning til at foreslaa nogen Forandring i de i Kommunallovens § 22, 1ste Punktum indeholdte, formentlig tilstrækkelig tydelige Bestemmelser, hvorefter Kommuneskatten skal lignes »efter Marketal samt Formue og Lejlighed i et Forhold, som for 3 Aar ad Gangen fastsættes af Lagtinget efter Forstanderskabets Forslag«.
2. Der tilstilles Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune en Genpart af det J. M. Hentze givne Svar.

e. Fra Forstanderskabet for Vaagø Præstegælds Kommune var indkommet Andragende om, at Myggenæs Sogn maatte blive udsondret fra Vaagø Præstegælds Kommune til at bestyres som særlig Kommune. — Efter Forslag af det kommunale Udvalg vedtoges at svare:

Da der ikke foreligger noget Andragende fra Vælgerne i Myggenæs Sogn i Henhold til § 1 i Lov om de færøske Landkommuners Styrelse af 28de Februar 1872, kan der af Tinget ikke gøres noget Skridt til den attraaede Udsondring.

7. Decision af Regnskaber.

Til Tinget vare indkomne efternævnte Regnskaber, forsynede med besvarede Revisionsantegnelser samt Revisors Vedtegnelser:

1. Regnskab for Færø Amts Repartitionsfond for Aaret til Olaidag 1901.
2. Regnskab for Færø Amts Fattigkasse for Aaret til 30te September s. A.
3. Regnskab for Færø Amts Skydskasse for s. A.
4. Regnskab for Færø Amts Skolefond for Aaret 1901.
5. Regnskab for Færø Amts økonomiske Fond for s. A.
6. Regnskab for Grindegarnet i Vestmanhavn for s. A.
7. Regnskab for Fonden for forulykkedes efterladte for s. A.
8. Regnskab for Fonden til Anskaffelse af nyttige Skolebøger for fattige Almuesbørn paa Færøerne for s. A.
9. Regnskab for Sognepræst Engelsteds Deltagelses- og Erkendtlighedslegat for s. A.
10. Regnskab for Norderøernes Præstegælds Kirkekasse for s. A.
11. Regnskab for Østerø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
12. Regnskab for Sydstrømø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
13. Regnskab for Thorshavns Kirkes særlige Kasse for s. A.
14. Regnskab for Nordstrømø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
15. Regnskab for Vaagø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
16. Regnskab for Sandø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
17. Regnskab for Suderø Præstegælds Kirkekasse for s. A.

18. Regnskab for Vaag (S.) Kirkes særlige Kasse for s. A.
19—25. Regnskaber for de til Norderøernes Præstegælds Kommune hørende Sogne for Aaret til 30te Septbr. 1901.
26—28. Regnskaber for de forenede Sogne i Østerø Præstegæld for s. A.
29. Regnskab for Ejdes Sogns Kommune for s. A.
30—31. Regnskaber for Næs og Gøte Sognes Kommune for s. A.
32. Regnskab for Sjov Sogns Kommune for s. A.
33—37. Regnskaber for de forenede Sogne i Nordstrømø for s. A.
38. Regnskab for Vestmanhavns Sogns Kommune for s. A.
39—43. Regnskaber for de til Vaagø Præstegælds Kommune hørende Sogne for s. A.
44—46. Regnskaber for de forenede Sogne i Sydstrømø for s. A.
47. Regnskab for Nolsø Sogns Kommune for s. A.
48—52. Regnskaber for de til Sandø Præstegælds Kommune hørende Sogne for s. A.
53. Regnskab for Kvalbø Sogns Kommune for s. A.
54. Regnskab for Frodebø Sogns Kommune for s. A.
55—58. Regnskaber for de forenede Sogne i Suderø Præstegæld for s. A.
59. Regnskab for den gensidige Forsikringsforening for Skolebygninger paa Færøerne for s. A.
60. Regnskab for Pensionsfonden for Lærere og Lærerinder ved Almueskolevæsenet paa Færøerne for s. A.
61. Regnskab for den gensidige Forsikringsforening for forulykkedes efterladte paa Færøerne for Aaret 1901, gennemset af Foreningens Revisorer.

Samtlige disse Regnskaber decideredes.

. . . . . .

8. Valg til kommunale Bestillinger og Ombud.

a. Til Medlemmer af Valgforstanderskaberne for Folke- og Lagtingsvalgene valgtes:
for Norderøernes Præstegæld:
Handelsfuldmægtig N. Lützen af Klaksvig og Lærer S. M. Joensen af Vaag;
for Østerø Præstegæld:
Lærer J. Poulsen af Strænder og Handelsmand P. Klein af Gjov;
for Nordstrømø Præstegæld:
Handelsmændene A. S. Reinert af Vestmanhavn og J. P. Olsen af Kvalvig;
for Sydstrømø Præstegæld:
Landbrugskonsulent R. C. Effersø og Maler Dione Isaksen, begge af Thorshavn;
for Vaagø Præstegæld:
Handelsmand N. Niclasen af Sørvaag og Odelsbonde D. P. Michelsen af Midvaag;
for Sandø Præstegæld:
Lærer A. C. Joensen og Købmand M. Mohr, begge af Sand;
for Suderø Præstegæld:
Købmand P. Mortensen af Tveraa og Lærer O. N. Skaalum af Kvalbø.
b. I Anledning af, at Drejer Debes af Thorshavn, paa Grund af Alder, havde bedet sig fritagen for at være Retsvidnesuppleant, valgtes i hans Sted: Fisker Elieser Andreasen af Thorshavn.
c. Til Medlem af Færø Amts Skoledirektion genvalgtes Boghandler P. Niclasen af Thorshavn.
d. Til Medlem af Kommissionen for Thorshavns Realskole genvalgtes Lagtingsmand S. E. Müller af Thorshavn.

e. Til Revisorer for Færø Amts Sparekasse valgtes: Fuldmægtig A. Samuelsen og Førstelærer H. C. Petersen, begge af Thorshavn.

f. Efter at Forslagene til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne og om Forandringer i Lagtingsloven vare vedtagne i Tinget, foretoges Valg af Medlemmer og Suppleanter af de eventuelle Valgnævn:

for Sydstrømø Præstegæld:

Købmand J. Lützen, Lagtingsmand S. R. Müller, Landbrugskonsulent R. C. Effersø, Maler D. Isaksen, alle af Thorshavn, og Kongsbonde Peter Skeel Nolsø af Kalbak;

for Nordstrømø Præstegæld:

1ste Distrikt:

Købmand A. S. Reinert og Sysselmand Winther, begge af Vestmanhavn, Jens Sigmund Jensen af Stykket. Købmændene H. Nolsø og O. J. Olsen, begge af Vestmanhavn;

2det Distrikt:

Købmændene J. P. Olsen af Kvalvig og J. Dam af Kollefjord, Fisker M. Samuelsen af Haldersvig, Lærerne B. Magnussen af Kollefjord og O. Joensen af Kvalvig;

for Østerø Præstegæld:

1ste Distrikt:

Købmand H. P. Weihe af Solmundefjord, Lærer J. Poulsen af Strænder, Handelsmand Absalon Jacobsen af Sydregøte, Fyrpasser Simon Thorkildshøj af Næs og Handelsmand M. Poulsen af Tofte;

2det Distrikt:

Handelsmændene J. Kruse af Ejde, P. Klein af Gjov og H. Joensen af Ejde, Handelsbetjent P. Petersen af Funding og Smed Ole Ellingsgaard af Ejde;

3dje Distrikt:

Sysselmand Petersen af Fuglefjord, Handelsmand J. Olsen af Andefjord, Kongsbonde O. Olsen af Lervig, Handelsmændene H. J. Petersen og H. M. Høgnesen af Fuglefjord;

for Norderøernes Præstegæld:

1ste Distrikt:

Lærer S. M. Joensen, Fuldmægtig N. Lützen, Kongsbonde Joen Joensen, Cand. pharm. A. Djurhuus, alle af Vaag, og Fæstebestyrer L. M. Matras af Nordøre;

2det Distrikt:

Smed Joen Hejnesen af Viderejde, Handelsmændene J. Christiansen af Norddeble, A. Matras af Kvannesund, M. Matras af Viderejde og Jacob Olsen af Fosaa;

for Vaagø Præstegæld:

Sysselmand Nielsen af Sandevaag, Lærer J. E. Joensen af Sørvaag, Odelsbonde D. P. Michelsen, Købmændene H. N. Niclasen og R. Niclasen, alle af Midvaag;

for Sandø Præstegæld:

Sysselmand Schrøter, Købmændene M. Winther og R. Petersen, Kongsbonde J. M. Hentze og Tømmermand Magnus Olsen, alle af Sand;

for Suderø Præstegæld:

1ste Distrikt:

Sysselmand Effersøe, Handelsfuldmægtig J. Kjelnæs, begge af Tveraa, Lærer O. N. Skaalum af Kvalbø, Bogholder og Student J. Mortensen og Lærer J. Jacobsen, begge af Tveraa;

2det Distrikt:

Købmand J. Dahl af Vaag, Lærerne D. J. Danielsen af Porkere, N. Djurhuus af Sumbø og Poul Næs af Vaag, samt Skomager T. J. Midjord af Vaag.

XXVIII. Andre Vedtagelser.

1. Andragende fra Baadebygger Elias Johansen.

Fra Baadebygger Elias Johansen indkom Andragende om at faa udbetalt de ham i forrige Samling af det Hansenske Legats Renter bevilgede 200 Kr. (Se Beretningen for 1901, S. 72.) Andrageren, der kun havde været c. 2 Maaneder borte fra Færøerne og alt havde faaet udbetalt 400 Kr. af Statskassen og 200 Kr. af Amtsrepartitionsfonden, hævder, at han har haft lige saa stort Udbytte af dette kortvarige, men forholdsvis dyrere Ophold i Norge, som af det paatænkte Ophold paa mindst $^1/_2$ Aar. — Det vedtoges at nægte at udbetale de ikke udbetalte 200 Kr. og anmode Amtmanden om at foranstalte Halvdelen eller 100 Kr. af det af Amtsrepartitionsfonden udbetalte Beløb refunderet denne Kasse af det Hansenske Legats Renter.

2. Andragende fra Stenhugger J. A. Arge.

Fra Stenhugger J. A. Arge af Thorshavn var atter i Aar indkommet Andragende om, at der maatte blive ydet ham Hjælp til at klare de ret betydelige Udgifter, som han har paadraget sig ved en i Sommeren 1901 foretagen Udenlandsrejse og ved forskellige af ham siden gjorte Forsøg paa i Danmark og Norge at skabe et Marked for vore værdifuldeste Stenarter. (Se Beretningen for 1901, S. 72.) Andrageren gør opmærksom paa, at han i sit Fag her har indført forskellige Arbejdsmetoder, som han paa sin nævnte Rejse har sat sig ind i, ligesom han i den sidste Tid har udført forskellige Arbejder, navnlig Mosaik- og Monierstøbninger, som ikke tidligere ere udførte her paa Øerne. — Efter Forslag fra Udvalget for økonomisk Fond vedtoges:

Der bevilges Stenhugger J. A. Arge et Beløb af 300 Kr. af den økonomiske Fond som Anerkendelse for hans energiske og dygtige Arbejde for Udvikling af vor Stenindustri.

3. Tilskud til »Fagralíð Højskole« paa Bordø.

I Anledning af en Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 7de Maj 1902, hvori meddeles, at der ved Finansloven for Finansaaret 1902—03 er bevilget 500 Kr. som 1ste Del af en treaarig Bevilling paa 500 Kr. aarlig til »Fagralíð Højskole« paa Bordø paa Betingelse af, at der for samme Tidsrum af de under Lagtinget sorterende Kasser bevilges et aarligt Tilskud af mindst 200 Kr., vedtoges:

For 3 Aar, fra 1ste April 1902 til 31te Marts 1905, bevilges til »Fagralíð Højskole« paa Bordø 200 Kr. aarlig af Amtsrepartitionsfonden.

4. Tilskud til et færøsk Museum.

Fra et Nævn, der i sin Tid er blevet nedsat med det Formaal for Øje at faa dannet et færøsk Museum, indkom ved Hr. Rasmus Rasmussen et Andragende om et Tilskud paa 300 Kr. — Det oplystes, at der nu er samlet c. 400 Genstande, og at de 50 Kr., som Lagtinget for 2 Aar siden bevilgede (tilligemed et mindre Beløb, indkommet i Gaver), ikke alene ere forbrugte, idet en stor Del af Genstandene ere købte, men at Nævnet endog har paadraget sig en Gæld. — Endvidere var der fra 4 Medlemmer af Nævnet indkommet Andragende om, at Lagtinget vil vælge Nævn til at forestaa Museet. — Efter Forslag af vedkommende Udvalg vedtoges:

1. Lagtinget vil ikke for Tiden udvælge noget Nævn til at forestaa et færøsk Museum, men henstiller til det nuværende Nævn, at det — om fornødent efter at have suppleret sig — ved de til Raadighed staaende Midler vedbliver at drage Omsorg for, at de alt indkomne Genstande bevares og at alt, hvad der findes af passende Museumsgenstande, anskaffes eller sikres til Museet.
2. Af økonomisk Fond bevilges for i Aar 200 Kr. til et færøsk Museum, idet Tinget forventer, at Nævnet til næste Aar vil indsende en Redegørelse for Beløbets Anvendelse.

---

5. Understøttelse til Frikursus i Vævning.

Fra Frk. A. Debes af Thorshavn indkom Andragende om et Tilskud af 200 Kr. til Afholdelse af 2 Frikursus i Vævning ude paa Landsbygden. — Efter Forslag af Udvalget for forskelligartede Sager vedtoges:

Der bevilges af Amtsrepartitionsfondens Midler til Frk. A. Debes, Thorshavn, et Beløb af 200 Kr. til Afholdelse af to 6 Ugers Frikursus i Vævning ude paa Landsbygden.

---

6. Tilskud til en Landbrugstidende.

Fra Sv. Patursson og M. Winther-Lützen indkom Andragende om Bidrag af 400 Kr. til Udgivelse af en Landbrugstidende som Del af et Ugeblad, der agtes udgivet af den førstnævnte af Andragerne. — Der vedtoges:

Af økonomisk Fond tilstaas der Landbrugskandidat M. Winther-Lützen et Beløb af 150 Kr. aarlig i 2 Aar til Afholdelse af Trykningsomkostninger ved Udgivelse af et Landbrugsskrift paa Betingelse af, at det udkommer med ét Ark hvert Fjerdingaar.

---

7. Angaaende Udgifterne ved Kreaturudstillingen 1901.

Fra Komiteen for den i 1901 i Thorshavn afholdte Kreaturudstilling var indkommet Andragende om Bistand til Dækning af det ved Udstillingen fremkomne Underskud. Det oplystes, at Indtægterne havde beløbet sig til 735 Kr., medens Udgifterne havde udgjort 598 Kr. 90 Øre; men da der imidlertid var blevet anvendt et Beløb af 229 Kr. til Præmier, fremkom der et Underskud af 92 Kr. 90 Øre. — Efter Forslag af Udvalget vedtoges:

Af økonomisk Fond bevilges der et Beløb af 92 Kr. 90 Øre til Dækning af det ved den private Kreaturudstilling i Thorshavn 1901 fremkomne Underskud.

---

8. Understøttelse til Th. Egholm af Kvalvig.

Fra Kongsbonde N. P. Egholm af Kvalvig indkom Andragende om Understøttelse af Lagtingets Midler eller i Tilfælde af, at dette ikke kan opnaas, en Anbefaling til Justitsministeriet for hans Søn Th. Egholm, der for Tiden lærer praktisk Jordbrug i Norge, til Bestridelse af dennes Udgifter ved Gennemgaaelse af et Vinterkursus paa Stend Landbrugsskole. — Efter Forslag af Udvalget for forskelligartede Sager vedtoges:

Af den økonomiske Fonds Midler bevilges til Th. Egholm af Kvalvig, Strømø, et Beløb af 250 Kr. til Gennemgaaelse af et Vinterkursus paa Stend Landbrugsskole ved Bergen.

9. Tilskud til Sygehuset i Klaksvig.

Fra Bestyrelsen for Sygehuset i Klaksvig var, ligesom i foregaaende Aar, indkommet Andragende om Tilskud. Med Andragendet fulgte Regnskab for Tiden fra 1ste Oktober 1900 til 31te December 1901, idet Regnskab fremtidig agtes aflagt for hvert Kalenderaar. Regnskabet, i hvilket ingen Del af det for Aaret fra 1ste Oktober 1901 til 30te September 1902 bevilgede Beløb var ført til Indtægt, udviste et Underskud paa 211 Kr. 67 Øre. Endvidere medfulgte Overslag for Aaret 1903, der balancerer med et kalkuleret Tilskud paa 600 Kr. — Efter Forslag af et særligt Udvalg vedtoges for Aaret 1903 at bevilge 600 Kr. af Amtsfattigkassen.

10. Angaaende det Hansenske Legats Renter.

Af det Hansenske Legats Renter bevilgedes følgende Beløb:

a. D. P. Michelsen af Midvaag 20 Kr. til Anskaffelse af Plov og Seletøj;
b. Poul Hansen af Aalekær ved Thorshavn 30 Kr. til Anskaffelse af Vogn og Seletøj.
c. Johannes Sofus Johannesen af Kollefjord 35 Kr. til Anskaffelse af Seletøj, Plov og Harve.

De bevilgede Beløb udbetales, naar det for Amtmanden er godtgjort, at den paagældende Anskaffelse har fundet Sted.

Til A. J. R. Nolsø og P. J. Lindberg af Trangisvaag, der havde ansøgt om Understøttelse i Anledning af Anskaffelse af en Tyr (Se Beretningen for 1901, S. 71), Joen Joensen af Hestø, der havde søgt om et Beløb til Anskaffelse af en god Malkeko af dansk Race, og Heine Heinesen af Midvaag, der havde søgt om Bidrag til Anskaffelse af en Plov, vedtoges at svare, at deres Andragender paa Grund af manglende Midler ikke kunne bevilges.

Til Joen Olsen af Sand og Peter Clementsen, der hver især havde søgt om Bidrag til Anskaffelse af Vogn, vedtoges at svare, at deres Andragender ikke kunne bevilges.

Tinget vedtog en Henvendelse til det kgl. danske Landhusholdningsselskab i Anledning af en, paa given Anledning, modtagen Meddelelse om, at det Hansenske Legats Renter for Femaaret fra 1ste April 1901 er tildelt Grønland.

11. Angaaende Tilvejebringelse af Jordemoderbolig.

Fra Distriktsjordemoder O. Petersen i Vestmanhavn var der indkommet Andragende om, at der maatte blive tilvejebragt en Beboelseslejlighed for hende.

Det vedtoges at svare, at Tinget ikke ser sig i Stand til at bevilge en Bolig som den ansøgte.

12. Angaaende den lokale Dampskibsfart.

Herom vedtoges et af Amtmanden stillet Forslag til Beslutning af samme Indhold som det forrige Aar vedtagne (Se Beretningen for 1901. S. 72.)
Til Medlemmer af Udvalget valgtes: Isaksen, J. Poulsen og Schrøter.

13 Angaaende Decision af de under Tinget sorterende Regnskaber

vedtoges et af J. Poulsen stillet Forslag til Beslutning, ligelydende med det i forrige Samling vedtagne. (Se Beretningen for 1901. Side 71.)

14. Angaaende Udgivelsen af en trykt Lagtingsberetning

vedtoges et af Provsten stillet Forslag til Beslutning, enslydende med det i foregaaende Samlinger vedtagne. (Se Beretningen for 1900, S. 91.)

15. Angaaende Oppebørselen af og Regnskabsaflæggelsen for Hvalafgiften.

Angaaende Oppebørselen af og Regnskabsaflæggelsen for den i Lov af 2den Maj 1902 § 6 fastsatte Afgift samt ang. den i Lovens § 7. 2det Punktum, omhandlede Fordeling vedtoges efter Forslag af vedkommende Udvalg:

1. Den i Lov om Hvalfangst ved Færøerne af 2den Maj d. A. § 7. 2det Punktum, nævnte Fordeling af de to Femtedele af Hvalafgiften vil indtil videre være at foretage saaledes, at den ene Femtedel tillægges Kirkekasserne, medens Amtsfattigkassen og Skolefonden hver oppebærer en Tiendedel, samt at der af Kirkekassernes nævnte Indtægt for i Aar tillægges Sydstrømø, Østerø og Suderø Præstegælds Kirkekasser hver en Femtedel og de andre 4 Præstegælds Kirkekasser hver en Tiendedel.
2. Vedkommende Oppebørselsbetjente kave hvert Aar efter Fangstsæsonens Ophør at tilstille de respektive Kasserere for de i § 7 i Hvalfangstloven nævnte Kasser og Fonds den hver af disse tilkommende Andel af det af dem opkrævede Afgiftsbeløb, med Opgivelse af dettes Størrelse.

16. Angaaende Bortsprægning af »Flesen« i Sundet mellem Strømø og Østerø.

Spørgsmaalet udsattes indtil videre.

Lagtinget sluttedes den 20de September efter at have været samlet i 54 Dage, i hvilken Tid der var blevet afholdt 46 ordinære Møder.

Tillæg I.

Adresse til Hs. Majestæt Kongen.

I Tingets Aabningsmøde, den 29de Juli, vedtoges følgende Adresse til Hs. Majestæt Kongen:

Til
Kongen!

Idet Færøernes Lagting i Dag, paa Halvhundredaars-Dagen efter dets første Sammentræden, atter paabegynder sit Arbejde, føler Tinget Trang til ved en Henvendelse til Deres Majestæt at udtale sin Tak for, hvad der af Staten er gjort til Færøernes Gavn i de forløbne 50 Aar. — en Tid, der som intet tidligere Tidsrum i Færøernes Historie kan opvise store Fremskridt i Øernes Udvikling. Tinget beder Deres Majestæt modtage dets oprigtige Tak for den Beredvillighed, hvormed Deres Majestæt, Lovgivningsmagten og den kongelige Regering stedse have ydet Deres betydningsfulde Bistand til disse Fremskridt, og Tingets varme Ønske om, at Forsynets rige Velsignelse maa hvile over Kongen og Fædrelandet!

Tillæg II.

Landstingsvalg.

I et Ekstramøde, den 6te August, foretoges Valg af et Medlem af Landstinget for 12te Landstingskreds (Færøerne).

Samtlige Medlemmer vare mødte med Undtagelse af Købmd. N. J. Mortensen.

19 Stemmesedler afgaves og faldt Stemmerne saaledes:

Amtmand Bærentsen erholdt 18 Stemmer,
Provst Petersen erholdt 1 Stemme,

og proklameredes saaledes Amtmand Bærentsen som valgt.

Tillæg III.

A. Love og Anordninger, udkomne fra Olaidag 1901 til Olaidag 1902.

1. Lov af 14de Februar 1902 om Forandring i Bestemmelserne om de til Færøerne ankommende Skibes Forpligtelse til først at anløbe visse Havne.
2. Bekendtgørelse af 28de s. M. om Ændringer i Bestemmelserne vedrørende Karantæneväsenet paa Færøerne.
3. Tillæg af s. D. til Instruks for Karantænebetjente paa Færøerne.
4. Lov af 7de Marts s. A. om Lønbestemmelser for Lærere og Lærerinder i Folkeskolen paa Færøerne.
5. Do. af 2den Maj s. A. om Hvalfangst ved Færøerne.
6. Anordning af s. D. om Konkurslovens Gyldighed paa Færøerne.
7. Lov af 8de Juli s. A. ang. Forholdsregler, sigtende til Ordning af Fiskeripolitiet i Havet omkring Færøerne og Island udenfor dansk Søterritorium.
8. Do. af s. D. om Forandring i Lov af 14de Januar 1899 ang. Fiskeri med Bundslæbevaad.

B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget.

1. Skrivelse fra Amtet af 7de December 1901, hvori meddeles, at Inspektionen for Færø Amts Hospital har anmodet Amtet om for Lagtinget at fremføre Inspektionens Tak for den Velvilje, som Tinget har vist ved Anskaffelsen af en Desinfektionsovn samt at Amtet paa Tingets Vegne har overdraget Hospitalet den Amtsfattigkassen tilhørende Cellebygning.
2. Skrivelse fra det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Sekretariat af 27de Juni 1902, hvori paa dertil given Anledning meddeles, at det Hansenske Legats Renter for Femaaret fra 1ste April 1901 er tildelt Grønland.
3. Uddrag af Regnskabet for det Hansenske Legats Renter for Finansaaret 1901—02:

Indtægt.

	Kr. Ø.
A. Beholdning den 1ste April 1901, indestaaende i Færø Amts Sparekasse	1118 41
B. Det Hansenske Legats Renter ere tilfaldne Færøerne for de 5 Aar fra 1ste April 1886 til 31te Marts 1891	» »
C. Renter af det i Sparekassen indestaaende Beløb for Aaret fra 1ste April 1901 til 31te Marts 1902	22 99
Summa Indtægt...	1141 40

Udgift.

	Kr. Ø.
I. Bevilget i Regnskabsaaret 1899—1900: Til Johan H. Poulsen m. fl. af Skopen til Paabegyndelse af en Kørevej fra Skopen til Sand	100 00
II. Bevilget i Regnskabsaaret 1900—1901: 1. Til Kongsbonde Joen Michaelsen af Sand til Anskaffelse af Vogn og Seletøj	35 00
Overføres...	135 00

		Kr. Ø.
	Overført...	135 00
2.	Til Mikkel Hertze og Poul Johannes Poulsen af Sand til Anskaffelse af Vogn og Seletøj	35 00
3.	Til Joen P. Skaalum af Kvalbø til Anskaffelse af Vogn og Seletøj	35 00
4.	Til Ellender Ellendersen af Kvalbø til Anskaffelse af Vogn og Seletøj	35 00
5.	Til August Vang af Kalbak til Anskaffelse af forskellige Landbrugsredskaber	30 00
6.	Til Peter Trondeson af Skaalevig i Anledning af Anskaffelse af forskellige Landbrugsredskaber	60 00
7.	Til Hans Hansen m. fl. af Avevig til Opførelse af et Nøst m. m.	100 00
III.	Bevilget i Regnskabsaaret 1901—02:	
1.	Til Jacob Clementsen og Nicodemus Clementsen, begge af Husevig, til Anskaffelse af Plov, Vogn og Seletøj	15 00
2.	Til H. P. Nolsø af Trangisvaag til Anskaffelse af Vogn og Seletøj	35 00
IV.	Beholdning den 31te Marts 1902,	
		Kr. Ø.
1.	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse mod 3 pCt. Rente	431 40
2.	Kontant Beholdning	200 00
		631 40
	Summa Udgift...	1141 40

4. Kapitelstakst for Færø Amt for Aaret fra Olaidag 1902 til Olaidag 1903:

		Kr. Ø.
Uld, uvasket	pr. Pd.	» 36
Lammeskind, nordenfjords	pr. Stk.	» 54
Do. søndenfjords	—	» 36
Hoser, 1 Alens	pr. Par	» 68
Do. $^5/_4$ do.	—	» 76
Do. Puls-	—	1 2
Trøjer, $1^1/_2$ Pd.s	pr. Stk.	1 32
Do. 2 —	—	1 79
Do. $^1/_2$ —	—	2 36
Talg	pr. Pd.	» 30
Smør	—	» 81
Raafisk, stor	—	» 5
Do. mindre	—	» 4
Klipfisk, stor	—	» 17
Do. mindre	—	» 12
Do. Langer	—	» 10
Tørfisk, stor	—	» 21
Do. mindre	—	» 12
Do. Langer	—	» 13
Fjer	—	» 60
Tran	pr. Pot	» 15

Færø Amt og Provsti, den 29de Juli 1902.

C. Bærentsen. Fr. Petersen.

Indhold.

	Lagtingets Medlemmer.	Side
I.	Ang. Byen Thorshavns kommunale Styrelse	1
II.	— Folketingsvalg	8
III.	— Forandringer i Lagtingsloven	11
IV.	— Udskrivning af Skatten til Amtsrepartitionsfonden	22
V.	— Forandringer i Landkommunalloven	25
VI.	— Foranstaltninger til Ædruelighedens Fremme	27
VII.	— Forandringer i Fattigloven	37
VIII.	— Storkjovens Fredning	39
IX.	— Indførsel og Forhandling af visse Tændstikker	41
X.	— Vej- og Telefonanlæg	44
XI.	— Ansættelse af flere Læger	53
XII.	— Forbedringer m. H. t. Postdampskibsfarten	63
XIII.	— Tilskud til Forsikringsforeningen for Sejlfartøjer	66
XIV.	— Forlængelse af Loven om Skøde- og Panteregistre	71
XV.	— Pension til Lærerenker	75
XVI.	— Do. til Førstelærer Bergh	79
XVII.	— Forlængelse af Epidemiloven	81
XVIII.	— Feriekursus for Lærere og Lærerinder	82
XIX.	— Revision af »Lægetaksten«	85
XX.	— Landbrugsskole	92
XXI.	— Træplantning	94
XXII.	— Nedsættelse af en Skattekommission	99
XXIII.	— Værn i Indmarken	100
XXIV.	— Tiendens Afløsning	101
XXV.	— Forandringer i Sportelreglementet	103
XXVI.	— De af Amtmanden ene afgjorte Sager	106
XXVII.	— Kommunale Anliggender	108
XXVIII.	— Andre Vedtagelser:	
1.	Ang. Understøttelse til Elias Johansen	118
2.	— Do. til J. A. Arge	118
3.	— Do. til »Fagralíð Højskole«	118
4.	— Do. til Færøsk Museum	119
5.	— Do. til Frikursus i Vævning	119
6.	— Do. til en Landbrugstidende	119
7.	— Underskud fra Kreaturudstillingen 1901	119
8.	— Understøttelse til Th. Egholm	120
9.	— Sygehuset i Klaksvig	120
10.	— Det Hansenske Legats Renter	120
11.	— Jordemoderbolig	120
12.	— Den lokale Dampskibsfart	121

Side

13. Ang. Regnskabsdecisioner 121
14. — Udgivelsen af en trykt Lagtingsberetning 121
15. — Hvalafgiften 121
16. — »Flesen« i Sundet mellem Strømø og Østerø 121

Tillæg I.

Adresse til Kongen 122

Tillæg II.

Landstingsvalg 122

Tillæg III.

A. Love og Anordninger 123
B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget 123

Bilag.

Bilag 1 A. Udkast til Forslag til Lov om Byen Thorshavns kommunale Styrelse.
— 1 B. Forslag til Lov om Byen Thorshavns kommunale Styrelse (endelig vedtaget).
— 2. Udkast til Forslag til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne.
— 3. Forslag til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne (endelig vedtaget).
— 4. Forslag til Lov om Forandringer i Lov om Færøernes Lagting af 15de April 1854 (endelig vedtaget).
— 4, Side 7. Forslag til Lov, indeholdende nærmere Regler for Udskrivning af Skatten til Amtsrepartitionsfonden (endelig vedtaget).
— 4, - 8. Forslag til Lov om Forandring i Lov om de færøske Landkommuners Styrelse af 28de Februar 1872 (endelig vedtaget).
— 5. Forslag til Lov om Udsalg og Udskænkning af Vin og undergæret Øl m. m. (endelig vedtaget).
— 6. Betænkning ang. Ansættelse af Læger i Fuglefjord og Ejde.

Bilag.

Udkast

til

Forslag til Lov

om

Byen Thorshavns kommunale Styrelse.

§ 1.

Byen Thorshavn udgør som hidtil en særskilt Kommune. Kommunens Anliggender styres af et Byraad, som bestaar af valgte Medlemmer. Byraadet vælger selv af sin Midte i Aarets sidste Møde en Formand og en Næstformand for det kommende Aar. For 1904 sker Valget dog i dette Aars første Møde.

Til gyldig Valg af Formand eller Næstformand udfordres absolut Stemmeflerhed af Byraadets tilstedeværende Medlemmer; opnaas saadant Flertal ikke ved det første Valg, foretages nyt Valg; naar der heller ikke herved opnaas absolut Flertal, foretages bundet Valg mellem de to, som ved det foregaaende Valg have erholdt flest Stemmer. Ere ved det andet Valg Stemmerne lige, afgøres det ved Lodtrækning, paa hvilke to der ved det bundne Valg skal stemmes. Ligeledes afgør Lodtrækning Valget, naar Stemmerne ere lige ved det bundne Valg.

§ 2.

Udførelsen af Byraadets Beslutninger og den øvrige udøvende Myndighed i Kommunens Anliggender paahviler Byraadets Formand.

§ 3.

Det kan i Vedtægten (§ 46) bestemmes, at den umiddelbare Forvaltning af enkelte Grene af de kommunale Anliggender bør overdrages til staaende Udvalg, om hvis Sammensætning og Myndighed der da ligeledes i Vedtægten bliver at optage nærmere Regler.

Naar Byraadet i enkelte Tilfælde maatte finde saadant hensigtsmæssigt, kan det beskikke et eller flere af sine Medlemmer eller saadanne Indvaanere uden for sin Midte, som dertil ere villige, til at udføre visse særlige kommunale Hverv i Overensstemmelse med de nærmere Regler, som i Vedtægten herom bør fastsættes. Ethvert Medlem af Byraadet er pligtigt til at modtage Valg som Formand og Næstformand samt til at udføre de særlige kommunale Hverv, som det maatte beslutte at overdrage ham. Dog kan den, der i mindst 3 Aar har været

Formand, undslaa sig for at modtage Valg som saadan i et lige saa langt Tidsrum, som han har været Formand.

§ 4.

Antallet af Byraaadets Medlemmer fastsættes til 7; det kan ved Vedtægt forhøjes indtil 11, men skal altid være ulige.

§ 5.

Valgret og Valgbarhed til Byraadet tilkommer enhver uberygtet Mand og Kvinde, som har Indfødsret, som har fyldt 25 Aar, som i det forud for Valget gaaende Kalenderaar har svaret direkte Skat til Kommunen, og som paa den Tid, Valglisterne affattes, har fast Ophold i Kommunen, medmindre vedkommende:

a) uden at have egen Husstand staar i privat Tjenesteforhold,
b) i Løbet af de sidste 12 Maaneder før Valglisternes endelige Affattelse har nydt Understøttelse af Fattigvæsenet, som ikke er tilbagebetalt, eller
c) er ude af Raadighed over sit Bo.

Beslægtede i op- og nedstigende Linie maa ikke paa samme Tid have Sæde i Raadet.

§ 6.

De ordentlige Valg til Byraadet foretages hvert andet Aar i sidste Halvdel af December Maaned for det kommende Kalenderaar og gælde for et Tidsrum af 6 Aar.

Udtræder nogen af Raadet inden Udløbet af de 6 Aar, for hvilke han er valgt, og der i hans Sted skal vælges et nyt Medlem, sker Valget kun for den tilbagestaaende Del af de 6 Aar.

§ 7.

Valgene ledes af en Valgbestyrelse bestaaende af Raadets Formand og 2 af Raadet af dets egen Midte valgte Medlemmer.

Valgene forberedes ved Lister over Vælgerne, hvorved Skattelisterne for det forud for Valget gaaende Aar lægges til Grund. Valglisterne skullle fremligge til offentligt Eftersyn 14 Dage forinden Valgdagen paa et for Kommunens Beboere bekvemt Sted. Klage over, at en uberettiget er optaget paa Listerne, eller en berettiget deraf udeladt, maa mindst 3 Dage forinden Valgdagen indgives til Valgbestyrelsen, som i fornødent Fald anstiller nærmere Undersøgelse, for at Sagen forinden Valget kan afgøres af den.

§ 8.

Valgene foretages paa det Sted, paa den Dag og til det Klokkeslet, som dertil af Valgbestyrelsen berammes, og som i det mindste 8 Dage forud bekendtgøres paa den for offentlige Kundgørelser i Kommunen sædvanlige Maade.

§ 9.

Tiden for Valget skal fastsættes til senest Kl. 5 Eftermiddag. Stemmegivningen maa ikke sluttes før Kl. 8, og saa længe der endnu derefter er Vælgere til Stede, som ville afgive deres Stemme.

Valgdagen er Fridag for samtlige valgberettigede fra Kl. 5 Eftermiddag.

§ 10.

Afstemningen sker i Henhold til Lister, hvorpaa bestemte Personer bringes i Forslag til Valg.

Enhver saadan Kandidatliste skal være indleveret til Formanden for Valg-

bestyrelsen inden Kl. 12 Middag paa den tredje Dag, forinden Valget finder Sted. Listen skal være underskreven af mindst 5, højst 15 Vælgere som Stillere, og være ledsaget af en Fortegnelse over Stillerne, hvori disses Navne, Stillinger og Bopæle ere tydelig angivne.

Den Stiller, som indleverer Listen, har Ret til paa en af ham medbragt Afskrift af Listen at faa Formandens Tilstaaelse for, at og naar Listen er indleveret.

En Kandidatliste kan indeholde færre Navne end det Antal Repræsentanter, der skal vælges; derimod er den ugyldig, hvis den indeholder flere Navne. Kandidaterne skulle være saa bestemt betegnede ved Fornavn, Stilling eller Bopæl, at der ikke kan finde Forveksling Sted med nogen anden valgbar Person. Er nogen af de paa Listen opførte Kandidater ikke valgbar, eller er han saa utilstrækkelig betegnet, at Valgbestyrelsen ikke kan skønne, til hvilken valgbar Person der sigtes, udstryges hans Navn af Listen.

Saafremt Valgbestyrelsen finder Grund til at erklære en Kandidatliste for ugyldig eller til at stryge noget Navn af Listen, skal dets Kendelse tilføres Valgprotokollen. En Udskrift af Kendelsen skal før Valgets Begyndelse meddeles den Stiller, som har besørget Indleveringen.

De af Valgbestyrelsen godkendte Kandatlister mærkes hver med sit Bogstav (A, B, C, o. s. v.) og paa hver Liste sættes Nummer (1, 2, 3, o. s. v.) foran Kandidaternes Navne i den Rækkefølge, hvori de af Stillerne ere opførte.

§ 11.

Valgbestyrelsen tilvejebringer til Brug ved Valget Stemmesedler og dertil passende Konvolutter i fornødent Antal. De saaledes tilvejebragte Stemmesedler og Konvolutter skulle alle haves til Stede ved Valget. Afstemningen foregaar ved Afgivelse af saadanne Stemmesedler, indlagte i de dertil hørende Konvolutter.

Stemmesedlen skal i tydeligt Tryk indeholde Betegnelserne »Valgliste A«, »Valgliste B«, »Valgliste C« o. s. v. i saa mange Linier, som der skal vælges Medlemmer; hver Valgbetegnelse skal staa i en Linie for sig, og hver 2 Valgbetegnelser skulle være indbyrdes adskilte ved en trykt vandret Streg. Intet andet Ord eller Bogstav og intet Navn, Tal eller Tegn maa være paaført nogen Stemmeseddel enten ved Tryk eller ved Skrift eller paa anden Maade.

Konvolutterne skulle være uigennemsigtige og saaledes tildannede, at de helt dække den indlagte Stemmeseddel. Paa hver Konvolut skal være trykt Valgets Aar og Dag. Intet andet Navn, Ord, Tal eller Tegn maa være paaført nogen Konvolut enten ved Tryk eller ved Skrift eller paa anden Maade.

Kommunalbestyrelsen tilvejebringer endvidere en Stemmekasse og et Stemmerum af den nedenfor angivne Beskaffenhed eller, hvis flere behøves, det fornødne Antal deraf.

Afstemningen foregaar ved Afgivelse af de dertil tilvejebragte Stemmesedler, indlagte i de dertil hørende Konvolutter.

Stemmerummet skal være et ved Opstilling eller Ophængning dannet Rum af saadan Beskaffenhed, at en Mand kan staa oprejst deri uden at kunne ses af nogen udenfor Rummet værende Person. Stemmerummet skal være tilstrækkelig lyst til, at Skrift tydelig kan læses derinde; det skal være forsynet med almindeligt sort Blyant og en fast Plade til Underlag ved Skrivning.

Stemmekassen skal være aflaaset og saaledes indrettet, at ingen Stemmeseddel kan udtages af den, uden at Kassen aabnes.

§ 12.

Paa Valgstederne skulle fra Valghandlingens Begyndelse Kandidatlisterne findes opslaaede trykte eller tydelig skrevne og mærkede med deres Bogstav. Ligeledes skal der findes opslaaet en trykt Vejledning for Vælgerne indeholdende det væsentlige af de i nærværende Lovs §§ 5—18 indeholdte Bestemmelser.

§ 13.

Valghandlingen aabnes af Formanden med at bekendtgøre Navnene paa Valgbestyrelsens Medlemmer, det Antal Medlemmer, der skal vælges, og de i Henhold til § 11 modtagne Lister; han foreviser den Kasse, hvori Stemmesedlerne skulle nedlægges, saaledes at det kan ses, at den er tom.

Vælgerne fremtræde efterhaanden, som de selv ville, og som der bliver Lejlighed til at modtage deres Stemmesedler. Efter at Valgbestyrelsen har forvisset sig om, at den fremtrædende er den, han opgiver at være, og at han staar opført paa Valglisten, erholder Vælgeren en Stemmeseddel og dertil hørende Konvolut og gaar ind i Stemmerummet, hvor ingen anden maa være til Stede. Her sætter han paa Stemmesedlen et Kryds ved Bogstavet for den Liste, som han vil stemme paa, og lægger Stemmesedlen i Konvolutten, hvorefter han straks gaar ud af Stemmerummet og leverer Konvolutten med den indlagte Stemmeseddel til Formanden, som i Vælgerens Paasyn nedlægger Konvolutten i Kassen uden at undersøge dens Indhold. Et af Valgbestyrelsens Medlemmer gør i Valglisten Bemærkning ved hver Vælger, der har afgivet sin Stemmeseddel, og et andet af Valgbestyrelsens Medlemmer optegner i fortløbende Række de samme Vælgeres Løbenummer og Navn. Enhver Vælger, der vil deltage i Valget, maa personlig møde.

Ifald en Stemmeseddel eller Konvolut efter Udleveringen til Vælgeren, men inden Nedlægning i Stemmekassen, findes ubrugelig eller bliver af Uagtsomhed ubrugeliggjort, kan den paagældende Vælger gaa tilbage til Stemmelisteføreren og, naar han tilfredsstillende forklarer det skete og tilbageleverer saavel Stemmeseddel som Konvolut, faa dem ombyttede.

Ifald en Vælger fremfører for Valgbestyrelsen, at han ikke er i Stand til at foretage Afstemningen paa den foreskrevne Maade, og Valgbestyrelsen skønner, at det saaledes fremførte er rigtigt, skal et dertil særlig udvalgt Medlem af Valgbestyrelsen eller en dertil af Valgbestyrelsen særlig tilforordnet Vælger yde den paagældende Vælger fornøden Bistand ved Stemmegivningen, hvorved da tillige de nødvendige Lempelser i den foreskrevne Fremgangsmaade maa foretages.

§ 14.

Naar ingen Vælger mere efter Kl. 8 (jfr. § 9) forlanger at afgive sin Stemmeseddel, erklæres Stemmegivningen for sluttet, dog at Valgbestyrelsens Medlemmer umiddelbart derpaa have Ret til at afgive deres egne Stemmesedler.

Ingen Vælger, som har afgivet Stemme, skal være pligtig for Retten i nogen Sag at opgive, hvem han har stemt paa, eller om han har stemt for eller imod en Valgkandidat.

Intet Medlem af Valgbestyrelsen eller nogen anden maa under Afstemningen give nogen Vælger Raad, Anvisning eller Opfordring med Hensyn til, paa hvilken Liste han skal stemme. Ej heller maa nogen af dem nogensinde give nogen anden Underretning om, hvorvidt nogen Vælger har været til Stede, forlangt eller afleveret Stemmeseddel, eller nogensinde meddele nogen anden, hvad han paa Stemmestedet maatte have erfaret med Hensyn til, hvilken Kandidat en Vælger har givet sin Stemme.

Overtrædelse af nogen af disse Bestemmelser straffes med Fængsel, ikke under 4 Ugers simpelt Fængsel.

§ 15.

Stemmeoptællingen foregaar offentlig. Den finder Sted straks efter Stemmegivningens Slutning.

§ 16.

Ved Stemmeoptællingen aabner Valgbestyrelsens Formand Kassen, udtager Stemmesedlerne en for en af Konvolutterne og oplæser dem lydelig, hvorefter de henlægges og samles paa eet Sted. En Stemmeseddel er ugyldig, hvis der er stemt paa andet end en af Kandidatlisterne, eller hvis der er foretaget

nogen Forandring i Rækkefølgen af den paagældende Kandidatlistes Navne. Indeholder en Konvolut flere end een Stemmeseddel, er dens Indhold ugyldigt. En Stemmeseddel er endvidere ugyldig, 1) naar det ikke med Sikkerhed fremgaar, hvilken af Listerne Vælgeren har villet give sin Stemme, 2) naar Beskaffenheden af Stemmesedlen eller den Konvolut, der har omgivet den, giver Grund til at antage, at Stemmesedlen ikke er en af en Stemmelisteförer udleveret og i et Stemmerum mærket Stemmeseddel, 3) naar der paa Stemmesedlen eller Konvolutten findes skrevet, tegnet eller paa anden Maade anbragt noget, hvorved det findes forsætlig tilkendegivet, hvem den stemmende er, eller der overhovedet ved en Behandling, som kun kan antages at være foretagen af Vælgeren, findes forsætlig at være givet Stemmesedlen et Særpræg.

Efterhaanden som Stemmesedlerne oplæses af Formanden, optegne Medlemmer af Valgbestyrelsen, hvor mange Stemmer der falder paa hver af Listerne. Efter at alle Stemmesedlerne ere oplæste, meddeler den ene af Listeførerne lydelig de paa hans Liste optegnede Stemmetal og den anden Listefører ligeledes lydelig, om de stemme overens med de paa hans Liste gjorte Optegnelser. Viser der sig nogen Uoverensstemmelse, gennemgaas Stemmesedlerne paa ny til Berigtigelse af den indløbne Fejl. Endelig optælles samtlige Stemmesedler, og Tallet sammenholdes med den ifølge § 13 førte Fortegnelse over de Vælgere, der have afgivet Stemmeseddel.

§ 17.

Efter at Valgbestyrelsen har forvisset sig om, at Valghandlingen er foregaaet paa lovlig Maade, sammenlægges alle de for hver Kandidatliste afgivne Stemmer. Hver Listes Stemmetal deles derefter med 1, 2, 3, o. s. v., indtil hver Liste er delt med et Tal saa stort som det Antal Medlemmer, der i det højeste kan blive den til Del. Det største af de saaledes fremkomne Delingstal giver den Liste, hvilken det er tilfaldet, Ret til Medlem Nr. 1, det næststørste Delingstal giver den Liste, det er tilfaldet, Ret til Medlem Nr. 2 og saaledes fremdeles, indtil alle Medlemmer ere valgte. Ere Delingstallene lige store, gør Lodtrækning Udslaget. Af hver enkelt Liste udtages de valgte Medlemmer efter den Orden, hvori de paa Listen ere opførte; Navne paa dem, der allerede ere valgte paa anden Liste, overstreges. Er en Kandidatliste udtømt, naar der tilkommer den en Repræsentant, tages denne af den Liste, som derefter har det højeste Tal.

§ 18.

Saafremt kun een skal vælges, foretages Valget som Flertalsvalg, men i øvrigt efter de ovenfor givne Regler.

§ 19.

Enhver, der er valgbar til Byraadet, er pligtig til at modtage Valg til samme, medmindre han har opnaaet en Alder af 60 Aar, eller ifølge sin Helbredstilstand, Forretninger eller deslige maatte have anden skellig Grund til at ønske sig fritagen for Valget, hvilket afgøres af Valgbestyrelsen eller, for saa vidt han maatte være utilfreds med dennes Afgørelse, af Byraadet. Den, som i mindst 4 Aar uafbrudt har været Medlem af Byraadet, skal dog ikke være pligtig at modtage Valg før efter Udløbet af et lige saa langt Tidsrum som det, hvori han har været Medlem af Raadet.

Den, som har noget at anke over ved den foregaaede Valghandling eller i Anledning af de under samme afsagte Kendelser, maa, for at hans Anke kan komme i Betragtning, indgive sin Besværing skriftlig til Byraadet, inden 8 Dage efter, at Valghandlingen har fundet Sted. Inden 14 Dage efter Besværingens Indgivelse afgør Byraadet da Sagen, efter at Valgbestyrelsen har haft Lejlighed til at afgive sin Erklæring derover. Byraadets Kendelse kan inden 14 Dage efter dens Afsigelse indankes til Justitsministeren. — Naar ordentlige Valg ere foretagne (hvert 2det Aar), fratræde de ældre Medlemmer af Byraadet først, efter at de

mulig indkomne Klager over de nye Valg paa ovennævnte Maade ere afgjorte af Byraadet.

Naar en Vægring ved at modtage Valg erkendes berettiget, eller et Valg erklæres ugyldigt, foretages med Benyttelse af de sidst berigtigede Valglister nyt Valg, saa snart ske kan.

§ 20.

Dersom nogen i Løbet af den Tid, for hvilken han er valgt, skulde begære at udtræde af Byraadet, afgør dette, hvorvidt saadan Begæring kan tages til Følge. Byraadet bestemmer fremdeles, hvorvidt noget Medlem skal udtræde eller midlertidig udelukkes af Raadet paa Grund af Omstændigheder, som vilde betage ham Valgbarheden. Det samme gælder, hvis et Medlem af Byraadet har gjort sig skyldigt i en Overtrædelse af eller Vægring ved at opfylde sine Pligter i bemeldte hans Egenskab, som gør hans Udtrædelse nødvendig. Dog staar det den, der imod sin Vilje udelukkes af Raadet, frit for at indanke dettes Beslutning for Justitsministeren, ved hvis Bestemmelse det da har sit Forblivende. - - Naar et enkelt af Byraadets valgte Medlemmer udtræder, foretages nyt Valg, medmindre de tilbageblivende Medlemmer med Enstemmighed vedtage, at Besættelsen af den ledige Plads kan opsættes til næste ordentlige Valg. Afgaa to eller flere Medlemmer i Tidsrummet, forinden ordentlig Valg skal foretages, blive nye Valg i de afgangnes Sted ubetinget at foretage, saa snart ske kan, efter paany berigtigede Valglister.

§ 21.

Byraadets Formand leder Forhandlingerne i Raadets Møder og paaser, at Beslutningerne rettelig indføres i Forhandlingsbogen.

Byraadet kan tage gyldig Beslutning, naar mindst Halvdelen af dets Medlemmer ere til Stede. Alle Beslutninger tages efter Stemmeflerhed. Falder der ved en Afstemning lige mange Stemmer for og imod, er Afstemningspunktet forkastet. I Tilfælde af Stemmelighed ved Valg gør Lodtrækning Udslaget. Byraadets Møder ere offentlige; enkelte Sager kunne dog forhandles for lukkede Døre, naar saadant af Raadet vedtages.

Ved hvert Aars Begyndelse kundgøres det for Byens Indvaanere, naar og hvor de ordentlige Møder afholdes. Overordentlige Møder afholdes, naar Formanden finder det fornødent, eller mindst Halvdelen af Medlemmerne forlanger det. Formanden bestemmer da Tiden for Mødets Afholdelse og sammenkalder Medlemmerne.

Forinden Møderne underretter Formanden, saa vidt muligt, Medlemmerne om, hvilke Genstande der vil komme til Forhandling. Forhandlingsbogen underskrives ved hvert Mødes Slutning af alle tilstedeværende Medlemmer; ethvert af disse er berettiget til deri at faa sin afvigende Mening kortelig indført. - - I øvrigt vedtager Byraadet selv sin Forretningsorden.

§ 22.

Det Staten tilkommende Tilsyn med den kommunale Forvaltning udøves gennem Landfogden. Han kan overvære alle Byraadets Møder og skal senest Aftenen forud have Meddelelse om de Sager, som i hvert Møde skulle bringes under Forhandling. Dog skal et Møde kunne afholdes med kortere Varsel, eller Beslutning kunne tages om en Sag, som ikke har været optaget paa Dagsordenen, naar Landfogden udtrykkeligt meddeler Samtykke dertil. Byraadets Formand skal straks efter hvert Møde skriftligt meddele ham de tagne Beslutninger. Finder han, at en tagen Beslutning overskrider den Byraadet tilkommende Myndighed eller i andre Henseender er stridende mod Lovgivningen, eller at den gaar ud paa at træffe en for Kommunen fordærvelig Foranstaltning eller at nægte Opfyldelsen af en Kommunen paahvilende Pligt, skal han gøre skriftlig Indsigelse derimod, og Sagen skal da af Byraadet tages under fornyet Overvejelse. Opnaas da ikke Overensstemmelse, skal han ved Skrivelse til Byraadets Formand erklære

Bestemmelsen midlertidig sat ud af Kraft. Herom gør han snarest muligt Indberetning til Justitsministeren, der da afgør Sagen. En Genpart af Indberetningen tilstilles samtidig Byraadet.

§ 23.

Thorshavns Fattigforstanderskab ophæves.

Bestyrelsen af den i Lov om Fattigvæsenet paa Færøerne af 10de April 1895 §§ 13—16 omhandlede kommunale Understøttelseskasse overgaar til et særligt Raad, bestaaende af Sognepræsten og 2 andre Medlemmer, af hvilke Byraadet vælger det ene af sin egen Midte, medens det andet Medlem vælges af de valgberettigede Beboere i Kommunen paa den for Valg af Medlemmer af Byraadet foreskrevne Maade og ordentligvis samtidig med et Valg til Byraadet. Valgene gælde for 3 Aar. I øvrigt har det sit Forblivende ved de i fornævnte Lovbestemmelser indeholdte Forskrifter.

Fattigforstanderskabets øvrige Forretninger henlægges under Byraadet. De nærmere Regler for Fattigvæsenets Bestyrelse fastsættes i Kommunens Vedtægt.

§ 24.

Bestyrelsen af Skolevæsenets Indtægter og Udgifter samt overhovedet dets Kasse- og Regnskabsvæsen overgaar til Byraadet. Indtil en endelig Adskillelse af Skolefondens Kapitaler finder Sted, faar Byens Skolevæsen af bemeldte Fond et aarligt Tilskud af 640 Kr. Det tilkommer Byraadet at gøre Forslag til Lærerembeders Besættelse og at bringe den anordnede Skoletvang til Anvendelse. Derimod udføres det nærmere Tilsyn med Skoleundervisningen og Lærernes Embedsførelse af en Skolekommission, bestaaende af Sognepræsten og 2 af Byraadet for et Tidsrum af 4 Aar valgte Medlemmer, af hvilke i det mindste det ene skal vælges af Raadets egen Midte. Kommissionen vælger selv sin Formand og sammentræder, naar nogen af Medlemmerne anser det fornødent.

Kommunens Lærere kunne ikke vælges til Medlemmer af Skolekommissionen.

I alle Spørgsmaal vedrørende Undervisningen i Skolen, saasom om Skolegangsordenen, om Ferier, om Læse- og Timeplanen, om Anskaffelse af nye Læremidler, om Oprykning til en højere Klasse, skal Skolekommissionen, forinden den for sit Vedkommende tager Bestemmelse, give Førstelæreren Lejlighed til over for Kommissionen mundtlig eller skriftlig, om han maatte ønske det, at fremsætte og begrunde sine Anskuelser om Sagen. For saa vidt Erklæringen afgives skriftlig, vil den ved eventuel Forelæggelse for Byraadet eller overordnede Skolemyndigheder af Sagen være at vedlægge denne.

§ 25.

Bestyrelsen af Havnevæsenet henlægges under Byraadet. Bestemmes det i Vedtægten, at dets umiddelbare Forvaltning skal overdrages til et staaende Udvalg paa Byraadets Vegne, kan Raadet beskikke enkelte ulønnede Mænd uden for sin egen Midte, naar de dertil ere villige, til Medlemmer af dette Udvalg.

Justitsministeren kan paabyde, at Havnens Indtægter og Udgifter skulle holdes adskilte fra Kommunens almindelige Kasse, og at dens Midler kun skulle kunne anvendes til Bedste for den selv. Han kan paalægge Byraadet for Havnekassens Regning at træffe saadanne Foranstaltninger, som maatte være fornødne for at sikre Indsejlingen til Havnen eller Skibes Henliggen i denne.

Ministeren kan bestemme, at Byraadet aarlig inden en af ham fastsat Frist skal indsende til ham et Overslag over Havnens Indtægter og Udgifter for det kommende Kalenderaar. Finder Ministeren da, at der bør foretages andre eller større Arbejder ved Havnen, end i Byraadets Overslag foreslaaet, og der i Havnekassen haves Midler til saadanne Arbejders Udførelse, eller saadanne Midler dog kunne tilvejebringes uden særligt Tilskud fra Kommunen, kan han, efter at have indhentet Byraadets nærmere Erklæringer, bestemme, at saadanne Arbej-

der skulle udføres, og at Overslaget derefter forandres. Afvigelse fra det af Ministeren billigede eller fastsatte Overslag tilstedes kun med Ministerens Samtykke; uden dette kan ej heller nogen Gæld stiftes for Havnen eller nogen den tilhørende fast Ejendom afhændes. Ministeren kan fordre, at der for ham aflægges særskilt Regnskab over Havnens Indtægter og Udgifter.

§ 26.

Justitsministeren er bemyndiget til, efter at have indhentet Byraadets Betænkning, at fastsætte et Reglement for Havneforvaltningen samt Takster, gældende for et Tidsrum af 5 Aar, for Benyttelsen af Havnen og af den tilhørende, i Havnen eller paa Reden beliggende Fortøjningsredskaber o. lign. Forandring af Taksterne kan derefter i bemeldte Tidsrum kun foretages af Ministeren med Byraadets Samtykke; dog skal han være berettiget til at tilstaa Lempelser og Undtagelser, saasom en passende Moderation i Afgifterne, for Dampskibe, der passerer i regelmæssig Postfart.

Et Reglement for Benyttelsen af Havnen og Reden ved Thorshavn i Henhold til Lov om Udfærdigelse af regelmentariske Bestemmelser for Benyttelsen af Havne m. m. af 30te Januar 1875 kan stadfæstes af Justitsministeren.

§ 27.

Bygningskommissionen skal fremtidig bestaa af Landfogden som Formand og 4 af Byraadet for et Tidsrum af 4 Aar valgte Medlemmer. To af disse udvælges blandt Byraadets Medlemmer.

Byraadet vælger ligeledes de Medlemmer af Sundhedskommissionen, som efter de hidtil gældende Regler ere blevne valgte af Kommunalbestyrelsen.

Det Medlem af Valgforstanderskabet for Sydstrømø Præstegæld, som ifølge Lov af 7de April 1899 vælges af Borgerrepræsentationen, vælges fremtidig af Byraadet blandt dettes Medlemmer.

§ 28.

Byraadet udnævner og afskediger de kommunale Embeds- og Bestillingsmænd. Politibetjente og Vægtere beskikkes af Byraadet efter Landfogdens Indstilling, men kunne afskediges af denne uden Byraadets Samtykke.

§ 29.

Kommunens Regnskabsaar er Kalenderaaret.

Inden hvert Aars 1ste Oktober affattes, efter et af Justitsministeren foreskrevet Skema, et Overslag over Kommunens Indtægter og Udgifter for det næste Aar. Dette Overslag foretages derefter til to Behandlinger i Byraadet med mindst 8 Dages Mellemrum imellem hver Behandling. Ved 2den Behandling undergives det Post for Post Byraadets Drøftelse og Beslutning, og afgiver da i den Form, hvori det af Byraadet ved denne Behandling vedtages, den bindende Regel for Størrelsen af næste Aars kommunale Skatteudskrivning og overhovedet for næste Aars kommunale Forvaltning, uden at højere Stadfæstelse, med de i § 30 angivne Undtagelser, udfordres. Overslaget fremlægges inden 1ste November til offentligt Eftersyn i 14 Dage.

Bliver der senere Spørgsmaal om nogen Udgift, der enten ligger uden for Overslaget eller ikke kan afholdes af det paa vedkommende Konto i Overslaget anslaaede Beløb, kan Beslutning herom kun tages af Byraadet, efter at Sagen har foreligget til Overvejelse for sammes Medlemmer 8 Dage forinden det Møde, hvori Beslutning tages, medmindre Udgiften er ligefrem paabudt ved Lov, eller det i Overslaget opførte Beløb klarlig kun var kalkulatorisk. Ere de forhaandenværende Midler ikke tilstrækkelige til at dække de forøgede Udgifter, tager Byraadet Bestemmelse om, hvorvidt det manglende skal tilvejebringes ved Laan eller ved en forholdsvis Forhøjelse af de i Hoved- og Tillægsligningen opførte Beløb.

Justitsministerens Samtykke hertil udfordres kun, for saa vidt de i efterfølgende § 30 foreskrevne Grænser for Byraadets Myndighed vilde blive overskredne ved Optagelsen af saadant Laan eller ved den forøgede Skatteudskrivning.

§ 30.

Uden Justitsministerens Samtykke kan Byraadet ikke noget Aar udskrive et højere samlet Skattebeløb end Gennemsnittet af det samlede Beløb af kommunale Skatter i de 3 nærmest foregaaende Aar, med Tillæg af en Femtedel, saaledes at det Beløb, som herudover med Justitsministerens Samtykke i noget Aar udskrives, ikke medtages ved paafølgende Beregning over de sidste 3 Aars Gennemsnitsbeløb. Ej heller kan Byraadet uden Justitsministerens Samtykke forbruge af Kommunens Kapitalformue, afhænde eller pantsætte Kommunens faste Ejendomme eller erhverve nye faste Ejendomme, for saa vidt Købesummen for saadanne i Regnskabsaaret tilsammen overstiger 100 Kr., optage Laan af større Beløb eller paa længere Tid, end at de kunne tilbagebetales af det følgende Aars Indtægter, eller forny saadanne Laan eller vedtage en Forlængelse af den Tid, hvori de skulle afbetales. Kræver Sagen en hurtig Afgørelse, kan denne træffes af Amtmanden, som uopholdelig foretager Indberetning derom til Justitsministeren.

Fremdeles udfordres Justitsministerens Samtykke til Stiftelsen af nyt Fællesskab imellem Kommunen og andre Kommuner i Henseende til Benyttelsen af Ting- og Arresthuse, Sygehuse og lignende Indretninger saavel som til Ophævelsen af bestaaende Fællesskab i disse Henseender.

§ 31.

Af Udgifterne til Kommunens Fornødenheder, for saa vidt de ikke dækkes af andre Indtægtskilder, lignes Udgifterne til Skolevæsenet, Fattigvæsenet og Skydsvæsenet paa Kommunens Beboere efter Formue og Lejlighed. Paa samme Maade paalignes $^3/_5$ af de øvrige Udgifter, medens $^2/_5$ af disse lignes paa Bygningerne i Kommunen.

Forandringer i disse Bestemmelser kunne efter Byraadets Indstilling bifaldes af Justitsministeren.

§ 32.

Ligningen paa Formue og Lejlighed — samt, indtil anderledes bestemmes ifølge § 31, sidste Punktum, paa Bygninger — foretages af en Ligningskommission, bestaaende af 5 Medlemmer; ved Vedtægt kan Medlemmernes Antal forhøjes til 7 eller 9. De ordentlige Valg til Kommissionen foretages samtidig med Valget til Byraadet. Med Hensyn til Valgret, Valgbarhed, Funktionstid, Fremgangsmaaden ved Valgene m. v. gælde de samme Regler som med Hensyn til Valg af Byraadets Medlemmer.

Ligningskommissionen vælger selv sin Formand af sin egen Midte. Med Hensyn til dens Beslutninger og Afstemninger forholdes efter de i § 21 indeholdte Bestemmelser.

§ 33.

Med Undtagelse af Medlemmerne af Byraadet kan ingen, som er pligtig at modtage Valg til dette, undslaa sig for at modtage Valg som Medlem af Ligningskommissionen, medmindre han i mindst 4 Aar efter hinanden har opfyldt dette Hverv. Han er da fritagen for samme i lige saa langt et Tidsrum som det, hvori han har opfyldt Hvervet.

§ 34.

Blandt Byraadets Medlemmer eller andre til Byraadet valgbare Indvaanere udnævnes for 4 Aar ad Gangen en Overligningskommission, bestaaende af en af Justitsministeren valgt Formand og 2 af Lagtinget valgte Medlemmer samt hen-

holdsvis 1 og 2 af de nævnte Myndigheder valgte Suppleanter, der i de paagældende Overligningskommissærers midlertidige Forfald træde i deres Sted. Om Forpligtelsen til at modtage Udnævnelse hertil gælder det samme, som i § 19 bestemt om Forpligtelsen til at modtage Valg som Medlem af Byraadet. Udnævnes noget Medlem af Ligningskommissionen til Overligningskommissær, udtræder han af bemeldte Kommission. Ej heller maa nogen, som allerede er Overligningskommissær, vælges til Medlem af Ligningskommissionen.

§ 35.

Ved Ligningen paa Formue og Lejlighed skal i Ligningslisten anføres det Beløb, hvortil hver Skatteyders Indtægt i det forudgaaende Kalenderaar af Ligningskommissionen er anslaaet.

§ 36.

Under Ligningen paa Formue og Lejlighed inddrages enhver, som har fast Ophold i Kommunen. Han ansættes der til fuldt Bidrag efter sin hele økonomiske Stilling, medmindre han i Skatteaaret har fast Ophold i en eller flere andre Kommuner i Riget, i hvilket Tilfælde han i hver af Kommunerne kun kan ansættes til forholdsmæssigt Bidrag, der navnlig bliver at fordele efter den Tid, han har personligt Ophold i hver af Kommunerne. Fast Ophold af kortere Varighed end 3 Maaneder kommer ikke i Betragtning.

Justitsministeren afgør, hvor vidt Udlændinge, der, uden at drive borgerligt Erhverv, tage Ophold i Kommunen, ere skattepligtige.

§ 37.

Den aarlige Skatteligning foretages i November Maaned. Den derefter forfattede Ligningsliste, hvortil tillige skal føjes en Fortegnelse over, hvad Skatteyderne i øvrigt, hver især, have at svare i Afgifter til Kommunen, skal fremligge til Eftersyn paa et let tilgængeligt offentligt Sted efter forudgaaende offentlig Bekendtgørelse i den første Halvdel af December Maaned. Byraadet kan bestemme, at der i den sidste Halvdel af hvert Aars Juni Maaned skal foretages en Tillægsligning paa de Personer, som efter Hovedligningens Affattelse ere tilflyttede Kommunen, og som ere skattepligtige i Henhold til § 36. Saadan Tillægsligning skal fremligge til offentligt Eftersyn, som ovenanført, i den første Halvdel af Juli Maaned.

Indsigelser imod den fremlagte Ligning paa Formue og Lejlighed — samt, indtil ændrede Bestemmelser ifølge § 31 i Slutningen træffes, tillige paa Bygninger — indgives skriftligt til Ligningskommissionen inden 14 Dage efter Udløbet af den Tid, i hvilken Ligningen har fremligget til Eftersyn. Inden andre 14 Dage har Ligningskommissionen derefter skriftligt at tilkendegive de klagende, om nogen og da hvilken Forandring der indrømmes i Ligningen. Den af Ligningskommissionen herom tagne Beslutning kan inden yderligere 14 Dage paaankes for Overligningskommissionen, der da inden en Maaneds Forløb afgør Sagen endeligt (jfr. dog § 38). Indsigelser, der indkomme efter Udløbet af ovennævnte Frister, ere uden Betydning.

Det staar enhver, som er ansat til Skat i Ligningen, frit for at klage, ikke blot over sin egen Beskatning, men ogsaa over enhver andens, som er optagen i Ligningen, saavel som over, at nogen er forbigaaet i samme. Forinden nogen Klage over en andens Beskatning eller Forbigaaelse i Ligningen afgøres af Ligningskommissionen eller Overligningskommissionen, skal der gives den, der er Genstand for Klagen, Lejlighed til at udtale sig over samme.

Ingen kan hos Overligningskommissionen erholde Nedsættelse i sit eller Forhøjelse af en andens Skattebidrag, medmindre dette findes at være sat mindst 10 pCt. henholdsvis for højt eller for lavt. Ikke heller kan Overligningskommissionen optage i Ligningen nogen i samme forbigaaet Person, hvis Skattebidrag

ikke kan ansættes i det mindste til det laveste Beløb, hvortil nogen anden allerede er ansat i Ligningen.

Ingen kan ved at indanke sin Skatteansættelse for Overligningskommissionen unddrage sig Forpligtelsen til at udrede den til Betaling forfaldne Del af Skatten. Naar Ligningskommissionens Ansættelse forandres, berigtiges det Beløb, som vedkommende Skatteyder forinden Forandringen har betalt, ved Tillæg til eller Fradrag i den næste Skattetermin, og, om fornødent, ved Tilbagebetaling af det erlagte eller en Del deraf.

§ 38.

Opstaar der Spørgsmaal mellem Thorshavn og en anden Kommune paa Færøerne om Fordeling af en Persons Skattebidrag, afgøres det af Lagtinget. Opstaar Spørgsmaalet mellem Thorshavn og en Kommune i det øvrige Kongerige, afgøres dette af Indenrigsministeren.

Anser nogen, der er sat i Skat i Thorshavns Kommune, sig ikke skattepligtig til denne, kan han bringe dette Spørgsmaal under Domstolenes Paakendelse.

§ 39.

De ifølge Ligningen udskrevne kommunale Bidrag opkræves halvaarsvis eller fjerdingaarsvis i den Maaned af hvert Halvaar eller hvert Fjerdingaar, som i Vedtægten bestemmes. Hvad der ikke er betalt inden Udgangen af den paafølgende Maaned, bliver efter lovlig Omgang at foranstalte inddrevet ved Udpantning.

En afgiftspligtig, som ikke har fast Ophold i Kommunen, skal for Byraadet opgive en i Kommunen bosiddende Mand, der indbetaler hans Bidrag.

Er en afgiftspligtig fraflyttet Kommunen inden Aarets Begyndelse, bortfalder hele den ham paalignede personlige Skat. Den, der fraflytter Kommunen i Aarets Løb, er kun pligtig til at udrede Skatten indtil Udgangen af det Fjerdingaar, i hvilket han flytter. Den, der optages paa Tillægsligningen, er kun pligtig at udrede Skat fra 1ste Juli.

§ 40.

Ved kgl. Anordning kan med de fornødne Lempelser de Regler sættes i Kraft, som i almindelige Love maatte findes om Beskatning af Selskaber, Stiftelser og udenbys boende Personer.

§ 41.

Det paaligger Byraadet, og særlig dets Formand, at føre nøje Tilsyn med Kommunens Kassevæsen, følgelig at paase, at dens Skatter og andre Indtægter rettelig og betimelig opkræves og i fornødent Fald inddrives samt, indtil Beløbet udkræves til Bestridelse af Kommunens Udgifter, forvares og efter Omstændighederne frugtbargøres paa behørig Maade.

Byraadet er ansvarligt for de Kapitaler, Aktiver og andre Ejendomme, der tilhøre Kommunen.

§ 42.

For offentlige Licitationer, som Kommunen lader afholde over Udførelsen af Vejarbejder, Reparationer af Skoler og Fattighuse, Anskaffelse af Naturalydelser til Kommunens Brug og deslige, betales ikke Gebyr eller Afgifter.

§ 43.

Byraadet er pligtigt at tilvejebringe og meddele Regeringen de Oplysninger, der af samme maatte forlanges om Folketal, Kvæghold og andre Forhold i Kommunen.

§ 44.

Kommunens aarlige Regnskab, der affattes i størst mulig Overensstemmelse med det for Overslaget foreskrevne Skema og aflægges inden Udgangen af April Maaned i det paafølgende Regnskabsaar, bliver at henlægge til Eftersyn for Kommunens Indvaanere i 14 Dage paa et dertil bekvemt offentligt Sted. Regnskabet bør derefter med de til samme hørende Bilag nøje gennemgaas af 2 Revisorer. Disse vælges paa 4 Aar af de valgberettigede Beboere i Kommunen paa den for Valg af Medlemmer af Byraadet foreskrevne Maade. Byraadet er forpligtet til at meddele Revisorerne de Oplysninger, som maatte udfordres til Bedømmelse af Regnskabets Indtægts- og Udgiftsposter. Efter at Revisorernes Bemærkninger have været meddelte Regnskabsføreren til Besvaring og videre regnskabsmæssig Omgang, paakender Byraadet i et Møde de fremkomne Udsættelser og meddeler Kvittering til vedkommende; dog kan ingen deltage i Paakendelsen af en Regnskabsudsættelse, som vedkommer den Forvaltning, i hvilken han som Medlem af et staaende Udvalg eller ifølge et særligt ham overdraget kommunalt Hverv har haft Andel. Erkender Regnskabsføreren eller nogen anden vedkommende ikke Rigtigheden af den afgivne Kendelse, for saa vidt denne gaar ud paa Pengeansvar for ham, kan han forlange Spørgsmaalet herom afgjort af Domstolene.

Samtlige Kommunen vedkommende Regnskaber eller dog et tilstrækkeligt Uddrag af samme blive, efter at de ere paakendte, at offentliggøre ved Trykken.

§ 45.

Inden hvert Aars 30te September indsendes til Justitsministeren Regnskabet for det foregaaende Regnskabsaar med Revisionsbemærkninger og derpaa afgivne Kendelser. Kommer Ministeren ved Regnskabets Gennemsyn eller paa anden Maade til Kundskab om, at Byraadet har foretaget ulovhjemlede Udgifter eller nægtet at afholde Udgifter, som lovligt paahvile Kommunen, eller i anden Maade overskredet sin Myndighed, træffer Ministeren i den Anledning de nødvendige Foranstaltninger og kan, i fornødent Fald ved Domstolene, gøre personligt Ansvar gældende mod dem af Byraadets Medlemmer, der have deltaget i de paagældende Beslutninger.

§ 46.

Forslag til den i §§ 3, 4, 23 og 32 ommeldte Vedtægt for Kommunen vedtages af den nuværende Kommunalbestyrelse og indsendes til Justitsministerens Billigelse inden 1ste September 1903.

Foruden det i bemeldte Paragraffer foreskrevne optages i Vedtægten dels Bestemmelse om de kommunale Embeds- og Bestilingsmænds Antal, Ansættelse, Afskedigelse, Lønningsvilkaar og Forretninger, dels nærmere Regler om Affattelsen af det aarlige Overslag over Kommunens Indtægter og Udgifter, om Ordningen af Kommunens Kasse- og Regnskabsvæsen, om Revisionsarbejdets Udførelse og om Udsættelsernes Paakendelse.

Fremdeles kan i Vedtægten gives nærmere Regler for Udførelsen af Skatteligningen samt overhovedet om ethvert Forhold i den kommunale Styrelse, som det maatte findes ønskeligt nærmere at ordne paa Grundlag af de i denne Lov indeholdte Bestemmelser.

Vedtægten, saaledes som den endeligt er billiget af Justitsministeren, trykkes og offentliggøres. Den kan senere forandres eller forøges efter Forslag af Byraadet, som billiges af Justitsministeren.

§ 47.

Denne Lov bliver at iværksætte saaledes, at den kan træde i fuld Kraft den 1ste Januar 1904, fra hvilken Dag Lov af 16de Februar 1866 om Byen Thorshavns økonomiske Bestyrelse saavel som alle Bestemmelser, der ere i Strid med nærværende Lov, ophæves.

Ved Lovens Iværksættelse iagttages i øvrigt følgende Regler:

Inden den 1ste December 1903 foretages Valg af 3 Medlemmer af Byraadet, idet den Borgerrepræsentant, hvis Funktionstid vilde udløbe i August 1903, vedbliver at fungere til Nytaar 1904, medens de øvrige Repræsentanter indtræde som Medlemmer af Byraadet. Samtidig vælges Medlemmer af Ligningskommissionen samt et Medlem af det i § 23 omhandlede Raad og 2 Revisorer (§ 43). De omhandlede Valg forberedes og ledes af den i Lov af 16de Februar 1866 § 7 nævnte Valgbestyrelse. Klager i Anledning af Valgene afgøres paa den i anførte Lovs § 9 foreskrevne Maade.

Af Borgerrepræsentanterne afgaa de 2 først valgte ved Nytaar 1906, de 2 andre ved Nytaar 1908. Af Ligningskommissionens Medlemmer afgaa henholdsvis 2, 2 og 1 til Nytaar 1906, 1908 og 1910. De 2 Medlemmer af Bygningskommissionen og det af Byraadet valgte Medlem af det i § 23 omhandlede Raad samt den ene Revisor afgaa efter 2 Aars Forløb. Afgangsordenen bestemmes i de anførte Tilfælde ved Overenskomst eller i Mangel deraf ved Lodtrækning.

Den i Efteraaret 1902 foretagne Skatteligning bliver tilligе gældende for Oktober Kvartal 1903, saaledes at Skatten for dette Kvartal opkræves med forholdsvis samme Beløb som Skatten for Regnskabsaaret 1902—03.

Regnskabsaarets Forandring (§ 29) indtræder den 1ste Januar 1904, saaledes at der derefter aflægges Regnskab for Tiden fra 1ste Oktober 1902 til 31te December 1903. Med dette Regnskabs Fremlæggelse, Revision og Decision m. v. forholdes efter §§ 44—45.

Inden den 1ste Oktober 1903 affatter Kommunalbestyrelsen et Overslag over Kommunens Indtægter og Udgifter for Aaret 1904. Med Behandlingen af Overslaget saavel som Skatteligningen for det nævnte Aar forholdes i øvrigt efter de hidtil gældende Regler.

Den nuværende Skolekommission og Bygningskommission afgaa, saa snart Byraadet har valgt Medlemmer af de tilsvarende nye Kommissioner, hvilket skal ske i et af Raadets første Møder. I et af sine første Møder vælger Byraadet ligeledes et Medlem af Raadet for den kommunale Understøttelseskasse; indtil da varetages de denne vedkommende Forretninger af det hidtilværende Fattigforstanderskab.

Bemærkninger til foranstaaende Udkast.

Af de i foranstaaende Udkast indeholdte Bestemmelser svare §§ 2—4, 6—7 og 19—46 i det væsenlige til, hvad der indeholdes i det af Færøernes Lagting den 10de September f. A. vedtagne Forslag til Lov om Byen Thorshavns kommunale Styrelse.

De af Justitsministeriet foretagne Forandringer i og Tilføjelser til bemeldte Forslag giver kun Anledning til følgende Bemærkninger:

ad § 1.

Medens Lagtingets Forslag gik ud paa, at Landfogden skulde være Byraadets faste Formand, har Justitsministeriet anset det rigtigere at lade Raadet selv vælge sin Formand af sin Midte, hvorhos man i Paragraffens 2det Stykke har optaget de ved denne Ændring foraarsagede Regler om Valg af Formand og Næstformand.

ad § 5.

Foruden en ændret Redaktion indeholder denne Paragraf den Realitetsforandring i Lagtingets Forslag, at der ogsaa gives Kvinder Valgret og Valgbarhed til Byraadet, naar de opfylde de herfor i øvrigt foreskrevne Betingelser.

ad §§ 8—18.

De her foreslaaede ny Bestemmelser, ved hvilke der foruden Forholdstalsvalgmaaden er foreslaaet Indførelse af hemmelig Afstemning, er for denne sidste Dels Vedkommende udarbejdet paa Grundlag af de i Lov af 1ste Februar 1901 om Forandringer i Lov om Valgene til Rigsdagen af 12te Juli 1867, jfr. Lov af 7de Februar 1901 om Valgene til Rigsdagen, herom indeholdte Principper.

Bilag I B.

Forslag til Lov

om

Byen Thorshavns kommunale Styrelse.

(Vedtaget af Lagtinget den 17de September 1902.)

§ 1.

Byen Thorshavn udgør som hidtil en særskilt Kommune. Kommunens Anliggender styres af et Byraad, som bestaar af valgte Medlemmer. Byraadet vælger selv af sin Midte i Aarets sidste Møde en Formand og en Næstformand for det kommende Aar. For 1901 sker Valget dog i dette Aars første Møde.

Til gyldig Valg af Formand eller Næstformand udfordres absolut Stemmeflerhed af Byraadets tilstedeværende Medlemmer; opnaas saadant Flertal ikke ved det første Valg, foretages nyt Valg; naar der heller ikke herved opnaas absolut Flertal, foretages bundet Valg mellem de to, som ved det foregaaende Valg have erholdt flest Stemmer. Ere ved det andet Valg Stemmerne lige, afgøres det ved Lodtrækning, paa hvilke to der ved det bundne Valg skal stemmes. Ligeledes afgør Lodtrækning Valget, naar Stemmerne ere lige ved det bundne Valg.

§ 2.

Udførelsen af Byraadets Beslutninger og den øvrige udøvende Myndighed i Kommunens Anliggender paahviler Byraadets Formand.

§ 3.

Det kan i Vedtægten (§ 46) bestemmes, at den umiddelbare Forvaltning af enkelte Grene af de kommunale Anliggender bør overdrages til staaende Udvalg, om hvis Sammensætning og Myndighed der da ligeledes i Vedtægten bliver at optage nærmere Regler.

Naar Byraadet i enkelte Tilfælde maatte finde saadant hensigtsmæssigt, kan det beskikke et eller flere af sine Medlemmer eller saadanne Indvaanere uden for sin Midte, som dertil ere villige, til at udføre visse særlige kommunale Hverv i Overensstemmelse med de nærmere Regler, som i Vedtægten herom bør fastsættes. Ethvert Medlem af Byraadet er pligtigt til at modtage Valg som Formand og Næstformand samt til at udføre de særlige kommunale Hverv, som det maatte beslutte at overdrage ham. Dog kan den, der i mindst 3 Aar har været Formand, undslaa sig for at modtage Valg som saadan i et lige saa langt Tidsrum, som han har været Formand.

§ 4.

Antallet af Byraadets Medlemmer fastsættes til 7; det kan ved Vedtægt forhøjes indtil 11, men skal altid være ulige.

§ 5.

Valgret og Valgbarhed til Byraadet tilkommer enhver uberygtet Mand og Kvinde, som har Indfødsret, som har fyldt 25 Aar, som i det forud for Valget gaaende Kalenderaar har svaret direkte Skat til Kommunen, og som paa den Tid, Valglisterne affattes, har fast Ophold i Kommunen, medmindre vedkommende:

a) uden at have egen Husstand staar i privat Tjenesteforhold,
b) i Løbet af de sidste 12 Maaneder før Valglisternes endelige Affattelse har nydt Understøttelse af Fattigvæsenet, som ikke er tilbagebetalt, eller
c) er ude af Raadighed over sit Bo.

Beslægtede i op- og nedstigende Linie maa ikke paa samme Tid have Sæde i Raadet.

§ 6.

De ordentlige Valg til Byraadet foretages hvert andet Aar i sidste Halvdel af December Maaned for det kommende Kalenderaar og gælde for et Tidsrum af 6 Aar.

Udtræder nogen af Raadet inden Udløbet af de 6 Aar, for hvilke han er valgt, og der i hans Sted skal vælges et nyt Medlem, sker Valget kun for den tilbagestaaende Del af de 6 Aar.

§ 7.

Valgene ledes af en Valgbestyrelse bestaaende af Raadets Formand og 2 af Raadet af dets egen Midte valgte Medlemmer.

Valgene forberedes ved Lister over Vælgerne, hvorved Skattelisterne for det forud for Valget gaaende Aar lægges til Grund. Valglisterne skulle fremlægge til offentligt Eftersyn 14 Dage forinden Valgdagen paa et for Kommunens Beboere bekvemt Sted. Klage over, at en uberettiget er optaget paa Listerne, eller en berettiget deraf udeladt, maa mindst 3 Dage forinden Valgdagen indgives til Valgbestyrelsen, som i fornødent Fald anstiller nærmere Undersøgelse, for at Sagen forinden Valget kan afgøres af den.

§ 8.

Valgene foretages paa det Sted, paa den Dag og til det Klokkeslet, som dertil af Valgbestyrelsen berammes, og som i det mindste 8 Dage forud bekendtgøres paa den for offentlige Kundgørelser i Kommunen sædvanlige Maade.

§ 9.

Tiden for Valget skal fastsættes til senest Kl. 5 Eftermiddag. Stemmegivningen maa ikke sluttes før Kl. 8, og saa længe der endnu derefter er Vælgere til Stede, som ville afgive deres Stemme.

Valgdagen er Fredag for samtlige valgberettigede fra Kl. 5 Eftermiddag.

§ 10.

Afstemningen sker i Henhold til Lister, hvorpaa bestemte Personer bringes i Forslag til Valg.

Enhver saadan Kandidatliste skal være indleveret til Formanden for Valgbestyrelsen inden Kl. 12 Middag paa den tredje Dag, forinden Valget finder Sted. Listen skal være underskreven af mindst 5, højst 15 Vælgere som Stillere, og være ledsaget af en Fortegnelse over Stillerne, hvori disses Navne, Stillinger og Bopæle ere tydelig angivne.

Den Stiller, som indleverer Listen, har Ret til paa en af ham medbragt Afskrift af Listen at faa Formandens Tilstaaelse for, at og naar Listen er indleveret.

En Kandidatliste kan indeholde færre Navne end det Antal Repræsentanter, der skal vælges; derimod er den ugyldig, hvis den indeholder flere Navne.

Kandidaterne skulle være saa bestemt betegnede ved Fornavn, Stilling eller Bopæl, at der ikke kan finde Forveksling Sted med nogen anden valgbar Person. Er nogen af de paa Listen opførte Kandidater ikke valgbar, eller er han saa utilstrækkelig betegnet, at Valgbestyrelsen ikke kan skønne, til hvilken valgbar Person der sigtes, udstryges hans Navn af Listen.

Saafremt Valgbestyrelsen finder Grund til at erklære en Kandidatliste for ugyldig eller til at stryge noget Navn af Listen, skal dets Kendelse tilføres Valgprotokollen. En Udskrift af Kendelsen skal før Valgets Begyndelse meddeles den Stiller, som har besørget Indleveringen.

De af Valgbestyrelsen godkendte Kandatlister mærkes hver med sit Bogstav (A, B, C, o. s. v.) og paa hver Liste sættes Nummer (1, 2, 3, o. s. v.) foran Kandidaternes Navne i den Rækkefølge, hvori de af Stillerne ere opførte.

§ 11.

Valgbestyrelsen tilvejebringer til Brug ved Valget Stemmesedler og dertil passende Konvolutter i fornødent Antal. De saaledes tilvejebragte Stemmesedler og Konvolutter skulle alle haves til Stede ved Valget. Afstemningen foregaar ved Afgivelse af saadanne Stemmesedler, indlagte i de dertil hørende Konvolutter.

Stemmesedlen skal i tydeligt Tryk indeholde Betegnelserne »Valgliste A«, »Valgliste B«, »Valgliste C« o. s. v. i saa mange Linier, som der er Kandidatlister; hver Valgbetegnelse skal staa i en Linie for sig, og hver 2 Valgbetegnelser skulle være indbyrdes adskilte ved en trykt vandret Streg. Intet andet Ord eller Bogstav og intet Navn, Tal eller Tegn maa være paaført nogen Stemmeseddel enten ved Tryk eller ved Skrift eller paa anden Maade.

Konvolutterne skulle være uigennemsigtige og saaledes tildannede, at de helt dække den indlagte Stemmeseddel. Paa hver Konvolut skal være trykt eller stemplet Valgets Aar og Dag. Intet andet Navn, Ord, Tal eller Tegn maa være paaført nogen Konvolut enten ved Tryk eller ved Skrift eller paa anden Maade.

Kommunalbestyrelsen tilvejebringer endvidere en Stemmekasse og et Stemmerum af den nedenfor angivne Beskaffenhed eller, hvis flere behøves, det fornødne Antal deraf.

Afstemningen foregaar ved Afgivelse af de dertil tilvejebragte Stemmesedler, indlagte i de dertil hørende Konvolutter.

Stemmerummet skal være et ved Opstilling eller Ophængning dannet Rum af saadan Beskaffenhed, at en Mand kan staa oprejst deri uden at kunne ses af nogen udenfor Rummet værende Person. Stemmerummet skal være tilstrækkelig lyst til, at Skrift tydelig kan læses derinde; det skal være forsynet med almindeligt sort Blyant og en fast Plade til Underlag ved Skrivning.

Stemmekassen skal være aflaaset og saaledes indrettet, at ingen Stemmeseddel kan udtages af den, uden at Kassen aabnes.

§ 12.

Paa Valgstederne skulle fra Valghandlingens Begyndelse Kandidatlisterne findes opslaaede trykte eller tydelig skrevne og mærkede med deres Bogstav. Ligeledes skal der findes opslaaet en trykt Vejledning for Vælgerne indeholdende det væsentlige af de i nærværende Lovs §§ 5—18 indeholdte Bestemmelser.

§ 13.

Valghandlingen aabnes af Formanden med at bekendtgøre Navnene paa Valgbestyrelsens Medlemmer, det Antal Medlemmer, der skal vælges, og de i Henhold til § 11 modtagne Lister; han forevíser den Kasse, hvori Stemmesedlerne skulle nedlægges, saaledes at det kan ses, at den er tom.

Til Valgmødet staar Adgangen aaben for enhver, dog at Valgbestyrelsen kan bestemme, at ner i det Værelse, hvori et eller flere Stemmerum ere anbragte, ikke under Afstemningen foruden de derved ansatte Valgbestyrelsesmedlemmer

maa opholde sig andre end de med Afgivning af Stemme sysselsatte og de paa Adgang til Stemmegivning ventende Vælgere, hvilke sidstnævntes Tal kan begrænses efter, hvad Ordenen kræver, samt Kandidaterne og 2 Stillere for hver Liste. De tilstedeværende ere pligtige til at rette sig efter Formandens nærmere Bestemmelser.

Vælgerne fremtræde efterhaanden, som de selv ville, og som der bliver Lejlighed til at modtage deres Stemmesedler. Efter at Valgbestyrelsen har forvisset sig om, at den fremtrædende er den, han opgiver at være, og at han staar opført paa Valglisten, erholder Vælgeren en Stemmeseddel og dertil hørende Konvolut og gaar ind i Stemmerummet, hvor ingen anden maa være til Stede. Her sætter han paa Stemmesedlen et Kryds ved Bogstavet for den Liste, som han vil stemme paa, og lægger Stemmesedlen i Konvolutten, hvorefter han straks gaar ud af Stemmerummet og leverer Konvolutten med den indlagte Stemmeseddel til Formanden, som i Vælgerens Paasyn nedlægger Konvolutten i Kassen uden at undersøge dens Indhold. Et af Valgbestyrelsens Medlemmer gør i Valglisten Bemærkning ved hver Vælger, der har afgivet sin Stemmeseddel, og et andet af Valgbestyrelsens Medlemmer optegner i fortløbende Række de samme Vælgeres Løbenummer og Navn. Enhver Vælger, der vil deltage i Valget, maa personlig møde.

Ifald en Stemmeseddel eller Konvolut efter Udleveringen til Vælgeren, men inden Nedlægning i Stemmekassen, findes ubrugelig eller bliver af Uagtsomhed ubrugeliggjort, kan den paagældende Vælger gaa tilbage til Stemmelisteføreren og, naar han tilfredsstillende forklarer det skete og tilbageleverer saavel Stemmeseddel som Konvolut, faa dem ombyttede.

Ifald en Vælger fremfører for Valgbestyrelsen, at han ikke er i Stand til at foretage Afstemningen paa den foreskrevne Maade, og Valgbestyrelsen skønner, at det saaledes fremførte er rigtigt, skal et dertil særlig udvalgt Medlem af Valgbestyrelsen eller en dertil af Valgbestyrelsen særlig tilforordnet Vælger yde den paagældende Vælger fornøden Bistand ved Stemmegivningen, hvorved da tillige de nødvendige Lempelser i den foreskrevne Fremgangsmaade maa foretages.

§ 14.

Naar ingen Vælger mere efter Kl. 8 (jfr. § 9) forlanger at afgive sin Stemmeseddel, erklæres Stemmegivningen for sluttet, dog at Valgbestyrelsens Medlemmer umiddelbart derpaa have Ret til at afgive deres egne Stemmesedler.

Ingen Vælger, som har afgivet Stemme, skal være pligtig for Retten i nogen Sag at opgive, hvem han har stemt paa, eller om han har stemt for eller imod en Valgkandidat.

Intet Medlem af Valgbestyrelsen eller nogen anden, som ifølge § 13 har Ret til at være til Stede i det Værelse, i hvilket Stemmesedler modtages, maa under Afstemningen give nogen Vælger Raad, Anvisning eller Opfordring med Hensyn til, paa hvilken Liste han skal stemme. Ej heller maa nogen af dem nogensinde give nogen anden Underretning om, hvorvidt nogen Vælger har været til Stede, forlangt eller afleveret Stemmeseddel, eller nogensinde meddele nogen anden, hvad han paa Stemmestedet maatte have erfaret med Hensyn til, hvilken Kandidat en Vælger har givet sin Stemme.

Overtrædelse af nogen af disse Bestemmelser straffes med Fængsel, ikke under 4 Ugers simpelt Fængsel.

§ 15.

Stemmeoptællingen foregaar offentlig. Den finder Sted straks efter Stemmegivningens Slutning.

§ 16.

Ved Stemmeoptællingen aabner Valgbestyrelsens Formand Kassen, udtager Stemmesedlerne en for en af Konvolutterne og oplæser dem lydelig, hvorefter de henlægges og samles paa eet Sted. En Stemmeseddel

er ugyldig, hvis der er stemt paa andet end en af Kandidatlisterne. Indeholder en Konvolut flere end een Stemmeseddel, er dens Indhold ugyldigt. En Stemmeseddel er endvidere ugyldig, 1) naar det ikke med Sikkerhed fremgaar, hvilken af Listerne Vælgeren har villet give sin Stemme, 2) naar Beskaffenheden af Stemmesedlen eller den Konvolut, der har omgivet den, giver Grund til at antage, at Stemmesedlen ikke er en af en Stemmelisteförer udleveret og i et Stemmerum mærket Stemmeseddel, 3) naar der paa Stemmesedlen eller Konvolutten findes skrevet, tegnet eller paa anden Maade anbragt noget, hvorved det findes forsætlig tilkendegivet, hvem den stemmende er, eller der overhovedet ved en Behandling, som kun kan antages at være foretagen af Vælgeren, findes forsætlig at være givet Stemmesedlen et Særpræg.

Efterhaanden som Stemmesedlerne oplæses af Formanden, optegne Medlemmer af Valgbestyrelsen, hvor mange Stemmer der falder paa hver af Listerne. Efter at alle Stemmesedlerne ere oplæste, meddeler den ene af Listeførerne lydelig de paa hans Liste optegnede Stemmetal og den anden Listefører ligeledes lydelig, om de stemme overens med de paa hans Liste gjorte Optegnelser. Viser der sig nogen Uoverensstemmelse, gennemgaas Stemmesedlerne paa ny til Berigtigelse af den indløbne Fejl. Endelig optælles samtlige Stemmesedler, og Tallet sammenholdes med den ifølge § 13 førte Fortegnelse over de Vælgere, der have afgivet Stemmeseddel.

§ 17.

Efter at Valgbestyrelsen har forvisset sig om, at Valghandlingen er foregaaet paa lovlig Maade, sammenlægges alle de for hver Kandidatliste afgivne Stemmer. Hver Listes Stemmetal deles derefter med 1, 2, 3, o. s. v., indtil hver Liste er delt med et Tal saa stort som det Antal Medlemmer, der i det højeste kan blive den til Del. Det største af de saaledes fremkomne Delingstal giver den Liste, hvilken det er tilfaldet, Ret til Medlem Nr. 1, det næststørste Delingstal giver den Liste, det er tilfaldet, Ret til Medlem Nr. 2 og saaledes fremdeles, indtil alle Medlemmer ere valgte. Ere Delingstallene lige store, gør Lodtrækning Udslaget. Af hver enkelt Liste udtages de valgte Medlemmer efter den Orden, hvori de paa Listen ere opførte; Navne paa dem, der allerede ere valgte paa anden Liste, overstreges. Er en Kandidatliste udtømt, naar der tilkommer den en Repræsentant, tages denne af den Liste, som derefter har det højeste Tal.

§ 18.

Saafremt kun een skal vælges, foretages Valget som Flertalsvalg, men i øvrigt efter de ovenfor givne Regler.

§ 19.

Enhver, der er valgbar til Byraadet, er pligtig til at modtage Valg til samme, medmindre han har opnaaet en Alder af 60 Aar, eller ifølge sin Helbredstilstand, Forretninger eller deslige maatte have anden skellig Grund til at ønske sig fritagen for Valget, hvilket afgøres af Valgbestyrelsen eller, for saa vidt han maatte være utilfreds med dennes Afgørelse, af Byraadet. Den, som i mindst 4 Aar uafbrudt har været Medlem af Byraadet, skal dog ikke være pligtig at modtage Valg før efter Udløbet af et lige saa langt Tidsrum som det, hvori han har været Medlem af Raadet.

Den, som har noget at anke over ved den foregaaede Valghandling eller i Anledning af de under samme afsagte Kendelser, maa, for at hans Anke kan komme i Betragtning, indgive sin Besværing skriftlig til Byraadet, inden 8 Dage efter, at Valghandlingen har fundet Sted. Inden 14 Dage efter Besværingens Indgivelse afgør Byraadet da Sagen, efter at Valgbestyrelsen har haft Lejlighed til at afgive sin Erklæring derover. Byraadets Kendelse kan inden 14 Dage efter dens Afsigelse indankes til Justitsministeren. — Naar ordentlige Valg ere foretagne (hvert 2det Aar), fratræde de ældre Medlemmer af Byraadet først, efter at de

mulig indkomne Klager over de nye Valg paa ovennævnte Maade ere afgjorte af Byraadet.

Naar en Vægring ved at modtage Valg erkendes berettiget, eller et Valg erklæres ugyldigt, foretages med Benyttelse af de sidst berigtigede Valglister nyt Valg, saa snart ske kan.

§ 20.

Dersom nogen i Løbet af den Tid, for hvilken han er valgt, skulde begære at udtræde af Byraadet, afgør dette, hvorvidt saadan Begæring kan tages til Følge. Byraadet bestemmer fremdeles, hvorvidt noget Medlem skal udtræde eller midlertidig udelukkes af Raadet paa Grund af Omstændigheder, som vilde betage ham Valgbarheden. Det samme gælder, hvis et Medlem af Byraadet har gjort sig skyldigt i en Overtrædelse af eller Vægring ved at opfylde sine Pligter i bemeldte hans Egenskab, som gør hans Udtrædelse nødvendig. Dog staar det den, der imod sin Vilje udelukkes af Raadet, frit for at indanke dettes Beslutning for Justitsministeren, ved hvis Bestemmelse det da har sit Forblivende. — Naar et enkelt af Byraadets valgte Medlemmer udtræder, foretages nyt Valg, medmindre de tilbageblivende Medlemmer med Enstemmighed vedtage, at Besættelsen af den ledige Plads kan opsættes til næste ordentlige Valg. Afgaa to eller flere Medlemmer i Tidsrummet, forinden ordentlig Valg skal foretages, blive nye Valg i de afgangnes Sted ubetinget at foretage, saa snart ske kan, efter paany berigtigede Valglister.

§ 21.

Byraadets Formand leder Forhandlingerne i Raadets Møder og paaser, at Beslutningerne rettelig indføres i Forhandlingsbogen.

Byraadet kan tage gyldig Beslutning, naar mindst Halvdelen af dets Medlemmer ere til Stede. Alle Beslutninger tages efter Stemmeflerhed. Falder der ved en Afstemning lige mange Stemmer for og imod, er Afstemningspunktet forkastet. I Tilfælde af Stemmelighed ved Valg gør Lodtrækning Udslaget. Byraadets Møder ere offentlige; enkelte Sager kunne dog forhandles for lukkede Døre, naar saadant af Raadet vedtages.

Ved hvert Aars Begyndelse kundgøres det for Byens Indvaanere, naar og hvor de ordentlige Møder afholdes. Overordentlige Møder afholdes, naar Formanden finder det fornødent, eller mindst Halvdelen af Medlemmerne forlanger det. Formanden bestemmer da Tiden for Mødets Afholdelse og sammenkalder Medlemmerne.

Forinden Møderne underretter Formanden, saa vidt muligt, Medlemmerne om, hvilke Genstande der vil komme til Forhandling. Forhandlingsbogen underskrives ved hvert Mødes Slutning af alle tilstedeværende Medlemmer; ethvert af disse er berettiget til deri at faa sin afvigende Mening kortelig indført. I øvrigt vedtager Byraadet selv sin Forretningsorden.

§ 22.

Det Staten tilkommende Tilsyn med den kommunale Forvaltning udøves gennem Landfogden. Han kan overvære alle Byraadets Møder og skal senest Aftenen forud have Meddelelse om de Sager, som i hvert Møde skulle bringes under Forhandling. Dog skal et Møde kunne afholdes med kortere Varsel, eller Beslutning kunne tages om en Sag, som ikke har været optaget paa Dagsordenen, naar Landfogden udtrykkeligt meddeler Samtykke dertil. Byraadets Formand skal straks efter hvert Møde skriftligt meddele ham de tagne Beslutninger. Finder han, at en tagen Beslutning overskrider den Byraadet tilkommende Myndighed eller i andre Henseender er stridende mod Lovgivningen, eller at den gaar ud paa at træffe en for Kommunen fordærvelig Foranstaltning eller at nægte Opfyldelsen af en Kommunen paahvilende Pligt, skal han gøre skriftlig Indsigelse derimod, og Sagen skal da af Byraadet tages under fornyet Overvejelse. Opnaas da ikke Overensstemmelse, skal han ved Skrivelse til Byraadets Formand erklære

Bestemmelsen midlertidig sat ud af Kraft. Herom gør han snarest muligt Indberetning til Justitsministeren, der da afgør Sagen. En Genpart af Indberetningen tilstilles samtidig Byraadet.

§ 23.

Thorshavns Fattigforstanderskab ophæves.

Bestyrelsen af den i Lov om Fattigvæsenet paa Færøerne af 10de April 1895 §§ 13-16 omhandlede kommunale Understøttelseskasse overgaar til et særligt Raad, bestaaende af Sognepræsten og 2 andre Medlemmer, af hvilke Byraadet vælger det ene af sin egen Midte, medens det andet Medlem vælges af de valgberettigede Beboere i Kommunen paa den for Valg af Medlemmer af Byraadet foreskrevne Maade og ordentligvis samtidig med et Valg til Byraadet. Valgene gælde for 6 Aar. I øvrigt har det sit Forblivende ved de i fornævnte Lovbestemmelser indeholdte Forskrifter.

Fattigforstanderskabets øvrige Forretninger henlægges under Byraadet. De nærmere Regler for Fattigvæsenets Bestyrelse fastsættes i Kommunens Vedtægt.

§ 24.

Bestyrelsen af Skolevæsenets Indtægter og Udgifter samt overhovedet dets Kasse- og Regnskabsvæsen overgaar til Byraadet. Indtil en endelig Adskillelse af Skolefondens Kapitaler finder Sted, faar Byens Skolevæsen af bemeldte Fond et aarligt Tilskud af 640 Kr. Det tilkommer Byraadet at gøre Forslag til Lærerembeders Besættelse og at bringe den anordnede Skoletvang til Anvendelse. Derimod udføres det nærmere Tilsyn med Skoleundervisningen og Lærernes Embedsførelse af en Skolekommission, bestaaende af Sognepræsten og 2 af Byraadet for et Tidsrum af 4 Aar valgte Medlemmer, af hvilke i det mindste det ene skal vælges af Raadets egen Midte. Kommissionen vælger selv sin Formand og sammentræder, naar nogen af Medlemmerne anser det fornødent.

Kommunens Lærere kunne ikke vælges til Medlemmer af Skolekommissionen.

I alle Spørgsmaal vedrørende Undervisningen i Skolen, saasom om Skolegangsordenen, om Ferier, om Læse- og Timeplanen, om Anskaffelse af nye Læremidler, om Oprykning til en højere Klasse, skal Skolekommissionen, forinden den for sit Vedkommende tager Bestemmelse, give Førstelæreren Lejlighed til over for Kommissionen mundtlig eller skriftlig, om han maatte ønske det, at fremsætte og begrunde sine Anskuelser om Sagen. For saa vidt Erklæringen afgives skriftlig, vil den ved eventuel Forelæggelse for Byraadet eller overordnede Skolemyndigheder af Sagen være at vedlægge denne.

§ 25.

Bestyrelsen af Havnevæsenet henlægges under Byraadet. Bestemmes det i Vedtægten, at dets umiddelbare Forvaltning skal overdrages til et staaende Udvalg paa Byraadets Vegne, kan Raadet beskikke enkelte ulønnede Mænd uden for sin egen Midte, naar de dertil ere villige, til Medlemmer af dette Udvalg.

Justitsministeren kan paabyde, at Havnens Indtægter og Udgifter skulle holdes adskilte fra Kommunens almindelige Kasse, og at dens Midler kun skulle kunne anvendes til Bedste for den selv. Han kan paalægge Byraadet for Havnekassens Regning at træffe saadanne Foranstaltninger, som maatte være fornødne for at sikre Indsejlingen til Havnen eller Skibes Henliggen i denne.

Ministeren kan bestemme, at Byraadet aarlig inden en af ham fastsat Frist skal indsende til ham et Overslag over Havnens Indtægter og Udgifter for det kommende Kalenderaar. Finder Ministeren da, at der bør foretages andre eller større Arbejder ved Havnen, end i Byraadets Overslag foreslaaet, og der i Havnekassen haves Midler til saadanne Arbejders Udførelse, eller saadanne Midler dog kunne tilvejebringes uden særligt Tilskud fra Kommunen, kan han, efter at have indhentet Byraadets nærmere Erklæringer, bestemme, at saadanne Arbej-

der skulle udføres, og at Overslaget derefter forandres. Afvigelse fra det af Ministeren billigede eller fastsatte Overslag tilstedes kun med Ministerens Samtykke; uden dette kan ej heller nogen Gæld stiftes for Havnen eller nogen den tilhørende fast Ejendom afhændes. Ministeren kan fordre, at der for ham aflægges særskilt Regnskab over Havnens Indtægter og Udgifter.

§ 26.

Justitsministeren er bemyndiget til, efter at have indhentet Byraadets Betænkning, at fastsætte et Reglement for Havneforvaltningen samt Takster, gældende for et Tidsrum af 5 Aar, for Benyttelsen af Havnen og af den tilhørende, i Havnen eller paa Reden beliggende Fortøjningsredskaber o. lign. Forandring af Taksterne kan derefter i bemeldte Tidsrum kun foretages af Ministeren med Byraadets Samtykke; dog skal han være berettiget til at tilstaa Lempelser og Undtagelser, saasom en passende Moderation i Afgifterne, for Dampskibe, der passerer i regelmæssig Postfart.

Et Reglement for Benyttelsen af Havnen og Reden ved Thorshavn i Henhold til Lov om Udfærdigelse af regelmentariske Bestemmelser for Benyttelsen af Havne m. m. af 30te Januar 1875 kan stadfæstes af Justitsministeren.

§ 27.

Bygningskommissionen skal fremtidig bestaa af Landfogden som Formand og 4 af Byraadet for et Tidsrum af 4 Aar valgte Medlemmer. To af disse udvælges blandt Byraadets Medlemmer.

Byraadet vælger ligeledes de Medlemmer af Sundhedskommissionen, som efter de hidtil gældende Regler ere blevne valgte af Kommunalbestyrelsen.

§ 28.

Byraadet udnævner og afskediger de kommunale Embeds- og Bestillingsmænd. Politibetjente og Vægtere beskikkes af Byraadet efter Landfogdens Indstilling, men kunne afskediges af denne uden Byraadets Samtykke.

§ 29.

Kommunens Regnskabsaar er Kalenderaaret.

Inden hvert Aars 1ste Oktober affattes, efter et af Justitsministeren foreskrevet Skema, et Overslag over Kommunens Indtægter og Udgifter for det næste Aar. Dette Overslag foretages derefter til to Behandlinger i Byraadet med mindst 8 Dages Mellemrum imellem hver Behandling. Ved 2den Behandling undergives det Post for Post Byraadets Drøftelse og Beslutning, og afgiver da i den Form, hvori det af Byraadet ved denne Behandling vedtages, den bindende Regel for Størrelsen af næste Aars kommunale Skatteudskrivning og overhovedet for næste Aars kommunale Forvaltning, uden at højere Stadfæstelse, med de i § 30 anglvne Undtagelser, udfordres. Overslaget fremlægges inden 1ste November til offentligt Eftersyn i 14 Dage.

Bliver der senere Spørgsmaal om nogen Udgift, der enten ligger uden for Overslaget eller ikke kan afholdes af det paa vedkommende Konto i Overslaget anslaaede Beløb, kan Beslutning herom kun tages af Byraadet, efter at Sagen har foreligget til Overvejelse for sammes Medlemmer 8 Dage forinden det Møde, hvori Beslutning tages, medmindre Udgiften er ligefrem paabudt ved Lov, eller det i Overslaget opførte Beløb klarlig kun var kalkulatorisk. Ere de forhaandenværende Midler ikke tilstrækkelige til at dække de forøgede Udgifter, tager Byraadet Bestemmelse om, hvorvidt det manglende skal tilvejebringes ved Laan eller ved en forholdsvis Forhøjelse af de i Hoved- og Tillægsligningen opførte Beløb.

Justitsministerens Samtykke hertil udfordres kun, for saa vidt de i efterfølgende § 30 foreskrevne Grænser for Byraadets Myndighed vilde blive overskredne ved Optagelsen af saadant Laan eller ved den forøgede Skatteudskrivning.

§ 30.

Uden Justitsministerens Samtykke kan Byraadet ikke noget Aar udskrive et højere samlet Skattebeløb end Gennemsnittet af det samlede Beløb af kommunale Skatter i de 3 nærmest foregaaende Aar, med Tillæg af en Femtedel, saaledes at det Beløb, som herudover med Justitsministerens Samtykke i noget Aar udskrives, ikke medtages ved paafølgende Beregning over de sidste 3 Aars Gennemsnitsbeløb. Ej heller kan Byraadet uden Justitsministerens Samtykke forbruge af Kommunens Kapitalformue, afhænde eller pantsætte Kommunens faste Ejendomme eller erhverve nye faste Ejendomme, for saa vidt Købesummen for saadanne i Regnskabsaaret tilsammen overstiger 100 Kr., optage Laan af større Beløb eller paa længere Tid, end at de kunne tilbagebetales af det følgende Aars Indtægter, eller forny saadanne Laan eller vedtage en Forlængelse af den Tid, hvori de skulle afbetales. Kræver Sagen en hurtig Afgørelse, kan denne træffes af Amtmanden, som uopholdelig foretager Indberetning derom til Justitsministeren.

Fremdeles udfordres Justitsministerens Samtykke til Stiftelsen af nyt Fællesskab imellem Kommunen og andre Kommuner i Henseende til Benyttelsen af Ting- og Arresthuse, Sygehuse og lignende Indretninger saavel som til Ophævelsen af bestaaende Fællesskab i disse Henseender.

§ 31.

Af Udgifterne til Kommunens Fornødenheder, for saa vidt de ikke dækkes af andre Indtægtskilder, lignes Udgifterne til Skolevæsenet, Fattigvæsenet og Skydsvæsenet paa Kommunens Beboere efter Formue og Lejlighed. Paa samme Maade paalignes $^3/_5$ af de øvrige Udgifter, medens $^2/_5$ af disse lignes paa Bygningerne i Kommunen.

Forandringer i disse Bestemmelser kunne efter Byraadets Indstilling bifaldes af Justitsministeren.

§ 32.

Ligningen paa Formue og Lejlighed — samt, indtil anderledes bestemmes ifølge § 31, sidste Punktum, paa Bygninger — foretages af en Ligningskommission, bestaaende af 5 Medlemmer; ved Vedtægt kan Medlemmernes Antal forhøjes til 7 eller 9. De ordentlige Valg til Kommissionen foretages samtidig med Valget til Byraadet. Med Hensyn til Valgret, Valgbarhed, Funktionstid, Fremgangsmaaden ved Valgene m. v. gælde de samme Regler som med Hensyn til Valg af Byraadets Medlemmer.

Ligningskommissionen vælger selv sin Formand af sin egen Midte. Med Hensyn til dens Beslutninger og Afstemninger forholdes efter de i § 21 indeholdte Bestemmelser.

§ 33.

Med Undtagelse af Medlemmerne af Byraadet kan ingen, som er pligtig at modtage Valg til dette, undslaa sig for at modtage Valg som Medlem af Ligningskommissionen, medmindre han i mindst 4 Aar efter hinanden har opfyldt dette Hverv. Han er da fritagen for samme i lige saa langt et Tidsrum som det, hvori han har opfyldt Hvervet.

§ 34.

Blandt Byraadets Medlemmer eller andre til Byraadet valgbare Indvaanere udnævnes for 4 Aar ad Gangen en Overligningskommission, bestaaende af en af Justitsministeren valgt Formand og 2 af Lagtinget valgte Medlemmer samt hen-

holdsvis 1 og 2 af de nævnte Myndigheder valgte Suppleanter, der i de paagældende Overligningskommissærers midlertidige Forfald træde i deres Sted. Om Forpligtelsen til at modtage Udnævnelse hertil gælder det samme, som i § 19 bestemt om Forpligtelsen til at modtage Valg som Medlem af Byraadet. Udnævnes noget Medlem af Ligningskommissionen til Overligningskommissær, udtræder han af bemeldte Kommission. Ej heller maa nogen, som allerede er Overligningskommissær, vælges til Medlem af Ligningskommissionen.

§ 35.

Ved Ligningen paa Formue og Lejlighed skal i Ligningslisten anføres det Beløb, hvortil hver Skatteyders Indtægt i det forudgaaende Kalenderaar af Ligningskommissionen er anslaaet.

§ 36.

Under Ligningen paa Formue og Lejlighed inddrages enhver, som har fast Ophold i Kommunen. Han ansættes der til fuldt Bidrag efter sin hele økonomiske Stilling, medmindre han i Skatteaaret har fast Ophold i en eller flere andre Kommuner i Riget, i hvilket Tilfælde han i hver af Kommunerne kun kan ansættes til forholdsmæssigt Bidrag, der navnlig bliver at fordele efter den Tid, han har personligt Ophold i hver af Kommunerne. Fast Ophold af kortere Varighed end 3 Maaneder kommer ikke i Betragtning.

Justitsministeren afgør, hvor vidt Udlændinge, der, uden at drive borgerligt Erhverv, tage Ophold i Kommunen, ere skattepligttge.

§ 37.

Den aarlige Skatteligning foretages i November Maaned. Den derefter forfattede Ligningsliste, hvortil tillige skal føjes en Fortegnelse over, hvad Skatteyderne i øvrigt, hver især, have at svare i Afgifter til Kommunen, skal fremligge til Eftersyn paa et let tilgængeligt offentligt Sted efter forudgaaende offentlig Bekendtgørelse i den første Halvdel af December Maaned. Byraadet kan bestemme, at der i den sidste Halvdel af hvert Aars Juni Maaned skal foretages en Tillægsligning paa de Personer, som efter Hovedligningens Affattelse ere tilflyttede Kommunen, og som ere skattepligtige i Henhold til § 36. Saadan Tillægsligning skal fremligge til offentligt Eftersyn, som ovenanført, i den første Halvdel af Juli Maaned.

Indsigelser imod den fremlagte Ligning paa Formue og Lejlighed — samt, indtil ændrede Bestemmelser ifølge § 31 i Slutningen træffes, tillige paa Bygninger — indgives skriftligt til Ligningskommissionen inden 14 Dage efter Udløbet af den Tid, i hvilken Ligningen har fremligget til Eftersyn. Inden andre 14 Dage har Ligningskommissionen derefter skriftligt at tilkendegive de klagende, om nogen og da hvilken Forandring der indrømmes i Ligningen. Den af Ligningskommissionen herom tagne Beslutning kan inden yderligere 14 Dage paaankes for Overligningskommissionen, der da inden en Maaneds Forløb afgør Sagen endeligt (jfr. dog § 38). Indsigelser, der indkomme efter Udløbet af ovennævnte Frister, ere uden Betydning.

Det staar enhver, som er ansat til Skat i Ligningen, frit for at klage, ikke blot over sin egen Beskatning, men ogsaa over enhver andens, som er optagen i Ligningen, saavel som over, at nogen er forbigaaet i samme. Forinden nogen Klage over en andens Beskatning eller Forbigaaelse i Ligningen afgøres af Ligningskommissionen eller Overligningskommissionen, skal der gives den, der er Genstand for Klagen, Lejlighed til at udtale sig over samme.

Ingen kan hos Overligningskommissionen erholde Nedsættelse i sit eller Forhøjelse af en andens Skattebidrag, medmindre dette findes at være sat mindst 10 pCt. henholdsvis for højt eller for lavt. Ikke heller kan Overligningskommissionen optage i Ligningen nogen i samme forbigaaet Person, hvis Skattebidrag

ikke kan ansættes i det mindste til det laveste Beløb, hvortil nogen anden allerede er ansat i Ligningen.

Ingen kan ved at indanke sin Skatteansættelse for Overligningskommissionen unddrage sig Forpligtelsen til at udrede den til Betaling forfaldne Del af Skatten. Naar Ligningskommissionens Ansættelse forandres, berigtiges det Beløb, som vedkommende Skatteyder forinden Forandringen har betalt, ved Tillæg til eller Fradrag i den næste Skattetermin, og, om fornødent, ved Tilbagebetaling af det erlagte eller en Del deraf.

§ 38.

Opstaar der Spørgsmaal mellem Thorshavn og en anden Kommune paa Færøerne om Fordeling af en Persons Skattebidrag, afgøres det af Lagtinget. Opstaar Spørgsmaalet mellem Thorshavn og en Kommune i det øvrige Kongerige, afgøres dette af Indenrigsministeren.

Anser nogen, der er sat i Skat i Thorshavns Kommune, sig ikke skattepligtig til denne, kan han bringe dette Spørgsmaal under Domstolenes Paakendelse.

§ 39.

De ifølge Ligningen udskrevne kommunale Bidrag opkræves halvaarsvis eller fjerdingaarsvis i den Maaned af hvert Halvaar eller hvert Fjergingaar, som i Vedtægten bestemmes. Hvad der ikke er betalt inden Udgangen af den paafølgende Maaned, bliver efter lovlig Omgang at foranstalte inddrevet ved Udpantning.

En afgiftspligtig, som ikke har fast Ophold i Kommunen, skal for Byraadet opgive en i Kommunen bosiddende Mand, der indbetaler hans Bidrag.

Er en afgiftspligtig fraflyttet Kommunen inden Aarets Begyndelse, bortfalder hele den ham paalignede personlige Skat. Den, der fraflytter Kommunen i Aarets Løb, er kun pligtig til at udrede Skatten indtil Udgangen af det Fjerdingaar, i hvilket han flytter. Den, der optages paa Tillægsligningen, er kun pligtig at udrede Skat fra 1ste Juli.

§ 40.

Ved kgl. Anordning kan med de fornødne Lempelser de Regler sættes i Kraft, som i almindelige Love maatte findes om Beskatning af Selskaber, Stiftelser og udenbys boende Personer.

§ 41.

Det paaligger Byraadet, og særlig dets Formand, at føre nøje Tilsyn med Kommunens Kassevæsen, følgelig at passe, at dens Skatter og andre Indtægter rettelig og betimelig opkræves og i fornødent Fald inddrives samt, indtil Beløbet udkræves til Bestridelse af Kommunens Udgifter, forvares og efter Omstændighederne frugtbargøres paa behørig Maade.

Byraadet er ansvarligt for de Kapitaler, Aktiver og andre Ejendomme, der tilhøre Kommunen.

§ 42.

For offentlige Licitationer, som Kommunen lader afholde over Udførelsen af Vejarbejder, Reparationer af Skoler og Fattighuse, Anskaffelse af Naturalydelser til Kommunens Brug og deslige, betales ikke Gebyr eller Afgifter.

§ 43.

Byraadet er pligtigt at tilvejebringe og meddele Regeringen de Oplysninger, der af samme maatte forlanges om Folketal, Kvæghold og andre Forhold i Kommunen.

§ 44.

Kommunens aarlige Regnskab, der affattes i størst mulig Overensstemmelse med det for Overslaget foreskrevne Skema og aflægges inden Udgangen af April Maaned i det paafølgende Regnskabsaar, bliver at henlægge til Eftersyn for Kommunens Indvaanere i 14 Dage paa et dertil bekvemt offentligt Sted. Regnskabet bør derefter med de til samme hørende Bilag nøje gennemgaas af 2 Revisorer. Disse vælges paa 6 Aar af de valgberettigede Beboere i Kommunen paa den for Valg af Medlemmer af Byraadet foreskrevne Maade. Byraadet er forpligtet til at meddele Revisorerne de Oplysninger, som maatte udfordres til Bedømmelse af Regnskabets Indtægts- og Udgiftsposter. Efter at Revisorernes Bemærkninger have været meddelte Regnskabsføreren til Besvaring og videre regnskabsmæssig Omgang, paakender Byraadet i et Møde de fremkomne Udsættelser og meddeler Kvittering til vedkommende; dog kan ingen deltage i Paakendelsen af en Regnskabsudsættelse, som vedkommer den Forvaltning, i hvilken han som Medlem af et staaende Udvalg eller ifølge et særligt ham overdraget kommunalt Hverv har haft Andel. Erkender Regnskabsføreren eller nogen anden vedkommende ikke Rigtigheden af den afgivne Kendelse, for saa vidt denne gaar ud paa Pengeansvar for ham, kan han forlange Spørgsmaalet herom afgjort af Domstolene.

Samtlige Kommunen vedkommende Regnskaber eller dog et tilstrækkeligt Uddrag af samme blive, efter at de ere paakendte, at offentliggøre ved Trykken.

§ 45.

Inden hvert Aars 30te September indsendes til Justitsministeren Regnskabet for det foregaaende Regnskabsaar med Revisionsbemærkninger og derpaa afgivne Kendelser. Kommer Ministeren ved Regnskabets Gennemsyn eller paa anden Maade til Kundskab om, at Byraadet har foretaget ulovhjemlede Udgifter eller nægtet at afholde Udgifter, som lovligt paahvile Kommunen, eller i anden Maade overskredet sin Myndighed, træffer Ministeren i den Anledning de nødvendige Foranstaltninger og kan, i fornødent Fald ved Domstolene, gøre personligt Ansvar gældende mod dem af Byraadets Medlemmer, der have deltaget i de paagældende Beslutninger.

§ 46.

Forslag til den i §§ 3, 4, 23 og 32 omtalte Vedtægt for Kommunen vedtages af den nuværende Kommunalbestyrelse og indsendes til Justitsministerens Billigelse inden 1ste September 1903.

Foruden det i bemeldte Paragraffer foreskrevne optages i Vedtægten dels Bestemmelse om de kommunale Embeds- og Bestillingsmænds Antal, Ansættelse, Afskedigelse, Lønningsvilkaar og Forretninger, dels nærmere Regler om Affattelsen af det aarlige Overslag over Kommunens Indtægter og Udgifter, om Ordningen af Kommunens Kasse- og Regnskabsvæsen, om Revisionsarbejdets Udførelse og om Udsættelsernes Paakendelse.

Fremdeles kan i Vedtægten gives nærmere Regler for Udførelsen af Skatteligningen samt overhovedet om ethvert Forhold i den kommunale Styrelse, som det maatte findes ønskeligt nærmere at ordne paa Grundlag af de i denne Lov indeholdte Bestemmelser.

Vedtægten, saaledes som den endeligt er billiget af Justitsministeren, trykkes og offentliggøres. Den kan senere forandres eller forøges efter Forslag af Byraadet, som billiges af Justitsministeren.

§ 47.

Denne Lov bliver at iværksætte saaledes, at den kan træde i fuld Kraft den 1ste Januar 1904, fra hvilken Dag Lov af 16de Februar 1866 om Byen Thorshavns økonomiske Bestyrelse saavel som alle Bestemmelser, der ere i Strid med nærværende Lov, ophæves.

Ved Lovens Iværksættelse iagttages i øvrigt følgende Regler:

Til Nytaar 1904 fratræde samtlige Medlemmer af Borgerrepræsentationen; det af dens Medlemmer, hvis Funktionstid vilde udløbe i August 1903, vedbliver at fungere til Nytaar 1904. Inden den 1ste December 1903 foretages efter de i denne Lov indeholdte Bestemmelser Valg af Medlemmer til Byraadet. Samtidig vælges Medlemmer af Ligningskommissionen samt et Medlem af det i § 23 omhandlede Raad og 2 Revisorer (§ 44). De omhandlede Valg forberedes og ledes af den i Lov af 16de Februar 1866 § 7 nævnte Valgbestyrelse. Klager i Anledning af Valgene afgøres paa den i anførte Lovs § 9 foreskrevne Maade.

Saavel af Byraadets som af Ligningskommissionens Medlemmer fratræder den større Del, henholdsvis 4 og 3, og af Revisorerne den ene efter 3 Aars Forløb. Afgangsordenen bestemmes i de anførte Tilfælde ved Overenskomst eller i Mangel deraf ved Lodtrækning.

Den i Efteraaret 1902 foretagne Skatteligning bliver tillige gældende for Oktober Kvartal 1903, saaledes at Skatten for dette Kvartal opkræves med forholdsvis samme Beløb som Skatten for Regnskabsaaret 1902—03.

Regnskabsaarets Forandring (§ 29) indtræder den 1ste Januar 1904, saaledes at der derefter aflægges Regnskab for Tiden fra 1ste Oktober 1902 til 31te December 1903. Med dette Regnskabs Fremlæggelse, Revision og Decision m. v. forholdes efter §§ 44—45.

Inden den 1ste Oktober 1903 affatter Kommunalbestyrelsen et Overslag over Kommunens Indtægter og Udgifter for Aaret 1904. Med Behandlingen af Overslaget saavel som Skatteligningen for det nævnte Aar forholdes i øvrigt efter de hidtil gældende Regler.

Den nuværende Skolekommission og Bygningskommission afgaa, saa snart Byraadet har valgt Medlemmer af de tilsvarende nye Kommissioner, hvilket skal ske i et af Raadets første Møder. I et af sine første Møder vælger Byraadet ligeledes et Medlem af Raadet for den kommunale Understøttelseskasse; indtil da varetages de denne vedkommende Forretninger af det hidtilværende Fattigforstanderskab.

UDKAST

til

Forslag til Lov

om

Folketingsvalg paa Færøerne.

§ 1.

Færøerne vælge et Medlem til Folketinget.

Valgret og Valgbarhed.

§ 2.

Valgret til Folketinget tilkommer med de i de følgende Paragraffer indeholdte Indskrænkninger enhver uberygtet Mand, som har Indfødsret, naar han har fyldt sit 30te Aar.

§ 3.

Ingen kan anses som uberygtet, der ved Dom er funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling.

§ 4.

Ingen, som staar i privat Tjenesteforhold, kan udøve Valgret, medmindre han har sin egen Husstand.

§ 5.

Ingen kan udøve Valgret, som nyder Understøttelse af det almindelige Fattigvæsen, eller som har modtaget nogen saadan Hjælp, medmindre den enten er tilbagebetalt eller eftergiven.

§ 6.

Saa kan Valgret ej heller udøves af den, som er under Værgemaal, eller hvis Bo er under Fallitbehandling.

§ 7.

Endelig kan kun den udøve sin Valgret, som i eet Aar har haft fast Bopæl paa Færøerne.

§ 8.

Valgbar til Folketinget er med de i §§ 4, 5 og 6 nævnte Undtagelser enhver uberygtet (§ 3) Mand, som har Indfødsret, naar han har fyldt sit 25de Aar.

Valgdistrikter og Valgnævn.

§ 9.

Valget foregaar i de Valgdistrikter, som ere opførte i den nærværende Lov vedføjede Fortegnelse. Forandringer i Distrikternes Omraader og Valgsteder kunne efter Lagtingets Indstilling bifaldes af vedkommende Minister.

§ 10.

For hvert Valgdistrikt udnævnes aarlig af Lagtinget et Valgnævn, bestaaende af 3 Medlemmer samt 2 Mænd, der i deres Forfald skulle træde i deres Sted. Forsædet i Valgnævnet indtages af Medlemmerne i den Orden, som fastsættes af Lagtinget. De af Lagtinget udnævnte Mænd ere forpligtede til at overtage Hvervet, medmindre de have fyldt 60 Aar eller ere forhindrede ved lovligt, af Lagtinget for gyldigt anset Forfald.

§ 11.

Valgnævnet fører en Forhandlingsbog, hvortil de til Nævnet indkomne Skrivelser fremlægges. I den optegnes det væsentlige Indhold af Valgnævnets Forhandlinger og Valghandlingerne, hvortil dog de af Kandidaterne og andre tilstedeværende holdte Taler ikke skulle henregnes. Forhandlingsbogen underskrives af Valgnævnet og opbevares af dets Formand.

Valglister.

§ 12.

Valgnævnet skal føre Valglister over de i Valgdistriktet bosatte valgberettigede.

Valglisterne skulle i forskellige dertil indrettede Rækker indeholde Vælgernes fulde Navn, Alder, Livsstilling og Bopæl samt en Rubrik til Afkrydsning af Vælgerens Navn. Paa hver Valgliste ordnes Vælgernes Navne efter deres Bogstavfølge.

§ 13.

Valglisterne skulle affattes en Gang hvert Aar. Til Grund derfor lægges de gældende Valglister med Udeladelse af de Vælgere, som i Mellemtiden ere afgaaede ved Døden eller bortflyttede, eller som have tabt deres Valgberettigelse (§§ 3, 4, 5 og 6), og med Tilføjning af dem, som imidlertid have opnaaet Valgret eller inden 1ste Juni ville have opfyldt Betingelserne med Hensyn til Alder og Bopæl. Endvidere blive de, der vel endnu ikke have opfyldt de sidstnævnte Betingelser, men kunne ventes at ville opfylde dem i Løbet af det Aar, for hvilket Valglisterne skulle gælde, at opføre paa en særskilt Liste, med udtrykkelig Angivelse af den Dag i Aaret, da de enten fylde det 30te Aar eller ville have haft fast Bopæl i eet Aar paa Færøerne (§ 7).

§ 14.

Denne Valglisternes Berigtigelse og Fuldstændiggørelse skal foretages i Løbet af April Maaned. De derved opstaaede Tvivl skulle efter indhentede Oplysninger afgøres af Valgnævnet.

§ 15.

Fra den 1ste til den 12te Maj, begge Dage indbefattede, skulle Valglisterne fremligge til almindeligt Eftersyn paa et for Beboerne bekvemt Sted i hvert Sogn i seks Timer hver Dag. Naar Sognets Udstrækning eller andre Forhold tale derfor, skal Fremlæggelsen finde Sted paa flere Steder i Sognet. Denne Fremlæggelse kan ske i Afskrifter, hvis Rigtighed er bekræftet af Valgnævnets Formand. Fremlæggelsens Tid og Sted bekendtgøres med mindst 8 Dages Varsel til Kirke-

stævne eller paa den for offentlige Kundgørelser paa vedkommende Sted ellers brugelige Maade.

§ 16.

Inden tre Dage fra Udløbet af den Tid, hvori Valglisterne fremligge, skal enhver, som tror uden Føje at være udeladt af samme, eller som formener, at en uberettiget derpaa er optagen, skriftligen fremsætte sin Begæring om Optagelse eller sin Paastand om en andens Udslettelse, ledsaget af en kort Angivelse af de Grunde, hvorpaa Paastanden er bygget.

§ 17.

De mod Valglisterne saaledes fremkomne Erindringer paakendes af Valgnævnet i et offentligt Møde, som afholdes i Løbet af de paafølgende fjorten Dage. Til dette Møde tilsiges med 3 Dages Varsel saavel de, som have fremført Erindringer, som og de, mod hvilke Indsigelse er gjort, til hvilke derhos en Genpart af den mod dem rettede Skrivelse skal leveres samtidig med Tilsigelsen. Efter de af Parterne fremlagte Dokumenter og de af dem fremstillede Vidners Forklaringer afgøres de opstaaede Spørgsmaal, hvorom en kort Kendelse tilføres Valgnævnets Forhandlingsbog. De derefter berigtigede Valglister underskrives af Valgnævnets Formand. I Aarets Løb kan herefter ingen Forandring foretages uden i Henhold til Dom (§ 20).

§ 18.

Inden 4de Juni sende Formændene for Valgnævnene udenfor Thorshavn Underretning til Formanden for Valgnævnet i Thorshavn om, hvor mange Vælgere der findes optagne paa Valglisterne og Tillægslisterne.

§ 19.

Opdages det, at Valglisterne ikke paa lovbefalet Maade ere berigtigede, skal Indberetning gøres til vedkommende Minister, og bliver da straks at tage Beslutning om Sags Anlæg, hvorhos Amtmanden skal tilholde Valgnævnet, i fornødent Fald under en passende Tvangsbøde, ufortøvet at træffe de i Loven befalede Foranstaltninger. Amtmanden skal i saa Tilfælde være bemyndiget til at forkorte de i Loven fastsatte Frister.

§ 20.

Den, som er utilfreds med Valgnævnets Kendelse, hvorved Valgret er nægtet ham, kan fordre en Udskrift af samme sig meddelt uden Betaling og indbringe Spørgsmaalet til Afgørelse ved Lov og Dom. Sagen behandles gæsteretsvis og kan, selv om den er rettet mod et Valgnævn i Suderø Syssel, af Klageren indbringes for Thorshavns Ting. Parterne ere i første Instans fritagne for at erlægge Retsgebyrer. Amtmanden beskikker en Mand til at møde for det indstævnede Valgnævn. Opnaar vedkommende Dom for at være valgberettiget, skal han optages paa Valglisten, saasnart han foreviser en Udskrift af Dommen.

§ 21.

Valglisterne gælde fra 1ste Juni til 31te Maj i det paafølgende Aar. Efter disse Lister foretages de i Aarets Løb forefaldende Valg til Folketinget, dog saaledes at det paases, at de paa Tillægslisten (§ 13) opførte Mænd kun ere stemmeberettigede, dersom de inden Valgdagen have opfyldt Betingelserne med Hensyn til Alder eller Bopæl. Dersom der i Aarets Løb gentagne Gange foretages Valg, skal en af Valgnævnet bekræftet Afskrift af Listerne være rede til Benyttelse ved den nye Valghandling.

Valgkandidater.

§ 22.

Ingen kan ved Valg til Folketinget komme i Betragtning, naar han ikke selv har stillet sig og anbefales af i det mindste een af Vælgerne paa Øerne som Stiller. En Kandidat maa ikke have mere end 25 Stillere. Intet Medlem af Valgnævnene kan være Stiller.

§ 23.

Skriftlig Anmeldelse saavel om Kandidaten som om den eller dem, der ville understøtte hans Valg, underskreven enten af Kandidaten selv eller af en af hans Stillere, maa i det mindste 3 Uger forinden Valgdagen være indleveret til Formanden for Valgnævnet i Thorshavn. Denne har straks efter Anmeldelsesfristens Udløb at tilvejebringe de til Brug ved Valget fornødne Stemmesedler og dertil passende Konvolutter (jfr. § 28). Han tilstiller snarest muligt og senest 4 Dage efter Fristens Udløb de andre Valgnævn det fornødne Antal af Stemmesedler og Konvolutter samt Afskrift af Anmeldelsen. Valgnævnene have uden Henstand at bekendtgøre Anmeldelsens Indhold ved Indrykkelse i offentlige Blade og Læsning til Kirkestævne eller paa anden hensigtsmæssig Maade.

§ 24.

Kandidaten behøver ikke for Valgnævnene at godtgøre sin Valgbarhed. Fremkommer der ved Valghandlingerne Indsigelser eller endog Beviser mod samme, kunne Valgnævnene vel ikke afskære Forhandlingerne derom, men heller ikke af den Grund undslaa sig for at stille Kandidaten til Valg.

Valgmøder.

§ 25.

Valgdagen bestemmes og kundgøres af Amtmanden i det mindste 6 Uger forud, ligesom han derom snarest har særlig at underrette Valgnævnene. Disse have da at bestemme Mødestedet og Klokkeslættet, til hvilket Valgmødet skal afholdes i hvert Valgdistrikt, ligesom de have at sørge for, at Dagen, Klokkeslættet og Mødestedet til Kirkestævne og paa enhver anden hensigtsmæssig Maade bringes til Beboernes Kundskab, i det mindste med 14 Dages Varsel, i samtlige Sogne. Det paahviler Valgnævnenes Formænd, hver for sit Distrikt, at sørge for, at der ved Valget findes det fornødne Antal af Stemmekasser og paa passende Steder anbragt et lige saa stort Antal af Stemmerum (jfr. § 29).

§ 26.

Valget foregaar i Valgmøder, hvortil Adgangen staar aaben for enhver, dog at Valgnævnet kan bestemme, at der i det Værelse, hvori et Stemmerum er anbragt, ikke under Afstemningen, foruden de derved ansatte Valgnævnsmedlemmer og tilforordnede Vælgere, maa opholde sig andre end de med Afgivning af Stemme sysselsatte og de paa Adgang til Stemmeafgivning ventende Vælgere, hvilke sidstnævntes Tal kan begrænses efter, hvad Ordenen kræver, samt Kandidaterne og paa hvert Stemmested og for hver Kandidat een af Kandidaten til Formanden opgivet Vælger. De tilstedeværende ere pligtige til at rette sig efter Formandens nærmere Bestemmelser.

§ 27.

Valgforhandlingerne aabnes af Valgnævnets Formand ved Oplæsning for de forsamlede Vælgere af Navnene paa de anmeldte Valgkandidater og den eller de Vælgere, som stille dem.

Saavel disse som Valgkandidaterne skulle, om de ere til Stede, have Adgang

til at udtale sig for Forsamlingen og til at besvare de Spørgsmaal, som de tilstedeværende maatte forelægge dem. Formanden leder disse Forhandlinger. Efter Kandidaternes Navnes Bogstavfølge gives Ordet til tilstedeværende Stillere og Kandidater, og ingen Forespørgsel maa stilles til nogen af dem, før Kandidaterne og een af hver Kandidats Stillere een Gang have haft Lejlighed til at udtale sig. Intet af Valgnævnets Medlemmer maa udtale sig for eller imod en Kandidats Valg.

Forhandlingerne sluttes af Formanden, naar han finder det rigtigt, hvorefter der straks skrides til Afstemning. Idet Formanden erklærer Forhandlingerne for sluttede, meddeler han, hvis der er flere Stemmesteder, Forsamlingen, hvor de enkelte Stemmesteder ere, og paa hvilket Sted der, efter at Afstemningen er tilendebragt ved hine, vil blive givet Lejlighed til endnu at afgive Stemmer.

Afstemning.

§ 28.

Afstemningen foregaar ved Afgivelse af dertil tilvejebragte Stemmesedler, indlagte i dertil hørende Konvolutter (§ 23).

Alle til Brug ved Valget tilvejebragte Stemmesedler og Konvolutter skulle haves til Stede ved Valget. Paa hver Stemmeseddel skulle, naar flere Kandidater ere anmeldte, disses Navne, opførte i Bogstavfølge, være tydelig trykte over hverandre, indbyrdes adskilte ved en trykt vandret Streg mellem hver 2 Navne; er kun een Kandidat anmeldt, skulle paa hver Stemmeseddel Ordene »Ja« og »Nej« være tydelig trykte over hinanden, adskilte ved en trykt vandret Streg. Intet andet Navn eller Ord og intet Tal eller Tegn maa være paaført nogen Stemmeseddel enten ved Tryk eller ved Skrift eller paa anden Maade.

Konvolutterne skulle være uigennemsigtige og saaledes tildannede, at de helt dække den indlagte Stemmeseddel; paa hver Konvolut skal være trykt Valgkredsens Betegnelse (Færøernes Valgkreds) og Valgets Aar og Dag. Intet andet Navn, Ord, Tal eller Tegn maa være paaført nogen Konvolut enten ved Tryk eller ved Skrift eller paa anden Maade.

§ 29.

Stemmerummet skal være et ved Opstilling eller Ophængning dannet Rum af en saadan Beskaffenhed, at en Mand kan staa oprejst deri uden at kunne ses af nogen udenfor Rummet værende Person. Stemmerummet skal være tilstrækkelig lyst til, at Skrift tydelig kan læses derinde; det skal være forsynet med almindeligt sort Blyant og en fast Plade til Underlag ved Skrivning.

Stemmekassen skal være aflaaset og saaledes indrettet, at ingen Stemmeseddel kan udtages af den, uden at Kassen aabnes.

§ 30.

Formanden fordeler Valglisterne, Stemmesedlerne med Konvolutter og Stemmekasserne mellem Valgnævnets Medlemmer og det fornødne Antal tilforordnede Vælgere. Derpaa fordeler han Valgnævnets Medlemmer og de tilforordnede Vælgere saaledes, at der ved hvert Stemmerum findes en Valglisteförer, en Stemmelisteförer og en Stemmemodtager. Valglisteføreren har Valglisten, Stemmelisteføreren har Stemmesedlerne og Konvolutterne, Stemmemodtageren har Stemmekassen. Formanden selv overtager intet af disse Hverv. I Stedet for selve Valglisten kunne Afskrifter af forskellige Dele af den benyttes, naar hver Dels Overensstemmelse med Valglisten er bekræftet af Valgnævnet.

§ 31.

Valgret kan kun udøves ved personligt Møde. I den Orden, hvori Vælgerne møde, fremstille de sig til Valglisten for der at anerkendes som Vælgere. Naar Valglisteføreren har fundet Vælgerens Navn paa Valglisten, sætter han et Kryds der-

ved, og Stemmelisteføreren opfører Vælgerens Navn med Løbenummer paa en Stemmeliste. Derpaa udleverer Stemmelisteføreren til Vælgeren en Stemmeseddel med dertil hørende Konvolut.

Med Stemmesedlen og Konvolutten gaar Vælgeren ind i Stemmerummet, hvor ingen anden maa være til Stede. Her sætter han paa Stemmesedlen et Kryds ved Navnet paa den Kandidat, som han vil stemme paa (eller, hvis der kun er een Kandidat, ved Ordet »Ja« eller »Nej«), og lægger Stemmesedlen i Konvolutten, hvorefter han straks gaar ud af Stemmerummet og leverer Konvolutten med den indlagte Stemmeseddel til Stemmemodtageren, alt med saa lidet Ophold som muligt.

I Vælgerens og andre tilstedeværendes Paasyn og uden at aabne Konvolutten nedlægger Stemmemodtageren den konvoluterede Stemmeseddel i den aflaasede Stemmekasse.

Inden den første Stemmeseddel nedlægges i Kassen, aabner Stemmemodtageren denne og viser de tilstedeværende, at den er tom, hvorpaa han straks i de tilstedeværendes Paasyn lukker og aflaaser den samt leverer Valglisteføreren Nøglen. Ifald en Stemmeseddel eller Konvolut efter Udlevering til Vælgeren, men inden Nedlægning i Stemmekassen, findes ubrugelig eller bliver af Uagtsomhed ubrugeliggjort, kan den paagældende Vælger gaa tilbage til Stemmelisteføreren og, naar han tilfredsstillende forklarer det skete og tilbageleverer saavel Stemmeseddel som Konvolut, faa dem ombyttede.

Ifald en Vælger fremfører for Valgnævnet, at han ikke er i Stand til at foretage Afstemningen paa den foreskrevne Maade, og Valgnævnet skønner, at det saaledes fremførte er rigtigt, skal et dertil særlig udvalgt Medlem af Valgnævnet eller en dertil af Valgnævnet særlig tilforordnet Vælger yde den paagældende Vælger fornøden Bistand ved Stemmegivningen, hvorved da tillige de nødvendige Lempelser i den foreskrevne Fremgangsmaade maa foretages.

§ 32.

Naar de ved et Stemmested tilstedekomne Vælgere have afgivet deres Stemme, meddeler Valglisteføreren det til Formanden, som, efter at have modtaget saadan Underretning fra alle Stemmesteder, giver Valglisteførerne Meddelelse herom. Hver Valglistefører erklærer da Afstemningen paa det paagældende Stemmested for sluttet. Stemmelisteføreren sammenbinder i særskilte Pakker: 1) de ikke udleverede Stemmesedler, 2) de dertil hørende Konvolutter, 3) de ved Ombytning tilbageleverede Stemmesedler, 4) de dertil hørende Konvolutter. Valglisteføreren, medførende Valglisten, Stemmelisteføreren, medførende Stemmelisten og de betegnede Pakker, og Stemmemodtageren, medførende Stemmekassen, begive sig derpaa til det af Valgnævnets Formand før Afstemningens Begyndelse for Vælgerne som Slutningsstemmested betegnede Sted. Her bekendtgør Formanden da for Valgforsamlingen, at Afstemningen vil blive sluttet, naar ingen nu er til Stede, som begærer at deltage i Valget. De Vælgere, som efter denne Bekendtgørelse melde sig for at afgive Stemme, skulle have Adgang dertil. Naar disse Stemmer ere modtagne, eller naar ingen efter den skete Bekendtgørelse melder sig, afgive Valgnævnets Medlemmer og sammes Medhjælpere deres egne Stemmer.

Afstemningen paa Slutningsstemmestedet foregaar paa samme Maade som ved de enkelte Stemmesteder, kun at Vælgere fra samtlige Valglister kunne betjenes med eet Stemmerum, og at Formanden bestemmer, hvem der til ethvert Tidspunkt skal betjene Valgliste, Stemmeliste og Stemmekasse.

Naar Valgnævnets Medlemmer og Medhjælpere have stemt, underskriver hver Valglistefører sin Valgliste og hver Stemmelistefører sin Stemmeliste, hvorpaa disse Lister saavel som Stemmekasserne, Nøglerne hertil og Pakkerne med ikke nedlagte Stemmesedler og Konvolutter afgives til Formanden, som da bekendtgør, at Afstemningen er sluttet.

§ 33.

Formanden og Valgnævnets øvrige Medlemmer udtage derefter Konvolutterne af Valgkasserne og blande dem, før Stemmesedlerne udtages af Konvolutterne. Inde-

holder en Konvolut andet eller mere end een Stemmeseddel, er dens Indhold ugyldigt. En Stemmeseddel er endvidere ugyldig, 1) naar det ikke med Sikkerhed fremgaar, hvilken af Kandidaterne Vælgeren har villet give sin Stemme (eller, hvis der kun er een Kandidat, om Vælgeren har villet stemme for eller imod ham), 2) naar Beskaffenheden af Stemmesedlen eller den Konvolut, der har omgivet den, giver Grund til at antage, at Stemmesedlen ikke er en af en Stemmelisteförer udleveret og i et Stemmerum mærket Stemmeseddel, 3) naar der paa Stemmesedlen eller Konvolutten findes skrevet, tegnet eller paa anden Maade anbragt noget, hvorved det findes forsætlig tilkendegivet, hvem den stemmende er, eller der overhovedet ved en Behandling, som kun kan antages at være foretagen af Vælgeren, findes forsætlig at være givet Stemmesedlen et Særpræg. Stemmesedlerne oplæses, og det optegnes af tvende af Valgnævnets Medlemmer, hvor mange Stemmer der er faldet paa hver af de stillede Kandidater, eller, hvis der kun er een Kandidat, hvor mange der er faldet for eller imod ham. Udfaldet tilføres Forhandlingsbogen og kundgøres for Forsamlingen. Hele Valgnævnet underskriver Forhandlingsbogen, Valglisterne og Stemmelisterne. Derefter lader det i særskilte Pakker sammenbinde de 4 i forrige Paragraf under Nr. 1—4 nævnte Arter af Stemmesedler og Konvolutter og 5) de af Stemmekasserne udtagne gyldige Stemmesedler, 6) de dertil hørende Konvolutter, 7) de af Stemmekasserne udtagne ugyldige Stemmesedler, 8) de dertil hørende Konvolutter. Efter at hver Pakke er betegnet efter sit Indhold, indpakkes de tillige med Valglisterne og Stemmelisterne samt en Udskrift af Forhandlingsbogen. Pakken forsegles af Nævnets samtlige Medlemmer og overgives til den af dem, som af Nævnet vælges til at tiltræde det fælles Valgnævn.

§ 34.

Det fælles Valgnævn sammentræder i Thorshavn Kl. 12 Middag Ugedagen efter Valgdagen og skal bestaa af een Udsending fra hvert Valgnævn. Udsendingene have fri Rejse frem og tilbage. Skulde nogen Udsending ved Naturbegivenheder være hindret fra at indfinde sig til den bestemte Tid, maa de ankomne oppebie ham i 48 Timer.

§ 35.

Det fælles Valgnævn vælger selv sin Formand. Ved Nævnets Beslutninger gør, i Tilfælde af Stemmelighed, Formandens Stemme Udslaget. Nævnet fører en Valgbog, hvori optegnes det væsentlige af, hvad der vedrører Afstemningen, navnlig Tallet af de til Brug ved Valget tilvejebragte Stemmesedler og Konvolutter, Tallet af afgivne gyldige Stemmesedler, Tallet af afgivne ugyldige Stemmesedler, Tallet af Stemmer paa hver Kandidat (eller af Ja'er og Nej'er, hvis der kun er een Kandidat), og hvad der af Nævnet er erklæret for at være Valgets Udfald. Valgbogen underskrives af Nævnet og opbevares af Thorshavns Kommunalbestyrelse.

§ 36.

I et offentligt Møde aabner det fælles Valgnævns Formand de af Medlemmerne medbragte forseglede Pakker og foranstalter derefter den endelige Optælling af de afgivne Stemmer efter de i § 33 angivne Regler. Naar Virksomheden med Stemmesedlernes Optælling fordeles imellem forskellige af Nævnets Medlemmer, opgør Nævnet det samlede Tal efter de særskilte Optællinger. Udfaldet kundgøres straks i Mødet, og der meddeles den valgte et Valgbrev, som udfærdiges efter en af vedkommende Minister foreskreven Form og underskrives af Valgnævnet. Valglisterne tilbageleveres vedkommende Udsendinge. Stemmelisterne vedlægges Valgbogen. Stemmesedler og Konvolutter indpakkes paany efter Reglerne i § 33 og forsegles af Nævnets Formand samt vedlægges ligeledes Valgbogen; men de opbevares kun, indtil et Aar er gaaet, uden at Retsansvar i Anledning af Valget er gjort gældende mod nogen. Derefter skulle de tilintetgøres.

Hver af de opstillede Kandidater har Ret til selv tillige med 2 af ham til Formanden opgivne Vælgere at overvære Stemmeoptællingen.

§ 37.

Den, som ved Afstemningen har erholdt flere Stemmer end nogen anden, er valgt. Have flere lige mange Stemmer, afgøres Valget ved Lodtrækning, som ledes af Formanden.

Har der kun meldt sig een Kandidat, skal han, for at anses som valgt, have over Halvdelen af de stemmende for sig. Har han ikke opnaaet et saadant Stemmetal, berammer Amtmanden et nyt Valgmøde med 6 Ugers Varsel, der bekendtgøres efter § 25. Hvis der da ikke i rette Tid (jfr. § 23) anmeldes nogen anden Kandidat, betragtes den første som valgt uden Afstemning; Valgbrevet udfærdiges i dette Tilfælde af Thorshavns Valgnævn, der tilfører Valgbogen det fornødne. Amtmanden foranstalter det berammede Valgmøde aflyst efter § 25.

Senest 14 Dage efter Valget skal Formanden for det fælles Valgnævn (eller, i det sidstanførte Tilfælde, senest 8 Dage efter Anmeldelsesfristens Udløb. Formanden for Thorshavns Valgnævn) tilstille vedkommende Minister en fuldstændig, af ham bekræftet Udskrift af, hvad der er tilført Valgbogen om det stedfundne Valg. Ministeren tilstiller derefter Folketinget ved dets Sammentræden den indsendte Udskrift tillige med de Oplysninger, han har fundet Anledning til at indhente.

Almindelige Bestemmelser.

§ 38.

Viser nogen Forsømmelighed i Udførelsen af de ham efter denne Lov paahvilende Forretninger, bliver han, for saa vidt han ikke efter Lovgivningens Bestemmelser har gjort sig skyldig til større Straf, at anse med en Bøde fra 20 indtil 400 Kr.

§ 39.

Ingen Vælger, som har afgivet Stemme ved Folketingsvalg, skal være pligtig for Retten i nogen Sag at opgive, hvem han har stemt paa, eller om han har stemt for eller imod en Valgkandidat.

§ 40.

Intet Medlem af Valgnævnet eller nogen anden, som efter Bestemmelserne i denne Lov har Ret til at være til Stede i det Værelse, i hvilket Stemmesedler modtages, maa under Afstemningen give nogen Vælger Raad, Anvisning eller Opfordring til, paa hvilken Kandidat han skal stemme, eller om han skal stemme Ja eller Nej. Ej heller maa nogen af dem nogensinde give nogen anden Underretning om, hvor vidt nogen Vælger har været til Stede, forlangt eller afleveret Stemmeseddel, eller nogensinde meddele nogen anden, hvad han paa Stemmestedet maatte have erfaret med Hensyn til, hvilken Kandidat en Vælger har givet sin Stemme.

Overtrædelse af nogen af disse Bestemmelser straffes med Fængsel, ikke under 4 Ugers simpelt Fængsel.

§ 41.

Omkostningerne ved Folketingsvalg og ved Valglisternes Berigtigelse udredes af Amtsrepartitionsfonden, med Undtagelse af Skydsudgifter, hvilke afholdes af Skydskassen.

§ 42.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste April 1903, fra hvilken Dag Lov angaaende Rigsdagsvalgene paa Færøerne af 29de December 1850 §§ 1—29 og Lov Nr. 62 af 7de April 1899 om Forandring i nævnte Lovs § 8 ophæves. Den første Udnævnelse af Valgnævn (§ 10) foretages i betimelig Tid før Lovens Ikrafttræden paa Lagtingets Vegne af Amtmanden.

Fortegnelse

over

Valgdistrikterne.

Syssel	Nr.	De til hvert Distrikt hørende Sogne	Valgstedet
Norderøernes	1.	Fuglø, Svinø og Viderø	Kvannesund
—	2.	Vaag, Mygledal, Husum og Kunø	Vaag
Østerø	1.	Ejde og Funding (med Undtagelse af Fundingsbotn)	Ejde
—	2.	Fuglefjord og Andefjord (samt Fundingsbotn i Funding Sogn)	Fuglefjord
—	3.	Gøte, Næs og Sjov	Solmundefjord
Strømø	1.	Vestmanhavn og Kvivig	Vestmanhavn
—	2.	Saksen, Halddersvig, Kvalvig og Kollefjord ...	Kvalvig
—	3.	Thorshavn, Thorshavns udenbys, Kirkebø, Nolsø og Kalbak	Thorshavn
Vaagø		Samtlige Sogne	Midvaag
Sandø		Ligeledes	Sand
Suderø	1.	Kvalbø, Frodebø og Famien	Tveraa
—	2.	Vaag, Porkere og Sumbø	Vaag

Bemærkninger

til foranstaaende Udkast.

Udkastet tilsigter at indføre den ved Lov af 1ste Februar 1901 fastsatte hemmelige Afstemning ved Folketingsvalg paa Færøerne. Tillige foreslaas de ved Lov 29de Decbr. 1850 foreskrevne Valgforstanderskaber og Valgnævn afløste af Valgnævn, som udnævnes af Lagtinget. Fremdeles foreslaas, til Lettelse for Vælgerne, Norderøernes, Nordstrømø og Suderø Præstegæld delt i 2 og Østerø Præstegæld i 3 Valgdistrikter, for hvilke der, i Lighed med hvad der gælder i det øvrige Kongerige, foreslaas faste Valgsteder. Det fælles Valgnævn foreslaas sammensat af en Udsending fra hvert Valgnævn.

I øvrigt er Udkastet udarbejdet paa Grundlag af Lov om Valgene til Rigsdagen af 7de Februar 1901 og Lov angaaende Rigsdagsvalgene paa Færøerne af 29de Decbr. 1850 §§ 1—29, idet enkelte Utydeligheder i sidstnævnte Lov ere rettede.

Til de enkelte Paragraffer bemærkes:

Til § 1.

Jfr. Lov 29de Decbr. 1850 § 1.

Til §§ 2—8.

Jfr. Lov 7de Febr. 1901 §§ 1—7.

Til § 9.

Distrikternes Folketal er efter Folketællingen den 1ste Febr. 1901 følgende.

Norderøernes Syssel 1. Distrikt 721, 2. Distrikt 1065. Østerø Syssel 1. Distrikt 912. 2. Distrikt 1023. 3. Distrikt 1548. Strømø Syssel 1. Distrikt 920. 2. Distrikt 929. 3. Distrikt 2409. Vaagø Syssel 1428. Sandø Syssel 1196. Suderø Syssel 1. Distrikt 1673. 2. Distrikt 1406.

Det foreslaas at overlade til vedkommende Minister efter Lagtingets Indstilling at forandre Distrikternes Omraader og Valgsteder.

Til § 10.

Efter den nyere Udvikling skønnes der ikke at være Grund til at lade visse Embedsmænd paa Embedsvegne indtræde i Valgforstanderskaberne, ligesom det skønnes uhensigtsmæssigt og overflødigt at lade Vælgerne paa selve Valgdagen vælge Valgnævn. I Stedet derfor foreslaas det at overlade Lagtinget Valget af samtlige Medlemmer af Valgbestyrelsen og til denne (der foreslaas kaldt Valgnævn) henlægge de ifølge Lov 1850 Valgnævnet paahvilende Forretninger. For Tydeligheds Skyld bør det udtales, at Hvervet er et Ombud.

Til § 11.

Jfr. til Dels Lov 1901 § 28. 1ste Stykke.

Til § 12.

Jfr. Lov 1901 §§ 8 og 9.

Til §§ 13—17.

Jfr. Lov 1901 §§ 10—14, hvis Tidsfrister dog ere ombyttede med de ifølge Lov 1850 §§ 10—14 hidtil gældende Frister, der i Praksis formentlig have vist sig hensigtsmæssige.

Til § 18.

Jfr. § 23, hvorefter Formanden for Thorshavns Valgnævn har at tilvejebringe de til Valget fornødne Stemmesedler og Konvolutter.

Til § 19.

Jfr. Lov 1901 § 18.

Til § 20.

Jfr. Lov 1901 § 20 og Lov 1850 § 15. For at fremme Sagens hurtige Afgørelse foreslaas der tillagt Klageren Ret til at forlange Sagen behandlet ved Thorshavns Ting, selv om den efter almindelige Værnetingsregler skulde behandles ved Suderø Ting.

Til § 21.

Jfr. Lov 1901 § 21, idet Tidsbestemmelserne i Lov 1850 § 16 ere bibeholdte.

Til § 22.

Jfr. Lov 1901 § 29.

Til § 23.

Jfr. Lov 1901 § 30 og § 24. 2det Punktum, samt Lov 1850 § 18. — For at Vælgerne ligesom nu i god Tid før Valgdagen kunne være bekendte med, hvem der stiller sig, er den nugældende Anmeldelsesfrist af 3 Uger bibeholdt; men for at undgaa unødvendige Skydsudgifter foreslaas Afskrifter af Anmeldelsen først sendt Valgnævnene samtidig med Stemmesedler og Konvolutter, altsaa senest 17 Dage før Valgdagen (ikke, som i Lov 1850 § 18, uopholdelig efter Fristens Udløb).

Til § 24.

Jfr. Lov 1901 § 31. — Det er anset overflødigt at optage Lov 1901 § 32.

Til § 25.

Jfr. Lov 1850 § 21 og Lov 1901 § 24, 3dje Punktum.

Til § 26.

Jfr. Lov 1901 § 33.

Til § 27.

Jfr. Lov 1850 § 23 og Lov 1901 § 35.

Til §§ 28—32.

Jfr. Lov 1901 §§ 38—42.

Til § 33.

Jfr. (til Dels) Lov 1901 § 43 og Lov 1850 § 25, sidste Punktum.

Til § 34.

Jfr. Lov 1850 § 26. Dennes Udtryk »Ottendedagen« og »2 Døgn« foreslaas for Tydeligheds Skyld ombyttede med »Ugedagen« og »48 Timer«, hvorhos Klokkeslættet foreslaas bestemt i Loven til Kl. 12 Middag.

Til § 35.

Jfr. Lov 1901 § 24, 4de og 6te Punktum, og § 28, 1ste Stykke.

Til § 36.

Jfr. Lov 1850 § 27 og (til Dels) Lov 1901 § 43.

Til § 37.

Jfr. Lov 1901 § 44 og (til Dels) § 36 samt § 28, 2det Stykke. For at undgaa de i Indenrigsministeriets Skrivelse af 28de Marts 1855 Pkt. 2 (i færøsk Lovsamling) omhandlede Vanskeligheder ved det i Lov 1850 § 29. 2det Punktum, fastsatte Varsel af mindst 3 Uger er dette forandret til 6 Uger. Da Valget, i Tilfælde af, at der ikke i rette Tid stiller sig en anden Kandidat, dermed er afgjort, er det overflødigt, at det fælles Valgnævn samles paany, hvorfor dets Forretninger i dette Tilfælde foreslaas overdragne Thorshavns Valgnævn.

Til §§ 38—40.

Jfr. Lov 1901 §§ 92 A—C.

Til § 41.

Stemmer med hidtil gældende Praksis. Den i Lov 1901 § 93 hjemlede Repartition paa Kommunerne i Forhold til deres Folketal er ikke bleven anvendt paa Færøerne.

Til § 42.

At Loven foreslaas sat i Kraft den 1ste April 1903, motiveres ved, at Valgnævnenes Forretninger med Valglisternes Berigtigelser ifølge § 14 begyndte i April Maaned. Den Ulempe, som fremkommer ved, at Folketingsvalg ikke vil kunne afholdes, medens den nye Ordning saaledes er under Forberedelse i April og Maj 1903, antages at være uden videre praktisk Betydning. Da Lagtinget antagelig ikke vil være samlet paa den Tid, da den første Udnævnelse af Valgnævn maa foretages, foreslaas denne overladt Amtmanden paa Tingets Vegne.

Forslag til Lov

om

Folketingsvalg paa Færøerne.

(Vedtaget af Lagtinget den 17de September 1902.)

§ 1.

Færøerne vælge et Medlem til Folketinget.

Valgret og Valgbarhed.

§ 2.

Valgret til Folketinget tilkommer med de i de følgende Paragraffer indeholdte Indskrænkninger enhver uberygtet Mand, som har Indfødsret, naar han har fyldt sit 30te Aar.

§ 3.

Ingen kan anses som uberygtet, der ved Dom er funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling.

§ 4.

Ingen, som staar i privat Tjenesteforhold, kan udøve Valgret, medmindre han har sin egen Husstand.

§ 5.

Ingen kan udøve Valgret, som nyder Understøttelse af det almindelige Fattigvæsen, eller som har modtaget nogen saadan Hjælp, medmindre den enten er tilbagebetalt eller eftergiven.

§ 6.

Saa kan Valgret ej heller udøves af den, som er under Værgemaal, eller hvis Bo er under Fallitbehandling.

§ 7.

Endelig kan kun den udøve sin Valgret, som i eet Aar har haft fast Bopæl paa Færøerne.

§ 8.

Valgbar til Folketinget er med de i §§ 4, 5 og 6 nævnte Undtagelser enhver uberygtet (§ 3) Mand, som har Indfødsret, naar han har fyldt sit 25de Aar.

Valgdistrikter og Valgnævn.

§ 9.

Valget foregaar i de Valgdistrikter, som ere opførte i den nærværende Lov vedføjede Fortegnelse. Forandringer i Distrikternes Omraader og Valgsteder kunne efter Lagtingets Indstilling bifaldes af vedkommende Minister.

Under særlige Omstændigheder kan Amtmanden bestemme et andet Valgsted end i ovennævnte Fortegnelse anført.

§ 10.

For hvert Valgdistrikt udnævnes aarlig af Lagtinget et Valgnævn, bestaaende af 3 Medlemmer samt 2 Mænd, der i deres Forfald skulle træde i deres Sted. Forsædet i Valgnævnet indtages af Medlemmerne i den Orden, som fastsættes af Lagtinget. De af Lagtinget udnævnte Mænd ere forpligtede til at overtage Hvervet, medmindre de have fyldt 60 Aar eller ere forhindrede ved lovligt, af Lagtinget for gyldigt anset Forfald.

§ 11.

Valgnævnet fører en Forhandlingsbog, hvortil de til Nævnet indkomne Skrivelser fremlægges. I den optegnes det væsentlige Indhold af Valgnævnets Forhandlinger og Valghandlingerne, hvortil dog de af Kandidaterne og andre tilstedeværende holdte Taler ikke skulle henregnes. Forhandlingsbogen underskrives af Valgnævnet og opbevares af dets Formand.

Valglister.

§ 12.

Valgnævnet skal føre Valglister over de i Valgdistriktet bosatte valgberettigede.

Valglisterne skulle i forskellige dertil indrettede Rækker indeholde Vælgernes fulde Navn, Alder, Livsstilling og Bopæl samt en Rubrik til Afkrydsning af Vælgerens Navn. Paa hver Valgliste ordnes Vælgernes Navne efter deres Bogstavfølge.

§ 13.

Valglisterne skulle affattes en Gang hvert Aar. Til Grund derfor lægges de gældende Valglister med Udeladelse af de Vælgere, som i Mellemtiden ere afgaaede ved Døden eller bortflyttede, eller som have tabt deres Valgberettigelse (§§ 3, 4, 5 og 6), og med Tilføjning af dem, som imidlertid have opnaaet Valgret eller inden 1ste Juni ville have opfyldt Betingelserne med Hensyn til Alder og Bopæl. Endvidere blive de, der vel endnu ikke have opfyldt de sidstnævnte Betingelser, men kunne ventes at ville opfylde dem i Løbet af det Aar, for hvilket Valglisterne skulle gælde, at opføre paa en særskilt Liste, med udtrykkelig Angivelse af den Dag i Aaret, da de enten fylde det 30te Aar eller ville have haft fast Bopæl i eet Aar paa Færøerne (§ 7).

§ 14.

Denne Valglisternes Berigtigelse og Fuldstændiggørelse skal foretages i Løbet af April Maaned. De derved opstaaede Tvivl skulle efter indhentede Oplysninger afgøres af Valgnævnet.

§ 15.

Fra den 1ste til den 12te Maj, begge Dage indbefattede, skulle Valglisterne fremligge til almindeligt Eftersyn paa et for Beboerne bekvemt Sted i hvert Sogn i seks Timer hver Dag. Naar Sognets Udstrækning eller andre Forhold tale derfor, skal Fremlæggelsen finde Sted paa flere Steder i Sognet. Denne Fremlæggelse kan ske i Afskrifter, hvis Rigtighed er bekræftet af Valgnævnets Formand. Fremlæggelsens Tid og Sted bekendtgøres med mindst 8 Dages Varsel til Kirke-

stævne eller paa den for offentlige Kundgørelser paa vedkommende Sted ellers brugelige Maade.

§ 16.

Inden tre Dage fra Udløbet af den Tid, hvori Valglisterne fremligge, skal enhver, som tror uden Føje at være udeladt af samme, eller som formener, at en uberettiget derpaa er optagen, skriftligen fremsætte sin Begæring om Optagelse eller sin Paastand om en andens Udslettelse, ledsaget af en kort Angivelse af de Grunde, hvorpaa Paastanden er bygget.

§ 17.

De mod Valglisterne saaledes fremkomne Erindringer paakendes af Valgnævnet i et offentligt Møde, som afholdes i Løbet af de paafølgende fjorten Dage. Til dette Møde tilsiges med 3 Dages Varsel saavel de, som have fremført Erindringer, som og de, mod hvilke Indsigelse er gjort, til hvilke derhos en Genpart af den mod dem rettede Skrivelse skal leveres samtidig med Tilsigelsen. Efter de af Parterne fremlagte Dokumenter og de af dem fremstillede Vidners Forklaringer afgøres de opstaaede Spørgsmaal, hvorom en kort Kendelse tilføres Valgnævnets Forhandlingsbog. De derefter berigtigede Valglister underskrives af Valgnævnets Formand. I Aarets Løb kan herefter ingen Forandring foretages uden i Henhold til Dom (§ 20).

§ 18.

Inden 4de Juni sende Formændene for Valgnævnene udenfor Thorshavn Underretning til Formanden for Valgnævnet i Thorshavn om, hvor mange Vælgere der findes optagne paa Valglisterne og Tillægslisterne.

§ 19.

Opdages det, at Valglisterne ikke paa lovbefalet Maade ere berigtigede, skal Indberetning gøres til vedkommende Minister, og bliver da straks at tage Beslutning om Sags Anlæg, hvorhos Amtmanden skal tilholde Valgnævnet, i fornødent Fald under en passende Tvangsbøde, ufortøvet at træffe de i Loven befalede Foranstaltninger. Amtmanden skal i saa Tilfælde være bemyndiget til at forkorte de i Loven fastsatte Frister.

§ 20.

Den, som er utilfreds med Valgnævnets Kendelse, hvorved Valgret er nægtet ham, kan fordre en Udskrift af samme sig meddelt uden Betaling og indbringe Spørgsmaalet til Afgørelse ved Lov og Dom. Sagen behandles gæsteretsvis og kan, selv om den er rettet mod et Valgnævn i Suderø Syssel, af Klageren indbringes for Thorshavns Ting. Parterne ere i første Instans fritagne for at erlægge Retsgebyrer. Amtmanden beskikker en Mand til at møde for det indstævnede Valgnævn. Opnaar vedkommende Dom for at være valgberettiget, skal han optages paa Valglisten, saasnart han foreviser en Udskrift af Dommen.

§ 21.

Valglisterne gælde fra 1ste Juni til 31te Maj i det paafølgende Aar. Efter disse Lister foretages de i Aarets Løb forefaldende Valg til Folketinget, dog saaledes at det paases, at de paa Tillægslisten (§ 13) opførte Mænd kun ere stemmeberettigede, dersom de inden Valgdagen have opfyldt Betingelserne med Hensyn til Alder eller Bopæl. Dersom der i Aarets Løb gentagne Gange foretages Valg, skal en af Valgnævnet bekræftet Afskrift af Listerne være rede til Benyttelse ved den nye Valghandling.

Valgkandidater.

§ 22.

Ingen kan ved Valg til Folketinget komme i Betragtning, naar han ikke selv har stillet sig og anbefales af i det mindste een af Vælgerne paa Øerne som Stiller. En Kandidat maa ikke have mere end 25 Stillere. Intet Medlem af Valgnævnene kan være Stiller.

§ 23.

Skriftlig Anmeldelse saavel om Kandidaten som om den eller dem, der ville understøtte hans Valg, underskreven enten af Kandidaten selv eller af en af hans Stillere, maa i det mindste 3 Uger forinden Valgdagen være indleveret til Formanden for Valgnævnet i Thorshavn. Denne har straks efter Anmeldelsesfristens Udløb at tilvejebringe de til Brug ved Valget fornødne Stemmesedler og dertil passende Konvolutter (jfr. § 28). Han tilstiller snarest muligt og senest 4 Dage efter Fristens Udløb de andre Valgnævn det fornødne Antal af Stemmesedler og Konvolutter samt Afskrift af Anmeldelsen. Valgnævnene have uden Henstand at bekendtgøre Anmeldelsens Indhold ved Indrykkelse i offentlige Blade og Læsning til Kirkestævne eller paa anden hensigtsmæssig Maade.

§ 24.

Kandidaten behøver ikke for Valgnævnene at godtgøre sin Valgbarhed. Fremkommer der ved Valghandlingerne Indsigelser eller endog Beviser mod samme, kunne Valgnævnene vel ikke afskære Forhandlingerne derom, men heller ikke af den Grund undslaa sig for at stille Kandidaten til Valg.

Valgmøder.

§ 25.

Valgdagen bestemmes og kundgøres af Amtmanden i det mindste 6 Uger forud, ligesom han derom snarest har særlig at underrette Valgnævnene. Disse have da at bestemme Mødestedet og Klokkeslættet, til hvilket Valgmødet skal afholdes i hvert Valgdistrikt, ligesom de have at sørge for, at Dagen, Klokkeslættet og Mødestedet til Kirkestævne og paa enhver anden hensigtsmæssig Maade bringes til Beboernes Kundskab, i det mindste med 14 Dages Varsel, i samtlige Sogne. Det paahviler Valgnævnenes Formænd, hver for sit Distrikt, at sørge for, at der ved Valget findes det fornødne Antal af Stemmekasser og paa passende Steder anbragt et lige saa stort Antal af Stemmerum (jfr. § 29).

§ 26.

Valget foregaar i Valgmøder, hvortil Adgangen staar aaben for enhver, dog at Valgnævnet kan bestemme, at der i det Værelse, hvori et Stemmerum er anbragt, ikke under Afstemningen, foruden de derved ansatte Valgnævnsmedlemmer og tilforordnede Vælgere, maa opholde sig andre end de med Afgivning af Stemme sysselsatte og de paa Adgang til Stemmeafgivning ventende Vælgere, hvilke sidstnævntes Tal kan begrænses efter, hvad Ordenen kræver, samt Kandidaterne og paa hvert Stemmested og for hver Kandidat een af Kandidaten eller af en af hans Stillere til Formanden opgivet Vælger. De tilstedeværende ere pligtige til at rette sig efter Formandens nærmere Bestemmelser.

§ 27.

Valgforhandlingerne aabnes af Valgnævnets Formand ved Oplæsning for de forsamlede Vælgere af Navnene paa de anmeldte Valgkandidater og den eller de Vælgere, som stille dem.

Saavel disse som Valgkandidaterne skulle, om de ere til Stede, have Adgang

til at udtale sig for Forsamlingen og til at besvare de Spørgsmaal, som de tilstedeværende maatte forelægge dem. Formanden leder disse Forhandlinger. Efter Kandidaternes Navnes Bogstavfølge gives Ordet til tilstedeværende Stillere og Kandidater, og ingen Forespørgsel maa stilles til nogen af dem, før Kandidaterne og een af hver Kandidats Stillere een Gang have haft Lejlighed til at udtale sig. Intet af Valgnævnets Medlemmer maa udtale sig for eller imod en Kandidats Valg.

Forhandlingerne sluttes af Formanden, naar han finder det rigtigt, hvorefter der straks skrides til Afstemning. Idet Formanden erklærer Forhandlingerne for sluttede, meddeler han, hvis der er flere Stemmesteder, Forsamlingen, hvor de enkelte Stemmesteder ere, og paa hvilket Sted der, efter at Afstemningen er tilendebragt ved hine, vil blive givet Lejlighed til endnu at afgive Stemmer.

Afstemning.

§ 28.

Afstemningen foregaar ved Afgivelse af dertil tilvejebragte Stemmesedler, indlagte i dertil hørende Konvolutter (§ 23).

Alle til Brug ved Valget tilvejebragte Stemmesedler og Konvolutter skulle haves til Stede ved Valget. Paa hver Stemmeseddel skulle, naar flere Kandidater ere anmeldte, disses Navne, opførte i Bogstavfølge, være tydelig trykte over hverandre, indbyrdes adskilte ved en trykt vandret Streg mellem hver 2 Navne; er kun een Kandidat anmeldt, skulle paa hver Stemmeseddel Ordene »Ja« og »Nej« være tydelig trykte over hinanden, adskilte ved en trykt vandret Streg. Intet andet Navn eller Ord og intet Tal eller Tegn maa være paaført nogen Stemmeseddel enten ved Tryk eller ved Skrift eller paa anden Maade.

Konvolutterne skulle være uigennemsigtige og saaledes tildannede, at de helt dække den indlagte Stemmeseddel; paa hver Konvolut skal være trykt Valgkredsens Betegnelse (Færøernes Valgkreds) og Valgets Aar og Dag. Intet andet Navn, Ord, Tal eller Tegn maa være paaført nogen Konvolut enten ved Tryk eller ved Skrift eller paa anden Maade.

§ 29.

Stemmerummet skal være et ved Opstilling eller Ophængning dannet Rum af en saadan Beskaffenhed, at en Mand kan staa oprejst deri uden at kunne ses af nogen udenfor Rummet værende Person. Stemmerummet skal være tilstrækkelig lyst til, at Skrift tydelig kan læses derinde; det skal være forsynet med almindeligt sort Blyant og en fast Plade til Underlag ved Skrivning.

Stemmekassen skal være aflaaset og saaledes indrettet, at ingen Stemmeseddel kan udtages af den, uden at Kassen aabnes.

§ 30.

Formanden fordeler Valglisterne, Stemmesedlerne med Konvolutter og Stemmekasserne mellem Valgnævnets Medlemmer og det fornødne Antal tilforordnede Vælgere. Derpaa fordeler han Valgnævnets Medlemmer og de tilforordnede Vælgere saaledes, at der ved hvert Stemmerum findes en Valglistefører, en Stemmelistefører og en Stemmemodtager. Valglisteføreren har Valglisten, Stemmelisteføreren har Stemmesedlerne og Konvolutterne, Stemmemodtageren har Stemmekassen. Formanden selv overtager intet af disse Hverv. I Stedet for selve Valglisten kunne Afskrifter af forskellige Dele af den benyttes, naar hver Dels Overensstemmelse med Valglisten er bekræftet af Valgnævnet.

§ 31.

Valgret kan kun udøves ved personligt Møde. I den Orden, hvori Vælgerne møde, fremstille de sig til Valglisten for der at anerkendes som Vælgere. Naar Valglisteføreren har fundet Vælgerens Navn paa Valglisten, sætter han et Kryds der-

ved, og Stemmelisteføreren opfører Vælgerens Navn med Løbenummer paa en Stemmeliste. Derpaa udleverer Stemmelisteføreren til Vælgeren en Stemmeseddel med dertil hørende Konvolut.

Med Stemmesedlen og Konvolutten gaar Vælgeren ind i Stemmerummet, hvor ingen anden maa være til Stede. Her sætter han paa Stemmesedlen et Kryds ved Navnet paa den Kandidat, som han vil stemme paa (eller, hvis der kun er een Kandidat, ved Ordet »Ja« eller »Nej«), og lægger Stemmesedlen i Konvolutten, hvorefter han straks gaar ud af Stemmerummet og leverer Konvolutten med den indlagte Stemmeseddel til Stemmemodtageren, alt med saa lidet Ophold som muligt.

I Vælgerens og andre tilstedeværendes Paasyn og uden at aabne Konvolutten nedlægger Stemmemodtageren den konvoluterede Stemmeseddel i den aflaasede Stemmekasse.

Inden den første Stemmeseddel nedlægges i Kassen, aabner Stemmemodtageren denne og viser de tilstedeværende, at den er tom, hvorpaa han straks i de tilstedeværendes Paasyn lukker og aflaaser den samt leverer Valglisteføreren Nøglen. Ifald en Stemmeseddel eller Konvolut efter Udlevering til Vælgeren, men inden Nedlægning i Stemmekassen, findes ubrugelig eller bliver af Uagtsomhed ubrugeliggjort, kan den paagældende Vælger gaa tilbage til Stemmelisteføreren og, naar han tilfredsstillende forklarer det skete og tilbageleverer saavel Stemmeseddel som Konvolut, faa dem ombyttede.

Ifald en Vælger fremfører for Valgnævnet, at han ikke er i Stand til at foretage Afstemningen paa den foreskrevne Maade, og Valgnævnet skønner, at det saaledes fremførte er rigtigt, skal et dertil særlig udvalgt Medlem af Valgnævnet eller en dertil af Valgnævnet særlig tilforordnet Vælger yde den paagældende Vælger fornøden Bistand ved Stemmegivningen, hvorved da tillige de nødvendige Lempelser i den foreskrevne Fremgangsmaade maa foretages.

§ 32.

Naar de ved et Stemmested tilstedekomne Vælgere have afgivet deres Stemme, meddeler Valglisteføreren det til Formanden, som, efter at have modtaget saadan Underretning fra alle Stemmesteder, giver Valglisteførerne Meddelelse herom. Hver Valglistefører erklærer da Afstemningen paa det paagældende Stemmested for sluttet. Stemmelisteføreren sammenbinder i særskilte Pakker: 1) de ikke udleverede Stemmesedler, 2) de dertil hørende Konvolutter, 3) de ved Ombytning tilbageleverede Stemmesedler, 4) de dertil hørende Konvolutter. Valglisteføreren, medførende Valglisten, Stemmelisteføreren, medførende Stemmelisten og de betegnede Pakker, og Stemmemodtageren, medførende Stemmekassen, begive sig derpaa til det af Valgnævnets Formand før Afstemningens Begyndelse for Vælgerne som Slutningsstemmested betegnede Sted. Her bekendtgør Formanden da for Valgforsamlingen, at Afstemningen vil blive sluttet, naar ingen nu er til Stede, som begærer at deltage i Valget. De Vælgere, som efter denne Bekendtgørelse melde sig for at afgive Stemme, skulle have Adgang dertil. Naar disse Stemmer ere modtagne, eller naar ingen efter den skete Bekendtgørelse melder sig, afgive Valgnævnets Medlemmer og sammes Medhjælpere deres egne Stemmer.

Afstemningen paa Slutningsstemmestedet foregaar paa samme Maade som ved de enkelte Stemmesteder, kun at Vælgere fra samtlige Valglister kunne betjenes med eet Stemmerum, og at Formanden bestemmer, hvem der til ethvert Tidspunkt skal betjene Valgliste, Stemmeliste og Stemmekasse.

Naar Valgnævnets Medlemmer og Medhjælpere have stemt, underskriver hver Valglistefører sin Valgliste og hver Stemmelistefører sin Stemmeliste, hvorpaa disse Lister saavel som Stemmekasserne, Nøglerne hertil og Pakkerne med ikke nedlagte Stemmesedler og Konvolutter afgives til Formanden, som da bekendtgør, at Afstemningen er sluttet.

§ 33.

Formanden og Valgnævnets øvrige Medlemmer udtage derefter Konvolutterne af Valgkasserne og blande dem, før Stemmesedlerne udtages af Konvolutterne. Inde-

holder en Konvolut andet eller mere end een Stemmeseddel, er dens Indhold ugyldigt. En Stemmeseddel er endvidere ugyldig, 1) naar det ikke med Sikkerhed fremgaar, hvilken af Kandidaterne Vælgeren har villet give sin Stemme (eller, hvis der kun er een Kandidat, om Vælgeren har villet stemme for eller imod ham), 2) naar Beskaffenheden af Stemmesedlen eller den Konvolut, der har omgivet den, giver Grund til at antage, at Stemmesedlen ikke er en af en Stemmelisteforer udleveret og i et Stemmerum mærket Stemmeseddel, 3) naar der paa Stemmesedlen eller Konvolutten findes skrevet, tegnet eller paa anden Maade anbragt noget, hvorved det findes forsætlig tilkendegivet, hvem den stemmende er, eller der overhovedet ved en Behandling, som kun kan antages at være foretagen af Vælgeren, findes forsætlig at være givet Stemmesedlen et Særpræg. Stemmesedlerne oplæses, og det optegnes af tvende af Valgnævnets Medlemmer, hvor mange Stemmer der er faldet paa hver af de stillede Kandidater, eller, hvis der kun er een Kandidat, hvor mange der er faldet for eller imod ham. Udfaldet tilføres Forhandlingsbogen og kundgøres for Forsamlingen. Hele Valgnævnet underskriver Forhandlingsbogen, Valglisterne og Stemmelisterne. Derefter lader det i særskilte Pakker sammenbinde de 4 i forrige Paragraf under Nr. 1—4 nævnte Arter af Stemmesedler og Konvolutter og 5) de af Stemmekasserne udtagne gyldige Stemmesedler, 6) de dertil hørende Konvolutter, 7) de af Stemmekasserne udtagne ugyldige Stemmesedler, 8) de dertil hørende Konvolutter. Efter at hver Pakke er betegnet efter sit Indhold, indpakkes de tillige med Valglisterne og Stemmelisterne samt en Udskrift af Forhandlingsbogen. Pakken forsegles af Nævnets samtlige Medlemmer og overgives til den af dem, som af Nævnet vælges til at tiltræde det fælles Valgnævn.

§ 34.

Det fælles Valgnævn sammentræder i Thorshavn Kl. 12 Middag Ugedagen efter Valgdagen og skal bestaa af een Udsending fra hvert Valgnævn. Udsendingene have fri Rejse frem og tilbage. Skulde nogen Udsending ved Naturbegivenheder være hindret fra at indfinde sig til den bestemte Tid, maa de ankomne oppebie ham i 48 Timer.

§ 35.

Det fælles Valgnævn vælger selv sin Formand. Ved Nævnets Beslutninger gør, i Tilfælde af Stemmelighed, Formandens Stemme Udslaget. Nævnet fører en Valgbog, hvori optegnes det væsentlige af, hvad der vedrører Afstemningen, navnlig Tallet af de til Brug ved Valget tilvejebragte Stemmesedler og Konvolutter, Tallet af afgivne gyldige Stemmesedler, Tallet af afgivne ugyldige Stemmesedler, Tallet af Stemmer paa hver Kandidat (eller af Ja'er og Nej'er, hvis der kun er een Kandidat), og hvad der af Nævnet er erklæret for at være Valgets Udfald. Valgbogen underskrives af Nævnet og opbevares af Thorshavns Kommunalbestyrelse.

§ 36.

I et offentligt Møde aabner det fælles Valgnævns Formand de af Medlemmerne medbragte forseglede Pakker og foranstalter derefter den endelige Optælling af de afgivne Stemmer efter de i § 33 angivne Regler. Naar Virksomheden med Stemmesedlernes Optælling fordeles imellem forskellige af Nævnets Medlemmer, opgør Nævnet det samlede Tal efter de særskilte Optællinger. Udfaldet kundgøres straks i Mødet, og der meddeles den valgte et Valgbrev, som udfærdiges efter en af vedkommende Minister foreskreven Form og underskrives af Valgnævnet. Valglisterne tilbageleveres vedkommende Udsendinge. Stemmelisterne vedlægges Valgbogen. Stemmesedler og Konvolutter indpakkes paany efter Reglerne i § 33 og forsegles af Nævnets Formand samt vedlægges ligeledes Valgbogen; men de opbevares kun, indtil et Aar er gaaet, uden at Retsansvar i Anledning af Valget er gjort gældende mod nogen. Derefter skulle de tilintetgøres.

Hver af de opstillede Kandidater har Ret til selv tillige med 2 af ham til Formanden opgivne Vælgere at overvære Stemmeoptællingen.

§ 37.

Den, som ved Afstemningen har erholdt flere Stemmer end nogen anden, er valgt. Have flere lige mange Stemmer, afgøres Valget ved Lodtrækning, som ledes af Formanden.

Har der kun meldt sig een Kandidat, skal han, for at anses som valgt, have over Halvdelen af de stemmende for sig. Har han ikke opnaaet et saadant Stemmetal, berammer Amtmanden et nyt Valgmøde med 6 Ugers Varsel, der bekendtgøres efter § 25. Hvis der da ikke i rette Tid (jfr. § 23) anmeldes nogen anden Kandidat, betragtes den første som valgt uden Afstemning; Valgbrevet udfærdiges i dette Tilfælde af Thorshavns Valgnævn, der tilfører Valgbogen det fornødne. Amtmanden foranstalter det berammede Valgmøde aflyst efter § 25.

Senest 14 Dage efter Valget skal Formanden for det fælles Valgnævn (eller, i det sidstanførte Tilfælde, senest 8 Dage efter Anmeldelsesfristens Udløb. Formanden for Thorshavns Valgnævn) tilstille vedkommende Minister en fuldstændig, af ham bekræftet Udskrift af, hvad der er tilført Valgbogen om det stedfundne Valg. Ministeren tilstiller derefter Folketinget ved dets Sammentræden den indsendte Udskrift tillige med de Oplysninger, han har fundet Anledning til at indhente.

Almindelige Bestemmelser.

§ 38.

Viser nogen Forsømmelighed i Udførelsen af de ham efter denne Lov paahvilende Forretninger, bliver han, for saa vidt han ikke efter Lovgivningens Bestemmelser har gjort sig skyldig til større Straf, at anse med en Bøde fra 20 indtil 400 Kr.

§ 39.

Ingen Vælger, som har afgivet Stemme ved Folketingsvalg, skal være pligtig for Retten i nogen Sag at opgive, hvem han har stemt paa, eller om han har stemt for eller imod en Valgkandidat.

§ 40.

Intet Medlem af Valgnævnet eller nogen anden, som efter Bestemmelserne i denne Lov har Ret til at være til Stede i det Værelse, i hvilket Stemmesedler modtages, maa under Afstemningen give nogen Vælger Raad, Anvisning eller Opfordring til, paa hvilken Kandidat han skal stemme, eller om han skal stemme Ja eller Nej. Ej heller maa nogen af dem nogensinde give nogen anden Underretning om, hvor vidt nogen Vælger har været til Stede, forlangt eller afleveret Stemmeseddel, eller nogensinde meddele nogen anden, hvad han paa Stemmestedet maatte have erfaret med Hensyn til, hvilken Kandidat en Vælger har givet sin Stemme.

Overtrædelse af nogen af disse Bestemmelser straffes med Fængsel, ikke under 4 Ugers simpelt Fængsel.

§ 41.

Omkostningerne ved Folketingsvalg og ved Valglisternes Berigtigelse udredes af Amtsrepartitionsfonden, med Undtagelse af Skydsudgifter, hvilke afholdes af Skydskassen.

§ 42.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste April 1903, fra hvilken Dag Lov angaaende Rigsdagsvalgene paa Færøerne af 29de December 1850 §§ 1—29 og Lov Nr. 62 af 7de April 1899 om Forandring i nævnte Lovs § 8 ophæves. Den første Udnævnelse af Valgnævn (§ 10) foretages i betimelig Tid før Lovens Ikrafttræden paa Lagtingets Vegne af Amtmanden.

Fortegnelse

over

Valgdistrikterne.

Præstegæld	Nr.	De til hvert Distrikt hørende Sogne	Valgsted
Sydstrømø	1.	Thorshavn, Thorshavns udenbys Sogn, Kirkebø, Nolsø og Kalbak	Thorshavn
Nordstrømø	1.	Vestmanhavn og Kvivig	Vestmanhavn
—	2.	Saksen, Haldersvig, Kvalvig og Kollefjord	Kvalvig
Østerø	1.	Gøte, Næs og Sjov	Solmundefjord
—	2.	Ejde og Funding (med Undtagelse af Fundingsbotn)	Ejde
—	3.	Fuglefjord og Andefjord (med Fundingsbotn i Funding Sogn)	Fuglefjord
Norderøerne	1.	Vaag, Mygledal, Husum og Kunø	Vaag
—	2.	Fuglø, Svinø og Viderø	Kvannesund
Vaagø		Samtlige Sogne	Midvaag
Sandø		Ligeledes	Sand
Suderø	1.	Kvalbø, Frodebø og Famien	Tveraa
—	2.	Vaag, Porkere og Sumbø	Vaag

Bilag 4.

Forslag til Lov

om

Forandringer i Lov om Færøernes Lagting af 15de April 1854.

(Vedtaget af Lagtinget den 17de September 1902).

---

§ 1.

I Stedet for de i Lov om Færøernes Lagting af 15de April 1854 §§ 1—9 indeholdte Bestemmelser træde Forskrifterne i efterfølgende §§ 2—15.

§ 2.

Færøernes Lagting skal bestaa af Amtmanden som Formand, Provsten paa Øerne samt 20 af Beboerne valgte Medlemmer. Af disse vælge Østerø, Sydstrømø og Suderø Præstegæld hvert 4, og de øvrige Præstegæld hvert 2 Medlemmer.

§ 3.

Valgret og Valgbarhed til Lagtinget tilkommer enhver uberygtet Mand, som har Indfødsret, og som paa den Tid, da Valglisterne affattes, har fast Bopæl paa Færøerne, naar han har fyldt sit 25de Aar, medmindre han

a) uden at have egen Husstand staar i privat Tjenesteforhold;
b) nyder eller har nydt Understøttelse af Fattigvæsenet, som ikke er enten eftergivet eller tilbagebetalt;
c) er ude af Raadighed over sit Bo.

§ 4.

Med Hensyn til Valgdistrikter, Valgsteder, Valgnævn og Valglister ved Lagtingsvalg forholdes efter Loven om Folketingsvalg paa Færøerne af . . . . . §§ 9—21. Ligeledes finde den anførte Lovs §§ 38—41 Anvendelse med Hensyn til Lagtingsvalg.

§ 5.

De ordentlige Valg til Lagtinget foretages i Maanederne Januar og Februar; dog kan Valget, naar mindst en Trediedel af Vælgerne i Præstegældet begærer det, og det anbefales af vedkommende kommunale Styrelser, berammes til at foretages i Juni Maaned. De ordentlige Valg gælde fra den 1ste Juli.

Valgmødet begynder Kl. 10 Formiddag; Stemmegivningen maa ikke sluttes før Kl. 2 Eftermiddag, og saa længe der endnu derefter er Vælgere til Stede, som ville afgive deres Stemme. Naar Valg afholdes i Vinterhalvaaret (1. Oktober—31. Marts), skal Stemmegivningen for Vælgere, som bo i over $^1/_4$ Mils Afstand fra Valgstedet, og som ved Vejr- eller andre Naturforhold ere forhindrede fra at give Møde, staa aaben i de to næste Søgnedage efter Valgdagen fra Kl. 12 Middag til Kl. 6 Eftermiddag. Naar alle Valgnævnets Medlemmer ere enige om, at Naturforholdene have tilladt Vælgerne at give Møde enten paa Valgdagen eller den næste Søgnedag, kan Stemmegivningen endelig sluttes paa en af disse Dage. Beslutning herom tilføres Valgnævnets Forhandlingsbog.

Valgdagen bestemmes og kundgøres af Amtmanden i det mindste 6 Uger forud, ligesom han derom snarest har særlig at underrette de vedkommende Valgnævn. Disse have da uopholdelig at bestemme Mødestedet, paa hvilket Valgmødet skal afholdes i hvert Valgdistrikt, ligesom de have uden Henstand at sørge for, at Dagen, Klokkeslættet og Mødestedet til Kirkestævne og paa anden hensigtsmæssig Maade kundgøres i samtlige Sogne.

§ 6.

Valget sker i Henhold til Lister, hvorpaa bestemte Personer bringes i Forslag til Valg.

Enhver saadan Kandidatliste skal være indleveret til Formanden for Valgnævnet i det mindste 3 Uger forinden Valgdagen. Listen skal være underskreven af mindst 5, højst 10 Vælgere som Stillere, og være ledsaget af en Fortegnelse over Stillerne, hvori disses Navne, Stillinger og Bopæle ere tydelig angivne.

Den Stiller, som indleverer Listen, har Ret til paa en af ham medbragt Afskrift af Listen at faa Formandens Tilstaaelse for, at og naar Listen er indleveret. Enhver Vælger er berettiget til ved Henvendelse til Formanden at faa Oplysning om Indholdet af de indleverede Kandidatlister.

En Kandidatliste kan indeholde færre Navne end det Antal Lagtingsmænd, der skal vælges; derimod er den ugyldig, hvis den indeholder flere Navne. Kandidaterne skulle være saa bestemt betegnede ved Fornavn, Stilling eller Bopæl, at der ikke kan finde Forveksling Sted med nogen anden valgbar Person. Er nogen af de paa Listen opførte Kandidater ikke valgbar, eller er han berettiget til at nægte at modtage Valg og for Valgnævnet fremsætter saadan Nægtelse, eller er han saa utilstrækkelig betegnet, at Valgnævnet ikke kan skønne, til hvilken valgbar Person der sigtes, udstryges hans Navn af Listen.

Saafremt Valgnævnet finder Grund til at erklære en Kandidatliste for ugyldig eller til at stryge noget Navn af Listen, skal dets Kendelse tilføres Valgnævnets Forhandlingsbog. Kendelsen kan afsiges af Formanden alene, naar han anser Spørgsmaalet for utvivlsomt. En Udskrift af Kendelsen skal snarest muligt meddeles den Stiller, som har besørget Indleveringen.

De af Valgnævnet godkendte Kandidatlister mærkes hver med sit Bogstav (A, B, C, o. s. v.), og paa hver Liste sættes Nummer (1, 2, 3, o. s. v.) foran Kandidaternes Navne i den Rækkefølge, hvori de af Stillerne ere opførte.

I de Præstegæld, der bestaa af to eller flere Valgdistrikter, skulle de Forretninger, der ifølge det foranstaaende paahvile Valgnævnet, udføres af Valg-

nævnet for Præstegældets 1ste Distrikt. Dette har snarest muligt efter Anmeldelsesfristens Udløb at tilstille Præstegældets andet eller andre Valgnævn de indkomne Lister og Fortegnelser over Stillerne samt fornøden Meddelelse om, hvorvidt Listerne ere godkendte, og med hvilke Bogstaver de ere mærkede, m. v.

§ 7.

Valgnævnet tilvejebringer til Brug ved Valget Stemmesedler og dertil passende Konvolutter i fornødent Antal. De saaledes tilvejebragte Stemmesedler og Konvolutter skulle alle haves til Stede ved Valget. Afstemningen foregaar ved Afgivelse af saadanne Stemmesedler, indlagte i de dertil hørende Konvolutter.

Stemmesedlen skal i tydeligt Tryk indeholde Betegnelserne »Valgliste A«, »Valgliste B«, »Valgliste C« o. s. v. i saa mange Linier, som der er godkendte Kandidatlister; hver Valgbetegnelse skal staa i en Linie for sig, og hver 2 Valgbetegnelser skulle være indbyrdes adskilte ved en trykt vandret Streg. Intet andet Ord eller Bogstav og intet Navn, Tal eller Tegn maa være paaført nogen Stemmeseddel enten ved Tryk eller ved Skrift eller paa anden Maade.

Konvolutterne maa være uigennemsigtige og saaledes tildannede, at de helt dække den indlagte Stemmeseddel. Paa hver Konvolut skal være trykt eller stemplet Valgets Aar. Intet andet Tal og intet Navn, Ord eller Tegn maa være paaført nogen Konvolut enten ved Tryk eller ved Skrift eller paa anden Maade.

Valgnævnet tilvejebringer endvidere en Stemmekasse og et Stemmerum af den nedenfor angivne Beskaffenhed eller, hvis flere behøves, det fornødne Antal deraf.

Stemmerummet skal være et ved Opstilling eller Ophængning dannet Rum af saadan Beskaffenhed, at en Mand kan staa oprejst deri uden at kunne ses af nogen udenfor Rummet værende Person. Stemmerummet skal være tilstrækkelig lyst til, at Skrift tydelig kan læses derinde; det skal være forsynet med almindeligt sort Blyant og en fast Plade til Underlag ved Skrivning.

Stemmekassen skal være aflaaset og saaledes indrettet, at ingen Stemmeseddel kan udtages af den, uden at Kassen aabnes.

§ 8.

Paa Valgstederne skulle fra Valghandlingens Begyndelse Kandidatlisterne findes opslaaede trykte eller tydelig skrevne og mærkede med deres Bogstav. Ligeledes skal der findes opslaaet en trykt Vejledning for Vælgerne, indeholdende det væsentlige af de i nærværende Lovs §§ 2—14 indeholdte Bestemmelser.

§ 9.

Valget foregaar i Valgmøder, hvortil Adgangen staar aaben for enhver, dog at Valgnævnet kan bestemme, at der i det Værelse, hvori et Stemmerum er anbragt, ikke under Afstemningen, foruden de derved ansatte Valgnævnsmedlemmer og tilforordnede Vælgere, maa opholde sig andre end de med Afgivning af Stemme sysselsatte og de paa Adgang til Stemmeafgivning ventende Vælgere, hvilke sidstnævntes Tal kan begrænses efter, hvad Ordenen kræver, samt Kandidaterne og en af hver Stiller, der har indleveret en Kandidatliste, til For-

manden opgivet Vælger. De tilstedeværende ere pligtige til at rette sig efter Formandens nærmere Bestemmelser.

Valghandlingen aabnes af Formanden med at bekendtgøre Navnene paa Valgnævnets Medlemmer, det Antal Medlemmer, der skal vælges, og de i Henhold til § 6 modtagne Lister; han foreviser den Kasse, hvori Stemmesedlerne skulle nedlægges, saaledes at det kan ses, at den er tom.

Vælgerne fremtræde efterhaanden, som de selv ville, og som der bliver Lejlighed til at modtage deres Stemmesedler. Efter at Valgnævnet har forvisset sig om, at den fremtrædende er den, han opgiver at være, og at han staar opført paa Valglisten, erholder Vælgeren en Stemmeseddel og dertil hørende Konvolut og gaar ind i Stemmerummet, hvor ingen andre maa være til Stede. Her sætter han paa Stemmesedlen et Kryds ved Bogstavet for den Liste, som han vil stemme paa, og lægger Stemmesedlen i Konvolutten, hvorefter han straks gaar ud af Stemmerummet og leverer Konvolutten med den indlagte Stemmeseddel til Formanden, som i Vælgerens Paasyn nedlægger Konvolutten i Kassen uden at undersøge dens Indhold. Et af Valgnævnets Medlemmer gør i Valglisten Bemærkning ved hver Vælger, der har afgivet sin Stemmeseddel, og et andet af Valgnævnets Medlemmer optegner i fortløbende Række de samme Vælgeres Løbenummer og Navn. Enhver Vælger, der vil deltage i Valget, maa personlig møde.

Ifald en Stemmeseddel eller Konvolut efter Udlevering til Vælgeren, men inden Nedlægning i Stemmekassen, findes ubrugelig eller bliver af Uagtsomhed ubrugeliggjort, kan den paagældende Vælger gaa tilbage til Stemmelisteføreren og, naar han tilfredsstillende forklarer det skete og tilbageleverer saavel Stemmeseddel som Konvolut, faa dem ombyttede.

Ifald en Vælger fremfører for Valgnævnet, at han ikke er i Stand til at foretage Afstemningen paa den foreskrevne Maade, og Valgnævnet skønner, at det saaledes fremførte er rigtigt, skal et dertil særlig udvalgt Medlem af Valgnævnet eller en dertil af Valgnævnet særlig tilforordnet Vælger yde den paagældende Vælger fornøden Bistand ved Stemmegivningen, hvorved da tillige de nødvendige Lempelser i den foreskrevne Fremgangsmaade maa foretages.

§ 10.

Naar ingen Vælger mere efter Kl. 2 (jfr. § 5) forlanger at afgive sin Stemmeseddel, erklæres Stemmegivningen for sluttet; dog have Valgnævnets Medlemmer umiddelbart derpaa Ret til at afgive deres egne Stemmesedler. Senere kan Stemme kun afgives af fjerneroboende Vælgere i Overensstemmelse med § 5. Hver Gang Stemmegivningen, paa selve Valgdagen eller de to følgende Søgnedage, sluttes, have samtlige Valgnævnets Medlemmer at forsegle Stemmekasse, Valgliste, Stemmeliste, Stemmesedler og Konvolutter paa en saadan Maade, at ingen Forvanskning kan finde Sted.

§ 11.

Stemmeoptællingen foregaar offentlig. Den finder Sted umiddelbart efter Stemmegivningens endelige Slutning. Ved Stemmeoptællingen aabner Valgnævnets Formand Kassen, udtager Stemmesedlerne een for een af Konvolutterne og oplæser dem lydelig, hvorefter de henlægges og samles paa eet Sted. En Stemme-

seddel er ugyldig, hvis der er stemt paa andet end en af Kandidatlisterne. Indeholder en Konvolut flere end een Stemmeseddel, er dens Indhold ugyldigt. En Stemmeseddel er endvidere ugyldig, 1) naar det ikke med Sikkerhed fremgaar, hvilken af Listerne Vælgeren har villet give sin Stemme, 2) naar Beskaffenheden af Stemmesedlen eller den Konvolut, der har omgivet den, giver Grund til at antage, at Stemmesedlen ikke er en af en Stemmelisteforer udleveret og i et Stemmerum mærket Stemmeseddel, 3) naar der paa Stemmesedlen eller Konvolutten findes skrevet, tegnet eller paa anden Maade anbragt noget, hvorved det findes forsætlig tilkendegivet, hvem den stemmende er, eller der overhovedet ved en Behandling, som kun kan antages at være foretagen af Vælgeren, findes forsætlig at være givet Stemmesedlen et Særpræg.

Efterhaanden som Stemmesedlerne oplæses af Formanden, optegne Medlemmer af Valgnævnet, hvor mange Stemmer der falde paa hver af Listerne. Efter at alle Stemmesedlerne ere oplæste, meddeler den ene af Listeførerne lydelig de paa hans Liste optegnede Stemmetal og den anden Listefører ligeledes lydelig, om de stemme overens med de paa hans Liste gjorte Optegnelser. Viser der sig nogen Uoverensstemmelse, gennemgaas Stemmesedlerne paany til Berigtigelse af den indløbne Fejl. Endelig optælles samtlige Stemmesedler, og Tallet sammenholdes med den ifølge § 9 førte Fortegnelse over de Vælgere, der have afgivet Stemmeseddel.

§ 12.

Efter at Valgnævnet har forvisset sig om, at Valghandlingen er foregaaet paa lovlig Maade, sammenlægges alle de for hver Kandidatliste afgivne Stemmer. Hver Listes Stemmetal deles derefter med 1, 2, 3 o. s. v., indtil hver Liste er delt med et Tal saa stort som det Antal Medlemmer, der i det højeste kan blive den til Del. Det største af de saaledes fremkomne Delingstal giver den Liste, hvilken det er tilfaldet, Ret til Medlem Nr. 1, det næststørste Delingstal giver den Liste, det er tilfaldet, Ret til Medlem Nr. 2 og saaledes fremdeles, indtil alle Medlemmerne ere valgte. Ere Delingstallene lige store, gør Lodtrækning Udslaget. Af hver enkelt Liste udtages de valgte Medlemmer efter den Orden, hvori de paa Listen ere opførte; Navne paa dem, der allerede ere valgte paa anden Liste, overstreges. Er en Kandidatliste udtømt, naar der tilkommer den en Repræsentant, tages denne af den Liste, som derefter har det højeste Tal.

§ 13.

I de Præstegæld, som bestaa af to eller flere Valgdistrikter, foretages, efter at den i § 11 omtaldte Optælling er foretagen ved de enkelte Valgnævn, den endelige Opgørelse af Valget Ugedagen efter Valgdagen ved et fælles Valgnævn, sammensat af det ene Valgnævn og en Udsending fra det andet eller hvert af de andre Valgnævn. Opgørelsen foregaar skiftevis ved de forskellige Valgsteder i Præstegældet efter den Orden, som fastsættes af Lagtinget. Til Mødet medbringes alle ved Valget benyttede Lister, Stemmesedler og Konvolutter, forseglede af samtlige Medlemmer af vedkommende Valgnævn.

Valgnævnet (henholdsvis det fælles Valgnævn) meddeler enhver af de valgte et Valgbrev og indberetter Valgets Udfald til Amtmanden.

Stemmesedler og Konvolutter opbevares, forseglede af Valgnævnet, indtil et Aar efter Valgdagen. Derefter skulle de tilintetgøres.

§ 14.

Saafremt kun een skal vælges, foretages Valget som Flertalsvalg, men i øvrigt efter de ovenfor givne Regler.

§ 15.

Lagtingsmændene vælges paa 4 Aar, saaledes at Halvdelen af Medlemmerne afgaar hvert andet Aar. Med Hensyn hertil deles Tinget i 2 Afdelinger, hvoraf den ene bestaar af Medlemmerne for Norderøernes, Østerø, Nordstrømø og Vaagø Præstegæld og den anden af de øvrige Medlemmer. I Tilfælde af Lagtingets Opløsning afgøres det ved Lodtrækning, hvilken af disse Afdelinger der skal afgaa først.

Genvalg kan ske. Saafremt en Lagtingsmand fratræder inden den bestemte Tid, vælges den, der træder i hans Sted, kun for den Tid, i hvilken den afgaaende endnu skulde have siddet i Lagtinget. Enhver er pligtig at modtage det paa ham faldne Valg, medmindre særegne Omstændigheder ere til Hinder derfor, og navnlig kan den, der har opnaaet en Alder af 60 Aar, altid undskylde sig, ligesom ogsaa den, der i 3 Aar har været Lagtingsmand, ikke er pligtig at modtage et nyt Valg førend efter Udløbet af saa stort et Aarsmaal som det, hvori han har været Lagtingsmand. Begæring om Fritagelse kan i de 2 sidstanførte Tilfælde fremsættes for Valgnævnet (jfr. § 6, 4de Stykke); i øvrigt afgøres Antageligheden af Undskyldningsgrunde af Lagtinget eller, naar dette ikke er samlet, af Amtmanden paa Tingets Vegne.

§ 16.

I Lov 15de April 1854 § 10 indsættes som nyt 2det Punktum:

Efter Lagtingets Indstilling kan Kongen for to Aar ad Gangen bestemme, at Tingets Aabning skal finde Sted paa et andet Tidspunkt end St. Olai Dag.

§ 17.

Den Lagtingets Medlemmer tilkommende daglige Godtgørelse for den Tid, Tinget er samlet, forhøjes til 8 Kr.

§ 18.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste April 1903. Ved Lovens Iværksættelse iagttages følgende Regler:

I Aaret 1903 vælges Lagtingsmænd for Østerø, Nordstrømø og Vaagø Præstegæld paa 4 Aar, endvidere 1 Lagtingsmand for Sydstrømø Præstegæld paa 2 Aar og 2 nye Lagtingsmænd for Sudorø Præstegæld paa 2 Aar. De nævnte Valg afholdes i Juni eller Juli Maaned. I Aaret 1905 foretages Valg i Sydstrømø, Sandø og Sudorø Præstegæld for 4 Aar og i Norderøernes Præstegæld for 2 Aar.

Forslag til Lov

indeholdende nærmere Regler for Udskrivning af Skatten til Amtsrepartitionsfonden paa Færøerne.

(Vedtaget af Lagtinget den 17de September 1902).

---

§ 1.

De til Færøernes Amtsrepartitionsfonds Fornødenheder nødvendige Beløb tilvejebringes ved Udskrivning paa Amtets matrikulerede Jordegods og paa de i Amtet værende Kommuner. Af det samlede Beløb lignes mindst en Tredjedel og højst to Tredjedele paa Kommunerne. Bestemmelse herom tages af Lagtinget for et Aar ad Gangen. Fordelingen paa Kommunerne fastsættes særlig for hver Gang saaledes, at en Tredjedel fordeles efter Kommunernes Marketal, en Tredjedel efter Folkemængden ved sidste Folketælling, og en Tredjedel efter Lagtingets Skøn. Det Kommunerne paalignede Beløb udredes af disse paa samme Maade som deres øvrige Udgifter.

§ 2.

Lov Nr. 8 af 6. Febr. 1880 ophæves.

Forslag til Lov

om

Forandring i Lov om de færøske Landkommuners Styrelse af 28de Februar 1872 § 6.

(Vedtaget af Lagtinget den 17de September 1902).

---

§ 6 i Lov om de færøske Landkommuners Styrelse af 28de Februar 1872 affattes saaledes:

Lister over de valgberettigede forfattes af de ifølge Lov om Folketingsvalg paa Færøerne af . . . . . § 10 udnævnte Valgnævn, og bliver der med Hensyn til Tiden og Maaden for Listernes Affattelse, deres Fremlæggelse og Berigtigelse samt med Hensyn til Adgangen til at erholde Valgnævnets Kendelse indanket for Domstolene at forholde i Overensstemmelse med de i bemeldte Lovs §§ 12. 17 og 20—21 indeholdte Bestemmelser.

»Fram«s Bogtrykkeri. Thorshavn. 1902.

Bilag 5.

Forslag til Lov

om

Udsalg og Udskænkning af Vin og undergæret Øl m. m.

(Affattet efter de ved den paragrafvise 3dje Behandling foretagne Afstemninger.)

§ 1.

Ret til at forhandle Vin og undergæret Øl tilkommer herefter kun den, som erhverver en særlig Bevilling, for hvis Meddelelse der erlægges en Kendelse af 20 Kr., og for hvis Benyttelse der erlægges en aarlig Afgift af 30 Kr.

§ 2.

Ret til at udskænke Vin og undergæret Øl tilkommer herefter kun den, som erhverver en særlig Bevilling, for hvis Meddelelse der erlægges en Kendelse af 20 Kr., og for hvis Benyttelse der erlægges en aarlig Afgift af 100 Kr.

De i denne og foregaaende Paragraf nævnte Kendelser og Afgifter tilfalde Amtsfattigkassen.

§ 3.

Bevilling til Forhandling af de nævnte Drikke maa ikke forenes med Bevilling til Udskænkning af dem, ligesom Udskænkningsbevilling ej heller maa forenes med almindelig Handelsbevilling i Henhold til Lov af 21de Marts 1855 § 10. Ingen maa derhos drive Handel eller Beværtning med disse Drikke paa mere end ét Sted.

§ 4.

Disse Bevillinger, der udfærdiges af Amtmanden, gives, ligesom ogsaa herefter Bevilling til Brændevinsudsalg og Brændevinsudskænkning, kun indenfor et Tidsrum af fem Aar ad Gangen. Første Femaar regnes fra den Dag, da nærværende Lov træder i Kraft.

Ved hvert Femaars Udløb bortfalde samtlige her omhandlede Bevillinger, som ikke da ere blevne fornyede.

§ 5.

Enhver af de i § 4 nævnte Bevillinger vil i Sogne, hvor der i Forvejen findes nogen for vedkommende Femaar gældende Bevilling af samme Art, som Regel kunne gives, medmindre vedkommende kommunale Bestyrelse, hvis Erklæring skal indhentes, anfører antagelige Grunde derimod.

§ 6.

Ingen Udskænkningsbevilling og i Sogne, hvor da ikke findes nogen af de nuværende livsvarige Bevillinger til Udsalg af Brændevin, heller ingen Udsalgsbevilling kan udstedes eller fornyes, naar enten vedkommende kommunale Bestyrelse eller ved en i den Anledning foretagen Afstemning — ved hvilken samtlige i vedkommende Sogn bosatte Mænd og Kvinder over 25 Aar, der ikke staa i privat Tjenesteforhold eller ere ude af Raadighed over deres Bo, ere stemmeberettigede —, Halvdelen af de afgivne Stemmer ere imod, at Bevilling af den paagældende Art maa benyttes i Sognet i det paagældende Femaar.

§ 7.

Begæring om Bevilling eller Fornyelse af en saadan rettes til Amtmanden, som tilstiller vedkommende kommunale Bestyrelse den til Erklæring. Findes i Sognet ingen Bevilling af den paagældende Art og den kommunale Bestyrelse udtaler sig imod, at saadan Bevilling gives, skal det have sit Forblivende dermed; udtaler den sig derimod for at tilstaa Bevillingen, skal Amtmanden foranledige, at den i forrige Paragraf nævnte Afstemning i Sognet finder Sted.

§ 8.

Afstemningen ledes af et Udvalg, bestaaende af 3 af den kommunale Bestyrelse valgte Medlemmer, af hvilke mindst ét skal være valgt af dens egen Midte. Over de stemmeberettigede affatter Udvalget Lister, som efter forudgaaet Bekendtgørelse skulle fremlægges til offentligt Eftersyn 14 Dage forinden Afstemningsdagen paa et bekvemt Sted i hver Bygd i Sognet. Klage over, at en uberettiget er optaget paa Listerne, eller en berettiget deraf udeladt, maa mindst 3 Dage forinden Afstemningsdagen indgives til Udvalget, som i fornødent Fald anstiller nærmere Undersøgelse, for at Sagen forinden Afstemningen kan afgøres af den.

§ 9.

Afstemningen foretages paa det Sted, paa den Dag og til det Klokkeslet, som dertil af Udvalget berammes, og som i det mindste 8 Dage forud bekendtgøres paa den for offentlig Kundgørelse i Sognet sædvanlige Maade.

§ 10.

Afstemningen foregaar hemmelig ved dertil indrettede Sedler, hvorpaa er trykt »Ja« og »Nej«, saaledes at den stemmende sætter et Kryds udfor »Ja«, hvis han eller hun vil besvare Spørgsmaalet bekræftende og i modsat Fald sætter et Kryds udfor »Nej«. Afstemningen maa ikke sluttes, før 6 Timer efter at den er begyndt, og ikke saa længe der endnu er stemmeberettigede til Stede, som ville deltage i Afstemningen.

§ 11.

Efter Afstemningens Slutning optælles Stemmerne af Udvalget, som indberetter Udfaldet til Amtmanden og samtidig tilstiller denne de ved Afstemningen benyttede Lister og Stemmesedler.

§ 12.

Alle ved Afstemningen foranledigede Udgifter afholdes af vedkommende Sogn.

§ 13.

Om Erhvervelsen og Benyttelsen af samtlige ovenfor omhandlede Bevillinger saavel som om deres Kassation og om Afgiftens Berigtigelse gælder i øvrigt de

ved Lov af 3dje Marts 1860 fastsatte Regler med Hensyn til Bevillinger til Handel med og Udskænkning af Brændevin.

§ 14.

For Fornyelse af de i denne Lov omhandlede Bevillinger erlægges ingen Kendelse.

§ 15.

Den i Lov af 3dje Marts 1860 § 2 omhandlede Bevilling til at sælge Brændevin fra Skib kan kun benyttes i de Havne, hvor der paa selve Handelsstedet er meddelt Bevilling til Brændevinshandel, ligesom den, der er Indehaver af Bevilling til Udsalg af Vin og undergæret Øl, ikke maa sælge disse Varer, uden i de Havne, der have Bevilling til Handel med disse. Afgiften for saadant Salg af Øl og Vin, som kun maa ske ifølge særlig dertil erhvervet Bevilling, bliver den samme, som i Lov af 3dje Marts 1860 § 2 er anordnet for Salg af Brændevin fra Skibe. Afgiften tilfalder Amtsfattigkassen.

§ 16.

Ingen Handlende maa for Eftertiden sælge eller udlevere Brændevin, Vin eller undergæret Øl i mindre Kvantiteter end følgende:

1. Af Brændevin, Rom, Kognak, Punschekstrakt eller lignende samt gammel fransk Vin ikke mindre end $^3/_4$ Pot.
2. Af andre Vine og undergæret Øl ikke mindre end $^3/_8$ Pots Flasker.

Hvad der af disse Drikke udleveres paa Flaske, maa derhos kun udleveres i forsvarlig tilproppet Tilstand.

Overtrædelse heraf straffes med Bøder fra 5 til 100 Kr.

§ 17.

Med samme Straf anses den, der for Betaling udskænker de i denne Lov omhandlede Drikke til Børn under 15 Aar, ligesom og den, der udsælger eller for Betaling udskænker de nævnte Drikke til Personer, der, vedkommende vitterlig bekendt, i Løbet af de sidste 5 Aar er umyndiggjorte paa Grund af Drikfældighed, eller til vitterlig utilregnelige samt til saadanne, der, vedkommende vitterlig bekendt, i Løbet af de sidste 5 Aar have været angrebne af Drankergalskab. Samme Straf skulle de være undergivne, som ere ovennævnte Personer paa anden Maade behjælpelige med at skaffe dem de omhandlede Drikke til Købs.

§ 18.

Som skyldig i ulovlig Handel med de i denne Lov omhandlede Drikkevarer anses enhver, som uden selv at være berettiget til Handel med disse Varer, forskriver dem til andre eller forskaffer dem tilførte til andre.

§ 19.

Som ulovlig Udskænkning anses:

1. Gratis Beværtning med spirituøse Drikkevarer i Handelslokaler eller overhovedet i Forbindelse med Handel.
2. Salg af spirituøse Drikkevarer af en til Salg af disse berettiget, naar Drikkevarerne fortæres paa Stedet, selv om det sker uden hans Tilladelse, hvis det dog er med hans Vidende eller han efter Omstændighederne har haft Grund til at formode, at det vilde ske, og han ikke beviser, at han har gjort, hvad der stod i hans Magt, for at forebygge det.

§ 20.

Gør nogen sig skyldig i ulovlig Handel med eller Udskænkning af Brændevin, straffes han, for saa vidt han har Bevilling til Brændevinshandel eller Ud-

skænkning, første Gang med Bøde fra 10 til 100 Kr. og anden Gang med Bøde fra 20 til 200 Kr. Begaas denne Forseelse tredje Gang, har han forbrudt Bevillingen, hvorhos den Brændevin, som forefindes hos ham, konfiskeres.

Har paagældende derimod ikke Bevilling til Handel med eller Udskænkning af Brændevin, straffes han første Gang med Bøde fra 20 til 200 Kr. I Gentagelsestilfælde straffes han med Bøde fra 40 til 400 Kr., hvorhos den Brændevin, som forefindes hos ham, bliver at konfiskere.

Er den sidstnævnte Handlende, straffes han for tredje Gang begaaet ulovlig Brændevinshandel eller Udskænkning tillige med Fortabelse af Handelsberettigelse.

§ 21.

Ulovlig Handel elller Beværtning med Vin og undergæret Øl straffes med Bøder fra 20 til 200 Kr.

§ 22.

De i ovenstaaende Paragrafer omhandlede Bøder ligesom ogsaa de ved Salg af konfiskeret Brændevin indkomne Beløb tilfalde den i Lov om Fattigvæsenet paa Færøerne af 10de April 1895 § 13 omhandlede Understøttelseskasse.

§ 23.

Det paahviler Forstanderskaberne for Landkommunerne samt Borgerrepræsentationen i Thorshavn i Forbindelse med Politiøvrigheden at vaage over, at ulovlig Handel med og Udskænkning af de i denne Lov omhandlede Drikke ikke finder Sted, og skal, naar vedkommende kommunale Myndighed forlanger det, offentlig Politisag anlægges i Anledning af slig Handel eller Udskænkning.

§ 24.

Denne Lov træder i Kraft den . . . .

Bilag 6.

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg er af Lagtinget nedsat i Anledning af et Andragende til Justitsministeriet fra en Del Beboere af Fuglefjord, Andefjord, Funding og Gøte Sogne om at faa oprettet et Distriktslægeembede for de nævnte Sogne, der udgøre den sydlige Del af Norderøernes Lægedistrikt, om hvilken Sag der er indhentet Erklæring fra vedkommende Distriktslæge og fra Forstanderskaberne saavel for de forenede Sogne i Østerø som for Næs og Gøte Sogne.

Baade Distriktslægen og Forstanderskaberne have anbefalet, at der etableres en Læge i den nævnte Del af Norderøernes Lægedistrikt med Bopæl i Fuglefjord, hvorhos de sidstnævnte tilbyde at lade Kommunerne bekoste Opførelsen af en Lægebolig, beregnet til 6000 Kr., samt desuden yde som Tilskud til Lægens Lønning de Beløb, som hans Praksis maatte indbringe ham mindre end 1200 Kr. aarlig. Disse Udgifter foreslaa de paalagt de enkelte Sogne i følgende Forhold:

Fuglefjord Sogn	Bygden Lervig	$^{2}/_{20}$
	Bygderne Fuglefjord og Hellerne	$^{9}/_{20}$
Andefjord Sogn		$^{3}/_{20}$
Funding Sogn		$^{2}/_{20}$
Gøte Sogn		$^{4}/_{20}$

Vedkommende Forstanderskab tilbyder desuden, at Bygden Fuglefjord skal yde 1200 Timers Pligtarbejde ved Boligens Opførelse.

Til Udvalget er henvist et Andragende fra en Del Beboere i Ejde, Funding og Haldersvig Sogne, hvori disse andrage Lagtinget om at udvirke, at der bliver etableret en Læge med Bopæl i Bygden Ejde, over hvilket Andragende er indhentet Erklæring fra Forstanderskaberne for de forenede Sogne i Østerø, for de forenede Sogne i Nordstrømø og for Ejdes Sogns Kommune. I Sagen er afholdt et Fællesmøde i Haldersvig af de 2 sidstnævnte Forstanderskaber, hvori en Udsending fra de forenede Sogne i Østerø, nemlig Sogneforstanderen for Funding Sogn, Ole Debes, har deltaget for det sidstnævnte Sogns Vedkommende. Fællesmødet har vedtaget at anbefale Sagen og tilbyder at lade Kommunerne bekoste Opførelsen af en Lægebolig paa Ejde, beregnet til 6000 Kr., samt desuden at yde som Tilskud til Lægens Lønning det Beløb, som hans

Praksis maatte indbringe ham mindre end 1500 Kr. aarlig. Disse Udgifter foreslaas paalagte de enkelte Sogne i følgende Forhold:

Ejde Sogn	$^6/_{10}$
Haldersvig Sogn.....	$^3/_{10}$
Funding Sogn	$^2/_{10}$

Forstanderskaberne oplyse derhos, at der paahviler Haldersvig Sogn en Gæld i Anledning af Opførelse af Lægeboligen i Vestmanhavn, der afbetales med 37 Kr. 50 Øre aarlig, hvorhos de andrage Tinget om dets Medvirkning til, at de fornævnte 6000 Kr. ydes de vedkommende Sogne helst som rentefrit Laan, at tilbagebetale i Løbet af 30 Aar.

Udvalget skal i Anledning af begge disse Andragender tillade sig at bemærke, at der er Grund til at imødekomme Befolkningen i de Sogne, hvor Trangen til at erholde fyldigere Lægehjælp end nu føles saa stærkt, at den tilbyder at bære forholdsvis betydelige Ofre for at faa den afhjulpet, og at Lagtinget bør saavel af de til dets Raadighed værende Midler bevilge som søge udvirket, at der af Statsmyndighederne bliver bevilget Tilskud til de praktiserende Læger, som i den Anledning blive etablerede her paa Øerne. Da de 2 fornævnte Sager imidlertid ikke ere tilstrækkelig forberedte, vil det blive nødvendigt at sende dem tilbage til Forstanderskaberne og begære yderligere Erklæring om dem, navnlig fra Forstanderskabet for de forenede Sogne i Østerø, dels angaaende, hvorvidt det billiger, at Funding Sogn bliver henlagt til et eventuelt Ejdes Distrikt, dels angaaende Forstanderskabets Vedtagelse om, at Bygderne Fuglefjord og Hellerne skulle udrede $^9/_{11}$ og Bygden Lervig $^2/_{11}$ af det Beløb, som paalægges Sognet at yde i Anledning af Etablering af en Læge i Fuglefjord, hvilken Beslutning er stridende mod Bestemmelserne i Kommunallovens § 22, hvorefter det Beløb, der skal udredes af hvert Sogn, vil være at paaligne Sognets Beboere under eet efter Marketal samt Formue og Lejlighed. Det vil derhos være nødvendigt at anmode Amtmanden om at indhente Erklæring fra Distriktslægen i Vestmanhavn over det sidstnævnte Andragende angaaende Etablering af en Læge med Bopæl paa Ejde, men da Tiden er saa langt fremrykket, ville disse Erklæringer ikke kunne tilvejebringes i indeværende Lagtingssamling, hvorfor det vil blive nødvendigt at udsætte begge Sager til næste Aar. Der er saa meget mere Grund dertil, som man efter Antydninger fra Lagtingsmændene for Vaagø Præstegæld vistnok kan vente, at der til næste Aar vil fremkomme Andragende fra Beboerne af Vaagø om at faa en Læge etableret der. Det vil i saa Fald blive nødvendigt at tage hele Spørgsmaalet om Ordningen af Lægeforholdene i Østerø, Strømø og Vaagø Sysseler op til en samlet Behandling i Forbindelse med Hospitalsforholdene i Thorshavn, der som bekendt ere ikke lidet mangelfulde.

Paa Foranledning af en af Tingets Formand fremsat Udtalelse under Behandlingen af Sagen om Etablering af en Læge paa Sandø, har Udvalget tilskrevet Thorshavns Kommunalbestyrelse, hvilket har givet Anledning til, at denne har afgivet hoslagte Erklæring, hvori Kommunalbestyrelsen blandt andet, under Paaberaabelse af at den praktiserende Læge i Thorshavn vil lide et føleligt Tab i sine Indtægter ved Etablering af en Læge i Sand, har andraget Tinget om at bevilge et lignende Tilskud til den praktiserende Læge i Thorshavn, som der er foreslaaet bevilget til en eventuel Læge paa Sandø, samt meddeler, at den i saa Fald agter at opføre Lægebolig for en gift Læge. Udvalget kan imidlertid ikke tilraade Tinget paa nærværende Tidspunkt at gaa ind paa Kommunalbestyrelsens nævnte Andragende, alleredo af den Grund, at Tinget ikke har nogen Garanti for, at der bliver etableret en Læge paa Sandø. Lagtinget har paa et tidligere Stadium alleredo bevilget betydelige Tilskud til Opførelse af Bolig for en Distriktslæge i Thorshavn, hvilken Bevilling endnu ikke er blevet benyttet. I forrige Samling bevilgede Tinget et Beløb af 150 Kr. aarlig som Tilskud til Hus-

leje for Bolig til Lægen under den Forudsætning, at Thorshavns Kommune vilde komme til at udrede et forholdsvis klækkeligt Beløb som Tilskud til hans Lønning og Husleje. Erfaring har imidlertid vist, at alt, hvad Thorshavns Kommune i den Anledning udreder, er 30 Kroner aarlig. Lægen faar nemlig 1200 Kr. aarlig fra Statskassen, og hans Praksis indbringer ham i ethvert Fald mindst de manglende 1800 Kr., som Kommunalbestyrelsen har garanteret ham, og da Huslejen er 300 Kr. aarlig, hvoraf Lagtinget har bevilget 150 Kr. aarlig, og Lægen betaler i indeværende Aar 120 Kr. i Kommuneskat, er det Offer, som Kommunen altsaa yder, 30 — tredive - Kroner.

Under disse Omstændigheder finder Udvalget, at der ikke for Tiden er Grund til at bevilge Thorshavns Kommune noget yderligere Tilskud i Anledning af den praktiserende Læge. Det forlanges jo af alle andre Kommuner, at de selv skulle bekoste Opførelsen af deres Lægeboliger. Først naar det viser sig, at Thorshavns Kommune har haft eller i ethvert Fald har sikker Udsigt til at faa nogen væsentlig Udgift af sin praktiserende Læge, er Tidspunktet kommet til at yde den Tilskud, og Udvalget tvivler ikke om, at Tinget da vil stille sig lige saa velvilligt overfor Thorshavn som overfor andre Kommuner paa Færøerne. Det er derfor rettest at lade dette Spørgsmaal hvile for i Aar og indbefatte det i den samlede Overvejelse, som Udvalget har antydet.

At gøre Skridt allerede i indeværende Aar til at opføre en Lægebolig i Thorshavn, anser Udvalget ikke for nødvendigt, da disse lavtlønnede Lægepladser i Regelen ville blive besatte med en ugift Læge, og det næppe vil falde vanskeligt ligesom nu at faa passende Huslejlighed i Byen til Leje.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Lagtingets Vedtagelse:

1. Tinget anmoder Amtmanden om at indhente Erklæring fra Forstanderskabet for de forenede Sogne i Østerø om følgende Punkter:
   a) hvorledes Forstanderskabet stiller sig til Spørgsmaalet om, hvorvidt Funding Sogn, hvis en Læge bliver etableret paa Ejde, skal henlægges til dette Distrikt, og i bekræftende Fald:
   b) om Forstanderskabet billiger, at Funding Sogn deltager med $^1/_5$ i de Udgifter, der blive fornødne ved Opførelse af Lægeboligen, samt som Tilskud til hans Lønning.
   c) hvorledes Forstanderskabet ønsker de $^2/_{20}$, som det ifølge sammes Beslutning af 23de f. M. var tænkt at paalægge Funding Sogn af de Udgifter, der ville være at udrede i Anledning af en Læges Etablering i Fuglefjord, fordelt mellem de tilbageblivende 3 Sogne.
2. Det tilkendegives fornævnte Forstanderskab, at den af samme under 23. f. M. tagne Beslutning om, at Bygderne Fuglefjord og Hellerne skulle udrede $^9/_{11}$ og Bygden Lærvig $^2/_{11}$ af det Beløb, som det paalægges Fuglefjord Sogn at udrede i Anledning af Etablering af en Læge i Fuglefjord, staar i Strid med Lov om de færøske Landkommuners Styrelse af 28. Febr. 1872 § 22, hvorefter det Beløb, der skal udredes af hvert Sogn, vil være at paaligne dets Beboere under eet efter Marketal samt Formue og Lejlighed. Forstanderskabet opfordres derfor til at fremkomme med en anden af samme vedtaget lovmedholdelig Beslutning om den omhandlede Fordeling til Lagtingets Approbation.
3. For saa vidt fornævnte Forstanderskab skulde fremkomme med et Forslag, hvorved det paalægges Gøte Sogn at udrede mere end $^4/_{20}$ af de omhandlede Udgifter, anmodes Amtmanden om at tilvejebringe Samtykke fra Forstanderskabet for Næs og Gøte Sogne til Udredelsen af den forøgede Udgift.
4. Det tilkendegives Forstanderskaberne for Ejdes Sogn, de forenede Sogne i Nordstrømø og de forenede Sogne i Østerø, at Lagtinget af de til dets